

Usmernenie k príprave sociálno- ekonomickej analýzy ako súčasti žiadosti o autorizáciu

Verzia 1
január 2011

PRÁVNE UPOZORNENIE

Tento dokument obsahuje usmernenie k nariadeniu REACH, informácie o povinnostiach vyplývajúcich z nariadenia REACH a vysvetlenie postupu ich plnenia. Používateľom však pripomíname, že text nariadenia REACH je jediným autentickým právnym materiálom a že informácie v tomto dokumente nepredstavujú právne poradenstvo. Európska chemická agentúra nepreberá žiadnu zodpovednosť za obsah tohto dokumentu.

Usmernenie k príprave sociálno-ekonomickej analýzy ako súčasť žiadosti o autorizáciu

Referenčné číslo: ECHA-2011-G-02-SK
Dátum uverejnenia: január 2011
Jazyk: SK

© Európska chemická agentúra 2011
Titulná strana © Európska chemická agentúra

Reprodukovanie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja v tvare "Zdroj: Európska chemická agentúra, <http://echa.europa.eu/>" a pod podmienkou zaslania písomného oznámenia oddeleniu pre komunikáciu agentúry ECHA (publications@echa.europa.eu).

Ak máte otázky alebo poznámky týkajúce sa tohto dokumentu, pošlite ich (uvedte referenčné číslo dokumentu, dátum vydania, kapitolu a/alebo stranu dokumentu, ktorého sa vaša poznámka týka) prostredníctvom formulára pre spätnú väzbu k usmerneniu. Formulár pre spätnú väzbu je dostupný na webovej stránke agentúry ECHA venovanej usmerneniam alebo priamo na tejto adrese: <https://comments.echa.europa.eu/Comments/FeedbackGuidance.aspx>

Európska chemická agentúra
Poštová adresa: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Fínsko
Kontaktná adresa: Annankatu 18, Helsinki, Fínsko

PREDSLOV

V tomto dokumente sa opisuje sociálno-ekonomická analýza v rámci postupu podávania žiadostí o autorizáciu podľa nariadenia REACH. Tvorí súčasť súboru usmernení, ktoré majú všetkým zainteresovaným stranám pomôcť pri príprave plnenia ich povinností podľa nariadenia REACH. Tieto dokumenty obsahujú podrobné usmernenie k celému radu základných postupov REACH, ako aj k niektorým špecifickým vedeckým a/alebo technickým metódam, ktoré priemysel alebo orgány musia používať podľa nariadenia REACH.

Usmernenia boli vypracované a prediskutované v rámci projektov na vykonávanie nariadenia REACH (RIP) pod vedením útvarov Európskej komisie za účasti všetkých zainteresovaných strán z členských štátov, sektora priemyslu a mimovládnych organizácií. Tieto usmernenia sú k dispozícii na webovej stránke Európskej chemickej agentúry (http://echa.europa.eu/reach_sk.asp). Ďalšie usmernenia budú uverejnené na tejto webovej stránke po ich dokončení alebo aktualizácii.

Tento dokument sa vzťahuje na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 (nariadenie REACH)¹.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, opravené znenie v Ú. v. EÚ L 136, 29.5.2007, s. 3).

OBSAH

GLOSÁR	X
SKRATKY	XXI
1 ÚVOD K USMERŇOVACIEMU DOKUMENTU.....	1
1.1 Časový harmonogram predkladania informácií.....	2
1.1.1 Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia	3
1.1.2 Spôsob primeranej kontroly	4
1.2 Komu je usmernenie určené?.....	4
1.3 Ciele sociálno-ekonomickej analýzy (SEA).....	5
1.3.1 Prečo je analýza SEA dôležitá?.....	5
1.3.2 Účel 1: Analýza SEA na podporu žiadosti v prípade použitia spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia.....	8
1.3.3 Účely 2 – 3: Analýza SEA na podporu žiadosti v prípade použitia spôsobu primeranej kontroly	9
1.4 „Rýchly návod“ – ako by sa mala sociálno-ekonomická analýza (SEA) vykonať?	10
1.4.1 Celý postupu pri analýze SEA.....	10
1.4.2 1. fáza: Stanovenie cieľov analýzy SEA	13
1.4.3 2. fáza: Fáza stanovovania rozsahu	16
1.4.4 3. fáza: Identifikácia a posúdenie vplyvov	20
1.4.5 4. fáza: Výklad a vyvodenie záverov.....	24
1.4.6 5. fáza: Prezentácia výsledkov	26
1.4.7 Skryté nástrahy, ktorým sa treba vyhnúť.....	27
1.4.8 Vývojový diagram s prehľadom fáz postupu pri analýze SEA	28
2 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 2. FÁZA STANOVENIA ROZSAHU.....	30
2.0 Úvod do fázy stanovovania rozsahu.....	30
2.1 Krok 2.1: Organizácia práce vrátane pracovného plánu, plánu konzultácií a úvodných stretnutí	31
2.2 Krok 2.2 – Vymedzenie „scenáru používania“	32
2.2.1 Vymedzenie dodávateľského reťazca.....	33
2.2.2 Posúdenie možných zmien alebo trendov v spôsoboch alebo objemoch použitia.....	35
2.3 Krok 2.3 Vymedzenie „scenáru, resp. scenárov nepoužívania“.....	37
2.3.1 Prehľad	37
2.3.2 Scenár nepoužívania, v ktorom sa analýza SEA vypracováva na podporu žiadosti vypracovanej použitím spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia.....	37
2.3.3 „Scenár nepoužívania“, v ktorom sa analýza SEA vypracováva na podporu žiadosti použitím spôsobu primeranej kontroly.....	41
2.3.4 Čo robiť, ak ste tretia strana?	41
2.4 Krok 2.4: Stanovenie hraníc analýzy SEA	41
2.4.1 Príslušné dodávateľské reťazce	42
2.4.2 Časové obdobie pre analýzu SEA	44
2.4.3 Geografická oblasť, na ktorú vzťahuje analýza SEA	46
3 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 3. FÁZA: POSUDZOVANIE VPLYVOV	47
3.0 Úvod	47

3.1	Krok 3.1 – Ako identifikovať hlavné vplyvy.....	48
3.2	Dôležité úvahy pri zbere údajov a posudzovaní vplyvov	50
3.2.1	Zváženie použitia prístupu krok za krokom	50
3.2.2	Zameranie sa na rozdiel medzi scenármi a nie na absolútne hodnoty jednotlivých scenárov.....	50
3.2.3	Minimalizujte kľúčové neistoty, ktoré vznikajú pri analýze (ak je to uskutočniteľné)	51
3.2.4	Predíd'te dvojitému započítaniu.....	51
3.3	Vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie.....	52
3.3.1	Úvod k vplyvom na zdravie ľudí a životné prostredie	52
3.3.2	Zmeny výroby, dovozu a použitia látky a nevhodných alternatív v príslušných dodávateľských reťazcoch a úvodná identifikácia príslušných vplyvov	57
3.3.3	Zmeny emisií a expozície.....	61
3.3.4	Zmeny vplyvov na ľudské zdravie a životné prostredie.....	64
3.3.5	Oceňovanie vplyvov.....	70
3.3.6	Podávanie správ o výsledkoch.....	73
3.4	Ekonomické vplyvy.....	74
3.4.1	Rozdiel medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi	75
3.4.2	Krok 3.1 Identifikácia ekonomických vplyvov	76
3.4.3	Krok 3.2 – Zber údajov	81
3.4.4	Krok 3.3 – Posudzovanie ekonomických vplyvov	82
3.4.5	Výsledok posudzovania ekonomických vplyvov	84
3.5	Sociálne vplyvy	84
3.5.1	Step 3.1 Identification of social impacts	84
3.5.2	Krok 3.2 Zber údajov na posúdenie sociálnych vplyvov.....	85
3.5.3	Krok 3.3 – Posudzovanie sociálnych vplyvov.....	86
3.6	Hospodárska súťaž a ďalšie širšie ekonomické vplyvy	87
3.6.1	Krok 3.1 Identifikovanie vplyvov na obchod, hospodársku súťaž a širšie ekonomické vplyvy.....	87
3.6.2	Krok 3.2 Zber údajov o vplyvoch na obchod, vplyvov na hospodársku súťaž a ďalších širších ekonomických vplyvov	88
3.6.3	Krok 3.3 Posudzovanie vplyvov na obchod, vplyvov na hospodársku súťaž a širších ekonomických vplyvov	88
3.7	Zabezpečenie konzistentnosti analýzy.....	89
3.7.1	Výmenné kurzy	90
3.7.2	Inflácia.....	90
3.7.3	Diskontovanie.....	91
3.7.4	Konzistentnosť, keď sa vplyvy vyskytnú v rozličných časoch.....	95
3.7.5	Prezentovanie nákladov a výnosov, ktoré vzniknú za určitý čas.....	96
3.8	Zhrnutie kľúčových aspektov v prípade generických „scenárov nepoužívania“	96
4	POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 4. FÁZA: INTERPRETÁCIA A VYVODENIE ZÁVEROV.....	99
4.0	Úvod	99
4.1	Krok 4.1: Porovnanie kvalitatívnych, kvantitatívnych a peňažne vyjadrených vplyvov	99
4.1.1	Počiatočné (kvalitatívne) porovnanie vplyvov	101
4.1.2	Porovnanie kvalitatívnych, kvantitatívnych a peňažne vyjadrených vplyvov	102
4.1.3	Použitie alternatívnych nástrojov analýzy SEA	103
4.2	Krok 4.2: Porovnanie distribučných vplyvov	103
4.2.1	Úvod.....	103
4.2.2	Prístup	104
4.2.3	Prezentácia distribučnej analýzy	105

4.3	Krok 4.3 Posúdenie toho, ako môžu neistoty v analýze zmeniť výsledok analýzy SEA.....	106
4.3.1	Úvod.....	106
4.3.2	Prístup	107
4.3.3	Prezentácia analýzy neistôt.....	111
4.4	Krok 4.4 Rozhodnutie o postupe pri analýze SEA	113
5	POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 5. FÁZA: PREZENTÁCIA VÝSLEDKOV	115
5.0	Úvod	115
5.1	Krok 5.1 Informácie o podávaní správ o analýze SEA.....	116
5.1.1	Usmernenie ako vyplniť formulár	116
5.2	Krok 5.2 Kontrola toho, či boli zahrnuté predpoklady a neistoty	117
5.3	Krok 5.3 Interný kontrolný zoznam pred predložením analýzy SEA	119
6	POUŽITÁ LITERATÚRA	124
	DODATOK A KONZULTÁCIE POČAS PRÍPRAVY ŽIADOSTI O AUTORIZÁCIU	127
A.1	Úvod	128
A.2	Fázy vývoja konzultačného plánu.....	128
	DODATOK B ODHAD VPLYVOV.....	135
B.1	Riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie.....	136
B.2	Typy ekonomických vplyvov a príslušné zdroje údajov	141
B.3	Ako odhadnúť sociálne vplyvy.....	145
B.4	Ako odhadnúť vplyvy na obchod, hospodársku súťaž a širšie hospodárske vplyvy.....	149
	DODATOK C TECHNIKY OCEŇOVANIA	158
C.1	Transfery hodnôt	159
C.2	Stanovená preferencia.....	164
C.3	Zverejnená preferencia	166
C.4	Prístup oceňovania nákladov na zdroje	168
C.5	Prístup oceňovania ušetrených nákladov	169
	DODATOK D DISKONTOVANIE	172
D.1	Dôvody pre diskontovanie: „nižšie ocenenie budúcnosti ako dneška“	173
D.2	Výbere diskontnej sadzby.....	174
D.3	Prístupy vzťahujúce sa na diskontné sadzby	178
D.4	Ďalšie kľúčové hľadiská	181
	DODATOK E TECHNIKY ANALÝZY NEISTOTY	186

E. 1 Úvod	187
E.2 Analýza citlivosti	188
E.3 Analýza scenára	189
E.4 Znalecký posudok	191
E.5 Analýza Monte Carlo	192
DODATOK F NÁSTROJE SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO HODNOTENIA	195
F.1 Analýza nákladov a výnosov (CBA)	196
F.2 Multikriteriálna analýza (MCA)	197
F.3 Analýza efektívnosti vynaložených nákladov (CEA)	200
F.4 Hodnotenie nákladov na dosiahnutie súladu	201
F.5 Makroekonomické modelovanie	202
DODATOK G KONTROLNÉ ZOZNAMY – IDENTIFIKÁCIA VPLYVOV	204
DODATOK H: TYPY INFORMÁCIÍ, KTORÉ MÔŽE PREDLOŽIŤ TRETIA STRANA VÝBORU PRE SOCIO-EKONOMICKÚ ANALÝZU V SÚVISLOSTI S PREDLOŽENOU SOCIO-EKONOMICKOU ANALÝZOU (SEA)	213
DODATOK I: VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU	218
1 ÚVOD	220
2 EKONOMICKÉ NÁKLADY	221
2.1 Čo sú náklady	221
2.2 Druhy nákladov	221
3 VÝPOČET NÁKLADOV	223
3.1 Zmeny výrobných nákladov	224
3.2 Zmeny vlastností tovaru	225
3.3 Riešenie zostatkovej hodnoty kapitálu	227
3.4 Ako zabezpečiť, aby sa zahrnuli iba dodatočné náklady	228
4 KROKY NA POSÚDENIE NÁKLADOV	229
4.1 Úvod a výhrady	229
4.2 Kroky	230
5 PRÍKLAD – NÁKLADY NA NAHRADENIE „LÁTKY A“	235
5.1 Úvod	235
5.2 „Scenár používania“	236

5.3 „Scenáre nepoužívania“	236
5.4. Zhrnutie	244

TABUĽKY

Tabuľka 1 Vymedzenie „scenáru používania“ pre dodávateľský reťazec (príklad)	36
Tabuľka 2 Generické typy „scenárov nepoužívania“ (príklady)	38
Tabuľka 3 Reakcia dodávateľského reťazca	40
Tabuľka 4 Odporúčania, ktoré dodávateľské reťazce zahrnúť (nevyčerpávajúce)	44
Tabuľka 5 Príklad prezentácie identifikácie ekonomických vplyvov	80
Tabuľka 6 Typy informácií o ekonomických vplyvoch potrebné pre typickú analýzu SEA	82
Tabuľka 7 Dodatočné ročné náklady alebo úspory „scenáru nepoužívania“ vs. „scenáru používania“ účastníkov dodávateľského reťazca v danom roku	83
Tabuľka 8 Príklad získania súčasnej hodnoty a analýzy (s diskontnou sadzbou 4%)	94
Tabuľka 9 Zhrnutie nákladov a výnosov za určitý čas*	96
Tabuľka 10 Počiatočný kvalitatívny zoznam vplyvov a rizík pre dva potenciálne „scenáre nepoužívania“	101
Tabuľka 11 Otázky pre zváženie distribučných účinkov	104
Tabuľka 12 Distribučné vplyvy*	106
Tabuľka 13 Predpoklady použité pri analýze SEA	112
Tabuľka 14 Výsledky analýzy neistôt	113
Tabuľka 15 Záznam z auditu (audit trail) „scenárov nepoužívania“	118
Tabuľka 16 Záznam z auditu (audit trail) „scenárov nepoužívania“	118
Tabuľka 17 Mapovanie toho, kto akými informáciami môže prispieť	130
Tabuľka 18 Referenčné hodnoty účinkov expozície chemickým látkam na úmrtnosť (cenové úrovne roku 2003)	138
Tabuľka 19 Referenčné hodnoty účinkov expozície chemickým látkam na niektoré sledované parametre akútnych účinkov na chorobnosť (cenové úrovne roku 2003)	138
Tabuľka 20 Priemerné škody emisií	139
Tabuľka 21 Externé náklady na výrobu elektrickej energie v EÚ (v centoch/kWh)	140
Tabuľka 22 Príklad toho, prečo je načasovanie vplyvu dôležité	175
Tabuľka 23 Diskontné sadzby	177
Tabuľka 24 Harmonizované dlhodobé úrokové sadzby v rámci eurozóny	181
Tabuľka 25 Počiatočný kontrolný zoznam pre riziká pre zdravie ľudí	206
Tabuľka 26 Počiatočný kontrolný zoznam pre riziká pre životné prostredie	207
Tabuľka 27 Počiatočný kontrolný zoznam pre ekonomické vplyvy	208
Tabuľka 28 Počiatočný kontrolný zoznam pre sociálne riziká	210
Tabuľka 29 Počiatočný kontrolný zoznam pre vplyvy na hospodársku súťaž, obchod a širšie ekonomické vplyvy	211

OBRÁZKY

Obrázok 1 Vývojový diagram autorizácie	7
Obrázok 2 Jednoduchý vývojový diagram postupu pri vypracovávaní analýzy SEA	12
Obrázok 3 Zjednodušený postup pri analýze SEA s odkazom na kapitoly usmernenia	13
Obrázok 4 Postup pri analýze SEA – 1. fáza	13
Obrázok 5 Postup pri analýze SEA – 2. fáza	16
Obrázok 6 Postup pri analýze SEA – 3. fáza	20
Obrázok 7 Postup pri analýze SEA – 4. fáza	24
Obrázok 8 Postup pri analýze SEA – 5. fáza	26
Obrázok 9 Vývojový diagram postupu pri vypracovávaní analýzy SEA na účely autorizácie	29
Obrázok 10 Vývojový diagram fázy stanovenia rozsahu	30
Obrázok 11 Postup pri analýze SEA – 3. fáza	47
Obrázok 12 Ako určiť hlavné vplyvy	49
Obrázok 13 Prístup k analýze vplyvov krok za krokom	50
Obrázok 14 Schéma posudzovania vplyvov na zdravie a životné prostredie	55

Obrázok 15 Znáozornenie kvantifikácie vplyvov na zdravie v prípade expozície spotrebiteľov karcinogénnej látke ...	69
Obrázok 16 Postup pri analýze SEA – 4. fáza	99
Obrázok 17 Prístup k analýze neistôt krok po kroku	108
Obrázok 18 Postup pri analýze neistôt.....	109
Obrázok 19 Postup pri deterministickej analýze neistôt.....	111
Obrázok 20 Postup pri analýze SEA – 5. fáza	115

GLOSÁR

Nasleduje glosár všetkých technických a sociálno-ekonomických pojmov použitých v tomto usmernení. Tento glosár obsahuje aj všetky slová uvedené *kurzívou*. Európska chemická agentúra (ECHA) má tiež slovník pojmov relevantných pre nariadenie REACH, ktorý nájdete na tejto adrese: <http://guidance.echa.europa.eu/>

Agentúra	Európska chemická agentúra (ECHA).
Alternatíva	Alternatíva je možná náhrada za látku uvedenú v <i>prílohe XIV</i> . Mala by byť schopná nahradiť funkciu, ktorú plní látka uvedená v <i>prílohe XIV</i> . Alternatíva môže byť iná látka, resp. látky, alebo to môže byť technológia (t. j. proces, postup, zariadenie alebo úprava finálneho výrobku) alebo kombinácia alternatívnej technológie a látky. Technická alternatíva môže byť napríklad fyzický spôsob dosiahnutia rovnakej funkcie ako pri látke uvedenej v <i>prílohe XIV</i> , alebo prípadne zmeny vo výrobe, spracovaní alebo výrobku, ktoré úplne odstraňujú potrebu látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> .
Analýza alternatív	Systematické vyhľadávanie <i>alternatív</i> , ktoré možno zdokumentovať a uviesť v žiadosti o <i>autorizáciu</i> . Táto analýza je dôkazom <i>žadateľa</i> na preukázanie, že analyzoval <i>technickú</i> a <i>ekonomickú uskutočniteľnosť nahradenia</i> možnými alternatívami a že ich riziká porovnal s látkami uvedenými v <i>prílohe XIV</i> . Cieľom tejto analýzy by malo byť rozhodnutie, či by použitie alternatívy viedlo k celkovému zníženiu <i>rizika</i> . Usmernenie k vykonávaniu analýzy alternatív možno nájsť v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu.
Analýza citlivosti	Typ analýzy „čo ak“ na určenie citlivosti výsledkov analýzy na zmenu parametrov. Ak malá zmena parametrov má za následok relatívne veľké zmeny výsledkov, hovorí sa, že výsledky sú citlivé na daný parameter.
Analýza efektívnosti vynaložených nákladov (CEA)	Bežne sa používa na určenie najlacnejších prostriedkov na dosiahnutie vopred stanovených zámerov alebo cieľov (aj keď sa neobmedzuje len na toto použitie). CEA sa môže použiť na identifikáciu najlacnejšej možnosti spomedzi súboru alternatívnych možností, ktoré všetky spĺňajú ciele. V komplikovanejších prípadoch sa CEA môže použiť aj na identifikáciu kombinácie opatrení na dosiahnutie konkrétneho cieľa. (Ďalšie informácie sú uvedené v dodatku F.3)
Analýza Monte Carlo	Technika, ktorá umožňuje hodnotenie následkov súčasnej neistoty hlavných vstupov, berúc do úvahy koreláciu medzi týmito vstupmi.
Analýza nákladov a výnosov (CBA)	Analýza, ktorá, ak je to možné, v peňažnom vyjadrení kvantifikuje náklady a výnosy možného opatrenia vrátane položiek, pri ktorých trh neposkytuje uspokojivý ukazovateľ <i>ekonomickej hodnoty</i> . (Ďalšie informácie sú uvedené v dodatku F.1)
Anualizované náklady	Vykazovanie anualizovaných nákladov (alebo ekvivalentu ročných nákladov) je proces, pri ktorom sa rovnomerne rozdelia neopakujúce sa náklady opatrenia (napr. kapitálové náklady, náklady na odstávku závodu) počas jeho platnosti použitím príslušnej <i>diskontnej sadzby</i> . Tieto náklady sa uvádzajú ako ročné náklady (s rovnakými ročnými platbami) predpokladajúc, že

kopírujú profil anuity. Napríklad, ak sú náklady na zavedenie opatrenia 100 tis. EUR a predpokladá sa, že doba trvania je desať rokov a diskontná sadzba je 4 %, potom sú anualizované náklady približne 12 tis. EUR ročne. Anualizované náklady sa môžu vypočítať ako násobok anualizačného faktora a neopakujúcich sa nákladov. Anualizačný faktor sa rovná:

$$\text{Anualizované investície} = \frac{\text{investičné náklady} * \text{diskontná sadzba}}{1 - ((1 + \text{diskontná sadzba})^{-\text{životnosť investície}})}$$

V uvedenom príklade to je: 100 tis. EUR * 0,04 / (1 - ((1 + 0,04)⁻¹⁰) = 12,3 tis. EUR ročne.

Autorizácia	Nariadením REACH sa vytvára systém, podľa ktorého sa môže na použitie látok s vlastnosťami vzbudzujúcimi veľmi veľké obavy a na ich uvedenie na trh vzťahovať požiadavka na autorizáciu. Tieto látky sú uvedené v <i>prílohe XIV</i> k nariadeniu a nemôžu sa bez autorizácie uviesť na trh, ani používať. Touto požiadavkou na autorizáciu sa zabezpečuje, aby riziko používania týchto látok bolo buď primerane kontrolované, alebo ho prevyšovali sociálno-ekonomické prínosy. Základnou súčasťou autorizačného postupu je analýza alternatívnych látok alebo technológií.
Bezprahová látka	Látka, pri ktorej nie je možné určiť prahovú hodnotu účinkov (DNEL alebo PNEC) podľa prílohy I k nariadeniu REACH.
Bod zmeny alebo hodnota zmeny	Hodnota neistých nákladov alebo výnosov, pri ktorých by s najväčšou pravdepodobnosťou došlo k zmene od schválenia k neschváleniu projektu alebo od zahrnutia alebo vylúčenia niektorých výdavkov navyše k zachovaniu niektorých výhod pre životné prostredie.
(Celkove) ročné náklady	Suma anualizovaných neopakujúcich sa nákladov a ročných prevádzkových nákladov. Keď sa ako príklad použije uvedené opatrenie, na ktorého zavedenie sú potrebné náklady 100 tis. EUR s ročnými prevádzkovými nákladmi 10 tis. EUR počas doby trvania opatrenia, celkové ročné náklady sa rovnajú sume anualizovaných kapitálových nákladov (12 tis. EUR) a prevádzkových nákladov (10 tis. EUR).
Cenová elasticita	Ukazovateľ reakcie dopytu na zmenu ceny. Ak sa dopyt zmení percentuálne viac ako sa zmenila cena, tovar je „cenovo elastický“. Elasticita 1 znamená, že zvýšenie ceny o 1 % vedie k poklesu dopytu o 1 %. Elasticita 0,5 znamená, že zvýšenie ceny o 1 % vedie k poklesu dopytu o 0,5 %. Ak sa dopyt zmení percentuálne menej ako sa zmenila cena, tovar je „cenovo neelastický“.
Cenový index	Ukazovateľ zmeny cien v priebehu času. Všeobecné cenové indexy pokrývajú celú škálu cien a patria medzi ne deflátor HDP a harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP). Na jednotlivé komodity alebo typy komodít sa uplatňujú osobitné cenové indexy.
Čistá súčasná hodnota (NPV)	Súčasná hodnota je diskontovaná hodnota toku budúcich nákladov a/alebo výnosov. Čistá súčasná hodnota (NPV) je dnešná hodnota projektu, investície alebo politiky. Vypočíta sa ako suma diskontovaných tokov nákladov a výnosov spojených s príslušnou činnosťou.
Čisto časová	Čisto časová preferencia je uprednostňovanie spotreby teraz a nie neskôr.

preferencia

Dátum zákazu V prílohe XIV (zoznam látok podliehajúcich autorizácii) sa pri každej látke zahrnútej v tejto prílohe uvedie dátum (tzv. „dátum zákazu“), odkedy je zakázané látku uvádzať na trh a používať. Uvedené platí, ak sa na látku nevzťahuje výnimka, alebo ak nebola udelená autorizácia alebo podaná žiadosť o autorizáciu do posledného dátumu podania žiadosti uvedeného aj v prílohe XIV, ale Komisia ešte k žiadosti o autorizáciu neprijala rozhodnutie.

Deflátor HDP Index celkovej cenovej úrovne v celom hospodárstve meraný pomerom hrubého domáceho produktu (HDP) v nominálnom vyjadrení (t. j. v hotovosti) k HDP v stálych cenách.

Diskontná sadzba Používa sa na prepočet budúceho toku príjmov (alebo výdavkov) na ich súčasnú hodnotu. Predstavuje ročnú percentuálnu sadzbu predpokladaného klesania súčasnej hodnoty budúceho eura alebo inej účtovnej jednotky v priebehu času.

Diskontovanie Metóda používaná na prepočet budúcich nákladov alebo výnosov súčasnej hodnoty použitím *diskontnej sadzby*.

Distribučné vplyvy Predstavujú vplyvy, ktoré môže mať návrh na rozličné regióny, zamestnancov, spotrebiteľov a priemyselné odvetvia v dodávateľskom reťazci.

Doba vplyvu Obdobie, počas ktorého je vplyv buď vyvolaný (nazvané „obdobie vyvolania vplyvu“) alebo sa realizuje (nazvané tiež „obdobie realizácie vplyvu“). Obdobie *vyvolania* vplyvu by malo byť reprezentatívne pre zmeny, ktoré nastanú po zavedení scenára, resp. scenárov nepoužívania. Obdobie *realizácie* vplyvu sa týka časového obdobia, po ktorom sa tieto vplyvy prejavia. Rozdiel medzi nimi je spôsobený oneskorením prejavovania sa vplyvu.

Dodávateľský reťazec V tomto usmernení je dodávateľský reťazec systém organizácií, ľudí, činností, informácií a prostriedkov zapojených do presunu látky od dodávateľa k zákazníkovi, t. j. od *výrobcov alebo dovozcov (M/I)* k *následným užívateľom a spotrebiteľom*, vrátane používania výrobkov obsahujúcich látku uvedenú v prílohe XIV alebo alternatívnu látku. Týka sa aj dodávateľského reťazca pre alternatívne techniky. Pozri aj pojem *účastníci dodávateľského reťazca*.

Ekonomická uskutočniteľnosť Analýza ekonomických dôsledkov prijatia *alternatívy*. Ekonomická uskutočniteľnosť je obvykle definovaná, ako situácia, keď ekonomické prínosy presiahnu ekonomické náklady. Podrobnejšie informácie o tom, ako sa táto koncepcia uplatňuje v žiadostiach o autorizáciu sú uvedené v časti 3.7 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu.

Ekonomická životnosť Dĺžka času, počas ktorého vydrží kapitálové vybavenie pri vynaložení stanovenej úrovne výdavkov na údržbu.

Ekonomické vplyvy Náklady a výnosy pre výrobcov, dovozcov, následných užívateľov a distribútorov, spotrebiteľov a spoločnosti ako celku. Sociálne a environmentálne vplyvy by mali byť v zásade zahrnuté do skutočnej ekonomickej analýzy. Vo väčšine referenčných dokumentov, napr. v usmerneniach EÚ k posudzovaniu vplyvov (Európska komisia 2005a) sa

rozlišuje medzi ekonomickými vplyvmi, sociálnymi vplyvmi a vplyvmi na životné prostredie – t. j. poskytuje sa užší výklad pojmu ekonomické. Na uľahčenie porovnania s publikáciami EÚ v tomto usmernení rozlišujeme medzi jednotlivými kategóriami vplyvu.

Existenčná hodnota	Ekonomická hodnota vynaložená ľuďmi na nepretržitú existenciu aktív v prospech súčasných i budúcich generácií. V druhom prípade sa niekedy označuje ako dedičstvo.
Externality	Netrhové vplyvy nejakej činnosti, ktoré neznášajú tí, ktorí ich spôsobujú.
Finančný dosah	Náklady a prínosy identifikovaných účastníkov príslušných dodávateľských reťazcov. Finančné náklady vo všeobecnosti zahŕňajú dane, dotácie odpisy, kapitálové poplatky a ďalšie <i>transferové platby</i> . Poznámka: Konkrétne pojmy sú vysvetlené v časti 3.4 o ekonomických vplyvoch.
Funkcia látky	Funkcia látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> pre použitie, resp. použitia uvedené v žiadosti, znamená úlohu alebo prácu, ktorú látka uvedená v <i>prílohe XIV</i> plní.
Hedonistické oceňovanie	Odvodzovanie hodnôt rozkladom trhových cien na základné charakteristiky.
Hodnotenie chemickej bezpečnosti (CSA)	Hodnotenie chemickej bezpečnosti je postup zameraný na určenie rizika, ktoré predstavuje látka, a v rámci hodnotenia expozície aj vypracovanie expozičných scenárov vrátane opatrení manažmentu rizík s cieľom kontrolovať riziká. Príloha I obsahuje všeobecné ustanovenia na vykonanie CSA. CSA pozostáva z týchto krokov: <ul style="list-style-type: none"> - posúdenie nebezpečnosti pre zdravie ľudí, - posúdenie nebezpečnosti fyzikálno-chemických vlastností pre zdravie ľudí, - posúdenie rizík pre životné prostredie, - posúdenie PBT a vPvB. Ak v dôsledku tohto posúdenia nebezpečnosti, registrujúci dospeje k záveru, že látka spĺňa kritériá klasifikácie ako nebezpečná podľa smernice 67/548/EHS (pre látky) alebo má vlastnosti PBT/vPvB, nasledujú ďalšie kroky hodnotenia chemickej bezpečnosti: <ul style="list-style-type: none"> - posúdenie expozície - charakterizovanie rizika.
Hodnotenie rizík	Postup určovania rizík, ktoré látka predstavuje pre zdravie a životné prostredie.
Hraničné náklady	Dodatočné náklady na dosiahnutie malej zmeny určitej premennej. Napríklad náklady na dosiahnutie zníženia emisií o ďalšiu jednotku.
Hrubý domáci produkt (HDP):	Ukazovateľ celkovej produkcie hospodárstva za rok. Rovná sa trhovej hodnote čistej produkcie v krajine. Rovná sa celkovému hrubému domácomu dôchodku.
Inflácia	Zmena celkovej úrovne cien v hospodárstve. Predpokladajme napríklad, že sa ceny všetkých tovarov v hospodárstve počas roka zvýšia o 5 %, ale relatívne ceny jednotlivých tovarov zostanú nezmenené. Miera inflácie je potom 5 %.
Interné náklady	Interné náklady sú náklady „scenára nepoužívania“, ktoré znáša osoba vykonávajúca činnosť v rámci „scenáru nepoužívania“. Napríklad interné

	náklady na vedenie vozidla sú časové a finančné náklady na vedenie vozidla (pozri aj „externé náklady“).
Investičné náklady	Kapitálové alebo jednorazové náklady, ktorých doba odpisovania je niekoľko rokov.
Jednorazové náklady	Náklady, ktorých životnosť je niekoľko rokov, napr. investičné alebo kapitálové náklady. Tiež nazývané fixné náklady (opak variabilných alebo prevádzkových alebo opakujúcich sa nákladov)
Kapitálové náklady	Investície alebo jednorazové náklady, ktorých doba odpisovania je niekoľko rokov.
Krivka dopytu	Krivka vyjadrujúca vzťah ceny výrobku a sumy potrebnej (za jednotku času) na daný výrobok.
Krivka ponuky	Krivka vyjadrujúca vzťah dodaného množstva výrobku (za jednotku času) a trhovej ceny výrobku.
Komitologický postup	Podľa článku 202 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (Zmluva o ES) je úlohou Komisie vykonávať právne predpisy na úrovni Spoločenstva. Každý legislatívny nástroj v praxi špecifikuje rozsah vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu Radou Európskej únie. V tejto súvislosti sa v zmluve ustanovuje, aby Komisii pomáhal výbor v súlade s postupom známym ako „komitológia“. Ďalšie informácie sú dostupné na adrese: http://europa.eu/scadplus/glossary/comitology_en.htm
	Rozhodnutia o autorizácii podľa nariadenia REACH sa prijímajú v rámci komitologického postupu. Pozri aj regulačný postup.
Látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy (SVHC)	1. CMR kategória 1 alebo 2 2. PBT a vPvB látky spĺňajúce kritériá uvedené v prílohe XIII a 3. látky – ako napríklad látky s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém, alebo látky s perzistentnými, bioakumulatívnymi a toxickými vlastnosťami, alebo s veľmi perzistentnými a veľmi bioakumulatívnymi vlastnosťami (ktoré nespĺňajú kritériá uvedené v prílohe XIII), pri ktorých existujú vedecké dôkazy o možných závažných účinkoch na ľudské zdravie alebo životné prostredie, ktoré vzbudzujú rovnakú úroveň obáv ako látky vymenované v bodoch 1 a 2. Takéto „látky vzbudzujúce rovnaké obavy“ sa budú identifikovať v každom prípade osobitne v súlade s postupom uvedeným v článku 59 nariadenia REACH.
Multikritériálna analýza (MKA)	Technika, ktorá zahŕňa priradovanie váh kritériám a potom bodové hodnotenie možností podľa toho, ako spĺňajú tieto vážené kritériá. Vážené bodové hodnotenie sa potom spočíta a potom sa môže použiť na zoradenie možností.
Náklady	Negatívne dôsledky, tak priame, ako aj nepriame, vyplývajúce z určitých činností. Tento pojem zahŕňa tak finančné, ako nefinančné informácie.
Náklady na dosiahnutie súladu	Rozdiel nákladov žiadateľa a nákladov následných užívateľov a užívateľov proti smeru dodávateľského reťazca (t. j. dodávateľský reťazec) na dosiahnutie súladu so „scenárom nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom

používania“. Náklady na dosiahnutie súladu zahŕňajú kapitálové a prevádzkové náklady, ktoré by vznikli sektorom ovplyvneným „scenárom nepoužívania“.

Náklady vyplývajúce zo škôd	Náklady vyplývajúce zo škôd sú náklady, ktoré vzniknú napríklad následkom (účinkov) environmentálnych vplyvov (ako sú účinky vyplývajúce z emisie znečisťujúcich látok a ich expozície). Môžu napríklad zahŕňať degradáciu pôdy alebo človekom vybudovaných stavieb a zdravotné účinky. V environmentálnom účtovníctve sú súčasťou nákladov, ktoré znášajú hospodárske subjekty.
Následný užívateľ	Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Spoločenstve, ktorá nie je výrobcom ani dovozcom, a ktorá pri výkone svojich priemyselných alebo odborných činností používa buď látku ako takú, alebo látku v zmesi. Následným užívateľom nie je distribútor, ani používateľ. Za následného užívateľa sa považuje spätný dovozca vyňatý podľa článku 2 ods. 7 písm. c).
Navrhovaná (alternatíva)	Dostupná a schopná nahradiť látku uvedenú v <i>prílohe XIV</i> .
Neistota	Je to stav charakterizujúci situáciu, pri ktorej príslušné parametre nie sú známe alebo pevne stanovené alebo isté. Pramení z nedostatku informácií, vedeckých poznatkov alebo ignorancie a je charakteristická pre všetky prognostické hodnotenia. Neistota môže mať významný vplyv na typ a množstvo dôkazov, ktoré sa musia zozbierať pri vykonávaní analýzy SEA a brať do úvahy pri oznamovaní výsledku.
Nevhodná alternatíva	Pojem, ktorý sa v tomto usmernení používa pre alternatívu, ktorá bola analyzovaná ako súčasť analýzy alternatív, pri ktorej sa preukáže, že alternatíva nie je technicky alebo ekonomicky uskutočniteľná, nie je vhodná na použitie alebo neznižuje riziká. Tento pojem sa používa v tomto usmernení najmä na opis situácií, keď by pravdepodobnou reakciou dodávateľského reťazca na zamietnutú autorizáciu bolo používanie alternatívy, ktorú žiadateľ považuje za nevhodnú. Poznámka: Podrobné informácie sú uvedené v časti 2.3.2.
Nominálna cena	Trhová cena tovaru a služieb v určitom časovom okamihu sa nazýva nominálna hodnota. Na rozdiel od toho „reálna“ cena je cena tovaru po očistení od účinkov inflácie (nárast celkovej cenovej úrovne) časom.
Očakávaná hodnota	Vážený priemer všetkých možných hodnôt premennej, kde váhami sú pravdepodobnosti (platí pre všetky typy premenných).
Odozva	Reakcia správania účastníkov a trhu v príslušnom <i>dodávateľskom reťazci</i> na jednotlivé <i>scenáre RMO</i> .
Odpisy	Účtovný pojem týkajúci sa zníženia účtovnej hodnoty kapitálového vybavenia počas jeho životnosti. Striktne povedané, nie je potrebné používať tento pojem priamo na posudzovanie nákladov „scenárov nepoužívania“, ale môže byť užitočný pri odhade zostatkovej hodnoty kapitálu.
Opakujúce sa náklady	Pozri „prevádzkové náklady“.

Opatrenie manažmentu rizík (RMM) a prevádzkové podmienky (OC)	Tieto pojmy sa používajú pre konkrétne opatrenia manažmentu rizík a prevádzkové podmienky prijaté priemyslom na kontrolu expozície látky vzbudzujúcej obavy. RMM zahŕňa napríklad bezpečnosť procesu, miestna ventilácia výfukových látok, rukavice, čistenie odpadových vôd, filtre výfukových plynov. Opatrenia manažmentu rizík všeobecnejšie zahŕňajú každé konanie, použitie nástroja, zmenu stavu parametra, <u>ktoré sú zavedené</u> počas výroby alebo používania látky (či už v čistom stave alebo v zmesi) s cieľom predchádzať, kontrolovať alebo znížiť expozíciu ľudí a/alebo životného prostredia. Prevádzkové podmienky zahŕňajú napríklad vzhľad zmesi, trvanie a frekvenciu používania/expozície, množstvo látky, veľkosť miestnosti a úroveň ventilácie. Prevádzkové podmienky všeobecnejšie zahŕňajú každé konanie, použitie nástroja alebo stav parametra, <u>ktoré prevládajú</u> počas výroby alebo používania látky (či už v čistom stave alebo v zmesi), ktorá ako vedľajší účinok môže mať vplyv na expozíciu ľudí a/alebo životného prostredia. Registrujúci dokumentujú opatrenia manažmentu rizík a prevádzkové podmienky, kde sa to vyžaduje, v expozičnom scenári (ES) ako súčasť ich správ o chemickej bezpečnosti (CSR).
Oportunitné náklady	Výnos, ktorý by bolo možné dosiahnuť pri použití určitej sumy zdrojov pri alternatívnom „scenári nepoužívania“, t. j. hodnota minulých čistých výnosov dosiahnutých pri „nasledujúcej najlepšej“ alternatíve.
Perzistentné, bioakumulatívne a toxické (PBT)	Kritéria pre PBT látky sú vymedzené v prílohe XIII k nariadeniu REACH.
Posledný dátum podania žiadosti	V prílohe XIV (zoznam látok podliehajúcich autorizácii) bude pre každú látku zahrnutú v uvedenej prílohe stanovený dátum alebo dátumy najmenej 18 mesiacov pred dátumom, resp. dátumami zákazu, dokedy sa musia podať žiadosti o autorizáciu, ak si žiadateľ želá naďalej používať látku alebo ju uvádzať na trh na určité použitia po dátume, resp. dátumoch zákazu až do rozhodnutia o žiadosti o autorizáciu.
Posúdenie nebezpečnosti	Posúdenie nebezpečnosti spočíva v používaní informácií o vnútorných vlastnostiach látky na posúdenie nebezpečnosti v týchto oblastiach: 1) posúdenie nebezpečnosti pre zdravie ľudí 2) posúdenie nebezpečnosti fyzikálno-chemických vlastností pre zdravie ľudí 3) posúdenie nebezpečnosti pre životné prostredie 4) posúdenie PBT a vPvB
Prebytok výrobcov	Označuje rozdiel medzi skutočnými nákladmi výrobcu na výrobu tovaru (alebo objemu tovarov) a cenou, za ktorú môže tovar predať.
Premiestnenie výroby	Premiestnenie výroby sa používa na všeobecný opis buď situácie, keď dôjde k zatvorení výrobných jednotiek v EÚ a otvorení novej výrobných jednotiek mimo EÚ, alebo kde dodávateľ z krajiny mimo EÚ zvýši výrobu na účely kompenzácie zníženia objemu/ukončenia výroby v EÚ.
Prevádzkové náklady	Opakujúce sa alebo variabilné náklady, ktoré sa opakujú každý rok a obvykle závisia od toho, koľko konkrétny stroj vyprodukuje. Napríklad náklady na suroviny, náklady práce, náklady na energiu alebo náklady na údržbu.

Prevádzkový príjem	Rozdiel medzi prevádzkovými výnosmi (= tržbami) a prevádzkovými výdavkami (= všetkými výrobnými nákladmi). Prevádzkový príjem je jedným z účtovných pojmov, ktorý vyjadruje zisk spoločnosti.
Priame náklady	Dodatočné zdroje, ktoré musí sektor alebo centrum ekonomického záujmu vynaložiť na splnenie politiky. Napríklad náklady na montáž zariadenia na znižovanie znečisťovania alebo dodatočné náklady na ochranné prostriedky. Pozri „náklady na dosiahnutie súladu“.
Príloha XIV	V prílohe XIV k nariadeniu REACH sa uvádza zoznam látok, ktoré podliehajú autorizácii podľa nariadenia REACH. Používanie látok uvedených v prílohe XIV a ich uvádzanie na trh na účely používania je zakázané od dátumu „zákazu“, pokiaľ na takéto používanie nebola udelená autorizácia alebo sa naň neuplatňuje výnimka.
Prínosy	Pozitívne vplyvy, tak priame, ako aj nepriame, vyplývajúce z určitej činnosti. Zahŕňa tak finančné, ako nefinančné informácie.
Prírastkové náklady	Náklady, ktoré možno náležite pripísať „scenáru nepoužívania“ berúc do úvahy čo by sa stalo, ak by „scenár nepoužívania“ neexistoval (t. j. „scenár používania“).
Reálna cena	Cena tovaru alebo služieb po očistení od inflácie, t. j. nominálna (hotovostná) cena zvýšená alebo znížená o infláciu pomocou všeobecného <i>cenového indexu</i> , napr. RPI alebo deflátoru HDP ku konkrétnemu bázičnému roku alebo bázičnému dátumu.
Reálne podmienky	Hodnota výdavkov pri konkrétnej všeobecnej cenovej úrovni (napr. cena v hotovosti alebo výdavky vydelené všeobecným cenovým indexom).
Regulačný postup	Postup prijímania vykonávacích právnych predpisov, ktorý zahŕňa hlasovanie výboru zloženého zo zástupcov členských štátov. Rada a Európsky parlament musia plniť úlohu v súlade s článkom 5 rozhodnutia Rady 1999/468/ES zmeneného a doplneného rozhodnutím Rady 2006/512/ES. Návrhy na autorizáciu podľa nariadenia REACH sa prijímajú v súlade s týmto regulačným postupom.
Scenár nepoužívania	Pojem, ktorý opisuje scenár, pri ktorom sa žiadosť o autorizáciu látky na použitie neschváli.
Scenár používania	Pojem, ktorý spoločne označuje „základný scenár“ alebo situáciu „nezmeneného prístupu“, ktorá by vznikla, keby bola autorizácia udelená.
Sociálne vplyvy	Všetky príslušné vplyvy, ktoré môžu mať vplyv na zamestnancov, spotrebiteľov a širokú verejnosť a nie sú zahrnuté vo vplyvoch na zdravie, životné prostredie alebo v ekonomických vplyvoch (napr. zamestnanosť, pracovné podmienky, spokojnosť so zamestnaním, vzdelanie zamestnancov a sociálne zabezpečenie).
Sociálno-ekonomická analýza (SEA)	Sociálno-ekonomická analýza (SEA) je nástroj na hodnotenie toho, aké náklady a prínosy prinesie opatrenie pre spoločnosť porovnaním toho, čo sa stane, ak sa toto opatrenie zrealizuje, so situáciou, ak sa opatrenie nezrealizuje. V rámci autorizačného postupu podľa nariadenia REACH je analýza SEA povinná časť žiadosti o autorizáciu vždy, keď nie sú primerane

	<p>kontrolované riziká používania látky uvedenej v prílohe XIV pre ľudské zdravie alebo životné prostredie. Žiadateľ môže predložiť analýza SEA na podporu svojej žiadosti aj vtedy, keď môže vykázať primeranú kontrolu. Analýzu SEA môže predložiť aj akákoľvek tretia strana na podporu informácií o alternatívach.</p> <p>http://echa.europa.eu/reach/sea_en.asp</p>
Spoločenské náklady	Označuje oportunitné náklady spoločnosti a zahŕňa aj externé náklady alebo externality.
Spotrebiteľský prebytok	Znamená čistý prínos, ktorý spotrebiteľ získa spotrebovaním výrobku. Rovná sa absolútnej hodnote rozdielu sumy, ktorú by bol spotrebiteľ ochotný zaplatiť za výrobok a sumy, ktorú musí skutočne zaplatiť (t. j. trhovej ceny).
Spôsob primeranej kontroly	<i>Autorizácia</i> sa udelí, ak sa preukáže, že riziko pre zdravie ľudí a životné prostredie spojené s používaním látky, ktoré vyplýva z vnútorných vlastností špecifikovaných v <i>prílohe XIV</i> , je primerane kontrolované v súlade s oddielom 6.4 prílohy I (čl. 60 ods. 2) berúc do úvahy čl. 60 ods. 3. Pozri tiež usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.
Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia (pri autorizácii)	<i>Autorizáciu</i> možno udeliť vtedy, ak možno preukázať, že sociálno-ekonomické prínosy prevažujú riziko používania látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> pre ľudské zdravie alebo životné prostredie, a ak neexistujú žiadne <i>vhodné alternatívne</i> látky alebo technológie (článok 60 ods. 4). Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.
Správa o chemickej bezpečnosti (CSR)	Správa o chemickej bezpečnosti dokumentuje hodnotenie chemickej bezpečnosti látky ako takej, látky v prípravku alebo vo výrobku, alebo bezpečnosti skupiny látok. Usmernenie k vypracovaniu CSR je uvedené v Usmernení k príprave správy o chemickej bezpečnosti.
	Inými slovami, správa o chemickej bezpečnosti (CSR) je dokument, v ktorom sa podrobne opisuje postup a výsledky hodnotenia chemickej bezpečnosti (CSA). Všeobecné ustanovenia o vykonávaní CSA a príprave CSR sú uvedené v prílohe I k nariadeniu REACH.
Stanovená preferencia	Ochota zaplatiť za niečo, čo s neuvádza na trh, ako vyplýva z reakcií ľudí na otázky o preferenciách rozličných kombinácií situácií a kontrolných diskusných skupín. (Ďalšie informácie sú uvedené v dodatku C.2)
Subjekt na dodávateľskom trhu	Dodávatelia surovín alebo sprostredkovatelia potrební pri výrobe látky.
Substitučný plán	Závazok prijať opatrenia potrebné na nahradenie látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> alternatívnou látkou alebo technológiou v rámci osobitného časového harmonogramu. Usmernenie k príprave substitučného plánu možno nájsť v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu.
Súčasná hodnota	Budúca hodnota vplyvu vyjadrená v súčasných podmienkach pomocou <i>diskontovania</i> .
Súkromné	Náklady skupiny alebo sektora implementujúceho politiku. Je potrebné ich

náklady	odlišovať od spoločenských nákladov.
Širšie ekonomické vplyvy	Vplyvy, ktoré majú makroekonomické dôsledky. Medzi takéto vplyvy môžu patriť vplyvy na obchod, hospodársku súťaž, hospodársky rast, infláciu, dane a ďalšie makroekonomické účinky.
Technická uskutočniteľnosť	Týka sa <i>alternatívnej</i> látky alebo technológie, ktorá môže plniť alebo nahradiť funkciu látky uvedenej v prílohe XIV tak, aby to nemalo nepriaznivý vplyv na funkčnosť dodávanej látky a jej používanie vo finálnom výrobku. Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.
Transferová platba	Transferové platby alebo „transfery“ sa týkajú presunov hodnoty medzi jednotlivými vrstvami spoločnosti. Nepredstavujú celkové náklady pre spoločnosť, predstavujú jednoducho prerozdelenie hodnoty. Príkladmi transferových platieb sú dane a dotácie.
Tretia strana alebo zainteresovaná tretia strana	Akákoľvek organizácia, jednotlivec, orgán alebo spoločnosť, s výnimkou žiadateľa, <i>agentúry</i> alebo <i>Komisie</i> , ktorá má potenciálny záujem predložiť informácie o <i>alternatívach</i> alebo iné informácie, napríklad o sociálno-ekonomických prínosoch vyplývajúcich z používania látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> a sociálno-ekonomických vplyvov zamietnutia autorizácie.
Trhová hodnota	Trhová hodnota je cena, za ktorú by sa s aktívami obchodovalo na konkurenčnom trhu. Trhová hodnota sa líši od trhovej ceny, ak je trh narušený/neefektívny.
Účastníci dodávateľského reťazca	Všetci <i>výrobcovia a/alebo dovozcovia (M/I)</i> a/alebo <i>následní užívatelia (DU)</i> v dodávateľskom reťazci (čl. 3 ods. 17). V tomto usmernení sa tento pojem používa tak, že v prípade <i>výrobcov</i> zahŕňa aj spotrebiteľov a dodávateľský reťazec. Môže sa ďalej týkať aj účastníkov dodávateľského reťazca alternatívnych látok, ako aj alternatívnych techník. Pozri aj <i>dodávateľský reťazec</i> .
Veľmi perzistentné a veľmi bioakumulatívne (vPvB)	Kritéria pre vPvB látky sú vymedzené v prílohe XIII k nariadeniu REACH.
Vhodná alternatíva	<i>Alternatíva</i> , ktorá je <i>technicky a ekonomicky uskutočniteľná</i> na nahradenie látky uvedenej v <i>prílohe XIV</i> , keď prechod k alternatíve znamená zníženie celkových rizík pre ľudské zdravie a životné prostredie (v porovnaní s látkou uvedenou v <i>prílohe XIV</i>), berúc do úvahy opatrenia manažmentu rizík a prevádzkové podmienky. Alternatíva musí byť dostupná (t. j. môže sa získať v dostatočnom množstve a kvalite) aj počas prechodu. Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.
Vplyvy	Všetky možné účinky – pozitívne alebo negatívne – vrátane ekonomických vplyvov, vplyvov na zdravie ľudí, environmentálnych, sociálnych a širších vplyvov na obchod, hospodársku súťaž a hospodársky rozvoj.
Vplyvy na zdravie	Vplyvy na zdravie ľudí vrátane chorobnosti a úmrtnosti. Zahŕňa vplyvy vhodných životných podmienok týkajúce sa zdravia, stratu produkcie

	v dôsledku chorobnosti zamestnancov a náklady na zdravotnú starostlivosť.
Vplyvy na životné prostredie	Vplyvy na všetky zložky životného prostredia. Zahŕňajú všetky hodnoty používania a nepoužívania postihnutých zložiek životného prostredia.
Výbor pre sociálno-ekonomickú analýzu (SEAC)	Výbor pre sociálno-ekonomickú analýzu (SEAC) je výbor <i>agentúry</i> , ktorý je zodpovedný za vypracovávanie stanovísk <i>agentúry</i> k žiadostiam o autorizáciu, návrhom obmedzení a ku všetkým ďalším otázkam vyplývajúcim z pôsobnosti nariadenia REACH v súvislosti so sociálno-ekonomickými vplyvmi možného legislatívneho opatrenia týkajúceho sa látok. Výbor SEAC tvorí minimálne jeden, ale maximálne dvaja členovia spomedzi kandidátov jednotlivých členských štátov vymenovaných riadiacou radou na obnoviteľné funkčné obdobie troch rokov. Členov výboru môžu sprevádzať poradcovia pre vedecké, technické alebo regulačné záležitosti.
Výrobca / dovozca (M/I)	Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Spoločenstve, ktorá v Spoločenstve vyrába látku (výrobca) alebo ktorá je zodpovedná za dovoz (dovozca) (článok 3 ods. 9 a ods. 11). V tomto usmernení sa tento pojem používa aj na označenie dodávateľov alternatív.
Výrobok	Výrobok je predmet, ktorý počas výroby dostáva konkrétny tvar, povrch alebo vyhotovenie, ktoré určuje jeho funkciu vo väčšej miere ako jeho chemické zloženie.
Základný scenár	Pojem, ktorý opisuje situáciu „nezmeneného prístupu“, ktorá by vznikla, keby sa neprijali žiadne ďalšie opatrenia. V žiadosti o povolenie sa to nazýva „scenár používania“.
Zásada znečisťovateľ platí	Zásada, že znečisťovateľ má znášať náklady na znižovanie znečistenia a/alebo na kompenzáciu osôb postihnutých znečistením.
Zistená preferencia	Dedukovanie ochoty zaplatiť za niečo, čo sa nepredáva na trhu, preskúmaním správania spotrebiteľov na podobnom alebo súvisiacom trhu.
Zostatková hodnota kapitálu	Týka sa to investičných nákladov (napr. na budovy alebo vybavenie), ktoré firma vynaložila na výrobu tovaru alebo na služby pred zavedením „scenáru nepoužívania“ alebo predtým, ako sa dozvedela o „scenári nepoužívania“, ktorého vplyv sa analyzuje.
Žiadateľ	Právny subjekt alebo skupina právnych subjektov, ktoré predkladajú <i>žiadosť o autorizáciu</i> .
Žiadosť o autorizáciu	Dokumentácia predložená <i>agentúre</i> , prostredníctvom ktorej sa žiada o autorizáciu s cieľom (naďalej) používať látky uvedené v <i>prílohe XIV</i> . Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.

SKRATKY

AA	Analýza alternatív
CBA	Analýza nákladov a výnosov
CEA	Analýza efektívnosti vynaložených nákladov
CMR	Karcinogénne, mutagénne alebo toxické pre reprodukciu
CPI	Index spotrebiteľských cien
ČŠ	Členský štát
CSA	Hodnotenie chemickej bezpečnosti
CSR	Správa o chemickej bezpečnosti
DNEL	Odvedená hladina, pri ktorej nedochádza k žiadnym účinkom
DU	Následný užívateľ
ECHA	Európska chemická agentúra
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
HDP	Hrubý domáci produkt
HICP	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien
ILO	Medzinárodná organizácia práce
M/I	Výrobca/dovozca
MKA	Multikriteriálna analýza
MSP	Malé a stredné podniky
PBT	Perzistentné, bioakumulatívne a toxické
PEC	Predpokladaná environmentálna koncentrácia
PED	Cenová pružnosť dopytu
PNEC	Odvedená hladina, pri ktorej nedochádza k žiadnym účinkom
RA	Hodnotenie rizík
RCR	Ukazovateľ charakterizovania rizika
REACH	Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok
RPI	Index maloobchodných cien
SEA	Sociálno-ekonomická analýza

SEAC	Výbor pre sociálno-ekonomickú analýzu
SVHC	Látka vzbudzujúca veľmi veľké obavy
TGD	Technický usmerňovací dokument
TtWA	Oblasť dochádzania do práce
VaV	Výskum a vývoj
VOI	Hodnota informácií
vPvB	Veľmi perzistentné a veľmi bioakumulatívne
VSL	Štatistický vek
WTP	Ochota platiť

1 ÚVOD K USMERNOVACIEMU DOKUMENTU

V tomto dokumente sa uvádza technické usmernenie k tomu, ako vykonávať sociálno-ekonomickú analýzu (ďalej len analýza SEA) ako súčasť žiadosti o autorizáciu. Používateľ tohto usmernenia by mal poznať autorizačný postup, ako aj Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu).

V rámci nariadenia REACH je analýza SEA prístupom, ktorý sa používa na opis a analýzu všetkých relevantných vplyvov (t. j. tak pozitívnych, ako aj negatívnych účinkov) udelenia autorizácie v porovnaní so zamietnutím udelenia autorizácie. **V rámci analýzy SEA je potrebné analyzovať a zdokumentovať, či sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní látky prevážia riziká pokračovania v používaní látky pre ľudské zdravie a životné prostredie.** Analýza SEA uvedená v žiadosti o autorizácii a príspevky od tretích strán sa použijú v rozhodovacom procese (Výbore pre analýza SEA a Európskej komisie) na zhodnotenie prínosov a nákladov udelenia/zamietnutia udelenia autorizácie.

V prílohe XVI k nariadeniu REACH sa uvádzajú informácie, ktoré môžu potrebovať osoby vykonávajúce sociálno-ekonomickú analýzu (SEA) a analýzu SEA predkladajú spolu so žiadosťou o autorizáciu, ako sa uvádza v článku 62 ods. 5 písm. a). V prílohe XVI sa uvádza, čo môže analýza SEA ako súčasť žiadosti o autorizáciu obsahovať:

- *Vplyv udelenia alebo zamietnutia autorizácie na žiadateľa, resp. žiadateľov.*
- *Vplyv na všetkých ďalších účastníkov dodávateľského reťazca, následných užívateľov a pridružené podniky z hľadiska komerčných dôsledkov, ako napríklad vplyvy na investície, výskum a vývoj, inovácie, jednorazové a prevádzkové náklady (napr. na dosiahnutie súladu, prechodné opatrenia, zmeny existujúcich procesov, systémy podávania správ a monitorovania, zavádzanie nových technológií atď.) pri zohľadnení všeobecných trhových a technologických trendov.*
- *Vplyv udelenia alebo zamietnutej autorizácie .. na spotrebiteľov. Napríklad ceny výrobkov, zmeny zloženia, kvality alebo výkonu výrobkov, dostupnosť výrobkov, výber spotrebiteľa, ako aj účinky na zdravie ľudí a životné prostredie v rozsahu, v akom ovplyvňujú spotrebiteľov.*
- *Sociálne dôsledky udelenia alebo zamietnutia autorizácie. Napríklad na istotu udržania si práce a zamestnanosť.*
- *Dostupnosť, vhodnosť a technická uskutočniteľnosť alternatívnych látok a/alebo technológií a ich ekonomické dôsledky, informácie o rýchlosti a potenciáli technologickej zmeny v dotknutých odvetviach. V prípade žiadosti o autorizáciu sociálne a/alebo ekonomické vplyvy používania akýchkoľvek dostupných alternatív.*
- *Širšie dôsledky na obchod, hospodársku súťaž a hospodársky rozvoj (najmä na MSP a vo vzťahu k tretím krajinám) udelenia alebo zamietnutia autorizácie. To môže zahŕňať hodnotenie miestneho, regionálneho, národného alebo medzinárodného hľadiska.*
- *V prípade ... odmietnutej autorizácie prínosy pre zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj spoločenské a hospodárske prínosy navrhovaného obmedzenia. Napríklad zdravie zamestnancov, environmentálne pôsobenie a rozloženie týchto prínosov, napríklad geograficky alebo pre jednotlivé skupiny obyvateľstva.*

- *Analýza SEA môže riešiť aj akúkoľvek ďalšiu problematiku, ktorú žiadateľ, resp. žiadatelia považujú za dôležitú.*

V prílohe XVI sa ďalej uvádza, že:

„Úroveň podrobností a rozsah analýz SEA alebo príspevkov k nim je však v zodpovednosti žiadateľa o autorizáciu alebo v prípade návrhu obmedzenia v zodpovednosti zainteresovanej strany. Poskytnuté informácie môžu riešiť sociálno-hospodárske vplyvy na akejkoľvek úrovni.“

Autorizačný postup sa vzťahuje na látky vzbudzujúcich veľmi veľké obavy (článok 55). Celý autorizačný postup zahŕňa niekoľko krokov vrátane:

- identifikácia látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy;
- ich zaradovanie na zoznam kandidátskych látok a stanovovanie priorít pre látky na ich zahrnutie do prílohy XIV;
- zaradovanie látok do prílohy XIV (zoznam látok podliehajúcich autorizácii);
- podanie žiadosti o autorizáciu;
- udelenie alebo zamietnutie autorizácie; a
- preskúmanie udelených autorizácií.

Podrobný opis postupu až do zahrnutia látky do prílohy XIV je uvedený v usmernení k zahrňaniu látok do prílohy XIV a k vypracovávaní žiadosti a správy z posudzovania je opísané v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu (kapitola 1). Ako už bolo uvedené, predpokladá sa, že používatelia tohto usmernenia k analýze SEA sú už oboznámení s Usmernením k príprave žiadosti o autorizáciu, ktoré dopĺňa.

1.1 Časový harmonogram predkladania informácií

Časový harmonogram predkladania informácií v rámci postupu predkladania žiadostí o autorizáciu je podrobne uvedený v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu (pozri časť 1.5.3 a obrázok 5 tohto usmernenia).

Sú dva spôsoby pri podávaní žiadostí o autorizáciu, ktoré sa ďalej uvádzajú ako „spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia“ a „spôsob primeranej kontroly“ (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu). V nasledujúcich častiach sa opisujú tieto dva spôsoby a uvádza sa, kedy sa pri jednotlivých spôsoboch môže vyžadovať analýza SEA.

1.1.1 Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia

Ak žiadateľ **nemôže preukázať primeranú kontrolu**² rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV vo svojej správe CSR, potom sa autorizácia môže udeliť **len** vtedy, keď preukáže, že:

- neexistujú žiadne vhodné alternatívy látky uvedenej v prílohe XIV; **a**
- sociálno-ekonomické prínosy používania látky uvedenej v prílohe XIV (na použitie, ktoré je uvedené v žiadosti) prevážia riziká pre životné prostredie a zdravie ľudí.

„Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia“ na získanie autorizácie si **vyžaduje analýzu SEA** na preukázanie, že prínosy pokračovania v používaní látky uvedenej v prílohe XIV prevážia riziká (článok 60 ods. 3 a článok 60 ods. 4 nariadenia REACH). Inými slovami, hlavné kritérium rozhodovania pri určovaní, či sa udelí autorizácia na použitie látky uvedenej v prílohe XIV v rámci spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia sa týka toho, či sociálno-ekonomické prínosy používania látky prevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie. Analýza SEA je postup, ktorým sa žiadateľ alebo tretia strana riadia pri posudzovaní, či je to tak, a potom predložia svoj názor, či by sa autorizácia mala alebo nemala udeliť.

Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia sa vždy použije pri žiadostiach o autorizáciu látok uvedených v prílohe XIV, ktoré sú PBT, vPvB, bezprahové CMR a bezprahové látky vzbudzujúce rovnaké obavy. Je to preto, že v nariadení REACH sa vymedzuje, že takéto látky nemožno „primerane kontrolovať“ v súlade s oddielom 6.4 prílohy I k nariadeniu REACH. Okrem toho, to isté platí aj pre CMR a látky vzbudzujúce rovnaké obavy, ktoré majú prahovú hodnotu účinkov, ale kde nie je možné znížiť expozíciu pod tieto prahové úrovne.

V rámci spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia by žiadatelia mali v rámci analýzy alternatív vysvetliť potrebné opatrenia, ako aj časové harmonogramy prechodu na alternatívnu látku alebo technológiu. Malo by sa to uplatňovať najmä v prípadoch, kde je alternatíva na trhu dostupná, ale ešte nie je pripravená na okamžité nahradenie žiadateľom (t. j. do dátumu zákazu), alebo iný prevádzkovateľ na rovnakom trhu už prešiel alebo v blízkej budúcnosti prejde na alternatívy. Na priaznivé posúdenie žiadosti spôsobom sociálno-ekonomického hodnotenia je rozhodujúca dôkladná analýza alternatív a bez odôvodnenia existencie a vhodnosti alternatív môže vyústiť do zamietavého rozhodnutia, najmä ak tretie strany (ktoré môžu poskytnúť informácie podľa článku 64 ods. 2) alebo iní žiadatelia už prešli na alternatívy. Neexistencia činností výskumu a vývoja by mohla viesť k stanoveniu kratších lehôt na preskúmanie.

² V súlade s oddielom 6.4 prílohy I k nariadeniu REACH. Uvádza sa to v článku 60 ods. 2 nariadenia REACH.

1.1.2 Spôsob primeranej kontroly

Ak žiadateľ **nemôže preukázať primeranú kontrolu**² rizík vyplývajúcich z použitia látky uvedenej v prílohe XIV vo svojej správe CSR (pre použitia uvedené v žiadosti), potom sa autorizácia môže udeliť len vtedy, keď preukáže, že:

- neexistujú žiadne vhodné alternatívy látky uvedenej v prílohe XIV; **alebo**
- existujú vhodné alternatívy látky uvedenej v prílohe XIV, pre ktoré predkladá substitučný plán.

To sa nazýva „spôsob primeranej kontroly“ na účely autorizácie.

Na udelenie autorizácie žiadateľ musí v správe CSR, ktorá tvorí súčasť žiadosti, preukázať, že látku uvedenú v prílohe XIV možno primerane kontrolovať² (pozri kapitolu 2 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu).

Spôsob primeranej kontroly sa uplatní na žiadosti o autorizáciu látok uvedených v prílohe XIV, ktoré sú CMR, pre ktoré možno stanoviť prahovú hodnotu (t. j. DNEL), a látok vzbudzujúcich rovnakú úroveň obáv, pre ktoré možno stanoviť prahovú hodnotu (t. j. DNEL alebo PNEC) a kde na kontrolu rizík pod týmito úrovňami možno preukázať implementované a odporúčané expozičné scenáre. Ak analýza ukáže, že sú dostupné vhodné alternatívy, potom žiadateľ musí pripraviť a predložiť substitučný plán. V substitučnom pláne sa podrobne vysvetľuje, ako a v akom časovom harmonograme žiadateľ prejde na náhradu. (Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu).

Analýza SEA nie je povinná pri žiadostiach, ktoré sa riadia spôsobom primeranej kontroly. Žiadateľom sa však dôrazne odporúča, aby na podporu svojej žiadosti predložili analýzu SEA, ak sa domnievajú, že sociálno-ekonomické informácie sú významné, napríklad pri stanovovaní časovo-obmedzeného obdobia preskúmania alebo pri definovaní akýchkoľvek podmienok v rozhodnutí o autorizácii.

1.2 Komu je usmernenie určené?

Toto usmernenie je určené každému, kto má v úmysle vykonať sociálno-ekonomickú analýzu na získanie informácií na podporu žiadosti o autorizáciu alebo na získanie vstupných informácií o sociálno-ekonomických dôsledkoch udelenia alebo zamietnutia autorizácie. V rámci autorizačného procesu existujú dva typy účastníkov, ktorí môžu vykonávať analýzu SEA a predkladať výsledky analýzy SEA agentúre, sú to:

- **žiadateľ**, t. j. výrobca/dovozca (M/I) alebo následný užívateľ (DU), ktorý sám alebo spoločne s niekým predkladá žiadosť o autorizáciu na použitie, resp. použitia látky uvedenej v prílohe XIV; a
- **tretie strany** (účastník, ktoré nie sú ani žiadateľmi, a ani agentúrami), ktoré majú možnosť predkladať informácie o alternatívach, ako aj možnosť opísať sociálno-ekonomické prínosy a náklady vyplývajúce z pokračovania v používaní látky uvedenej v prílohe XIV alebo zo zamietnutia autorizácie. Môžu tak urobiť na základe uverejnenia všeobecných informácií o použitíach, na ktoré boli predložené žiadosti, uverejnené na webovej stránke agentúry.

Cieľom usmernenia je opísať **osvedčený postup**, a preto sa očakáva, že bude užitočným referenčným dokumentom pre výbor agentúry ECHA pre socio-ekonomickú analýzu, ktorý je zodpovedný za preskúmanie žiadosti o autorizáciu a príspevkov tretích strán a vypracovanie

stanovísk (okrem iného) k sociálno-ekonomickým faktorom, ako aj dostupnosti a vhodnosti alternatív v nich uvedených. Usmernenie môže pomôcť Komisii, ktorá bude prijímať konečné rozhodnutie o autorizácii použitia látky uvedenej v prílohe XIV v rámci komitologického postupu (pozri glosár).

Vo väčšine usmernenia sa opisuje, čo je potrebné urobiť z hľadiska žiadateľa. Ak chce tretia strana predložiť úplnú analýzu SEA, mala by vykonať viac-menej rovnaké kroky ako žiadateľ, hoci môžu mať prístup k iným typom a úrovniam informácií, ktoré chcú predložiť. Ak tretia strana chce predložiť len informácie týkajúce sa určitých aspektov analýzy SEA, mala by sa riadiť usmernením týkajúcim sa týchto aspektov.

1.3 Ciele sociálno-ekonomickej analýzy (SEA)

1.3.1 Prečo je analýza SEA dôležitá?

V hlave VII nariadenia REACH sa uvádza postup, ako sa udeľuje autorizácia. Žiadateľ sa môže chcieť uistiť, že výbory agentúry pre hodnotenie rizík a pre sociálno-ekonomickú analýzu, ako aj Komisia môžu v prípade žiadosti rýchlo konať. Možno tak urobiť v prípade, keď je predložená kvalitná žiadosť, ktorá obsahuje odôvodnenie udelenia autorizácie a obsahuje jasný prehľad nákladov a prínosov udelenia autorizácie.

Analýza SEA uľahčuje systematické a komplexné porovnanie príslušných nákladov/prínosov pokračovania v používaní látky uvedenej v prílohe XIV s nákladmi/prínosmi, ak by danú látku nebolo možné ďalej používať. Žiadateľ alebo tretia strana ju môžu použiť na poskytnutie informácií o tom, či by sa autorizácia mala alebo nemala udeliť na základe sociálno-ekonomických argumentov (ako aj ďalších aspektov uvedených v žiadosti alebo v inom podaní). (Pozri tiež Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu).

Situácia, keď **žiadateľ** (t. j. výrobca/dovozca (M/I) a/alebo následný užívateľ (DU)) musí alebo chce predložiť analýzu SEA, ako súčasť svojej žiadosti, je opísaná ďalej v texte:

Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia

- **Účel 1:** Keď nemožno preukázať primeranú kontrolu rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV v súlade s oddielom 6.4³ prílohy I pre konkrétne použitie, resp. použitia látky uvedenej v prílohe XIV a neexistujú žiadne iné vhodné alternatívne látky alebo technológie.

V tejto situácii možno autorizáciu udeliť len vtedy, ak sa ukáže, že sociálno-ekonomické prínosy prevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie vyplývajúce z používania látky (článok 60 ods. 4). V týchto prípadoch je predloženie analýzy SEA v praxi povinnou súčasťou žiadosti o autorizáciu. Je to preto, lebo predloženie analýzy SEA spolu so žiadosťou je jediným spôsobom, ako žiadateľ môže preukázať, že sociálno-ekonomické prínosy prevážia riziká.

Tento účel bude hlavnou témou tohto usmernenia. Toto usmernenie a metodiky v ňom uvedené sa môžu použiť aj na ostatné typy autorizácií, ako sa uvádza ďalej v texte.

³ Môže to byť buď preto, že primeraná kontrola nie je preukázaná pre látky CMR alebo ostatné látky s prahovou hodnotou vplyvu alebo ju nemožno preukázať pre bezprahové látky CMR, ostatné bezprahové látky a PBT/vPvB.

Spôsob primeranej kontroly

- **Účel 2:** Žiadatelia môžu, ak chcú, priložiť na podporu svojej žiadosti analýzu SEA v rámci spôsobu primeranej kontroly na účely autorizáciu, ak ich analýza alternatív ukazuje, že neexistujú žiadne vhodné alternatívy. Analýza SEA môže poskytnúť dodatočné sociálno-ekonomické informácie, ktoré môžu použiť výbory agentúry a Komisia pri stanovovaní podmienok pre udelenie autorizácie alebo pri vymedzovaní obdobia preskúmania.
- **Účel 3:** Žiadatelia môžu, ak chcú, predložiť dokumentáciu z analýzy SEA na podporu substitučného plánu.

Predtým schválená žiadosť

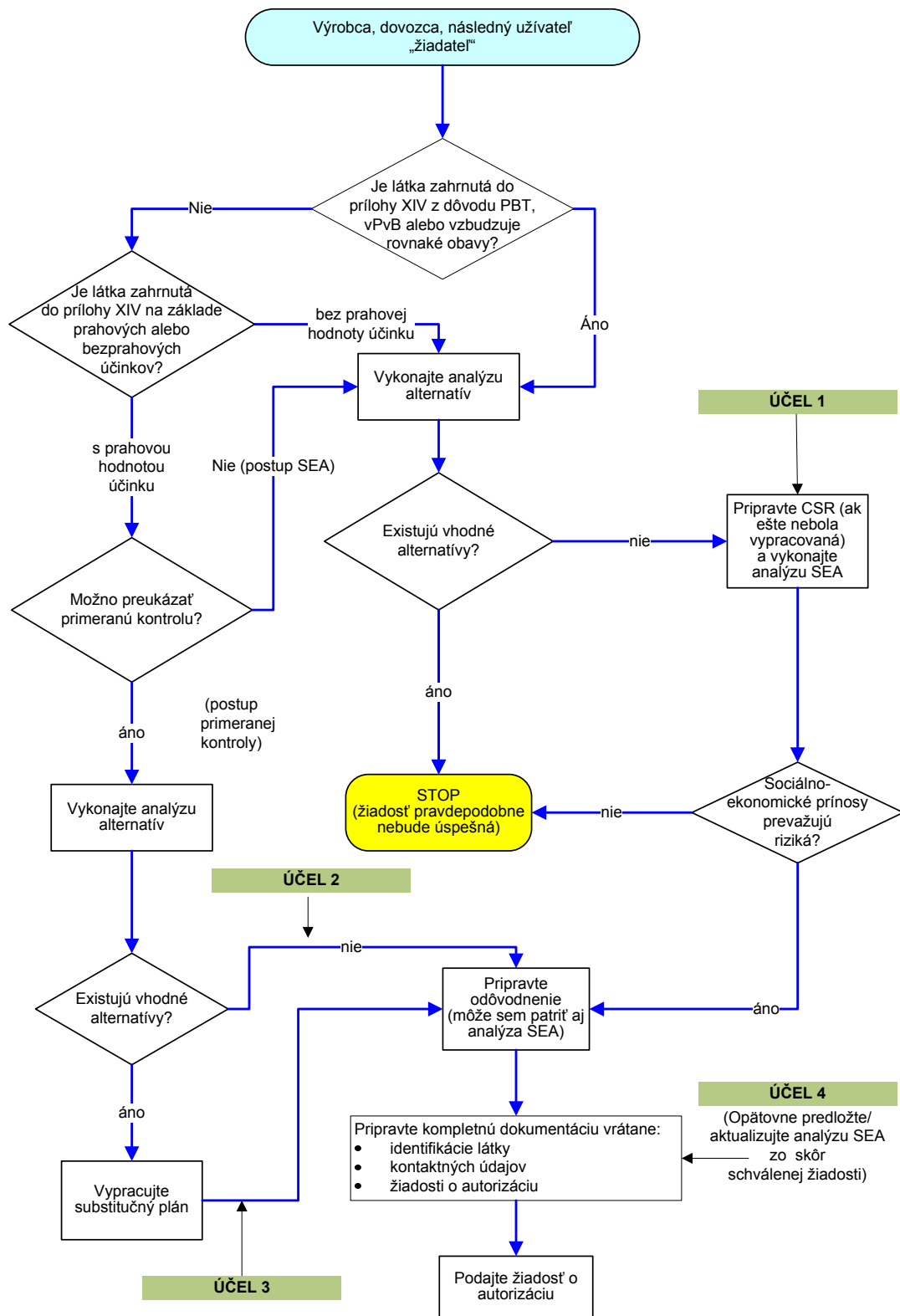
- **Účel 4:** Ak žiadateľ o autorizáciu môže použiť alebo odvolať sa na výsledok analýzy SEA (a/alebo iných častí žiadosti) ktorá je súčasťou už predtým schválenej žiadosti (so súhlasom predchádzajúceho žiadateľa) a v prípade potreby ju aktualizovať (článok 63 ods. 2).

Tento účel nie je v tomto usmernení bližšie vysvetlený, pretože by malo byť pre žiadateľa zrejmé, ktoré časti už predtým schválenej žiadosti by mali zostať nezmenené, ktoré by sa mali aktualizovať alebo ktoré by sa mali ďalej rozpracovať.

Komisia môže použiť aj časti analýzy SEA, ktorá je súčasťou žiadosti o autorizáciu pri rozhodovaní o načasovaní preskúmania, o podmienkach, za ktorých sa autorizácia udeľuje a o prípadných opatreniach monitorovania.

Na obrázku Obrázok 1 sú tieto okolnosti zhrnuté v podobe vývojového diagramu.

Obrázok 1 Vývojový diagram autorizácie



Na obrázku Obrázok 1 sú tie časti autorizačného postupu, ktoré sú pre toto usmernenie relevantné, vyznačené zeleným.

1.3.2 Účel 1: Analýza SEA na podporu žiadosti v prípade použitia spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia

Zdokumentovaný výsledok analýzy SEA je nevyhnutnou súčasťou žiadosti, aby žiadateľ mohol podporiť svoje tvrdenie, že sociálno-ekonomické prínosy prevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie. V rámci analýzy alternatív (kapitola 3 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu) sa bude musieť žiadateľ preukázať, že sa domnieva, že neexistuje žiadna dostupná alternatíva, a preto na uvedenie sociálno-ekonomických argumentov na odôvodnenie pokračovania v používaní látky použije dokumentáciu k analýze SEA.

V prípade **látok bez hraničných hodnôt**⁴, neexistuje žiadna teoreticky bezpečná úroveň expozície (t. j. primeranú kontrolu rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV nemožno preukázať podľa oddielu 6.4 prílohy I k nariadeniu REACH). Preukázanie úrovne kontroly (opatrení manažmentu rizík a prevádzkových podmienok) a reziduálne riziko, ktoré je uvedené v správe o chemickej bezpečnosti (CSR) sa preto musí vyvážiť sociálno-ekonomickým prínosom pokračovania v používaní látky.

V prípade **látok s hraničnými hodnotami** (napr. CMR, pre ktoré možno určiť prahovú hodnotu), pre ktoré nemožno preukázať primeranú kontrolu rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV (oddiel 6.4 prílohy I), argumenty a analýza môžu zahŕňať ešte aj sociálno-ekonomické dôsledky opatrení potrebných na primeranú kontrolu rizík (v porovnaní s kontrolnými opatreniami uvedenými v správe CSR). V týchto prípadoch by mala analýza SEA takisto preukázať, že reziduálne riziko pokračovania v používaní látky (keď nie je primerane kontrolovaná) je vyvážené prínosmi pokračovania v jej používaní.

V dokumentácii k analýze SEA sa budú musieť predložiť pádne argumenty porovnávajúce riziká s prínosmi a ukázať, ako pokračovanie v používaní látky bude naďalej prínosom pre spoločnosť. Bude tiež potrebné zvážiť, ako sa to môže v priebehu času zmeniť.

Komisia na základe stanoviska regulačného výboru⁵ prijme konečné rozhodnutie, či autorizáciu udelí alebo zamietne (berúc do úvahy stanoviská výborov agentúry). Preto je nanajvýš dôležité, aby žiadateľ transparentne zdokumentoval nielen svoje vlastné závery, ale ako k týmto záverom dospel, napríklad vrátane predpokladov, zozbieraných údajov, použitých hodnotení a metód.

Autorizácia sa môže preskúmať kedykoľvek na základe zmenených okolností alebo nových informácií o náhradách (článok 61 ods. 2) vrátane sociálno-ekonomických vplyvov.

Keď sa na účely autorizácie vyžaduje analýza SEA vykonaná spôsobom sociálno-ekonomického hodnotenia, cieľ je jasný:

Posúdiť, či sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní⁶ látky uvedenej v prílohe XIV prevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie.

⁴ CMR bez hraničnej hodnoty, ďalšie látky bez prahovej hodnoty, PBT alebo vPvB a látky identifikované ako SVHC na základe vlastností PBT / vPvB.

⁵ Pozri aj glosár: *komitologický postup* a *regulačný postup*.

⁶ Použitie je definované ako použitie za podmienok uvedených v expozičných scenároch v správe CSR žiadateľa. Analýza SEA bude zahŕňať konkrétne použitia, ktoré sú uvedené v žiadosti o autorizáciu (pozri Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu).

V dokumentácii z analýzy SEA by sa mali uviesť sociálno-ekonomické prínosy vyplývajúce z pokračovania v používaní (pre použitia, o ktorých autorizáciu žiadateľ požiadal) a sociálno-ekonomické dôsledky zamietnutia udelenia autorizácie.

Ak sa v rámci analýzy SEA nepreukáže, že sociálno-ekonomické prínosy prevážia riziká, potom by sa mal postup spracúvania žiadosti ukončiť. Práce na analýze SEA by sa preto mali prednostne vykonať v počiatocnom štádiu, obvykle súčasne s analýzou alternatív.

Ak sa v analýze alternatív použijú argumenty ekonomickej neuskutočniteľnosti (na preukázanie, že potenciálna alternatíva nie je vhodná), žiadateľ by mohol chcieť ďalej sa týmto odôvodnením zaoberať v analýze SEA.

1.3.3 Účely 2 – 3: Analýza SEA na podporu žiadosti v prípade použitia spôsobu primeranej kontroly

Toto je situácia, pri ktorej **možno** preukázať primeranú kontrolu rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV (článok 60 ods. 2). Dokumentácia z analýzy SEA sa môže použiť na podporu žiadosti. V analýze SEA by sa mali zohľadniť záväzky uvedené v substitučnom pláne a mala by obsahovať analýzu a hodnotenie sociálno-ekonomických dôsledkov prechodu od látky uvedenej v prílohe XIV na alternatívu.

Účel 2:

V rámci spôsobu primeranej kontroly, keď žiadateľ v rámci analýzy alternatív zistí, že neexistujú žiadne alternatívy, môže ešte stále chcieť podporiť svoju žiadosť analýzou SEA obsahujúcou dodatočné sociálno-ekonomické informácie, ktoré môžu použiť výbory agentúry a Komisia pri stanovovaní podmienok autorizácie alebo stanovenie lehoty na preskúmanie⁷.

Cieľom analýzy SEA na podporu žiadosti použitím spôsobu primeranej kontroly (keď neexistuje žiadna alternatíva, resp. alternatívy) je poskytnúť dodatočné sociálno-ekonomické informácie, ktoré môžu použiť výbory agentúry a Komisia pri stanovovaní podmienok autorizácie alebo pri vymedzovaní lehoty na preskúmanie.

Účel 3:

Substitučný plán je **záväzok** prijať opatrenia potrebné na nahradenie látky uvedenej v prílohe XIV v rámci uvedeného harmonogramu. Musí obsahovať kroky, ktoré sa prijmu na nahradenie látky uvedenej v prílohe XIV, ako aj konkrétne lehoty pre tieto opatrenia. Analýza SEA môže v tomto prípade zohrávať dôležitú úlohu pri určovaní odôvodnenia krokov, a najmä časového harmonogramu uvedeného v pláne. Komisia vezme tieto informácie do úvahy pri rozhodovaní o

⁷ V tomto prípade udelenie autorizácie nezávisí od toho, či žiadateľ preukáže, že sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní látky prevážia riziká. Žiadateľ však môže chcieť podporiť tento argument preukázaním, že používanie možných alternatív bude mať za následok neakceptovateľné sociálno-ekonomické vplyvy. Analýza bude preto podobná ako v prípade analýzy vykonanej spôsobom sociálno-ekonomického hodnotenia. Okrem toho sa argumenty uvedené v správe z analýzy SEA môžu použiť na poskytnutie informácií a kontextu agentúre a Komisii na pomoc pri stanovovaní lehoty na preskúmanie a/alebo akýchkoľvek podmienok.

trvaní časovo obmedzenej lehoty na preskúmanie. Podrobné informácie o tom, ako vypracovať substitučný plán sú uvedené v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu (kapitola 4).

Cieľom analýzy SEA na podporu žiadosti v prípade použitia spôsobu primeranej kontroly, keď existuje alternatíva, resp. alternatívy, je posúdenie sociálno-ekonomických prínosov postupného prechodu na alternatívu, resp. alternatívy.

Žiadateľ bude musieť vo svojom substitučnom pláne preukázať svoj záväzok prejsť na alternatívu, resp. alternatívy. Načasovanie prechodu je preto rozhodujúce. Úlohou dokumentácie z analýzy SEA je v tomto prípade uviesť jasné sociálno-ekonomické argumenty na podporu navrhovaného časového rámca. Tieto analýzy môžu napríklad vychádzať z vývoja na trhu s alternatívami, resp. alternatív a zohľadňovať bariéry (ako sú napríklad náklady) prechodu na alternatívu.

1.4 „Rýchly návod“ – ako by sa mala sociálno-ekonomická analýza (SEA) vykonať?

V tejto časti sa uvádza stručný prehľad cieľa a postupu pri vypracovávaní a zdokumentovaní analýzy SEA. Zatiaľ čo cieľom tohto dokumentu je poskytnúť usmernenie (a nie predpísať prístup), **dôrazne sa odporúča, aby sa užívateľ pred vypracovaním analýzy SEA oboznámil s celým dokumentom.**

1.4.1 Celý postupu pri analýze SEA

Hlavným účelom správy z analýzy SEA je podporiť základ pre rozhodovanie o žiadosti o autorizáciu podľa nariadenia REACH. Hlavnou výzvou pri vypracovávaní analýzy SEA je možnosť využiť, primeraným a rozsiahlym spôsobom, dostupné informácie na identifikáciu (a kde je to možné aj na kvantifikáciu) vplyvov, ktoré by sa mohli vyskytnúť v prípade zamietnutia autorizácie.

Jednou z hlavných výziev, ktoré sa vyskytujú pri vykonávaní analýzy SEA, je vymedzenie „scenára, resp. scenárov nepoužívania“ (t. j. „čo sa stane“ v prípade zamietnutia autorizácie), najmä pokiaľ ide o pravdepodobnú reakciu príslušných účastníkov (výrobcov, následných užívateľov, spotrebiteľov, dodávateľov alternatív atď.), ak by už látka nebola na dané použitie k dispozícii. Vypracuje sa scenár pravdepodobnej reakcie každého účastníka príslušných dodávateľských reťazcov. Keďže môže existovať viacnásobná reakcia účastníka na zamietnutie autorizácie, mohlo by byť potrebné mať viac ako jeden scenár možnej reakcie na zamietnutú autorizáciu. Potom existuje ďalšia výzva, ktorou je možnosť nájsť a použiť správne údaje na odhad vplyvov v rámci každej z týchto predpokladaných reakcií.

Čo robí analýzu SEA „dobrou“ analýzou? - Hlavné črty vykonávania analýzy SEA

Nasleduje opis hlavných črt prístupu analýzy SEA opísaného v tomto usmernení. V tomto usmernení je uvedený systematický prístup, ktorý pomáha užívateľom vypracovať primeranú a nestrannú analýzu SEA. Žiadateľ alebo tretia strana si môžu, ak chcú, zvoliť iný prístup.

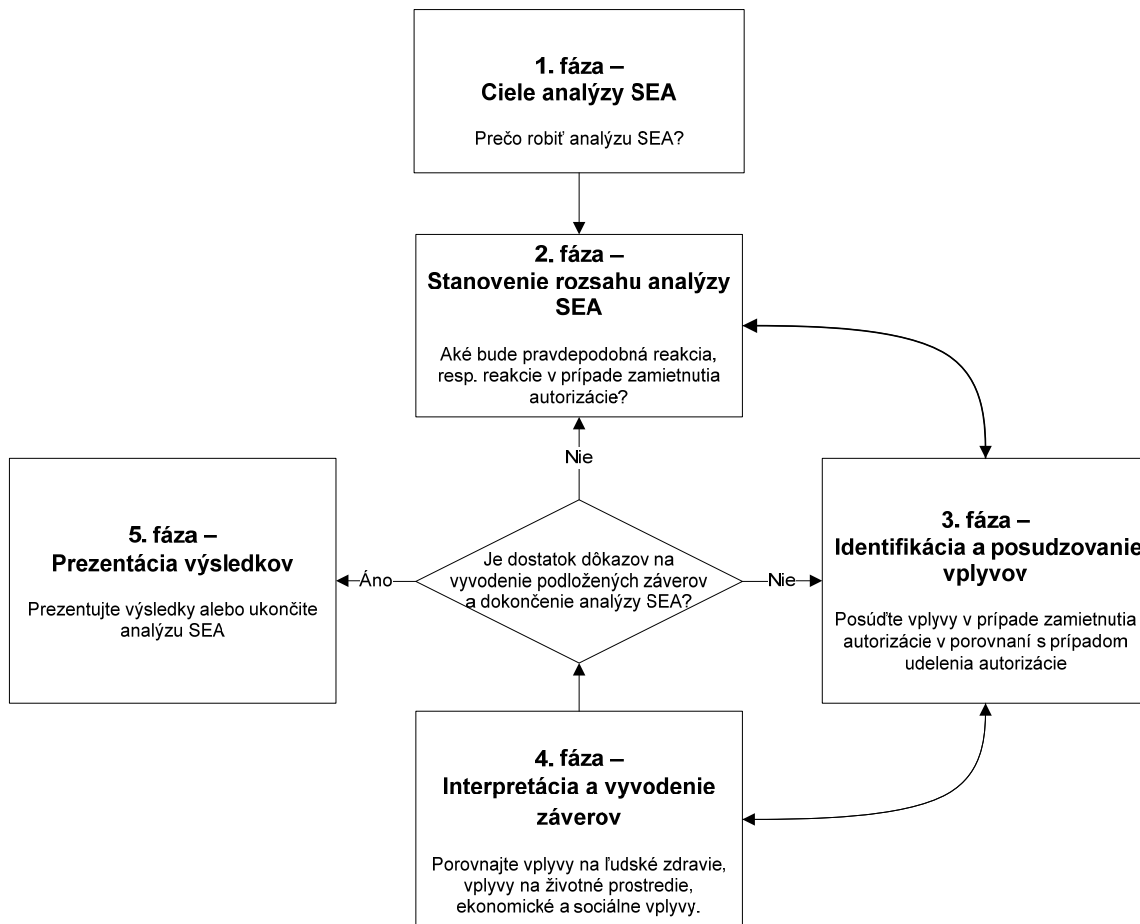
- Vykonajte analýzu SEA ako **iteračný postup**. Začnite kvalitatívnym hodnotením založeným na ľahko dostupných údajoch a potom sa pri ďalších opakovaníach (ak sa považujú za

potrebné) zamerajte na poskytnutie podrobnejších informácií a kvantitatívnejšie hodnotenie až dovtedy, kým nebudú zahrnuté všetky hlavné vplyvy v rozsahu dostatočnom na vyvodenie záveru.

- Identifikujte „scenár (alebo scenáre) nepoužívania“ na začiatku procesu. Je dôležité zvážiť všetky možné typy reakcií na nedostupnosť látky (hoci tie, ktorých výskyt je najpravdepodobnejší, si samozrejme vyžadujú podrobnejšie hodnotenie) a to sa dá s najväčšou pravdepodobnosťou dosiahnuť v rámci konzultácií s príslušnými stranami dodávateľského reťazca a prípadne aj spotrebiteľov/zákazníkov, ktorí používajú výrobky vyrobené použitím látky. Scenáre, ktoré sa považujú za relevantné, sa použijú na určenie rozsahu analýzy SEA pokiaľ ide o typy vplyvov, ktoré sa majú zahrnúť do analýzy a faktorov, ako je časové obdobie a geografické pokrytie.
- Vykonajte analýzu SEA v piatich fázach:
 - 1. fáza: Stanovte ciele analýzy SEA (prečo sa analýza SEA vypracováva?)
 - 2. fáza: Stanovte rozsah analýzy SEA (aké sú „scenáre používania“ a „scenáre nepoužívania“ a ktorých dodávateľských reťazcov sa týka)
 - 3. fáza: Identifikujte a posúďte vplyvy (akú sú očakávané vplyvy poskytnutia autorizácie v porovnaní so zamietnutím autorizácie, t. j. aké sú rozdiely medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“)
 - 4. fáza: Interpretácia a vyvodenie záverov (zlúčenie vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie, ekonomických, sociálnych a ostatných vplyvov na účely posúdenia čistých výnosov a čistých nákladov na udelenie/zamietnutie autorizácie)
 - 5. fáza: Prezentujte výsledky (pripravte správu, ktorá transparentne zdokumentuje výsledky a predpoklady použité v analýze)
- Nezabudnite **zohľadniť neistoty**, ktoré môžu vzniknúť v rámci postupu pri analýze SEA:
 - zohľadnite neistoty v rámci postupu pri analýze SEA (nielen na konci analýzy)
 - minimalizujte neistoty, kde to je možné
 - posúďte význam neistôt pre výsledok analýzy SEA. To sa môže použiť pri rozhodovaní, aký zber ďalších informácií môže najlepšie zmenšiť neistoty, a tým viesť k lepším výsledkom analýzy SEA
 - sledujte/zdokumentujte všetky neistoty
- Transparentne prezentujte a zdokumentujte hlavné rozhodnutia/predpoklady urobené počas vypracovávania analýzy SEA vrátane „záporných“ rozhodnutí, napr. prečo bol rozsah obmedzený na určitú geografickú oblasť alebo určitú časť dodávateľského reťazca a prečo sa určité vplyvy nevzali do úvahy.
- Neexistuje žiadne zlaté pravidlo, aká dlhá by mala byť správa z analýzy SEA, ale malo by sa v nej uviesť zhrnutie analýzy SEA a to by vo všeobecnosti nemalo byť rozsiahlejšie ako 10 strán.

Iteračná povaha vykonávania analýzy SEA je znázornená na obrázku Obrázok 2.

Obrázok 2 Jednoduchý vývojový diagram postupu pri vypracovávaní analýzy SEA

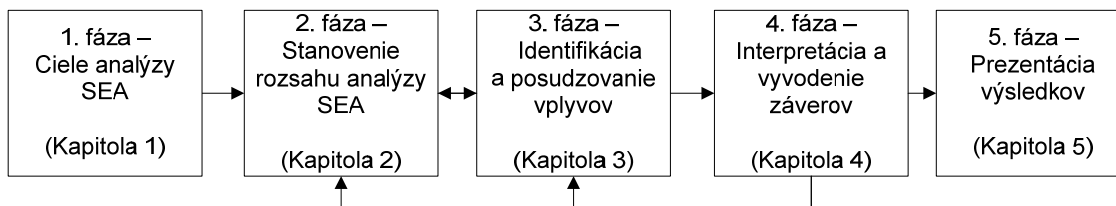


Na obrázku Obrázok 2 je znázornených päť navrhovaných fáz a navrhovaný iteračný prístup, podľa ktorého sa analýza SEA najprv vykoná na základe dostupných údajov z ostatných častí žiadosti o autorizáciu a potom sa vykoná – kde sa to považuje za potrebné a primerané – ďalšie kvalitatívne, kvantitatívne a/alebo peňažné posúdenie. Počas 4. fázy sa vyhodnotia dôkazy, ktoré žiadateľovi umožnia posúdiť, či možno vyvodiť podložený záver. Žiadateľ sa môže rozhodnúť, že:

- zozbiera ďalšie údaje a urobí ďalšiu analýzu na účely vyvodenia záveru (choďte na krok 2 alebo 3);
- sociálno-ekonomické prínosy neprevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie a žiadosť by pravdepodobne nebola úspešná. Od žiadateľa by sa potom očakávalo, že ukončí postup vypracovávania žiadosti.
- sociálno-ekonomické prínosy naozaj prevážia riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie. Žiadateľ potom pokračuje 5. fázou a pripraví správu o zisteniach analýzy SEA a zahrnie ju ako súčasť žiadosti o autorizáciu.

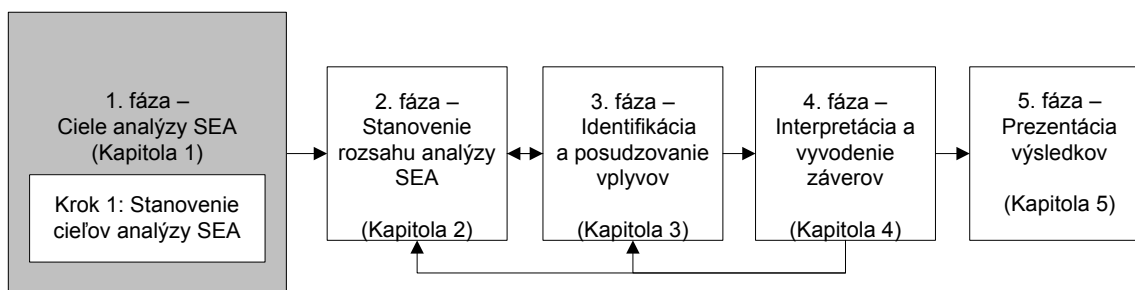
V nasledujúcich častiach sa stručne opisujú jednotlivé fázy (podrobné usmernenie je uvedené v kapitolách 2 až 5). V usmernení sa používa jednoduchá ilustrácia piatich fáz na znázornenie, kam jednotlivé kapitoly patria. Je to znázornené na obrázku 3, kde sú uvedené aj čísla kapitol, v ktorých sú uvedené podrobné usmernenia k jednotlivým fázam.

Obrázok 3 Zjednodušený postup pri analýze SEA s odkazom na kapitoly usmernenia



1.4.2 1. fáza: Stanovenie cieľov analýzy SEA

Obrázok 4 Postup pri analýze SEA – 1. fáza



Čo je 1. fáza: Stanovenie cieľov analýzy SEA?

Účelom 1. fázy – „Stanovenie cieľov analýzy SEA“ – je zabezpečiť vstupný bod do analýzy SEA. Toto je fáza, keď užívateľ odpovedá na otázku: Prečo sa vypracúva analýza SEA alebo jej vstupy? Vo väčšine prípadov, bude žiadateľovi jasné, prečo je analýza SEA potrebná alebo užitočná, ale najmä vymedzenie cieľov v počiatočných štádiách postupu pri príprave žiadosti pomôže určiť zameranie analýzy SEA.

Príspevok tretej strany sa môže týkať ktoréhokoľvek aspektu alebo všetky aspekty. Tretia strana preto potrebuje konkrétne vymedziť, čo chce poskytnutím vstupu dosiahnuť.

Ako sa 1. fáza vykonáva?

Dôvody pre vykonanie analýzy SEA boli uvedené v časti 1.3, zatiaľ čo hlavné ciele pre žiadateľa a tretiu stranu sú uvedené ďalej v texte.

Žiadateľ

Spôsob sociálno-ekonomického hodnotenia (kde analýza SEA je jediný spôsob poskytnutia potrebného dôkazu, že sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní prevážia riziká):

- Cieľom analýzy SEA vypracovanej na podporu žiadosti použitím spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia je posúdiť, či sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní látky prevážia riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie.

Spôsob primeranej kontroly (keď sa analýza SEA môže predložiť na podporu žiadosti):

- Cieľom analýzy SEA vypracovanej na podporu žiadosti použitím spôsobu primeranej kontroly, keď neexistuje žiadna alternatíva, resp. alternatívy môže byť poskytnutie dodatočných sociálno-ekonomických informácií, ktoré môžu použiť výbory agentúry a Komisia pri stanovovaní podmienok autorizácie alebo pri vymedzovaní lehoty na preskúmanie.
- Cieľom analýzy SEA, keď existuje alternatíva, resp. alternatívy, môže byť podpora navrhovaného substitučného plánu stanovením sociálno-ekonomických prínosov postupného prechodu na alternatívu, resp. alternatívy (účel 3).

Keďže pri žiadostiach, ktoré sa riadia spôsobom primeranej kontroly, sa analýza SEA nevyžaduje, žiadateľ by mal zvážiť najmä aké aspekty žiadosti by mala analýza SEA podporiť.

Tretia strana

Tretie strany môžu predložiť analýzu SEA alebo vstupy do analýzy SEA v súvislosti s ktorýmkoľvek aspektom žiadosti. Je preto dôležité, aby jasne definovali cieľ svojho podania. Mohli by napríklad zamerať analýzu SEA na účely:

- poskytnutia informácií o látke uvedenej v prílohe XIV a sociálno-ekonomických dôsledkoch jej používania alebo odstúpenia od jej používania, keď by už dlhšie nebolo možné;
- poskytnutia informácií o novej alternatíve a sociálno-ekonomických dôsledkoch používania alternatívy.

Okrem toho môže následný užívateľ mať v úmysle podporiť žiadosť o svoje vlastné použitie látky uvedenej v prílohe XIV, ale nemá v úmysle zdieľať informácie so žiadateľom. Môže preto predložiť osobitnú analýzu SEA. V tomto prípade budú ciele následného užívateľa rovnaké, ako ciele žiadateľa.

Ďalšie informácie týkajúce sa podaní tretích strán

Zainteresované tretie strany sú vyzvané, aby predložili informácie o alternatívach na základe rozsiahlych informácií o použitíach, pre ktoré sa žiada autorizácia, ktoré agentúra uverejnila na svojej webovej stránke (článok 64 ods. 2)⁸. Časový harmonogram predkladania

⁸ Odôvodnenie 81 nariadenia REACH sa týka aj analýz SEA predkladaných tretími stranami, ktoré by agentúra mala brať do úvahy vo svojich stanoviskách.

pripomienok agentúre je uvedený v časti 1.5.3 a na obrázku 6 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu.

Pripomienky a informácie predložené treťou stranou by mohli zahŕňať analýzu SEA alebo informácie, ktoré môžu prispieť k analýze preukazujúcej sociálno-ekonomické prínosy a náklady vyplývajúce z používania alebo zamietnutia autorizácie na použitie látky uvedenej v prílohe XIV⁹.

Zainteresovanou treťou stranou môže byť organizácia alebo osoba a tretia strana môže predložiť informácie ako reakciu na informácie uverejnené agentúrou (článok 64 ods. 2) týkajúce sa použitia látky uvedenej v prílohe XIV, pre ktoré sa žiada autorizácia. Tretia strana môže poskytovať aj informácie o alternatívach, ktoré by mohli mať vplyv na podmienky autorizácie v rámci posudzovania informácií výbormi agentúry. Význam sociálno-ekonomických informácií od tretích strán v súvislosti s autorizáciou je, že výbor agentúry pre socio-ekonomickú analýzu berie tieto informácie do úvahy pri určovaní stanoviska k autorizácii (článok 60 ods. 4 písm. b) a článok 64 ods. 3).

Hlavným aspektom pri tretích stranách však je, že vo všeobecnosti budú mať menej informácií, z ktorých budú vychádzať pri svojej analýze, ako žiadateľ. Konkrétne, obvykle budú mať menej presné informácie o použitíach, pre ktoré sa autorizácia žiada, a o súvisiacich podmienkach (naozaj si budú môcť pozrieť len všeobecné informácie o použitíach, pre ktoré sa autorizácia žiada, na webovej stránke agentúry).

Tretia strana preto bude musieť zväziť účel predloženia analýzy SEA alebo predloženia príspevku do analýzy SEA a typ a rozsah údajov, ktoré by mala na podporu toho predložiť. Stanovenie hraníc pre analýzu bude hlavným aspektom, keďže to rozhodne o zameraní a rozsahu analýzy. Analýza neistôt a nedostatkov údajov preto môže byť obzvlášť dôležitá.

Kľúčovým aspektom pre tretie strany je preto potreba čo najlepšie využiť informácie a prezentovať svoj prípad podľa možnosti čo najpriamočiarejšie (usmernenie pre tretie strany v súvislosti s informáciami o alternatívach je uvedené aj v kapitole 5 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu). Takto bude môcť výbor pre socio-ekonomickú analýzu jasne vidieť, ako informácie prispievajú k vypracovaniu stanoviska a ako informácie podporia alebo vyvrátia argumenty predložené žiadateľom.

Podania tretích strán môžu zahŕňať analýzu týkajúcu sa uskutočniteľnosti alebo neuskutočniteľnosti prechodu na alternatívy na základe informácií, ktoré sú o nich k dispozícii.

Tretia strana môže poskytovať informácie na doplnenie žiadosti z dôvodu, že neexistujú žiadne vhodné alternatívy látky uvedenej v prílohe XIV a pokračovanie v používaní je obzvlášť dôležité

⁹ Hoci sa článok 64 ods. 2 odvoláva na „informácie o alternatívnych látkach alebo technológiách“, predpokladá sa, že tieto informácie môžu zahŕňať analýzu SEA (alebo príspevok do analýzy SEA). Okrem toho sa v článku 64 ods. 3 uvádza, že: Výbor pre sociálno-ekonomickú analýzu môže, ak to považuje za potrebné, vyžadovať od žiadateľa alebo požiadať tretie strany, aby v určenej časovej lehote predložili dodatočné informácie o možných alternatívnych látkach alebo technológiách“ a „Každý výbor takisto vezme do úvahy všetky informácie predložené tretími stranami“. Opäť sa predpokladá, že tieto dodatočné informácie by mohli zahŕňať analýzu sociálno-ekonomických výhod a nevýhod používania látky a/alebo alternatívnej látky alebo technológie. Okrem toho sa článok 60 ods. 4 písm. b) zmieňuje o informáciách o sociálno-ekonomických prínosoch vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV a o sociálno-ekonomických dôsledkoch zamietnutia autorizácie jej používania, ako ich preukážu „iné zainteresované strany“, ktoré by Komisia mala zohľadniť pri rozhodovaní, či autorizáciu udelí alebo neudelí. Toto usmernenie sa zameriava na informácie týkajúce sa sociálno-ekonomických aspektov. Usmernenie pre tretie strany v súvislosti s predkladaním informácií o ostatných aspektoch je uvedené v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu.

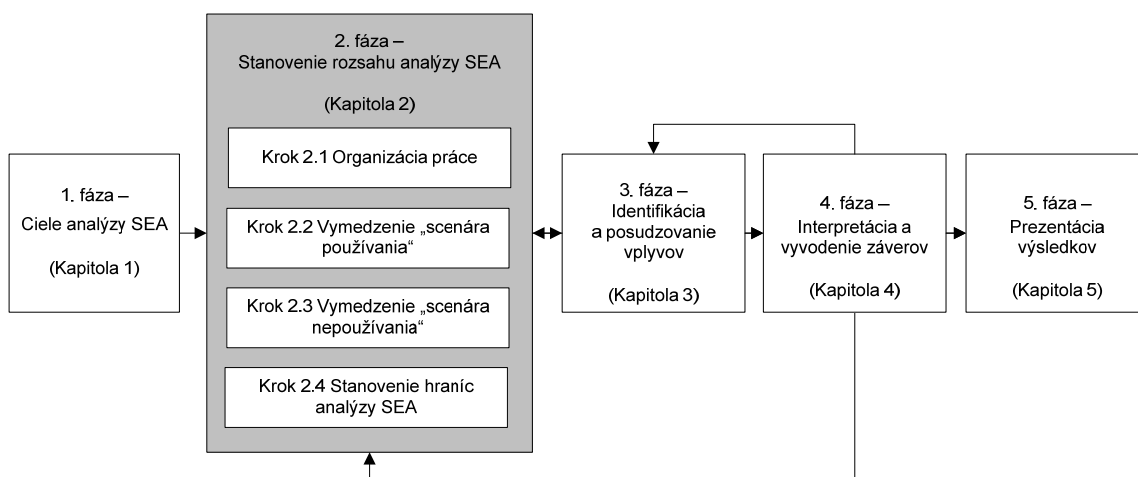
pre hospodárstvo alebo spoločnosť ako celok. Preto sa analýza SEA alebo informácie na podporu analýzy SEA môžu zamerať na širšie vplyvy látky, pre použitia ktorej autorizácia nebola udelená.

V prípade žiadostí, ktoré používajú spôsob primeranej kontroly, tretie strany môžu mať v úmysle predložiť informácie o alternatívach a sociálno-ekonomických dôsledkoch ich použitia.

Okrem toho, následný užívateľ môže mať v úmysle poskytnúť informácie v súvislosti s autorizáciou pre jeho spôsob použitia látky v dôsledku nedostatku alternatív a sociálno-ekonomických prínosov používania látky v prípadoch, keď nie je isté, či možno preukázať primeranú kontrolu rizík vyplývajúcich z používania látky uvedenej v prílohe XIV (t. j. spôsobom sociálno-ekonomického hodnotenia).

1.4.3 2. fáza: Fáza stanovovania rozsahu

Obrázok 5 Postup pri analýze SEA – 2. fáza



Čo je 2. fáza? Fáza stanovovania rozsahu

Stanovenie rozsahu analýzy SEA („fáza stanovovania rozsahu“) je fáza, kedy sa definuje, čo sa stane v prípade zamietnutia žiadosti. Analýza alternatív musí preukázať, že pre žiadateľa neexistujú vhodné a dostupné alternatívy¹⁰. Je preto dôležité predvídať, ako bude dodávateľský reťazec v prípade zamietnutia žiadosti reagovať a aké ďalšie vplyvy to bude mať na iné dodávateľské reťazce a na spoločnosť ako celok. Fáza stanovovania rozsahu tak zahŕňa identifikáciu možných reakcií na nedostupnosť látky. Na základe identifikácie možných reakcií by malo byť možné vymedziť určité hranice analýzy SEA pokiaľ ide o časové obdobie, ktorého sa týka, geografické oblasti a typy vplyvov, ktorými sa má zaoberať.

¹⁰ V prípade analýzy SEA, ktorá sa riadi spôsobom primeranej kontroly a ktorá sa vypracováva na podporu substitučného plánu sa žiadateľ domnieva, že alternatíva existuje.

Fáza stanovenia rozsahu zahŕňa identifikáciu pravdepodobnej reakcie, resp. reakcií¹¹ a prvé úvahy o súvisiacich vplyvoch v prípade zamietnutia autorizácie. Na pochopenie, ako budú príslušné dodávateľské reťazce reagovať na zamietnutie autorizácie bude nevyhnutná počiatočná spätná väzba z konzultácií s dodávateľskými reťazcami. V prípade podrobnejšej analýzy príslušných vplyvov (v nasledujúcej fáze) môžu byť potrebné ďalšie zopakovania postupu pri analýze SEA na úpravu hraníc analýzy SEA.

Ak existuje viac ako jedna možná reakcia a ak existuje celá škála možných vplyvov (pričom obe tieto možnosti sú pravdepodobné), žiadateľ by mal zvážiť pravdepodobnosť jednotlivých reakcií a význam vplyvov týchto reakcií pri stanovovaní vymedzeného rozsahu analýzy SEA. Je dôležité uistiť sa, že sa systematicky zvážili všetky relevantné vplyvy a neopomenuli sa bez akéhokoľvek posúdenia. Vykonanie analýzy SEA má potenciál byť omnoho náročnejšie na čas a využívanie zdrojov (a mohlo by zahŕňať zber a analýzu zbytočných údajov) v prípadoch, keď rozsah analýzy nie je jasne naznačený.

Ako sa 2. fáza vykonáva?

Fáza stanovenia rozsahu má štyri navrhované kroky:

- Krok 2.1: Organizácia práce. Pri príprave na vykonanie analýzy SEA, najprv nemusí byť jasné, koľko práce bude potrebné (to sa mení od prípadu k prípadu). Odporúča sa zorganizovanie úvodného stretnutia alebo „brainstormingu“ s multidisciplinárnym tímom, ktoré by pomohlo pri rozhodovaní, čo je potrebné na vypracovanie analýzy SEA, ako toto možno dosiahnuť so zdrojmi, ktoré sú k dispozícii. Počas brainstormingu sa môže zvážiť, aký typ konzultácií by bol užitočný na vypracovanie analýzy SEA. Vo všeobecnosti by sa tieto konzultácie mali uskutočniť podľa možnosti čo najskôr. V dodatku A je uvedené usmernenie ako vypracovať plán konzultácií.
- Krok 2.2: Vymedzenie „scenáru používania“. Tento scenár predstavuje obvykle pokračovanie v používaní látky uvedenej v prílohe XIV pre tie použitia, pre ktoré sa žiada o autorizáciu, za podmienok opísaných v správe žiadateľa o chemickej bezpečnosti (CSR) – najmä v expozičnom scenári, resp. scenároch (ES).
- Krok 2.3: Vymedzenie „scenáru nepoužívania“. Tento je kľúčovým prvkom analýzy SEA. Ako bude dodávateľský reťazec reagovať v prípade zamietnutia žiadosti o autorizáciu? Pri zisťovaní odpovede na túto otázku budú vo všeobecnosti veľmi dôležité konzultácie s dodávateľským reťazcom. Môže existovať viac ako jeden možný „scenár nepoužívania“ a v takých prípadoch sa všetky môžu využiť v nasledujúcej fáze zahŕňajúcej posudzovania vplyvov. Užívateľ sa môže prípadne rozhodnúť, že niektoré scenáre nebude ďalej posudzovať, pretože sa považujú za príliš nepravdepodobné. Podobne, tie scenáre, ktoré sa považujú za najpravdepodobnejšie sa môžu analyzovať podrobnejšie, ako tie, ktoré sú menej pravdepodobné. Odporúča sa však zdokumentovať ich všetky vrátane uvedenia dôvodov, prečo sa určité scenáre ďalej neposudzujú.
- Krok 2.4: Stanovenie rozsahu analýzy SEA vymedzením časových období a geografických hraníc a typov vplyvov, ktoré má analýza SEA zahŕňať. Po vymedzení „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“ môže byť možné určiť tieto faktory (napr. najpravdepodobnejšie sa bude posudzovať, či konkurencieschopnosť a vplyv na obchod môžu/nemusia byť relevantné v závislosti od typu správania). V prípade podrobnejšej analýzy príslušných vplyvov (v

¹¹ Reakcie v tomto prípade znamenajú správanie účastníkov dodávateľského reťazca a trhov spojených s dodávateľským reťazcom.

nasledujúce fáze) môžu byť potrebné ďalšie zopakovania postupu pri analýze SEA na úpravu hraníc analýzy SEA.

„Scenár používania“ a „scenár nepoužívania“

Ide o tieto dve situácie: i) autorizácia sa udelí a žiadateľ/jeho následní užívatelia môžu naďalej používať látku na konkrétne použitia, ktorých sa týka autorizácia a ii) autorizácia sa zamietne a látka sa nemôže použiť. V tomto usmernení sa tieto dve situácie nazývajú „scenár používania“ a „scenár nepoužívania“.

„Scenár používania“ sa môže vo väčšine prípadov nazývať *základný scenár*, zatiaľ čo „scenár nepoužívania“ je *scenár možnej reakcie*. Existujú dve výnimky: Žiadosť sa môže týkať nového použitia alebo opätovného zavedenia použitia, ktoré v súčasnosti nie je zavedené. K takýmto situáciám môže dôjsť, ak žiadateľ identifikuje potrebu (nového) použitia látky potom ako lehota žiadosti pre danú látku uplynula.

Očakáva sa, že situácia, keď sa žiadosť týka existujúceho použitia, bude najbežnejšou situáciou. Ďalej sa v tomto usmernení vo všeobecnosti predpokladá, že je to „scenár používania“ (základný scenár). Osobitný odkaz na tieto dve situácie sa robí len vtedy, keď je tento rozdiel dôležitý, napríklad pri vymedzení východiskovej situácie vo fáze stanovenia rozsahu.

Čo je „scenár, resp. scenáre nepoužívania“

Charakterizácia reakcie na zamietnutie žiadosti o autorizáciu je kľúčovým prvkom analýzy SEA. Po dôkladnej konzultácii s dodávateľským reťazcom by sa obvykle mali brať do úvahy tieto typy reakcií:

použitie nevhodnej alternatívy (bližšie informácie pozri v časti 2.3.2);

zmenená kvalita tovaru, v ktorom sa látka používa alebo kvalita procesov pri ktorých sa látka používa;

žiadateľ (alebo jeho zákazníci) už neposkytuje určitý tvar alebo služby;

premiestnenie určitých výrobných činností mimo krajín EÚ; alebo

akékoľvek iné relevantné „scenáre nepoužívania“.

Z konzultácií a z dostupných informácií nemusí byť jasné, ktorý scenár je pravdepodobnejší. V takých prípadoch by sa všetky relevantné scenáre mali preniesť do nasledujúcej fázy. V nasledujúcej fáze – posudzovanie vplyvov – môže zber ďalších informácií umožniť, aby sa analýza SEA zamerala na najpravdepodobnejší „scenár, resp. scenáre nepoužívania“.

Pri identifikovaní možných „scenárov nepoužívania“ by mohlo byť užitočné zorganizovať stretnutie/seminár/konferenčný hovor typu „brainstormingu“ za účasti kľúčových expertov príslušných zúčastnených strán. Takéto podujatie by sa malo zamerať v prvom rade na určenie možných „scenárov nepoužívania“, a po druhé, malo by pomôcť identifikovať pravdepodobné vplyvy scenárov (identifikácia vplyvov je opísaná v nasledujúcej fáze). Príslušné zúčastnené strany by mali byť zástupcami dodávateľského reťazca pre látky uvedené v prílohe XIV, ale aj ostatných dodávateľských reťazcov, ak „scenár nepoužívania“ prípadne zahŕňa iné látky alebo technológie.

Aké sú hranice analýzy SEA?

Stanovenie rozsahu, čo sa má do analýzy zahrnúť pokiaľ ide o dodávateľské reťazce, časové obdobie, geografickú oblasť a typy vplyvov vo veľkej miere závisí od toho, čo sa identifikuje ako pravdepodobná reakcia, resp. reakcie v rámci „scenára nepoužívania“.

Nasleduje niekoľko náznakov čo by sa malo brať do úvahy:

Príslušné dodávateľské reťazce:

Spôsoby použitia uvedené v žiadosti o autorizáciu môžu mať účinky tak proti smeru dodávateľského reťazca (dodávateľa) ako aj v smere dodávateľského reťazca (následní užívateľa). Odvetvia priamo ovplyvnené zamietnutím autorizácie budú musieť používať iné látky, technológie alebo výrobky alebo upraviť vlastnosti výrobku, pričom všetko toto má účinky na rôzne dodávateľské reťazce. Zamietnutie autorizácie môže mať vplyv aj na iné súvisiace dodávateľské reťazce. Dôležitým prvkom stanovovania hraníc je identifikovať, ktoré dodávateľské reťazce by to ovplyvnilo.

Pri identifikácii príslušného dodávateľského reťazca môže pomôcť nakreslenie diagramu procesov pre každý scenár. Diagram procesov by mal zahŕňať všetky relevantné procesy týkajúce sa tokov materiálov a energií do a z procesu, resp. procesov, v ktorých sa látka (alebo alternatíva) používa, vrátane súvisiacich predchádzajúcich a následných procesov a tokov materiálov.

Časové hranice analýzy SEA

Pri stanovovaní časových hraníc analýzy SEA by sa pozornosť mala venovať týmto aspektom:

- Posudzovanému časovému obdobiu, v rámci ktorého sú vplyvy vyvolané (obdobie *vyvolania* vplyvu). To by malo byť reprezentatívne pre zmeny, ktoré nastanú po zavedení scenára, resp. scenárov nepoužívania – v porovnaní so scenárom používania.
- Časovému obdobiu, v rámci ktorého sa tieto vplyvy prejavujú (obdobie *realizácie* vplyvu).
- Otázke, ako sú tieto vplyvy porovnávané v čase.

Bližšie vysvetlenie a podrobnejšie informácie sú uvedené v časti 2.4.2 a časti 3.7.

Geografické hranice:

Všetky významné vplyvy by sa mali zahrnúť nezávisle od toho, či sa vyskytnú. Malo by sa jasne uviesť, či sa vplyvy vyskytnú v rámci krajín EÚ alebo mimo nich.

Všeobecné úvahy:

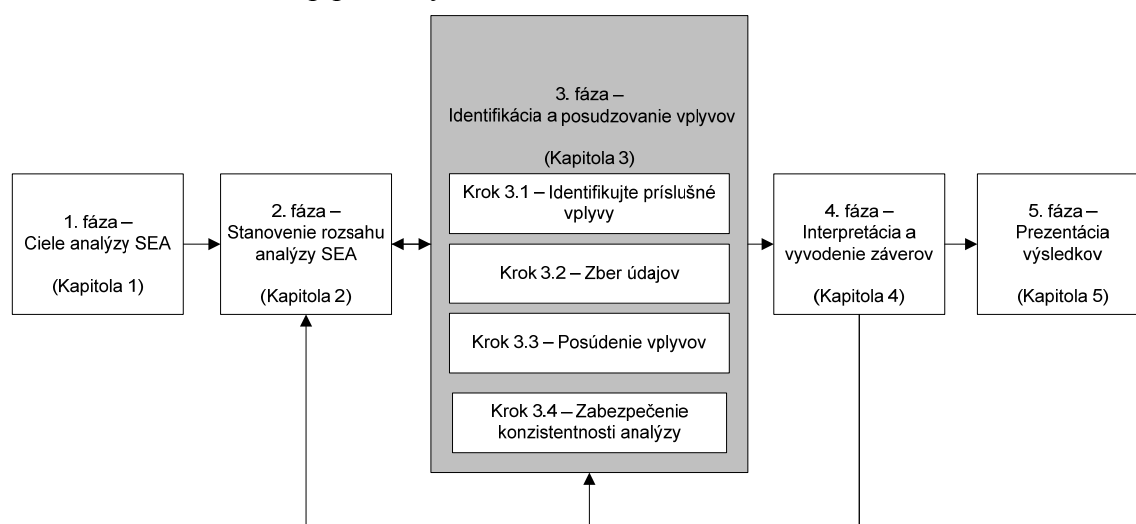
Je potrebné poznamenať, že neexistujú žiadne predpísané hranice typov vplyvov, ktoré sa majú brať do úvahy. Mali by sa zvažovať všetky typy vplyvov (vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie, ako aj ekonomické a sociálne vplyvy). 3 fáza zahŕňa usmernenie ako identifikovať potenciálne vplyvy pre každý typ a ako posúdiť ich význam.

Stanovovanie hraníc bude zahŕňať určité – aspoň kvalitatívne – zváženie predpokladaných vplyvov, keďže to bude viesť implicitne k tomu, čo sa má považovať za dôležité, aby sa do analýzy zahrnulo a čo sa nemusí zahrnúť. Podobne si ďalšia Identifikácia a posúdenie vplyvov v 3. fáze môže vyžadovať potrebu na prehodnotenie hraníc analýzy, keďže sa môže ukázať, že niektoré záležitosti sú významnejšie ako sa pôvodne predpokladalo.

Medzi výstupy z 2. fázy patrí v prvom rade identifikácia a opis „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“. Po druhé, vymedzuje sa v nich rozsah analýzy SEA pokiaľ ide o príslušné dodávateľské reťazce, typy vplyvov, časové obdobie a geografické hranice.

1.4.4 3. fáza: Identifikácia a posúdenie vplyvov

Obrázok 6 Postup pri analýze SEA – 3. fáza



Čo je 3. fáza? Identifikácia a posúdenie vplyvov

Táto fáza zahŕňa identifikáciu a posúdenie vplyvov. Cieľom je odpovedať na otázku: Aké sú vplyvy „scenáru nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“? Vplyvy na zdravie ľudí, životné prostredie, ekonomické, sociálne a ďalšie vplyvy sú určené ako rozdiel medzi týmito dvoma scenármi. Ak existuje viac ako jedna pravdepodobná reakcia podľa „scenáru nepoužívania“, mali by sa identifikovať a analyzovať rozdiely vplyvov medzi jednotlivými reakciami a „scenárom používania“.

Ako sa 3. fáza vykonáva?

3. fáza zahŕňa štyri generické kroky:

- Krok 3.1: Identifikácia vplyvov. Potenciálne vplyvy udelenia alebo zamietnutia autorizácie sú identifikované prostredníctvom údajov zozbieraných ako súčasť žiadosti o autorizáciu a prostredníctvom ďalších údajov zozbieraných na základe základného scenára a scenárov nepoužívania vymedzených v 2. fáze. V prípade potreby to zahŕňa aj konzultácie s príslušnými dodávateľskými reťazcami a ostatnými príslušnými zúčastnenými stranami.
- Krok 3.2: Zber údajov. Po identifikácii najrelevantnejších vplyvov je potrebné zozbierať údaje potrebné na vykonanie ich posúdenia. Väčšina údajov o rizikách látky uvedenej v prílohe XIV pre zdravie ľudí a životné prostredie už bude dostupná ako súčasť žiadosti o autorizáciu. V situáciách, keď by pravdepodobná reakcia dodávateľského reťazca na zamietnutie autorizácie bolo použitie alternatívy, ktorú žiadateľ považuje v analýze alternatív za nevhodnú, niektoré údaje o alternatíve budú zozbierané a analyzované aj ako súčasť analýzy alternatív. Reakcie spočívajúce v použití alternatívnych látok alebo techník, ktoré sa v analýze alternatív rýchlo

identifikovali ako nevhodné pre žiadateľa (t. j. technicky a/alebo ekonomicky nevhodné a/alebo neznižujúce riziká pre zdravie a životné prostredie), si často vyžadujú dodatočné údaje o zdraví a životnom prostredí¹². Bolo by to aj v prípadoch, kde neexistujú žiadne alternatívy (dokonca ani nevhodné alternatívy). V takých prípadoch by pravdepodobnou reakciou bolo, že služba/funkcia, ktorú poskytuje látka, by už nebola pre spoločnosť dostupná. V takej situácii by bolo potrebné zozbierať aj dodatočné údaje o zdraví a životnom prostredí. Podobne bude potrebné zozbierať údaje na účely pochopenia a analýzy ekonomických a sociálnych aspektov. Medzi kľúčové zdroje ekonomických a sociálnych údajov budú patriť (okrem iného) štatistické prieskumy a prieskumy trhu, dodávateľský reťazec a obchodné združenia.

- Krok 3.3: Posudzovanie vplyvov. Posudzovanie vplyvov možno urobiť na rozličných úrovniach kvantifikácie alebo ho môžu urobiť len kvalitatívne. Podľa odporúčaného iteračného prístupu k vykonávaniu analýzy SEA sa prvé posúdenie môže vykonať na základe okamžite dostupných údajov, ktoré by pravdepodobne viedli ku kombinácii kvantitatívnych a kvalitatívnych výsledkov. Pri následných opakovaní (ak sa budú vykonávať) sa môžu doplniť podrobnejšie a ďalšie kvalitatívne a kvantitatívne informácie, ako aj informácie v peňažnom vyjadrení.
- Krok 3.4: Zabezpečenie konzistentnosti analýzy. Pred vyvodením rozsiahlych záverov by sa v rámci vykonávanej analýzy vykonať séria kontrol správnych postupov. Tu budú patriť kontroly na uistenie sa, že výsledky nie sú pre čitateľa zavádzajúce a že vplyvy nie sú nadhodnotené/podhodnotené.

Treba zdôrazniť, že posudzovanie vplyvov by sa malo **zamerat' na rozdiel medzi „scenárom používania“ a možným „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“**. Napríklad aké sú zmeny nákladov spojených so „scenárom nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“? Napríklad aké sú zmeny nákladov spojených so „scenárom nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“? Upozorňujeme, že v situáciách, kde nie sú žiadne rozdiely medzi scenármi pri niektorých typoch posudzovaných vplyvov, aj toto je stále dôležité zdokumentovať; t. j. zdokumentovať, že tieto vplyvy pravdepodobne nebudú pre analýzu SEA významné.

¹² Bolo by to pravdepodobne v prípade potenciálnych alternatív, ktoré boli rýchlo identifikované ako alternatívy, ktoré nezabezpečujú funkčnosť (technickú vhodnosť) poskytovanú látkou uvedenou v prílohe XIV, a preto sa v súvislosti s vplyvmi na zdravie a životné prostredie neanalyzovali (alebo sa neanalyzovali podrobne).

Ako identifikovať a posudzovať vplyvy?

Kľúčovým prvkom identifikácie všetkých relevantných vplyvov pravdepodobne budú konzultácie s orgánmi členských štátov, relevantnými dodávateľskými reťazcami a ďalšími organizáciami. Toto usmernenie obsahuje návrh **plánu konzultácií**, ktorý sa vypracováva v 2. fáze a reviduje v tejto fáze, aby zohľadňoval potrebu údajov.

Usmernenie zahŕňa aj niekoľko **kontrolných zoznamov** (nevyčerpávajúce zoznamy možných vplyvov sú uvedené v dodatku G), ktoré by sa mali posúdiť a ktoré sa môžu zdokumentovať, aby sa preukázalo, že sa zväžili všetky relevantné vplyvy.

Väčšina údajov o rizikách pre zdravie ľudí a životné prostredie, ktoré súvisia s látkou uvedenou v prílohe XIV, sa zahrnie do správy CSR (pozri Usmernenie k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti). Keď s uvažuje s použitím alternatív, ako pravdepodobnej reakcie na „scenár nepoužívania“, z analýzy alternatív môžu byť k dispozícii informácie o vplyvoch a rizikách potenciálnych alternatív (pozri Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu).

Ideálne by bolo, ak by vplyvy boli opísané pomocou kvantitatívnych údajov, ak existujú vhodné zdroje údajov a kde je takáto analýza primeraná. V prípade vplyvov, ktoré je problematické kvantifikovať a vyjadriť peňažne, napríklad riziká pre životné prostredie a zdravie ľudí, toto usmernenie obsahuje odporúčania, ako analyzovať tieto prvky, pokiaľ je to uskutočniteľné. Bude to závisieť od úrovne istoty predpokladov, ako aj dostupnosti techník a zdrojov. Uvádzajú sa odkazy a internetové adresy na možné externé zdroje údajov a ocenení, ktoré možno uplatniť.

V mnohých prípadoch bude potrebné tieto vplyvy posúdiť použitím **znaleckého posudku**. Povaha znaleckého posudku je taká, že je problematické poskytnúť usmernenie ako robiť takéto posudky. Dôležitá je **transparentnosť**. Ak sa vypracovávajú posudky, je potrebné jasne uviesť predpoklady, z ktorých tieto posudky vychádzajú.

Medzi typy vplyvov, ktoré je potrebné zväžiť, patria:

- **Vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie:** Tieto vplyvy zahŕňajú všetky možné účinky, ktoré priamo súvisia s toxickými, ekotoxickými alebo fyzikálno-chemickými vlastnosťami látky uvedenej v prílohe XIV alebo akejkolvek alternatívnej látky. Tieto vplyvy zahŕňajú aj akékoľvek prípadné vplyvy na zdravie a životné prostredie, ku ktorým dochádza vo všetkých postihnutých dodávateľských reťazcoch v súvislosti s látkou uvedenou v prílohe XIV alebo so zavedením alternatívnych látok alebo technológií. V takých prípadoch sa alternatíva považuje za pravdepodobný „scenár nepoužívania“. Tieto vplyvy môžu preto zahŕňať napríklad rozdiely v emisiách z ťažby alebo spracovania surovín alebo z nakladania s finálnymi výrobkami. Informácie o zmenách emisií a expozícii príslušnej látky a o ďalších súvisiacich rizikách pre zdravie ľudí a životné prostredie (vrátane rizík potenciálnych alternatív) už mohli byť vytvorené (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu). Na účely analýzy SEA môže byť užitočná ďalšia analýza zameraná na závažnosť účinkov i expozície, napr. posúdenie koľko ľudí alebo aké environmentálne populácie sú vystavené účinku látky, na opísanie vplyvov na zdravie ľudí alebo životné prostredie (čo sa stane v dôsledku expozície).
- **Ekonomické vplyvy:** Sú to náklady alebo úspory výrobcov, dovozcov, následných užívateľov, distribútorov a spotrebiteľov v dodávateľských reťazcoch pri porovnaní

„scenára používania“ a „scenára nepoužívania“. Ekonomické vplyvy pre spoločnosť ako napríklad náklady na zdravotnú starostlivosť spôsobené účinkami na zdravie ľudí alebo nižšou úrodou obilia v dôsledku acidifikácie patria pod „vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie“.

- Sociálne vplyvy: Sú to všetky príslušné vplyvy, ktoré môžu ovplyvniť zamestnancov, spotrebiteľov a širokej verejnosti a nie sú zahrnuté vo vplyvoch na zdravie, životné prostredie alebo v ekonomických vplyvoch (napr. zamestnanosť, pracovné podmienky, spokojnosť so zamestnaním, vzdelanie zamestnancov a sociálne zabezpečenie). Môže byť potrebné zvážiť vplyvy na určité sociálne skupiny.
- Obchod, hospodárska súťaž a hospodársky rozvoj (v krátkosti uvedené ako širšie ekonomické vplyvy): Širšie ekonomické vplyvy sú vplyvy, ktoré majú makroekonomické dôsledky, ako je hospodársky rast, inflácia a dane. Tieto typy účinkov vyplývajú z distribúcie ekonomických účinkov a z toho, ako relevantný trh funguje. Napríklad dodatočné náklady by mohli znamenať, že určité podniky alebo odvetvia by mohli čeliť problémom s obchodom alebo hospodárskou súťažou, ktoré obmedzia ich ekonomickú činnosť. Výroba alternatív pravdepodobne vytvorí obchodné príležitosti, ktoré je tiež potrebné zahrnúť do analýzy širších ekonomických vplyvov, ak neboli zahrnuté do ekonomických vplyvov už predtým.

Definície jednotlivých typov vplyvov sa riadia tým, čo je uvedené v právnych textoch, ako aj štandardnými kategóriami použitými v [Usmernení EÚ o posudzovaní vplyvov](#). Vplyvy na zdravie a životné prostredie, ako aj sociálne vplyvy môžu spôsobiť vznik nákladov, napríklad zvýšené náklady na zdravotnú starostlivosť. Tieto náklady by sa mali zahrnúť ako náklady spôsobené vplyvmi na zdravie alebo životné prostredie, a nie ako ekonomické vplyvy.

Vo všeobecnosti nie je dôležité, do ktorej kategórie sa ktorýkoľvek významný vplyv zaradi, najdôležitejšie je, aby bol zahrnutý do analýzy SEA, ale len raz (aby sa predišlo dvojitému započítaniu). Ďalej je rozhodujúce, aby súvisiaca dokumentácia bola jasná a transparentná, aby čitateľ pochopil, aké vplyvy do jednotlivých kategórií vplyvov patria.

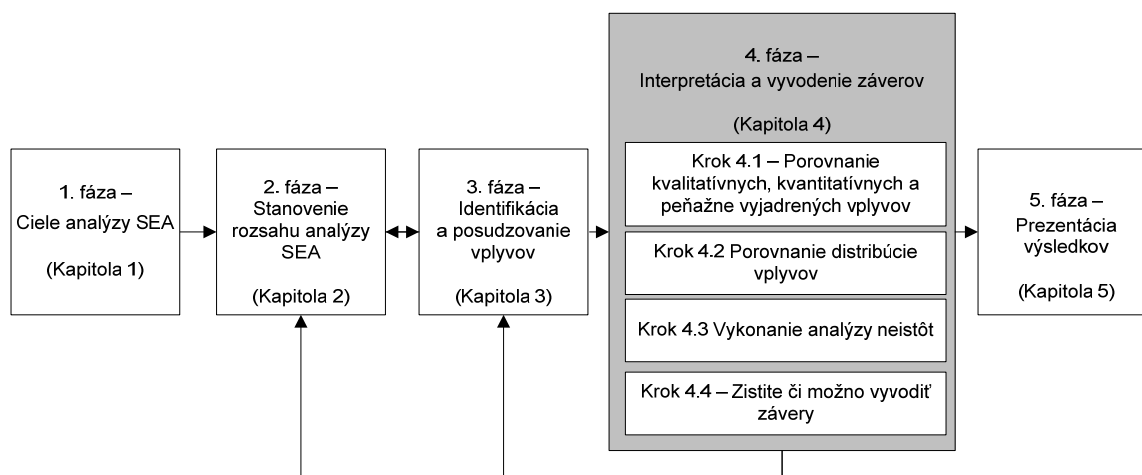
Vplyvy na zdravie ľudí, životné prostredie a ekonomické vplyvy sú často najvýznamnejšie, a preto by sa mali posúdiť ako prvé. Sociálne a širšie ekonomické vplyvy sa môžu posúdiť v druhom kroku, ak sú relevantné. Táto analýza by logicky vychádzala z už zozbieraných údajov a využila ich.

Výstupom 3. fázy je opis všetkých vplyvov, či už kvalitatívnych alebo kvantitatívnych. Je dôležité, aby sa zahrnuli všetky identifikované relevantné vplyvy. Nemali by sa uprednostňovať vplyvy, ktoré sú opísané kvantitatívne len preto, že ich bolo možné kvantifikovať (pretože vplyvy, ktoré nemožno opísať kvantitatívne, môžu byť rovnako významné alebo dokonca významnejšie).

Je pravdepodobné, že práce v tejto fáze vyvolajú potrebu ďalšieho vylepšenia opisu reakcií v rámci „scenáru nepoužívania“, ako ja hraníc analýzy SEA (2. fáza).

1.4.5 4. fáza: Výklad a vyvodenie záverov

Obrázok 7 Postup pri analýze SEA – 4. fáza



Čo je 4. fáza? Interpretácia a vyvodenie záverov?

Fáza 4 sa zameriava na interpretáciu vplyvov identifikovaných a posúdených v 2. a 3. fáze. Je to fáza zhromažďovania informácií o jednotlivých vplyvoch (napr. kvalitatívnych a kvantitatívnych informácií o vplyvoch na rozličných príjemcov, hospodárstvo, životné prostredie a zdravie ľudí a spoločnosť vo všeobecnosti) a vykonanie analýzy neistôt na testovanie spoľahlivosti analýzy SEA.

Na základe posúdenia a analýzy neistôt žiadateľ buď rozhodne o ukončení analýzy SEA alebo o vykonaní ďalšej analýzy k 2. alebo 3. fáze. Táto fáza zahŕňa aj posúdenie distribučných účinkov. 4. fáza sa zaoberá tým:

- ako porovnať „scenár používania“ so „scenárom nepoužívania“;
- ako sa zaoberať distribučnými účinkami;
- ako by sa mala vykonať analýza neistôt hlavných vplyvov a
- ako určiť, či možno analýzu SEA uzavrieť alebo či je potrebné sa vrátiť späť k 2. a 3. fáze a zozbierať ďalšie údaje o určitých vplyvoch.

Porovnanie vplyvov je potrebné na vyvodenie záverov o sociálno-ekonomických prínosoch pokračovania v používaní látky v porovnaní s rizikami pokračovania v jej používaní. Môže sa to urobiť rozličnými spôsobmi, počínajúc jednoduchým spísaním a prediskutovaním zoznamu pre a proti používaniu sofistikovanejších metodík pre agregovanie vplyvov podľa toho, ako sú vyjadrené v podobných fyzikálnych a/alebo peňažných jednotkách. V prípade agregovania je však nesmierne dôležité, aby čitateľ analýzy SEA jednoducho mohol sledovať, ako vznikol súhrn, vrátane spätného sledovania až k pôvodným neagregovaným vplyvom.

Ako sa vykonáva 4. fáza?

4. fáza zahŕňa štyri generické kroky:

- Krok 4.1: Porovnajte rozličné typy vplyvov použitím príslušného nástroja analýzy SEA na posudzovanie vplyvov (napr. počínajúc kvalitatívnym posudzovaním až po úplnú analýzu nákladov a výnosov v peňažnom vyjadrení). Úroveň vykonanej kvantifikácie by mala byť primeraná riešenému problému. Vo všeobecnosti sa nebude kvantifikovať celý rad rizík a vplyvov (napr. keď nie sú dostupné údaje alebo keď sa kvantifikácia nepovažuje za nevyhnutnú na preukázanie závažnosti týchto rizík a vplyvov) a namiesto nich budú potrebné kvalitatívne závery. Pre kvalitu analýzy SEA je rozhodujúca transparentná prezentácia všetkých dôležitých vplyvov, bez ohľadu na úroveň kvantifikácie.
- Krok 4.2: Posúďte distribúciu vplyvov. Vplyvy budú pôsobiť na jednotlivých účastníkov dodávateľských reťazcov a ďalšie priemyselné odvetvia, ako aj geografickú distribúciu vplyvov na zdravie a životné prostredie. Opis, kto bude ovplyvnený a ako by sa mal zahrnúť do analýzy SEA. V rámci posúdenia distribúcie vplyvov by sa mali zväžiť aj možné rozdiely medzi sociálnymi a príjmovými skupinami.
- Krok 4.3: V prípade potreby vykonajte analýzu neistôt, napr. v podobe analýzy citlivosti kľúčových predpokladov. Cieľom analýzy neistôt je vyskúšať, či by rozličné (primerané) predpoklady alebo odhady mohli ovplyvniť závery, a ak je to pravdepodobné, aké významné tieto rozdiely sú. Analýza citlivosti by sa mohla vykonať efektívne odhadom „hodnôt v bodoch zvratu“ (hodnoty, pri ktorých sa závery analýzy SEA menia) a pravdepodobnosť výskytu týchto hodnôt. Výsledky analýzy neistôt môžu viesť k potrebe vrátiť sa k predchádzajúcim fázam, ako je zber údajov.

Je dôležité, aby sa neistoty identifikovali a opísali počas vykonávania jednotlivých fáz a krokov analýzy SEA. Pomôže to zabezpečiť, aby sa na vykonanie analýzy neistôt použili kvalitné údaje. Analýza neistôt sa môže počas analýzy SEA použiť ako nástroj na identifikáciu, aké ďalšie informácie by pomohli čo najviac znížiť neistoty, a preto uplatniť pri rozhodovaní o najefektívnejšej iteračnej stratégii na vykonanie dôkladnej analýzy SEA.

- Krok 4.4: Rozhodnite, či možno urobiť závery alebo či je potrebný zber alebo analýza ďalších údajov. Navrhnutý iteračný prístup znamená, že sa počiatočná analýza SEA urobí pomocou okamžite dostupných údajov. Na základe porovnania vplyvov musí žiadateľ prijať rozhodnutie o potrebe ďalšieho vylepšenia analýzy.

4. fáza sa preto uzavrie buď:

- vrátením sa späť k vykonaniu ďalšej analýzy (ďalšiemu zopakovaniu postupu analýzy SEA);
- finalizáciou postupu analýzy SEA a podaním správy z analýzy a jej zistení (5. fáza);
- ukončením postupu analýzy SEA.

Aká podrobná by mala byť analýza SEA?

Analýza SEA by mala byť natoľko rozsiahla nakoľko je to potrebné na dosiahnutie záverov. Pre rozhodovací proces je nevyhnutné lepšie pochopenie následkov zamietnutia žiadosti. Preto sa dôrazne odporúča, aby žiadateľ v žiadosti o autorizáciu uviedol adekvátne posúdenie sociálno-ekonomických vplyvov a informácie o nich. Žiadateľ by mal tiež zobrať na vedomie, že sú k dispozícii len veľmi obmedzené možnosti a čas na poskytovanie dodatočných informácií.

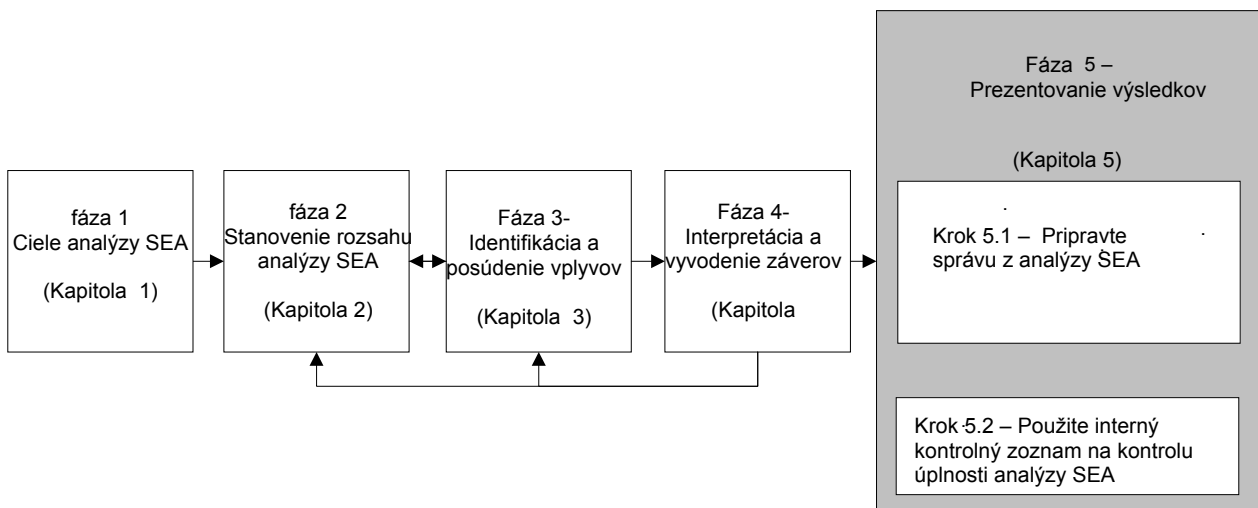
Rozhodnutie o tom, nakoľko podrobné informácie by sa mali do analýzy SEA zahrnúť, by sa malo robiť od prípadu k prípadu.

Vo všeobecnosti by sa mal žiadateľ snažiť vytvoriť čo najrozsiahlejší prípad, keďže dostupné zdroje na vypracovanie analýzy SEA sú obmedzené, úroveň podrobnosti by mala byť primeraná riešenému problému.

Ak kvalitatívne posúdenie ukáže, že hlavné vplyvy sú všetky pozitívne, všetky negatívne alebo všetky neutrálne, dalo by sa tvrdiť, že daný prípad je založený prevažne na kvalitatívnom základe. Podobne, ak analýza SEA napríklad naznačí, že autorizácia bude mať významné prínosy, zatiaľ čo náklady/riziká budú nízke, možno vyvodit' záver na kvalitatívnejšom základe. Čím lepšia je rovnováha medzi prínosmi a nákladmi, tým podrobnejšia analýza (a častejšia kvantifikácia) bude potrebná.

1.4.6 5. fáza: Prezentácia výsledkov

Obrázok 8 Postup pri analýze SEA – 5. fáza



Čo je 5. fáza? Prezentácia výsledkov?

5. fáza je záverečnou fázou postupu pri analýze SEA. Počas nej sa vypracuje zhrnutie hlavných zistení a výsledkov analýzy. Na účely zabezpečenia transparentnosti a spoľahlivosti výsledkov by sa spolu s konečnými výsledkami mali uviesť aj hlavné použité predpoklady a neistoty.

Pre rozhodovací proces je dôležité predstaviť všetky údaje systematickým a prehľadným spôsobom. Vzhľadom na to, že informácie v predloženej analýze SEA tvoria súčasť žiadosti o autorizáciu, predstavuje pre žiadateľa významnú príležitosť na odôvodnenie udelenia autorizácie¹³, je potrebné predložiť argumenty v prospech udelenia autorizácie presvedčivým, ale nestranným spôsobom. Transparentná a nestranná prezentácia uľahčí využitie predkladaných informácií tretími stranami, ktoré počas konzultačného obdobia predkladajú pripomienky k analýze SEA alebo k svojej vlastnej analýze SEA.

Ako sa vykonáva 5. fáza?

Výstupom z tejto fázy je správa z analýzy SEA. Môže sa prezentovať použitím vzoru a skontrolovať pomocou [kontrolného zoznamu](#) na kontrolu, že do správy SEA boli zahrnuté hlavné aspekty. Podávanie správ o výsledkoch analýzy SEA zahŕňa:

- Prezentáciu „scenára používania“ a „scenára nepoužívania“. Sem by mali patriť hlavné predpoklady / rozhodnutia prijaté v čase vymedzenia scenárov.
- Prezentáciu všetkých hlavných predpokladov/rozhodnutí o časových a geografických hraniciach analýzy SEA, dodávateľských reťazcoch, ktorých sa to týka a vplyvoch zahrnutých do posúdenia. Ak je to relevantné, mali by tu byť uvedené aj informácie o tom, prečo určité záležitosti nie sú zahrnuté.
- Na zabezpečenie transparentnosti správy SEA by sa mali uviesť všetky kľúčové rozhodnutia/predpoklady, ktoré sa použili na odhad a opis vplyvov, vrátane ich odôvodnení. Mali by sa uviesť v dodatku s cieľom pomôcť lepšej čitateľnosti hlavnej správy z analýzy SEA.
- Prezentáciu všetkých kľúčových vplyvov a výsledkov analýzy SEA. Ak sú vplyvy agregované použitím prístupu nákladov a výnosov alebo podobný multikriteriálny prístup, je dôležité uviesť jednotlivé vplyvy. V kapitole 5 sa naznačuje, čo by sa malo uviesť v správe z analýzy SEA podľa štruktúry analýzy SEA, ktorá je uverejnená na webovej stránke agentúry. **Dodatok G** obsahuje niekoľko nevyčerpávajúcich kontrolných zoznamov, ktoré sa môžu použiť na preukázanie, ktoré vplyvy sa posudzovali a ktoré neboli do analýzy zahrnuté.
- Prezentáciu výsledkov analýzy neistôt: V prípade vykonania analýzy citlivosti alebo inej formy analýzy neistôt na otestovanie spoľahlivosti analýzy SEA by sa mali uviesť aj výsledky tejto analýzy.
- Prezentáciu hlavných záverov: Žiadateľ alebo tretia strana by mali zhrnúť výsledky analýzy a uviesť závery. Jasne by sa mali uviesť aj dôsledky neistôt záverov.

1.4.7 Skryté nástrahy, ktorým sa treba vyhnúť

Na základe odporúčaní uvedených v tomto usmernení by žiadateľ alebo tretia strana pripravujúce analýzu SEA mali zvážiť záležitosti uvedené v nasledujúcom rámciku.

¹³ Keďže čas, ktorý je v neskorších fázach k dispozícii na preskúmanie analýzy SEA, je obmedzenejší.

Príklady záležitostí, ktoré znižujú kvalitu alebo dôveryhodnosť analýzy SEA

Hraničné obmedzenia:

- nepoužitie najrealistickejších reakcií na zamietnutie autorizácie;
- nedostatočné zváženie alebo nezváženie všetkých vplyvov, ktoré sú buď významné alebo ktoré môžu niektorí vnímať ako významné;
- nepokúsenie sa o riadne zohľadnenie geografických alebo časových obmedzení;
- nezohľadnenie budúcich trendov a dôsledkov existujúcich právnych predpisov;

Použitie vstupov nedostatočnej kvality:

- použitie neaktuálnych informácií;
- nedostatočná informovanosť o uznávaných zdrojoch údajov;
- nedostatok konzultácií na získanie príslušných údajov

Nedostatočne premyslená metodika:

- nezdokumentovanie predpokladov;
- nezdokumentovanie a neodôvodnenie hlavných rozhodnutí počas vypracovávania analýzy SAE;
- nepokúsenie sa o kvantifikáciu účinkov, kde je to možné a vhodné;
- nepokúsenie sa o kvalitatívne posúdenie vplyvov, ktoré nemožno kvantifikovať;
- žiadne alebo nedostatočné zohľadnenie neistôt v analýze;

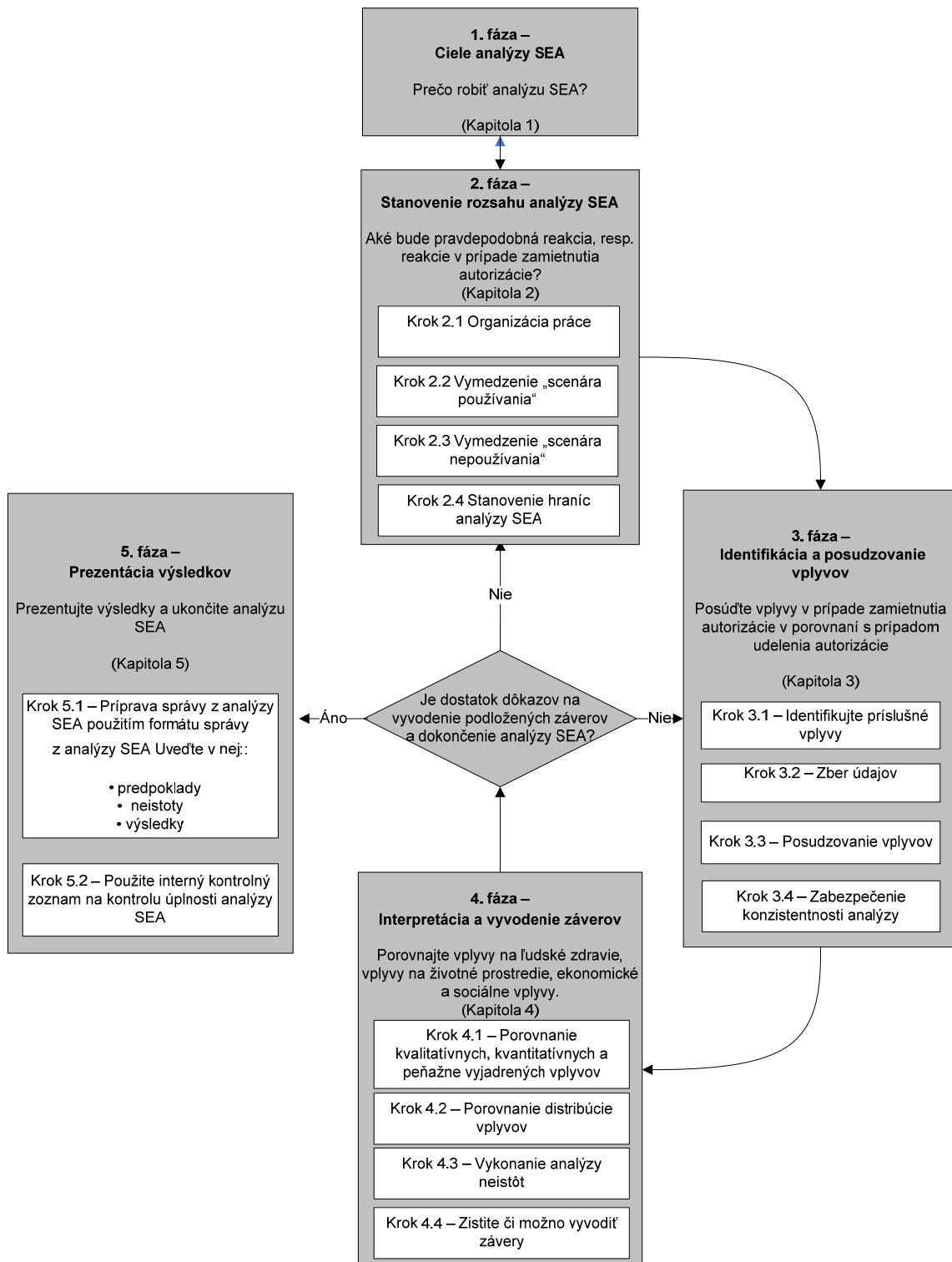
Nedostatočné vysvetlenie dôvodov prijatých záverov:

- nejasné vysvetlenie záveru dosiahnutého na základe poskytnutých informácií;
- nezohľadnenie neistôt pri robení záverov;
- nezohľadnenie nekvantifikovaných účinkov pri robení záverov;
- nedostatočná transparentnosť získania výsledkov.

1.4.8 Vývojový diagram s prehľadom fáz postupu pri analýze SEA

Ďalej uvedený vývojový diagram obsahuje prehľad všetkých fáz a krokov postupu pri analýze SEA.

Obrázok 9 Vývojový diagram postupu pri vypracovávaní analýzy SEA na účely autorizácie

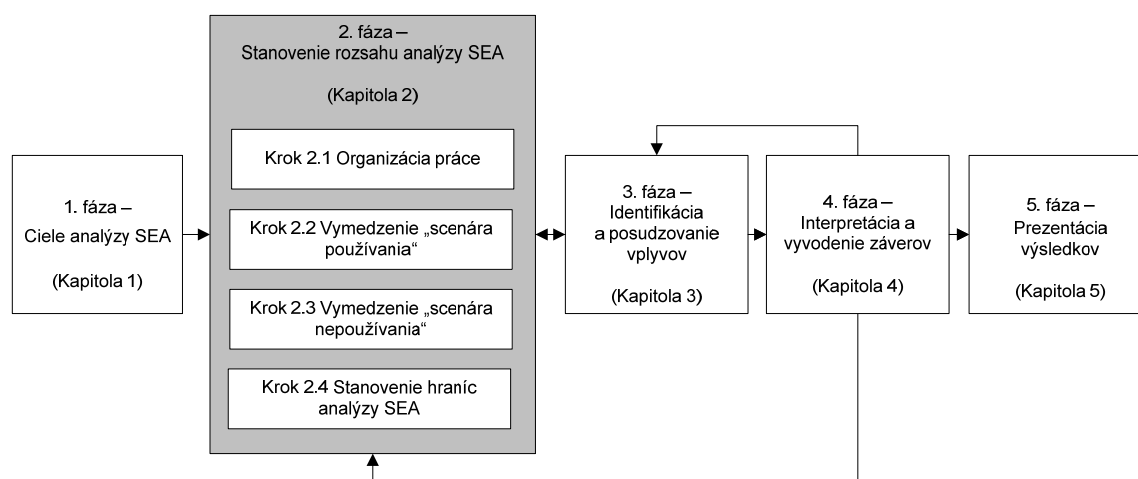


2 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 2. FÁZA STANOVENIA ROZSAHU

2.0 Úvod do fázy stanovovania rozsahu

Fáza stanovovania rozsahu je druhou fázou vypracovania analýzy SEA ako súčasťou žiadosti o autorizáciu alebo príspevku tretej strany¹⁴ do analýzy SEA.

Obrázok 10 Vývojový diagram fázy stanovovania rozsahu



Fáza stanovovania rozsahu sa zaoberá tým, ako by mali byť vymedzené príslušné scenáre a hranice pre analýzu SEA. Postup pri identifikovaní a opisovaní vplyvov je uvedený v kapitole 3.

Stanovenie rozsahu analýzy SEA („fáza stanovovania rozsahu“) je fáza, v rámci ktorej sa identifikuje reakcia v prípade zamietnutia žiadosti. Je hlavnou fázou analýzy SEA, pretože všetky sociálno-ekonomické vplyvy sú vymedzené ako rozdiel medzi situáciami udelenia a zamietnutia autorizácie. Vymedzením možných reakcií na zamietnutie autorizácie možno vymedziť hranice analýzy SEA.

V tejto časti sa podrobne opisuje navrhovaný prístup k tejto fáze analýzy SEA. Uznáva sa, že celkový prístup k analýze SEA by mal byť iteračný a žiadateľ by mal túto fázu vykonať natoľko podrobne, nakoľko je to vhodné pre príslušné opakovanie postupu analýzy SEA.

Vymedzenie scenára zahŕňa posúdenie očakávaného správania dodávateľského reťazca a prípadne aj ďalších účastníkov a dôsledky vyplývajúce z nepoužívania alebo pokračovania v používaní látky uvedenej v prílohe XIV. Napríklad, ak už určité použitia látky nie sú možné, potom sa následný užívateľ môže rozhodnúť doviest' výrobky alebo použiť inú látku alebo proces. Teoreticky bude zahŕňať celý rad rozličných dôsledkov pre rozličných účastníkov a rozličné procesy.

¹⁴ Úloha tretích strán je opísaná v časti 1.2 a časti 1.4.2.

2.1 Krok 2.1: Organizácia práce vrátane pracovného plánu, plánu konzultácií a úvodných stretnutí

Analýza SEA si vyžiada odborné znalosti z celého radu oblastí, technickej (použitie látky a možných alternatív), posudzovania bezpečnosti/vplyvov, prevádzkovej (napr. náklady produkcie), trhov (napr. o dopyte alebo hospodárskej súťaži) a ekonomickej (napr. analýza nákladov a výnosov). Väčšinu odborných poznatkov možnosť čerpať z vlastných zdrojov alebo od dodávateľského reťazca. Potreba odborných poznatkov z vonkajších zdrojov bude závisieť od zložitosti analýzy SEA. Vypracovanie pracovného plánu obsahujúceho fázy a kroky uvedené v tomto usmernení pomôže identifikovať všetky tieto prípadné potreby.

Medzi kľúčové prvky, ktoré môžu byť súčasťou organizácie práce pri analýze SEA, patria:

- identifikácia vlastných odborných poznatkov (zručnosti);
- identifikácia príslušného dodávateľského reťazca a jednotlivých kontaktov;
- nadviazanie kontaktov a dohodnutie účasti s každou kľúčovou osobou;
- zorganizovanie úvodného/otváracieho stretnutia alebo informatívnej schôdzky;
- vypracovanie pracovného plánu obsahujúceho fázy a kroky uvedené v tomto usmernení;
- vypracovanie plánu konzultácií a
- zváženie potreby externej pomoci (napr. v dôsledku nedostatku zručností alebo zdrojov).

SKÚSENOSTI Z PRÍPADOVÝCH ŠTÚDIÍ

Skúsenosti osôb, ktoré vykonali vzorovú analýzu SEA v rámci prípravy tohto usmernenia ukazujú, že:

- 1) Koordinácia prác je jednou z hlavných výziev pri vypracovávaní analýzy SEA. Vedúci projektu by mal dobre poznať autorizačný postup, prípravu žiadosti o autorizáciu a odborné znalosti z oblastí, ktorých sa analýza SEA týka.
- 2) Je dôležité včas vytvoriť multidisciplinárny tím a zorganizovať interné úvodné stretnutie alebo brainstorming, aby všetci pochopili rozsah štúdie a aby všetci rovnako chápali aj svoje úlohy.

V dodatku A sú uvedené podrobnejšie informácie, ako pripraviť plán konzultácií.



TIPY

Hlavné dôvody prečo kontaktovať dodávateľský reťazec:

Zaangažovanie dodávateľského reťazca je dôležité preto, lebo umožňuje preskúmať dôsledky vyplývajúce z neudelenia autorizácie pre jednotlivé zúčastnené strany/organizácie.

Zaangažovanie dodávateľského reťazca je často jediným spôsobom, ako získať presné a konkrétne informácie týkajúce sa „scenára používania“ a „scenáru nepoužívania“

Kontakt s dodávateľským reťazcom je dôležitý pre identifikáciu, čo by sa stalo, keby látka uvedená v prílohe XIV už nebola k dispozícii. Je to preto, že v rámci dodávateľského reťazca existuje veľa možných reakcií na látku, ktorá už nie je dostupná; napríklad, môže to byť zmena finálnych výrobkov použitím alternatívy, zastavenie výroby výrobkov alebo presťahovanie výroby výrobku mimo EÚ. Rozličné použitia si vyžadujú rozdielne očakávané reakcie jednotlivých následných užívateľov (DU) alebo spotrebiteľov.

Presnosť analýzy SEA bude závisieť od vierohodnosti úsudkov, čo sa stane, keď už látka uvedená v prílohe XIV nebude k dispozícii. Aspoň pre dodávateľské reťazce, v ktorých žiadateľ pôsobí, bude ďalšia komunikácia a konzultácie s dodávateľským reťazcom jediným spôsobom, ako získať presné informácie o určitých aspektoch.

Ak je žiadateľ následným užívateľom, je pravdepodobnejšie, že žiadateľ bude mať veľa informácií potrebných na predpovedanie, čo by sa stalo, ak by už látka nebola po dátume zákazu k dispozícii na určité použitia. Ak sa žiadateľ nachádza vyššie „proti smeru“ dodávateľského reťazca, na pochopenie sociálno-ekonomického prínosu látky pre každé z použití, pre ktoré sa žiada autorizácia, budú nevyhnutné konzultácie s následnými užívateľmi.

Ak obchodné tajomstvo obmedzuje ochotu a možnosť DU poskytnúť informácie, môže byť potrebný znalecký posudok (pokiaľ analýzu SEA nevypracováva nezávislá strana, ktorá má uzatvorené dohody o zachovaní mlčanlivosti).

2.2 Krok 2.2 – Vymedzenie „scenáru používania“

Ak sa žiadosť týka **existujúceho použitia**, resp. použitia látky uvedenej v prílohe XIV, potom základom bude „scenár používania“. Ak sa žiadosť týka **nového použitia**, resp. použitia látky uvedenej v prílohe XIV, základom bude „scenár nepoužívania“ (v oboch prípadoch základný scenár súvisí so súčasnou situáciou, hoci to nevyhnutne nemusí byť jednoduché pokračovanie, ako je vysvetlené ďalej v texte).

Žiadosť o nové použitie sa pri väčšine aspektov podobá žiadosti pre existujúce použitie a usmernenie sa môže použiť na podporu oboch typov žiadostí. V prípade žiadosti o nové použitie, je pravdepodobné, že žiadateľ vykonal nejakú štúdiu uskutočniteľnosti na zistenie, či by toto nové použitie bolo výhodné tak z technického, ako aj ekonomického hľadiska. Bolo by výhodné, ak by takáto štúdia uskutočniteľnosti v tejto počiatočnej fáze naznačila, aký typ následkov na životné prostredie a zdravie by použitie malo. V danej situácii by to bolo základom pre vymedzenie „scenáru používania“.

Metodiky uvedené v usmerňovacom dokumente sa môžu použiť na obidva typy žiadostí, ale pre jednoduchosť terminológia použitá ďalej predpokladá, že žiadosť sa týka existujúceho použitia.

Medzi činnosti alebo ďalšie kroky pri vymedzení „scenáru používania“ patria:

- vymedzenie dodávateľského reťazca a
- posúdenie možných zmien alebo trendov v spôsoboch alebo objemoch použitia.

2.2.1 Vymedzenie dodávateľského reťazca

Žiadate by už mal mať vymedzené konkrétne použitie, resp. použitia, ktorých sa žiadosť týka, ako východisko pre vypracovanie žiadosti (pozri kapitolu 2 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu). Medzi hlavné informácie, ktoré sa majú použiť na účely analýzy SEA patria:

- opis každého použitia, ktorého sa žiadosť týka a
- opis funkčnosti každého použitia.

Prvým krokom je vymedzenie dodávateľského reťazca, v ktorom sa látka uvedená v prílohe XIV používa. Pri identifikovaní „scenáru používania“ a „scenáru, resp. scenárov nepoužívania“ východiskom bude dodávateľský reťazec látky uvedenej v prílohe XIV, pretože každá zmena správania v dôsledku toho, že látka uvedená v prílohe XIV už nebude k dispozícii, sa prejaví v rámci tohto dodávateľského reťazca. (Poznamenávame, že pri identifikovaní vplyvov je dôležité zvážiť aj ostatné dodávateľské reťazce; zahrnutie ďalších dodávateľských reťazcov závisí od vymedzenia „scenárov nepoužívania“, pozri časť 2.3.2.2 a časť 2.4.1).

Časť, resp. časti vertikálneho dodávateľského reťazca, ktoré si vyžadujú autorizáciu, sa začína dovozcom, prvým následným užívateľom (keďže výroba si nevyžaduje autorizáciu) alebo výrobcom (ak uvádza látku na trh alebo on sám látku používa) a zahŕňa posledného následného užívateľa, ktorý používa látku uvedenú v prílohe XIV ako takú alebo látku v zmesi. Keďže však hodnota každého medziproduktu vychádza z hodnoty finálneho spotrebného tovaru/služby a keďže môžu byť relevantné aj vplyvy proti smeru dodávateľského reťazca (časť 2.4.1), **dodávateľský reťazec je potrebné posúdiť od surovín na výrobu látky uvedenej v prílohe XIV až po výrobu spotrebného tovaru/služieb a prínosy tohto tovaru alebo služieb.**

Ilustrácia dodávateľského reťazca

V tomto rámečku sa uvádza ilustrácia dvoch aspektov úvah o dodávateľských reťazcoch:

- dodávateľské reťazce sú často zložité. Súčasťou vertikálneho dodávateľského reťazca môžu byť formulátori a následní užívatelia výrobcu/dovozcu až po finálny produkt (zmes alebo výrobok). Určitá látka obvykle máva aj niekoľko vertikálnych dodávateľských reťazcov;
- na aké použitia/procesy sa vyžaduje autorizácia na účely zachovania vertikálneho dodávateľského reťazca.

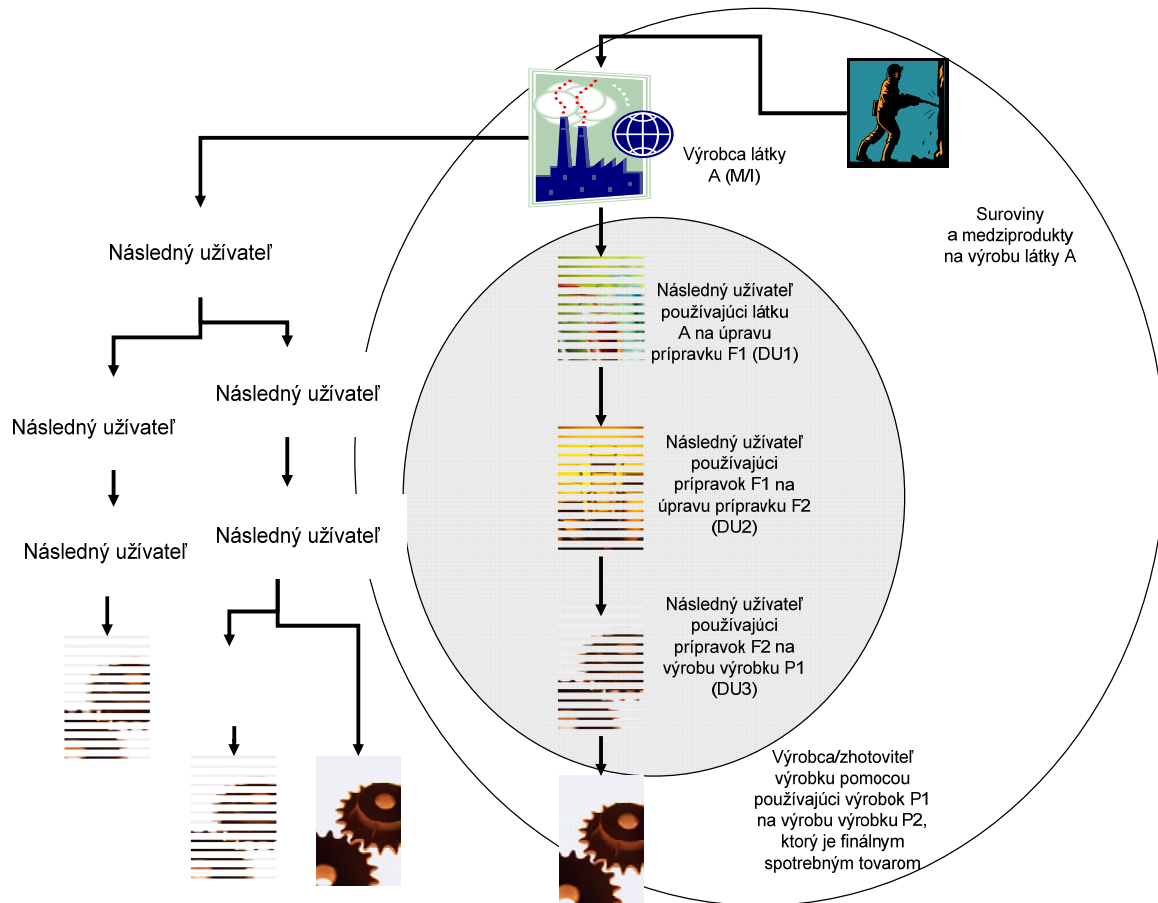
Dodávateľský reťazec pre danú látku môže byť veľmi zložitý a zahŕňať veľký počet procesných krokov a použití. Ilustrácia v tomto príklade predstavuje relatívne jednoduchý dodávateľský reťazec, ktorý pozostáva z 15 rozličných častí. Výrobca/dovozca (M/I) dodáva niekoľkým DU/účastníkom, niektorí používajú látku ako súčasť výrobku a iní ju používajú na výrobu medziproduktu, napr. prípravku.

V tomto príklade, sa štyri konečné použitia a časť dodávateľského reťazca – od dodávateľov surovín po finálny produkt, ktorým v mnohých prípadoch môže byť výrobok – nazývajú vertikálny dodávateľský reťazec. Táto časť je na obrázku ďalej v texte vyznačená veľkým svetlosivým kruhom. Tmavosivá časť vertikálneho dodávateľského reťazca je príkladom dodávateľského reťazca, ktorý si vyžaduje autorizáciu.

M/I môže určiť jedno následné použitie ako použitie pri výrobe prípravku F1. Dôvodom na použitie konkrétnej látky A v prípravku F1 pravdepodobne bude, že potrebuje určité vlastnosti na jej použitie v prípravku F2 a tieto vlastnosti sú tiež potrebné, pretože si ich vyžadujú potreby posledného DU, ktorý potrebuje autorizáciu na výrobu výrobku P1. Podobne môžu požiadavky výrobku P1 vyplývať z dopytu po zhotoviteľovi výrobku, ktorý vyrába výrobok P2, ktorý môže byť napríklad spotrebným tovarom.

Pri argumentácii, prečo sú tieto vlastnosti potrebné a pri posudzovaní sociálno-ekonomických vplyvov situácie, ak by nebola látka A k dispozícii, sa žiadateľ často bude musieť odvolať na výrobu výrobku P2 bez ohľadu na to, či je to na ktorékoľvek z týchto troch použití (DU1, DU2 alebo DU3), pre ktoré žiada o autorizáciu.

To znamená, že analýza SEA pre každé z týchto troch použití bude musieť vychádzať z podobných argumentov, pričom všetky súvisia funkčnosťou, ktorá je potrebná pri výrobe/kompletizácii výrobku P2. Analýza SEA bude musieť vychádzať z toho, ako koncový užívateľ – v tomto prípade výrobca/zhotoviteľ výrobku (a následné použitia vedúce ku konečnému použitiu) – môže reagovať, ak už látka nebude v rámci dodávateľského reťazca dostupná. Inými slovami, hlavné sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní budú pravdepodobne vyplývať z konečného použitia, a nie z jednotlivých prechodných použití (hoci sociálno-ekonomické prínosy budú mať aj organizácie a komunity spojené s firmami v jednotlivých prechodných štádiách). To svedčí o výhodách podania žiadosti, ktoré zahŕňajú všetky použitia v rámci jednotlivých dodávateľských reťazcov. Koncový užívateľ v tomto prípade nie je následný užívateľ, ktorý potrebuje autorizáciu, ale môžu sa vyskytnúť prípady, keď by koncový užívateľ skutočne používal látku, a preto by bol následným užívateľom.



2.2.2 Posúdenie možných zmien alebo trendov v spôsoboch alebo objemoch použitia.

Je dôležité pripustiť, že „scenár používania“ nie je nevyhnutne jednoduchým pokračovaním súčasnej situácie. Môže dôjsť k zmenám/trendom použitia alebo použití, ktoré by sa mali dôkladne zvážiť.

- Trendy vo vývoji množstva látky na použitie, resp. použitia spôsobené:
 - technologickým vývojom, ktorý znižuje alebo zväčšuje potrebu látky uvedenej v prílohe XIV;
 - budúcimi zmenami v dôsledku pripravovaných právnych predpisov alebo
 - ďalšími zmenami dopytu po finálnom výrobku.
- Ďalšie/iné opatrenia manažmentu rizík (RMM) alebo prevádzkové podmienky (OC), od ktorých sa očakáva, že sa uplatnia podľa správy žiadateľa a chemickej bezpečnosti (CSR).

V správe z analýzy SEA môže byť vymedzenie „scenáru používania“ veľmi stručné s odkazom na použitie, resp. použitia a súvisiacu funkciu, resp. funkcie, ako je uvedené v ostatných častiach žiadosti (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu, kapitola 2 a kapitola 3). Tieto použitia a funkcie sa môžu v záujme jasnosti stručne zhrnúť aj v správe z analýzy SEA.

V Tabuľka 1 je predstavený jednoduchý formát na vymedzenie „scenáru používania“ pre jeden vertikálny dodávateľský reťazec týkajúci sa jedného konkrétneho konečného použitia. V tomto dodávateľskom reťazci sú tri (následné) použitia, ktoré si vyžadujú autorizáciu, a to dve štádia úpravy prípravkov (DU1 a DU2) a použitie látky na výrobu výrobku/produktu P1 (DU3).

V súvislosti s finálnym produktom, ktorým bude v mnohých prípadoch výrobok, sa budú musieť vymedziť všetky použitia v rámci dodávateľského reťazca. Upozorňujeme, že príslušný dodávateľský reťazec môže zahŕňať ďalších účastníkov, ktorí si nevyžadujú autorizáciu, obvykle sú to účastníci kompletizujúci alebo používajúci výrobky (pretože nepoužívajú látku ako takú, ani ako súčasť zmesi).

Tabuľka 1 Vymedzenie „scenáru používania“ pre dodávateľský reťazec (príklad)

Dodávateľský reťazec	Použitia	Očakávané trendy
M/I	<p>Autorizácia nie je potrebná</p> <p>Výroba x ton látky A za rok (látka A je látka, ktorá sa má zahrnúť do prílohy XIV).</p> <p>Upozorňujeme, že <u>samotná výroba</u>, si nevyžaduje autorizáciu.</p> <p>Výrobca však nemôže sám uviesť látku na trh na účely použitia, ani ju sám použiť. Autorizácia sa nemôže udeliť priamo výrobcovi alebo jeho následnému užívateľovi v prípadoch, keď sa látka uvádza na trh.</p> <p>Podľa článku 3 ods. 12 nariadenia REACH sa dovoz má považovať za uvádzanie na trh a vždy si vyžaduje autorizáciu.</p>	<p>Neočakávajú sa žiadne informácie o celkovom trende vývoja výroby látky A a nie je významný pre analýzu SEA pre tento konkrétny dodávateľský reťazec.</p> <p>Trend vývoja výroby látky A na použitia uvedené v žiadosti o autorizáciu by sa mal posúdiť v analýze SEA. V tomto prípade by to bolo 1 % ročný nárast zásobovania dodávateľského reťazca použitého v tomto príklade.</p>
DU 1 DU 2 DU 3	<p>Autorizácia je potrebná</p> <p>1. Použitie y kg látky A na prípravu prípravku F1</p> <p>2. Použitie z kg F1 na prípravu v kg prípravku F2</p> <p>3. Použitie w kg F2 ako náteru na zabezpečenie dlhšej životnosti zložky C1 výrobku P1 pri výrobe q jednotiek výrobku P1</p>	<p>1 % ročný nárast dopytu po látke A.</p> <p>1 % ročný zvýšenie množstva prípravku F1.</p> <p>Nové technológie na výrobu zmesi s menšou expozíciou pracoviska.</p> <p>1 % ročný nárast dopytu po výrobku P1. Žiadna zmena technológie znamená, že sa dopyt dodávateľov prípravku F2 po látke A zvýši o 1 %.</p>
Zhotoviteľ výrobku 1 Zhotoviteľ výrobku 2	<p>Autorizácia nie je potrebná</p> <p>Použite q jednotiek výrobku P1 na výrobu q2 jednotiek výrobku P2</p> <p>Použitie q2 jednotiek P2 na výrobu výrobku P3, ktorý je spotrebným tovarom</p>	<p>Nárast dopytu po výrobku P2 o 1 % za rok, keďže došlo k o dve percenta nižšiemu nárastu účinnosti výrobku P2 na jednotku výrobku P3.</p> <p>Nárast dopytu po výrobku P3 o 3 % ročne</p>

Vo vyššie uvedenom príklade funkcia, ktorú plní látka, sa týka výrobku zhotoviteľa výrobku 2 a toho, ako sa používa. Informácie zhromažďované ako súčasť žiadosti a na analýzu alternatív nemusia zahŕňať účastníkov nasledujúcich v smere dodávateľského reťazca (v uvedenom príklade sú to zhotovitelia výrobkov).

V prípade žiadateľa, či už M/I alebo DU, by sa tento druh informácií mal zozbierať pre každé použitie, pre ktoré žiada o autorizáciu. Znamenalo by to preto vynaloženie značného úsilia na charakterizáciu „scenáru používania“ a žiadateľ sa bude musieť rozhodnúť, akú úroveň podrobnosti považuje za vhodnú na použitie (t.j. analýza by mala byť predmetom uvedených úvah o primeranosti). V prípade DU, ktorí nie sú koncoví užívatelia látky, bude vo všeobecnosti potrebný podobný zber informácií o všetkých konečných použitíach.

2.3 Krok 2.3 Vymedzenie „scenára, resp. scenárov nepoužívania“.

2.3.1 Prehľad

Medzi činnosti alebo ďalšie kroky pri vymedzení „scenára nepoužívania“ patria:

- identifikácia príslušných „scenárov nepoužívania“ a
- opis „scenárov nepoužívania“.

Povaha možných „scenárov nepoužívania“ závisí od toho, či sa žiadosť pripravuje spôsobom sociálno-ekonomického hodnotenia alebo spôsobom primeranej kontroly a tieto dve situácie sú opísané v nasledujúcich častiach.

2.3.2 Scenár nepoužívania, v ktorom sa analýza SEA vypracováva na podporu žiadosti vypracovanej použitím spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia

Vymedzenie možného „scenára nepoužívania“ úzko súvisí s analýzou alternatív (pozri kapitolu 3 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu). Pri spôsobe sociálno-ekonomického hodnotenia žiadateľ bude musieť prejsť na vhodnú alternatívu a nemal by prikrčiť k podávaniu žiadosti, pokiaľ v rámci analýzy alternatív dospeje k záveru, že **neexistujú žiadne vhodné** alternatívy.

Môžu existovať rozličné dôvody, prečo sa v analýze alternatív dospelo k záveru, že neexistujú žiadne vhodné alternatívy. Pre každý z týchto dôvodov je potrebné posúdiť niekoľko generických „scenárov nepoužívania“. Príklady týchto scenárov sú uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Generické typy „scenárov nepoužívania“ (príklady)

Dôvody, prečo sa v rámci analýzy alternatív dospelo k záveru, že nie je dostupná žiadna vhodná alternatíva	Generické typy scenárov nepoužívania (zoznam nie je vyčerpávajúci)
1. Neexistujú žiadne dostupné a technicky uskutočniteľné alternatívy	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšený dovoz výrobkov z krajín mimo EÚ (kde sa látka používa) na zachovanie funkcie, resp. funkcií pre koncových užívateľov; • nižšia kvalita poskytovaná koncovým užívateľom, keďže látka už neplní v plnom rozsahu funkciu, ktorú plnila predtým (napr. nižšia kvalita výrobkov); • príslušný dodávateľský reťazec už neposkytuje funkcie pre koncových užívateľov (napr. spotrebné výrobky alebo podobné finálne produkty)
2. Existujú technicky uskutočniteľné potenciálne alternatívy, ale nie sú pre žiadateľa ekonomicky uskutočniteľné	<ul style="list-style-type: none"> • použitie alternatívnych látok alebo technológií bez zisku alebo s nižším ziskom; • zvýšený dovoz výrobkov z krajín mimo EÚ, v ktorých sa látka používa; • nižšia kvalita funkcií poskytovaných koncovým užívateľom (napr. nižšia kvalita výrobkov); • príslušný dodávateľský reťazec už neposkytuje funkcie pre koncových užívateľov (napr. spotrebné výrobky alebo podobné finálne produkty)
3. Existujú technicky a ekonomicky uskutočniteľné potenciálne „alternatívy“, ale neznižujú riziká	<ul style="list-style-type: none"> • použitie alternatívnych látok alebo technológií (bez obmedzenia rizik)

Pokiaľ ide o dodávateľský reťazec, mala by sa vymedziť ilustrácia „scenáru nepoužívania“, pokiaľ ide o to, čo sa stane na jednotlivých úrovniach vertikálneho dodávateľského reťazca.

Napríklad, keď by sa vyrábal finálny produkt nižšej kvality, subjekty na dodávateľskom trhu môžu stále dodávať medziprodukty bez látky uvedenej v prílohe XIV (v rámci toho istého alebo alternatívneho dodávateľského reťazca).

Pokiaľ ide o scenáre, kde najpravdepodobnejšou reakciou dodávateľského reťazca by bolo použitie alternatívy, ktorú žiadateľ považuje za nevhodnú, môžu sa vyskytnúť tieto situácie:

- Analýza alternatív ukáže, že *potenciálna alternatíva neznižuje celkové riziká*, t. j. žiadateľ dospel k záveru, že neexistujú žiadne vhodné alternatívy. To by však následným užívateľom nebránilo v používaní týchto potenciálnych alternatív (pod podmienku, že potenciálne alternatívne látky nie sú uvedené v prílohe XIV, a preto by si tiež vyžadovali autorizáciu).
- Analýza alternatív ukáže, že *potenciálna alternatíva je z hľadiska žiadateľa ekonomicky uskutočniteľná*. Z hľadiska následných užívateľov alebo výrobcov/zhotoviteľov výrobkov

by to mohlo byť uskutočniteľné, a preto sa môže použiť namiesto látky uvedenej v prílohe XIV,

- Analýza alternatív ukázala, že *potenciálna alternatíva nezabezpečuje funkčnosť*, a preto bude mať za následok znížený výkon produktu alebo výrobku určených pre odberateľský trh. Ak sa prestane dodávať látka uvedená v prílohe XIV, následní užívatelia môžu tak či tak prejsť na alternatívu, hoci im to spôsobí problémy pokiaľ ide o technickú výkonnosť a sociálno-ekonomický vplyv.

Ak je to pravdepodobná reakcia, analýza SEA preto zahŕňa použitie potenciálne nevhodných alternatív, ako jedného alebo niekoľkých „scenárov nepoužívania“. Preto by v niektorých situáciách mohla poskytovať dodatočnú podporu záverov z analýzy alternatív.

2.3.2.1 Ako určiť, ktoré reakcie sa majú zväziť a zahrnúť do analýzy SEA?

Ak „scenár nepoužívania“ predstavuje predvídateľnú reakciu dodávateľského reťazca, potom pozornosť mala sústrediť na tento „scenár nepoužívania“. Vo väčšine prípadov však môže existovať viac ako jedna reakcia. Rozliční DU si môžu zvoliť rozdielne reakcie.

Situácia následných užívateľov by sa mala analyzovať pokiaľ ide o:

- pravdepodobnosť jednotlivých „scenárov nepoužívania“ (napr. je premiestnenie alebo skončenie vykonávania funkčnosti látky pravdepodobné?);
- náklady a ďalšie dôsledky jednotlivých reakcií pre následných užívateľov, ktoré sú pravdepodobné.

Od následných užívateľov sa môže očakávať, že prejdú k najlacnejšej alternatíve súčasného spôsobu používania látky uvedenej v prílohe XIV, pod podmienkou technickej uskutočniteľnosti/kvality/dostupnosti (hoci zväžia aj ďalšie faktory, ako je vnímanie používanej látky verejnosťou). Sem môže patriť skončenie výroby finálneho výrobku.

Usmernenie k tomu, ako zhodnotiť dôsledky nákladov je uvedené v kapitole 3 o posudzovaní vplyvov.

Ak žiadateľ nie je následným užívateľom, na vymedzenie „scenáru nepoužívania“ budú potrebné konzultácie s následnými užívateľmi. Povinnosť zachovávať obchodné tajomstvo môže obmedziť údaje a informácie, ktoré sú následní užívatelia ochotní poskytnúť.

Ak požadované informácie nie je možné získať, žiadateľ môže požiadať o znalecký posudok, aká situácia môže pravdepodobne nastať. Ak neexistuje žiadny jasný záver, žiadateľ by mal do analýzy zahrnúť všetky príslušné generické reakcie na „nepoužívania“. Ak neskoršie preskúmanie vplyvov naznačí, že neexistujú veľké rozdiely medzi scenármi, môže byť vhodné zvoliť si za reprezentatívny „scenár nepoužívania“ scenár s najnižšími dodatočnými nákladmi pre dodávateľský reťazec.

2.3.2.2 Čo by sa malo zahrnúť do vymedzenia „scenárov nepoužívania“?

Vymedzenie by malo zahŕňať opis, ako by jednotlivé články dodávateľského reťazca reagovali na nedostupnosť látky uvedenej v prílohe XIV.

Typy „scenárov nepoužívania“

Opísané možné „scenáre nepoužívania“ sa týkajú konečného použitia. Ak je dodávateľský reťazec dlhý – napríklad pri látke, ktorá sa používa v celom rade prípravkov – opis by mal zahŕňať ukazovatele ako je ukazovateľ toho, nakoľko sa obrat M/I alebo DU týka príslušného konečného

použitia. Bolo by to potrebné na posúdenie vplyvu „scenára nepoužívania“. Tieto informácie sa môžu prezentovať ako je uvedené v Tabuľka 3.

Tabuľka 3 Reakcia dodávateľského reťazca

Dodávateľský reťazec	Scenár používania	Scenár nepoužívania 1 Premiestnenie výroby (mimo EÚ)	Scenár nepoužívania 2 Použitie iného finálneho produktu
Autorizácia nie je potrebná¹⁵			
M/I ¹⁵	Výroba x ton látky A ročne	M/I už nebudú dodávať látku A DU1	M/I už nebudú dodávať látku A DU1
Autorizácia je potrebná			
DU 1	Použitie y kg látky A na prípravu prípravku F1	DU1 už nebude DU2 dodávať prípravok F1	DU1 už nebude DU2 dodávať výrobok F1
DU 2	Použitie z kg F1 na prípravu v kg prípravku F2	DU2 už nebude DU3 dodávať prípravok F2	DU2 už nebude DU3 dodávať prípravok F2
DU 3	Použitie w kg F2 ako náteru na zabezpečenie dlhej životnosti zložky C1 výrobku P1 pri výrobe q jednotiek výrobku P1	Ochota dovážať zložku, keď sa prípravok F2 používa a pokračuje v produkcii q jednotiek výrobku P1	DU3 už nebude DU4 dodávať výrobok P1
Autorizácia nie je potrebná			
Zhotoviteľ výrobku 1	Použitie q jednotiek výrobku P1 na výrobu q2 jednotiek výrobku P2	Bezo zmeny	DU4 nahradí prípravok P1 prípravkom Px na výrobu výrobku P2
Zhotoviteľ výrobku 2	Použitie q2 jednotiek P2 na výrobu výrobku P3, ktorý je spotrebným tovarom	Bezo zmeny	Bezo zmeny

Ak nie je jasné, ktorý „scenár nepoužívania“ je najpravdepodobnejší, mali by sa opísať všetky relevantné scenáre. Uznáva sa však, že nemusia byť dostupné všetky informácie a pre okolnosti príslušnej žiadosti môže byť vhodná viac alebo menej podrobná analýza.

¹⁵ Upozorňujeme, že samotná výroba, si nevyžaduje autorizáciu.

Výrobca však nemôže sám uviesť na trh látku na použitie alebo ju sám používať, pokiaľ na dané použitie, resp. použitia nebola udelená autorizácia. Autorizácia sa nemôže udeliť priamo výrobcovi alebo jeho následnému užívateľovi v prípadoch, keď sa látka uvádza na trh.

Podľa článku 3 ods. 12 nariadenia REACH sa dovoz má považovať za uvádzanie na trh a vždy si vyžaduje autorizáciu.

2.3.3 „Scenár nepoužívania“, v ktorom sa analýza SEA vypracováva na podporu žiadosti použitím spôsobu primeranej kontroly.

Ak sa analýza SEA vypracováva na podporu žiadosti použitím spôsobu primeranej kontroly, môže brať do úvahy záväzky uvedené v substitučnom pláne a poskytnúť dodatočné sociálno-ekonomické informácie, ktoré môžu použiť výbory agentúry a Komisia pri stanovovaní podmienok autorizácie alebo na stanovenie lehoty na preskúmanie. Vymedzenie „scenáru nepoužívania“ zahŕňa jednu z nasledujúcich možností:

- Keď existuje alternatíva, resp. alternatívy: urýchlené zavedenie alternatívy v porovnaní so substitučným plánom alebo použitie menej vhodnej alternatívy.
- Keď neexistuje žiadna vhodná alternatíva, resp. alternatívy: použitie nevhodnej alternatívy; zmenenú kvalitu tovaru, v ktorom sa daná látka používa; určitý tovar alebo služby už nebudú dostupné; premiestnenie určitých výrobných činností mimo krajín EÚ.

Prvý typ scenára môže byť vo väčšine prípadov nereálny, ak substitučný plán stanovuje minimálne technicky uskutočniteľné obdobie pre zavedenie alternatívy. Ak by v zásade bolo možné urýchliť zavádzanie alternatívy, tento scenár by sa zaoberal otázkou dodatočných nákladov na toto urýchlené zavádzanie. Usmernenie k posudzovaniu vplyvov vrátane ekonomických vplyvov je uvedené v kapitole 3.

Ak zavádzanie alternatívy nie je technicky uskutočniteľné v kratšej lehote, ako je uvedené v substitučnom pláne, reálny „scenár nepoužívania“ je scenár uvedený v druhej zarážke, ktorý je podobný druhu „scenárov nepoužívania“, ktoré sú uvedené pri spôsoboch sociálno-ekonomického hodnotenia. Preto podobne, ak pri použití spôsobu primeranej kontroly neexistujú vhodné alternatívy, „scenáre nepoužívania“ by mali zahŕňať scenáre uvedené v Tabuľka 2.

2.3.4 Čo robiť, ak ste tretia strana?

Tretia strana by mala v rámci 1. fázy vymedziť svoje ciele, ktoré sa týkajú toho, aké druhy informácií sa poskytnú a čo sa má analýzou dosiahnuť. Podobne ako v prípade žiadateľ, informácie musia byť rozsiahle a prezentované transparentným spôsobom. Preto sa od tretej strany očakáva, že poskytne podrobné informácie napríklad o dôsledkoch používania alternatívy, ako sú napríklad reakcie rozličných účastníkov dodávateľského reťazca a alternatívnych dodávateľských reťazcov.

Informácie o konkrétnej alternatíve by sa mali opísať podobným spôsobom, ako v prípade opisu „scenáru nepoužívania“ žiadateľom. Ako sa posudzuje potenciálna alternatíva? Ako by sa mala použiť? Aké sú očakávané reakcie v rámci dodávateľského reťazca?

Ak tretia strana poskytuje informácie o určitých konkrétnych vplyvoch látky uvedenej v prílohe XIV alebo identifikovanej alternatívy, ďalšou činnosťou, ktorá sa má vykonať, je krok 3 (posúdenie vplyvov). Táto tretia strana by sa pri identifikovaní a posudzovaní vplyvov mala riadiť rovnakým usmernením, ako v prípade žiadateľov.

Ak tretia strana predkladá úplnú analýzu SEA, relevantná je aj nasledujúca časť o stanovovaní hraníc.

2.4 Krok 2.4: Stanovenie hraníc analýzy SEA

Pochopenie, čo je potrebné zahrnúť do analýzy SEA, je posledným krokom fázy stanovovania rozsahu. Je pravdepodobné, že hranice stanovujúce, čo sa má do analýzy SEA zahrnúť, sa do určitej

miery zmena v dôsledku nasledujúcich fáz postupu analýzy SEA, keď sa vplyvy ďalej identifikujú a posudzujú (3. fáza) a porovnávajú (4. fáza). To je ďalší dôvod, prečo sa odporúča vykonanie analýzy SEA iteračným spôsobom (napr. po podrobnejšom posúdení vplyvov by mohlo byť potrebné aktualizovať časové a geografické hranice analýzy SEA).

Hranice analýzy SEA sa stanovujú pomocou:

- príslušných dodávateľských reťazcov postihnutých neudelením autorizácie;
- časového obdobia analýzy a
- geografickým pokrytím analýzy.

Identifikácia vplyvov je podrobnejšie opísaná v rámci 3. fázy. Neexistujú žiadne hranice pokiaľ ide o **druhy** vplyvov, ktoré by sa mali zahrnúť. Mal by sa zahrnúť akýkoľvek rozdiel – či už pri vplyvoch na životné prostredie, vplyvoch na zdravie, ekonomických či sociálnych vplyvoch – medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“, ak by mohol byť významný.

2.4.1 Príslušné dodávateľské reťazce

Možné „scenáre nepoužívania“ sú všetky scenára vymedzené na základe očakávanej reakcie hlavného dodávateľského reťazca, resp. reťazcov. Ako je uvedené v predchádzajúcich častiach, tento vertikálny dodávateľský reťazec je potrebné zohľadniť celý až po dodávanie spotrebného tovaru alebo služieb.

Je pravdepodobné, že vplyvy vyplývajúce z reakcií, ktoré sú vymedzené v „scenároch nepoužívania“ ovplyvnia ostatné dodávateľské reťazce. Preto je pre žiadateľa kľúčovou otázkou rozhodnúť, ktoré ďalšie dodávateľské reťazce má zahrnúť.

Hlavným faktorom pri identifikovaní postihnutého dodávateľského reťazca je dôkladne pochopiť „čo sa stane“, ak látka uvedená v prílohe XIV už nebude k dispozícii na použitie, pre ktoré sa žiada o autorizáciu.

Príslušné dodávateľské reťazce sa môžu identifikovať pomocou určenia:

- fyzikálneho toku súvisiaceho s vstupmi a výstupmi z použitia zahrnutých v žiadosti o autorizáciu a
- ekonomických tokov na postihnutých trhoch.

Pokiaľ ide o fyzické toky materiálu, jedným z prístupov by bolo vypracovať vývojový diagram procesov znázorňujúci všetky procesy súvisiace s tokmi materiálu a energie v dodávateľských reťazcoch do a z výrobného procesu v súvislosti s každým použitím uvedeným v žiadosti o autorizáciu (pre „scenáre používania“), ako aj s každým použitím zo „scenárov nepoužívania“ (v tomto prípade v súvislosti s použitím nevhodných alternatív). Údaje v príklade uvedenom v rámečku v časti 2.2.1 by mohli byť dobrým východiskom pre komplexnejší diagram „scenáru používania“.

Vývojový diagram procesov by sa mal zamerať na procesy vedúce k rozdielom, napríklad ak používanie alternatívnej látky znamená používanie iných surovín, potom dodávateľské reťazce zahŕňajúce ťažbu a spracovanie surovín budú pravdepodobne iné a je potrebné ich zvážiť pri oboch scenároch. Opis tokov materiálov je dôležitý pre schopnosť identifikovať vplyvy na zdravie a životné prostredie (a niekedy aj v súvislosti s priamymi nákladmi). Usmernenie, ako identifikovať vplyvy na zdravie a na životné prostredie sú uvedené v časti 3.

Môžu nastať situácie, keď by reakcia v rámci „scenáru nepoužívania“ viedla k zvýšeniu ceny výrobku (ak by sa napríklad mala použiť drahšia alternatívna technológia). Takéto zvýšenie ceny by mohlo viesť k tomu, že by spotrebitelia prešli k iným produktom. V takých situáciách by sa mali dodávateľské reťazce dodávajúce iné produkty zahrnúť ako príslušný dodávateľský reťazec.

Počas postupu identifikácie vplyvov môže byť potrebné zahrnúť viac dodávateľských reťazcov. Preto je potrebné v rámci kroku 3.1 Identifikácia vplyvov zvážiť aj zahrnutie ďalších dodávateľských reťazcov (pozri kapitolu 3). Analýza vplyvov by mohla takisto ukázať, že vplyvy pochádzajúce z ostatných dodávateľských reťazcov sú menej významné, a preto je potrebné im priradiť v rámci analýzy nižšiu váhu.

V Tabuľka 4 sú uvedené štyri rozličné typy „scenárov nepoužívania“. Tento zoznam sa môže použiť ako východisko, ale identifikácia relevantných dodávateľských reťazcov sa má vždy posudzovať individuálne. Okrem toho by sa to malo opätovne posúdiť počas opakovania analýzy SEA, keď by napríklad Identifikácia a posúdenie vplyvov (v 3. fáze) mohli byť podnetom na zopakovanie a opätovné posúdenie rozsahu analýzy.

Tabuľka 4 Odporúčania, ktoré dodávateľské reťazce zahrnúť (nevyčerpávajúce)

Generický „scenár nepoužívania“ ¹⁶	Ďalšie príslušné dodávateľské reťazce prichádzajúce do úvahy
Použitie látky alebo technológie, ktoré sa považujú za nevhodné (pozri časť 2.3.2.1)	Je potrebné zahrnúť aj dodávateľský reťazec, ktorý dodáva alternatívu. Prípadne dodávateľské reťazce, ktoré poskytujú suroviny (buď pre látku uvedenú v prílohe XIV alebo pre alternatívu), ak jestvujú akékoľvek významné zmeny (používanie rozličných surovín)
Zvýšený dovoz výrobkov z krajín mimo EÚ, v ktorých sa látka ešte stále používa	Dokonca aj keď sa hlavný dôraz kladie na vplyvy v EÚ (pozri časť 2.4.3), je dôležité, aby sa aspoň kvalitatívne identifikovali významné vplyvy mimo krajín EÚ (napr. či používajú viac alebo menej látky a spôsob, ako kontrolujú používanie) ¹⁷
Nižšia kvalita následného výrobku, resp. výrobkov	V tomto prípade môže byť potrebné zvážiť ďalšie dodávateľské reťazce, ak nižšia kvalita výrobku pre odberateľský trh vedie spotrebiteľov tohto výrobku k tomu, aby ho nahradili iným produktom alebo zmenil spotrebu ostatných produktov. Napríklad, ak je výrobok menej energetický účinný, potom je potrebné zohľadniť aj dodávateľský reťazec, ktorý dodáva túto dodatočnú energiu (čo môže byť napríklad dodávateľsky reťazec dodávajúci palivo alebo elektrickú energiu). Aj proti smeru dodávateľského reťazca sa môžu líšiť procesy súvisiace s výrobou/produkciou látky uvedenej v prílohe XIV a alternatív, a preto je dôležité brať ich do úvahy.
Príslušný dodávateľský reťazec už niektoré výrobky neposkytuje	Mali by sa zhrnúť dôsledky pre tých účastníkov, ktorí sú bližšie k odberateľskému trhu, t. j. spracovateľov a predajcov (vrátane koncových užívateľov/spotrebiteľov). Dôsledkom skutočnosti, že dodávateľský reťazec už nejaký výrobok nedodáva, môže byť jeho nahradenie iným výrobkom, čo znamená, že by sa mal zahrnúť aj dodávateľský reťazec tohto druhého výrobku.

2.4.2 Časové obdobie pre analýzu SEA

Existuje niekoľko aspektov, ktoré je potrebné pri stanovovaní príslušného časového obdobia zobrať do úvahy. Všetky tieto aspekty súvisia s tým, ako sa zbierajú a hodnotia údaje na účely analýzy, a preto je sú v tejto fáze analýzy pre rozhodovanie dôležité alebo aspoň sa musia zobrať do úvahy.

Najprv je dôležité vymedziť *obdobie vyvolania vplyvu* a odlišovať ho od *obdobia realizácie vplyvu*. Toto rozlíšenie súvisí so skutočnosťou, že vplyvy sú výsledkom potenciálne dlhodobých vzťahov príčina-účinnok. Obdobie vyvolania vplyvu je obdobie, v rámci ktorého sú vplyvy *vyvolané* (t. j. „príčina“ v reťazci príčina-účinnok), zatiaľ čo obdobie *realizácie* vplyvu je obdobie, v rámci ktorého

¹⁶ Úplný scenár bude obvykle vymedzený podrobnejšie vrátane predpokladaných reakcií jednotlivých účastníkov v rámci dodávateľských reťazcov.

¹⁷ V prípade premiestnenia by nemuselo byť známe kam sa výroba premiestni. V analýze sa preto budú musieť použiť predpoklady. Malo by sa napríklad zobrať do úvahy, či sa výroba premiestni do inej priemyselnej krajiny alebo do rozvojovej krajiny. Úroveň kontroly emisií v krajine, do ktorej sa výroba premiestni, by mohla byť iná, ale aj možný ekonomický prínos bude iný.

sa vplyvy prejavia/realizujú („účinnok“). Najmä vplyvy na životné prostredie a zdravie sa môžu prejavovať dávno potom, ako boli emisiami vyvolané (určité látky môžu v životnom prostredí pretrvávajúť veľa rokov alebo keď sa účinky spojené s expozíciou neprejavia v rámci určitého časového obdobia, ako je to napríklad v prípade karcinogenity).

Obdobie vyvolania vplyvu

„Príčina“ predstavuje zmeny zavedené podľa „scenáru nepoužívania“, napríklad použitie alternatívnej látky alebo technológie v porovnaní s „scenárom používania“. Pri vykonávaní analýzy SEA je dôležité zvoliť obdobie vyvolania vplyvu, ktoré je reprezentatívne pre túto príčinu. Medzi kľúčové záležitosti, ktoré sa majú zobrať do úvahy, patria:

– Vyvolá „scenár nepoužívania“ jednorazové investičné náklady v novom/d’alšom zariadení, resp. zariadeniach? V tomto prípade by sa v rámci analýzy mal náležite zohľadniť investičný cyklus, t. j. obdobie, počas ktorého bude nové zariadenie fungovať. Upozorňujeme, že investičný cyklus sa obvykle týka zariadenia, ktoré tovar alebo látky vyrába.

– Predpokladajú sa nejaké vývojové (rastúce alebo klesajúce trendy) súvisiace s funkciou poskytovanou látkou? A preto sa predpokladajú vývojové trendy dopytu po látke podľa „scenáru používania, a tým aj akejkoľvek alternatívnej látky alebo technológie posudzovaných v rámci „scenáru nepoužívania“.

Voľba metodiky spočíva na tom, či robiť posudzovanie za kumulatívne obdobie napríklad 20 rokov alebo použiť ročné posudzovanie na základe reprezentatívneho roku, napríklad rok 2030 (keď sú všetky príslušné čísla vyjadrené ako ekvivalent ročných nákladov alebo ročných výnosov v roku 2030).

Z praktického hľadiska analýzy by prvým krokom bolo vymedzenie investičného cyklu (napríklad 20 rokov). Potom by sa pri výbere jedného z dvoch základných metodických prístupov k vykonávaniu analýzy mali urobiť tieto úvahy:

- Ak sa neočakávajú žiadne významné vývojové trendy, reprezentatívny rok, napríklad rok 2030, sa môže vymedziť ako základ pre analýzu, keďže to relatívne zjednoduší vykonávanie analýzy. Tento reprezentatívny rok by mal predstavovať „ustálený stav“.
- Ak sa predpokladajú významné zmeny vývojových trendov, bolo by často relevantné zvoliť reprezentatívne kumulatívne obdobie, napríklad 20 rokov (napr. 2010 až 2030).

Poznámka: Ak sa analýza SEA vypracováva na podporu substitučného plánu, dĺžka obdobia zavádzania náhrady by sa najpravdepodobnejšie rovnala obdobiu vyvolania vplyvu pre analýzu SEA.

V každom prípade, kľúčovými požiadavkami pre obdobie vyvolania vplyvu je, aby bolo *reprezentatívne* pre predpokladané zmeny medzi scenárom, resp. scenármi nepoužívania a scenármi používania. Zvolené obdobie preto ďalej musí byť *rovnaké pre obidva scenáre*, aby sa zabezpečila ich porovnateľnosť.

Obdobie realizácie vplyvu

Ako už bolo uvedené, vplyvy sa môžu prejavovať po období vyvolania vplyvu. Hlavnou zásadou je, že do analýzy by sa mali zahrnúť a aspoň kvalitatívne opísať všetky tieto vplyvy, ktoré by sa mali ďalej v maximálne možnej a primeranej miere posúdiť a kvantifikovať.

Dlhodobé vplyvy možno často opísať len kvalitatívne. Napríklad vplyv akumulácie perzistentných látok sa budú len veľmi ťažko kvantifikovať. Vo všeobecnosti by však nebolo problematické

kvalitatívne opísať, ako by sa látka mohla akumulovať, a preto by mohla mať v priebehu času rastúce účinky.

Ďalším kľúčovým aspektom na posúdenie je, či látka, pre ktorú sa žiada autorizácia, skončí vo výrobku. V takom prípade je dôležité posúdiť vplyvy, ktoré sa môžu prejavovať počas celej životnosti výrobku. Ak sa látka napríklad používa na potáhanie káblov používaných v motoroch do práčok, je dôležité brať do úvahy celú životnosť práčok, napr. či by alternatívy posudzované v rámci scenára nepoužívania viedli k zmene energetickej účinnosti motorov, a tým aj práčok.

Porovnávanie vplyvov v priebehu času

Vplyvy sa môžu prejavovať v rôznych časových okamihoch. Vráťane vplyvov, ktoré sa môžu prejavovať po období vyvolania vplyvu. Okrem toho v prípade, keď sa zvolí kumulatívne obdobie vyvolania vplyvu (pozri v predchádzajúcom texte), sa vplyvy môžu prejavovať v rôznych časových okamihoch.

Pre vplyvy, ktoré sa vyjadrujú peňažne, existujú rozličné nástroje/metódy na dosiahnutie, aby takéto peňažne vyjadrené vplyvy boli porovnateľné vo vzťahu k cenovej úrovni daného roku. Patrí medzi ne takzvané „diskontovanie“ (ktorého súčasťou je výpočet „čistej súčasnej hodnoty“ (NPV) a „anualizácia“), ako aj spôsob očisťovania údajov od inflácie. Tieto metodiky sú bližšie opísané v časti 3.7.

V prípade vplyvov, ktoré sa nadajú vyjadriť peňažne, by sa mal uviesť kvalitatívny opis a kedy sa vyskytnú.

2.4.3 Geografická oblasť, na ktorú vzťahuje analýza SEA

Žiadateľ sa už mal pokúsiť opísať pravdepodobné reakcie na neudelenie autorizácie – „scenár nepoužívania“. Tieto reakcie môžu spôsobiť zmeny a mať vplyvy, ktoré sa prejavujú tak v rámci, ako aj mimo krajín Európskej únie.

Pri stanovovaní geografického pokrytia a vykonania posúdenia vplyvov by sa malo mať na pamäti, že konečné komitologické rozhodnutie (pozri v glosári pojmy komitologický postup a regulačný postup) o tom, či udeliť autorizáciu, sa zameria najmä na vplyvy v EÚ.

V dôsledku toho sa odporúča, aby sa dôraz kládol na opísanie a prípade kvantifikáciu toho, čo sa stane v EÚ. Na príek tomu by sa nemali zanedbať reakcie/vplyvy mimo krajín EÚ a významné vplyvy by sa mali opísať aspoň kvalitatívne.

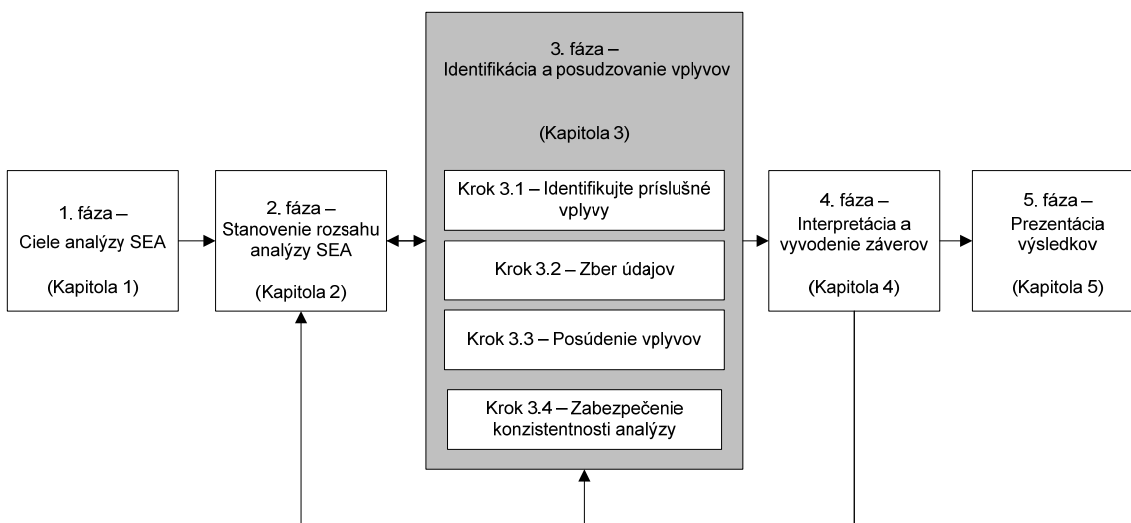
Pri podávaní správ o vplyvoch je vždy potrebné jasne rozlišovať medzi vplyvmi v rámci EÚ a vplyvmi za hranicami EÚ.

3 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 3. FÁZA: POSUDZOVANIE VPLYVOV

3.0 Úvod

Fáza posudzovania vplyvov je tretou fázou postupu pri analýze SEA.

Obrázok 11 Postup pri analýze SEA – 3. fáza



V tejto kapitole sa uvádza usmernenie k tomu, ako posudzovať vplyvy. Dopĺňa ju dodatok B, ktorý obsahuje potenciálne zdroje údajov/dalšie informácie a podrobnejšie usmernenie, ako použiť konkrétne metódy.

Na každý typ vplyvu sa použijú štyri kroky znázornené na Obrázok 11. Odporúča sa, aby vplyvy posudzovali v tomto poradí:

- vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie;
- ekonomické vplyvy;
- sociálne vplyvy a
- širšie ekonomické vplyvy (ktoré zahŕňajú vplyvy na obchod, hospodársku súťaž a hospodársky rozvoj).

Vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie a ekonomické vplyvy budú pravdepodobne najvýznamnejšími vplyvmi. Sociálne a širšie ekonomické vplyvy vyplynú z posudzovania ekonomických vplyvov, keďže zozbierané ekonomické údaje poskytnú východisko pre ďalšiu analýzu vplyvov na zamestnanosť, obchod, hospodársku súťaž a širších ekonomických vplyvov.

Štruktúra tejto kapitoly zahŕňa časť týkajúcu sa všeobecných otázok súvisiacich s identifikáciou a charakterizáciou vplyvov, po ktorej nasledujú časti o jednotlivých typoch vplyvov v členení podľa prvých troch krokov (kroky 3.1 až 3.3).

V tejto časti sa podrobne opisuje navrhovaný prístup k tejto fáze postupu analýzy SEA. Uznáva, že celkový prístup k postupu analýzy SEA by mal byť iteračný a žiadateľ by mal túto fázu vykonať natoľko podrobne, aby je to vhodné pre zopakovanie analýzy SEA.

Prístup v 3. fáze možno rozdeliť do týchto hlavných častí:

- Časť 3.1 Ako identifikovať hlavné vplyvy
- Časť 3.2 Dôležité úvahy pri zbere údajov a posudzovaní vplyvov
- Časť 3.3 Vplyvy na zdravie a životné prostredie
- Časť 3.4 Ekonomické vplyvy
- Časť 3.5 Sociálne vplyvy
- Časť 3.6 Obchod, hospodárska súťaž a hospodársky rozvoj
- Časť 3.7 Konzistentnosť analýzy (mena, cenová úroveň, diskontovanie atď.)
- Časť 3.8 Zhrnutie kľúčových aspektov generických „scenárov nepoužívania“

Ako pri všetkých fázach postupu analýzy SEA, aj v tomto prípade by mal žiadateľ zobrať do úvahy aj neistoty spojené s dostupnými údajmi. Dôsledky neistôt je potom potrebné zvážiť a zobrať na vedomie pri prezentácii posudzovania vplyvov.

3.1 Krok 3.1 – Ako identifikovať hlavné vplyvy

Nasledujúce kroky naznačujú navrhovaný prístup k identifikácii hlavných rozdielov vplyvov jednotlivých scenárov. Tento postup je zhrnutý na Obrázok 12. Tieto práce by mali samozrejme vychádzať z príslušných dodávateľských reťazcov a hraníc identifikovaných a vymedzených v 2. fáze.

Krok 3.1 a Zostavenie zoznamu vplyvov

Dodatok G k tomuto usmerneniu obsahuje nevyčerpávajúci kontrolný zoznam otázok, ktoré by mohli viesť k identifikácii vplyvov. Pri identifikácii príslušných vplyvov môžu pomôcť všetky prípadné konzultácie, ktoré sa už vykonali počas prípravy ostatných častí žiadosti o autorizáciu.

Kontrolné zoznamy sa môžu použiť ako pomôcka pri procese skríningu, t. j. ukázať, že sa zohľadnili všetky vplyvy a buď sa posudzovali ďalej alebo sa už ďalej neposudzovali, ale že sa na ne nezabudlo. Predloženie vyplneného kontrolného zoznamu ako súčasť dokumentácie by preto zlepšilo transparentnosť analýzy. V každom prípade je najdôležitejšie zabezpečiť, aby sa zdokumentovalo každé prijaté rozhodnutie a každý použitý predpoklad.

V [usmerneniach EÚ k posudzovaniu vplyvov](#) sa uvádza aj užitočný prístup k identifikácii vplyvov, ktorý môže pomôcť pri skríningu vplyvov (krok 3.1.b), a to pomocou vytvárania koncepčných kauzálnych modelov. Tieto modely môžu mať formu diagramu alebo matice a mali by umožňovať identifikáciu vplyvov a ich vzájomných vzťahov.

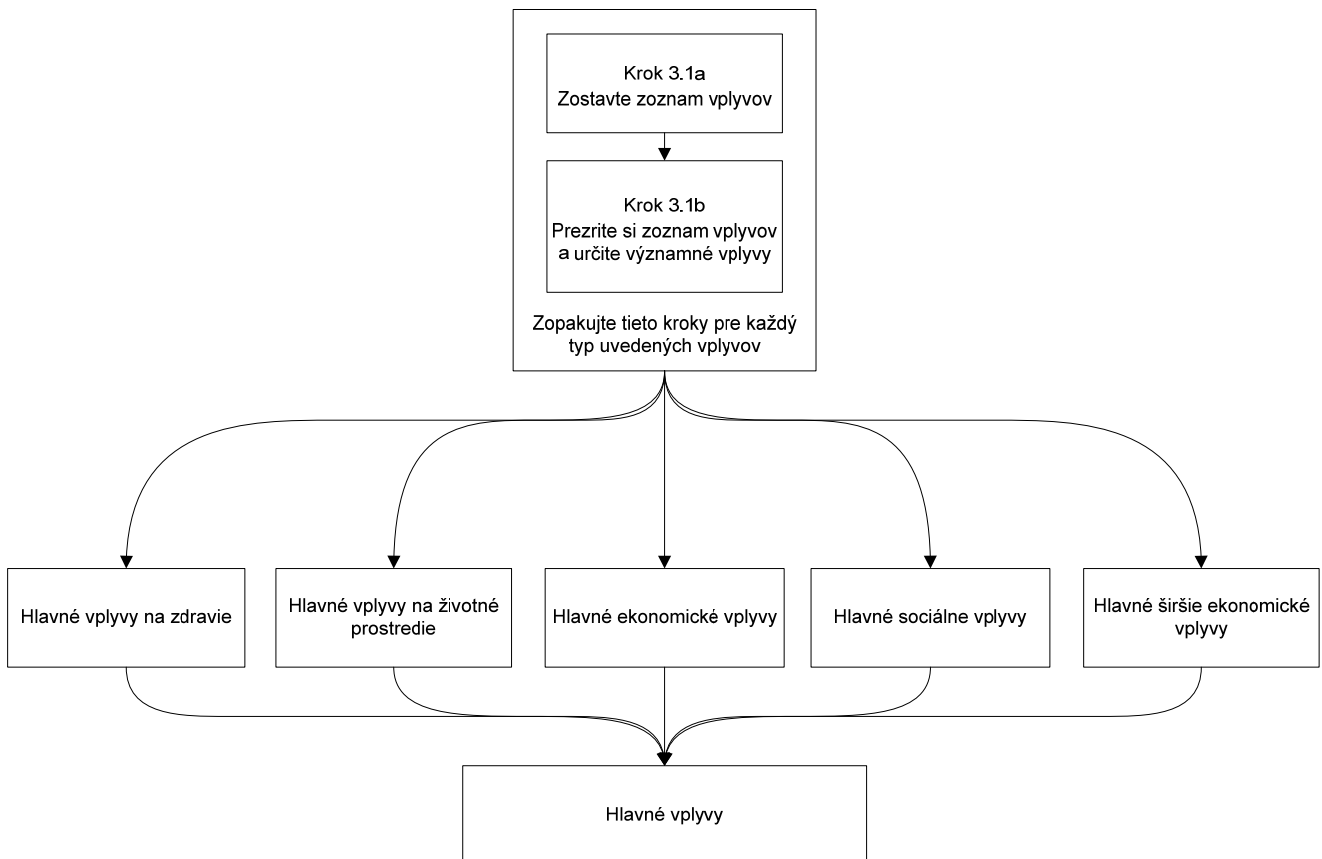
Krok 3.1 b Skrínung vplyvov (posudzovanie len významných vplyvov)

Usmernenie, ako určiť, či je identifikovaný vplyv dostatočne významný na to, aby sa ďalej posudzoval, je uvedené ako súčasť usmernenia k jednotlivým typom vplyvov.

Ďalej by sa mali posudzovať všetky vplyvy, ktoré sú v kontrolnom zozname považované za „hlavné vplyvy“, ale ak nie je možné určiť, či by sa niektoré vplyvy uvedené v kontrolnom zozname mali posudzovať ďalej, existuje niekoľko prístupov, ktoré vám môžu pomôcť pri rozhodovaní:

- konzultácia s príslušnými odborníkmi v rámci dodávateľského reťazca (pozri dodatok A);
- zozbieranie ďalších informácií (pomocou sekundárnej štúdie dostupnej literatúry);
- získanie stanovísk od externých odborníkov (netreba zabudnúť zdokumentovať ich stanovisko a všetky prípadné predpoklady, ktoré by sa mohli použiť pri vypracovávaní správy z analýzy SEA). Mohlo by ísť napríklad o odborníkov rozličných obchodných združení.

Obrázok 12 Ako určiť hlavné vplyvy

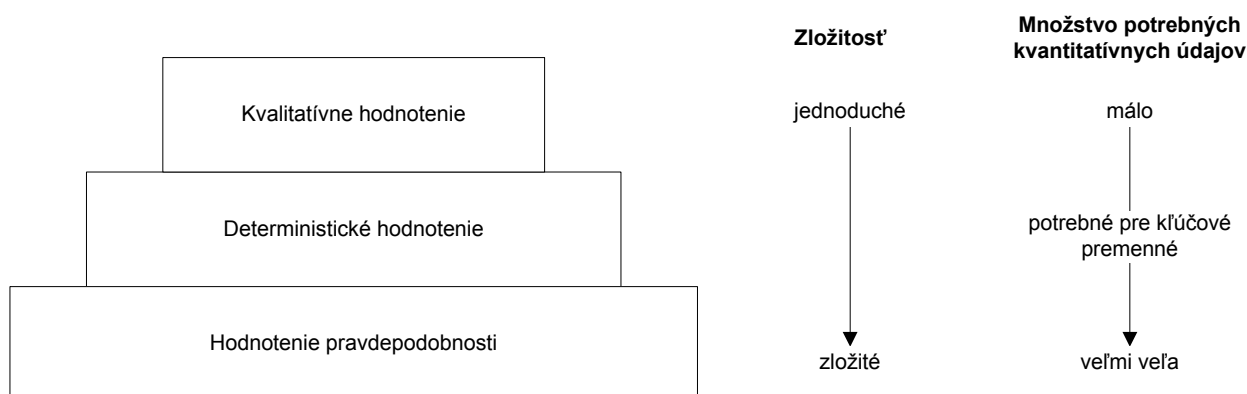


3.2 Dôležité úvahy pri zbere údajov a posudzovaní vplyvov

3.2.1 Zváženie použitia prístupu krok za krokom

Výška zdrojov vynaložených na analyzovanie vplyvov by mala byť primeraná úrovni analýzy potrebnej na vytvorenie pevného základu pre rozhodovanie o udelení alebo neudelení autorizácie. Odporúča sa na to prístup krok za krokom, ktorý sa začína kvalitatívnou analýzou vplyvov. Tento postup je zobrazený na Obrázok 13. Žiadateľ sa bude musieť rozhodnúť, či možno zlepšiť hodnotu týchto podporných informácií ďalšou kvantifikáciou a peňažným vyjadrením vplyvov.

Obrázok 13 Prístup k analýze vplyvov krok za krokom



Je potrebné zdôrazniť, že tieto tri kroky možno vykonať ako súčasť iteračného postupu. Žiadateľ môže chcieť, vypracovať v rámci prvého opakovania kvalitatívnu analýzu SEA. Výsledky tejto kvalitatívnej analýzy môžu potom žiadateľovi pomôcť rozhodnúť, či možno dosiahnuť jednoznačné podložené závery, a teda, či sú potrebné ďalšie opakovania (t. j. zopakovať opäť postup analýzy SEA, ale pokúsiť sa kvantifikovať hlavné vplyvy). Výhodou tohto iteračného prístupu je, že všetky zdroje neminú zbytočne na vykonávanie podrobnej analýzy všetkých vplyvov, keďže žiadateľ sa môže zamerať na podrobnú analýzu oblastí najväčšieho významu alebo najrozporupnejších oblastí. Žiadateľ by mal takisto lepšie pochopiť hlavné vplyvy (t. j. presnejší zoznam vplyvov a/alebo lepší odhad hlavných vplyvov), čo umožní ľahšie dospieť k podloženému záveru.

3.2.2 Zameranie sa na rozdiel medzi scenármi a nie na absolútne hodnoty jednotlivých scenárov

Treba zdôrazniť, že posudzovanie vplyvov by sa malo **zamerať na rozdiel medzi „scenárom používania“ a možným „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“**. Napríklad aké sú zmeny v nákladoch spojených so „scenárom nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“? Ako sa menia vplyvy na zdravie a životné prostredie v prípade „scenáru nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“? Upozorňujeme, že v situáciách, kde nie sú žiadne rozdiely medzi scenármi pri niektorých typoch posudzovaných vplyvov, je aj toto je potrebné zdokumentovať; t. j. zdokumentovať, že tieto vplyvy pravdepodobne nebudú pre analýzu SEA významné.

Posudzovanie vplyvov možno robiť odhadom absolútnych hodnôt pre jednotlivé scenáre alebo zameraním sa na rozdiely. Odporúčajú sa tieto zásady:

- Vplyv sa má zahrnúť do analýzy SEA, ak existuje rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“.
- Opíšte alebo kvantifikujte rozdiel. Absolútne hodnoty pre jednotlivé scenáre by sa mali použiť len vtedy, keď sú okamžite dostupné alebo keď je poznanie celkových hodnôt významné pre posudzovanie vplyvov (napr. celkové náklady, ktoré znáša konkrétny účastník dodávateľského reťazca, najmä keď tieto vznikajú v rozličných časových rámcoch v súvislosti s akýmkoľvek vzniknutými prínosmi alebo keď rozdiely vplyvov na životné prostredie a zdravie možno určiť len posudzovaním celkových vplyvov pre oba scenáre a potom porovnaním celkových hodnôt s cieľom odhadnúť rozdiel). Inak by bolo samozrejme najjednoduchšie identifikovať a opísať všetky prípadne rozdiely medzi scenármi.
- Opíšte následky – aké sú dôsledky rozdielov v nákladoch a prínosoch „scenáru používania“ v porovnaní so „scenárom nepoužívania“.

3.2.3 Minimalizujte kľúčové neistoty, ktoré vznikajú pri analýze (ak je to uskutočniteľné)

Analýza SEA bude čiastočne vychádzať z predpokladov, projekcií a prognóz pravdepodobného správania pri reakcii účastníkov príslušného dodávateľského reťazca, budúceho využitia (látky alebo alternatívnej látky) a významu každého vplyvu v rámci príslušných scenárov. Počas analýzy by sa malo ozrejmiť, aké sú hlavné neistoty.

Čím vyššia je neistota, tým menej dôveryhodné budú prognózované vplyvy. Žiadateľ alebo tretia strana by sa mali počas procesu zberu údajov pokúsiť tieto kľúčové neistoty minimalizovať a mali by vo ich analýzach poukázať na dôsledky týchto neistôt. V rámci svojich analýz by sa žiadateľ alebo tretia strana mali zamerať na neistoty, ktoré budú mať pravdepodobne najväčší vplyv, t. j. na tie, ktoré bránia žiadateľovi alebo tretej strane dospieť k podloženému záveru.

Je dôležité si uvedomiť, že niektoré neistoty nebude možné odstrániť (napr. v dôsledku nedostatku vedeckých poznatkov o účinkoch látky). Tieto sú známe ako reziduálne neistoty. Usmernenie k tomu, ako analyzovať neistoty je uvedené v časti 4.3.

3.2.4 Predíd'te dvojitému započítaniu

Bude potrebné určiť pravdepodobnú reakciu *jednotlivých* účastníkov dodávateľského reťazca na „scenár, resp. scenáre nepoužívania“. To sa pravdepodobne bude dať najlepšie dosiahnuť v rámci konzultácií s postihnutými účastníkmi každého príslušného dodávateľského reťazca (ďalšie podrobné informácie sú uvedené predchádzajúcej kapitole).

Pri určovaní reálnych nákladov „scenáru nepoužívania“ je dôležité predísť dvojitému započítaniu vplyvov pozdĺž dodávateľského reťazca, aby sa neznásobil nejaký vplyv. Napr. ak výrobca môže postúpiť akékoľvek dodatočné náklady pozdĺž dodávateľského reťazca, žiadateľ by nemal započítat tieto náklady tomuto príslušníkovi dodávateľského reťazca.

Ak existuje aj iný aspekt potenciálneho dvojitého započítania, tento by sa mal zobrať do úvahy. Úhrada environmentálnych poplatkov a daní niekedy predstavuje internalizáciu externých environmentálnych nákladov. Ak je to tak, potom by sa tieto environmentálne náklady nemali zahrnúť do vplyvov na životné prostredie a zdravie ľudí. V praxi by sa tento aspekt mal riešiť posúdením, či už niektoré z environmentálne náklady neboli zahrnuté do ekonomických vplyvov.

Iným príkladom je situácia, keď sú náklady spojené so zdravím zamestnancov zahrnuté do vplyvov na zdravie a životné prostredie, potom sa už nemajú dodatočne zahrnúť do ekonomických a/alebo sociálnych vplyvov.

Vo všeobecnosti, by sa malo zabezpečiť, aby sa daný vplyv započítal len do jednej skupiny vplyvov.

Ak sa transparentne uvedie, ako sú vplyvy rozdelené a ako sa vypočítali (napr. metodika, aké faktory sa zahrnuli do odhadu a aké premenné sa použili), čitateľovi by malo byť jasné, že vplyvy neboli započítané dvakrát. To potom zlepší dôveryhodnosť analýzy SEA.

Príklad – Analýza vplyvov pozdĺž dodávateľského reťazca

Ak použitie alternatívy stojí výrobcu o ďalších 10 mil. EUR ročne navyše, ale tento výrobca je schopný postúpiť v porobe vyšších cien len 4,5 mil. EUR ročne na následného užívateľa A a 4,5 mil. EUR ročne na následného užívateľa B, potom čistý vplyv použitia alternatívy na výrobcu je len 1 mil. EUR. Pre následných používateľov A a B by sa týchto 4,5 mil. EUR malo považovať za dodatočné náklady len vtedy, ak nie sú schopní postúpiť tieto náklady ďalej v podobe vyšších trhových cien finálneho produktu. Náklady použitia alternatívy celého dodávateľského reťazca sú stále 10 mil. EUR, hoci v tomto prípade je väčšina záťaže dodatočných nákladov na použitie alternatívy prenesená na následných užívateľov A a B.

3.3 Vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie

Upozorňujeme, že v rámci vypracovania tohto usmernenia sa zistila potreba vypracovania ďalších metodík na vhodný opis a posudzovanie vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie v rámci analýzy SEA s cieľom posúdiť zmenu vplyvov porovnaním „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“. Týka sa to najmä kvantifikácie a oceňovania vplyvov s cieľom porovnať vplyvy identifikované, posúdené a opísané v rámci tohto usmernenia. Táto časť preto môže byť po vypracovaní týchto metodík aktualizovaná.

3.3.1 Úvod k vplyvom na zdravie ľudí a životné prostredie

Účelom analýzy SEA je preskúmať, či prínosy pokračovania v používaní látky uvedenej v prílohe XIV prevážia riziká s tým spojené. Na určenie toho je potrebné posúdiť vplyvy na zdravie a životné prostredie „scenáru používania“ v porovnaní so „scenárom, resp. scénarmi nepoužívania“. Keď sa pri opisovaní „scenáru nepoužívania“ (v 2. fáze) zistilo, že by mohlo dôjsť k tomu, že by sa v prípade neudelenia autorizácie použili nevhodné alternatívy, toto posúdenie zahŕňa zaoberanie sa vplyvmi týchto alternatív, ako aj ďalšími zmenami vplyvov týchto alternatív v dodávateľskom reťazci. Ak pravdepodobný „scenár nepoužívania“ nebude zabezpečovať funkciu/službu, malo by sa to dôkladne zvážiť v súvislosti s vplyvmi na zdravie ľudí a životné prostredie (uznávajúc, že funkcia, ktorú plnili látky pri ich používaní, môže poskytovať ochranu pred vplyvmi na zdravie ľudí a životné prostredie).

V tejto časti sa opisuje, ako sa vplyvy na výrobu, dovoz a/alebo používanie látky uvedenej v prílohe XIV porovnávajú s nepoužívaním látky uvedenej v prílohe XIV pomocou vplyvu na zdravie ľudí a životné prostredie. Je dôležité pochopiť k akým zmenám vplyvov na zdravie a životné prostredie

dôjde (t. j. *rozdiel* medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“) s cieľom umožniť vyvodenie záverov o tom, aké budú čisté vplyvy zamietnutia autorizácie na zdravie ľudí a životné prostredie, ak sa majú porovnať s čistými sociálno-ekonomickými prínosmi udelenia autorizácie na použitia látky uvedenej v prílohe XIV.

Základom identifikácie a hodnotenia vplyvov na zdravie a životné prostredie je náležité pochopenie zmien, ktoré sa očakávajú v prípade zamietnutia autorizácie (t. j. „scenár nepoužívania“):

- výroby, používania alebo uvádzania látky uvedenej v prílohe XIV na trh;
- výroby, používania alebo uvádzania nevhodných alternatív chemických látok na trh, procesov alebo technológií¹⁸, ak sú identifikované, ako pravdepodobná reakcia pri vymedzovaní „scenáru nepoužívania“ a/alebo
- akýkoľvek ďalší proces predchádzajúci alebo nasledujúci po použití látky uvedenej v prílohe XIV alebo alternatívnej látky, procesu alebo technológie, na ktorý majú tieto látky vplyv.

To by malo byť vo veľkej miere už identifikované a opísané ako súčasť vymedzenia „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“ a súvisiaceho stanovenia rozsahu hraníc systému. Ako sa pojednáva ďalej v texte, posudzovanie vplyvov na zdravie a životné prostredie však môže viesť k opakovaniu častí analýzy SEA (iteráciám) v súvislosti s pochopením „scenáru nepoužívania“ a pôvodného stanovenia rozsahu analýzy SEA.

Posudzovanie vplyvov na zdravie a životné prostredie obmedzenia/ukončenia výroby, používania alebo uvádzania látky uvedenej v prílohe XIV na trh v rámci „scenáru nepoužívania“ bude v prvom rade znamenať obmedzené nepriaznivé účinky spôsobované touto látkou. Východiskom pre posudzovanie týchto vplyvov budú informácie uvedené v správe CSR žiadateľa.

Analýza SAE by sa okrem toho mala zaoberať vplyvmi súvisiacimi s možnými nevhodnými alternatívami. V rámci prípravy analýzy alternatív v žiadosti o autorizáciu už žiadateľ mohol porovnať riziká látky uvedenej v prílohe XIV s možnými alternatívami, ako aj posúdiť dostupnosť a technickú a ekonomickú uskutočniteľnosť alternatív (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu). Na účely analýzy SEA však žiadateľ často potrebuje zvážiť podrobnejší opis významných vplyvov na zdravie a životné prostredie súvisiacich so „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“ vrátane vplyvov obmedzenia/zrušenia výroby, používania alebo uvádzania látky uvedenej v prílohe XIV na trh a vplyvov očakávanej implementácie identifikovanej alternatívnej látky alebo technológie alebo iných významných vplyvov na zdravie alebo životné prostredie. Cieľom tejto časti je pomôcť žiadateľovi prezentovať rozsiahlu a transparentnú analýzu SEA pokiaľ ide o zahrnutie všetkých relevantných vplyvov na zdravie a životné prostredie (pozri aj kapitolu 2 o fáze stanovenia rozsahu).

Vo všeobecnosti platí, že môže byť nedostatok informácií súvisiacich s nevhodnými alternatívnymi látkami alebo technikami a príslušnými súvisiacimi dodávateľskými reťazcami. Môže to byť najmä v prípade vplyvov, ktoré nesúvisia priamo s používaním látky/alternatívy (napríklad zmeny v spotrebe energie na dodávateľskom alebo odberateľskom trhu dodávateľského reťazca).

Pri hodnotení vplyvov na zdravie a životné prostredie sa navrhuje postupný prístup, čím sa posudzovanie zameria na vplyvy na zdravie a životné prostredie, ktoré sa považujú za dôležité

¹⁸ Upozorňujeme, že analýza SEA „scenáru nepoužívania“ môže byť založená na používaní alternatívy, o ktorej žiadateľ v rámci svojej analýzy alternatív zistil, že nie je vhodná a/alebo dostupná (pozri časť 2.3.2).

výstupy „scenára nepoužívania“, s použitou úrovňou podrobnosti a kvantifikácie určenou tým, v akej miere ďalšie informácie prispievajú k vypracovaniu dôkladnejšej analýzy SEA. Počas celého postupu treba posudzovať, ktoré vplyvy budú pravdepodobne významné, a ako ich možno najlepšie zhodnotiť.

Sú s tým spojené dva hlavné problémy, a to ako identifikovať rozsah príslušných vplyvov (t. j. v akom rozsahu zahrnúť jednotlivé skupiny vplyvov) a rozsah, do akého by sa mali vplyvy kvantifikovať (t. j. úroveň podrobnosti a analýzy). V tejto súvislosti treba mať na pamäti, že výsledok tejto kapitoly sa porovná so zmenami vplyvov identifikovanými v ostatných častiach tohto usmernenia.

Konkrétny problém, pokiaľ ide o určenie a kvantifikáciu vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie je, že látky uvedené v prílohe XIV budú mať často vlastnosti, pri ktorých nie je možné určiť odvodené hladiny, pri ktorých nedochádza k žiadnym účinkom (DNEL) (napr. látky CMR bez prahovej hodnoty) alebo predpokladané hladiny, pri ktorých nedochádza k žiadnym účinkom (PNEC) (látky s vlastnosťami PBT alebo vPvB). Pre niektoré látky bez prahovej hodnoty¹⁹ môže byť možné semikvantitatívne posúdiť vzťah medzi dávkou a odozvou, napr. vrátane stanovenia odvodených hladín, pri ktorých dochádza k minimálnemu účinku (DMEL) napr. karcinogénne látky bez prahovej hodnoty.²⁰ Keď nie je možné získať žiadne informácie o vzťahu medzi dávkou a odozvou, potom je problematickejšie odhadnúť a kvantifikovať možné toxické vplyvy. Preto je možné posúdiť tieto vplyvy na kvalitatívnej úrovni len pre určité látky bez prahovej hodnoty.

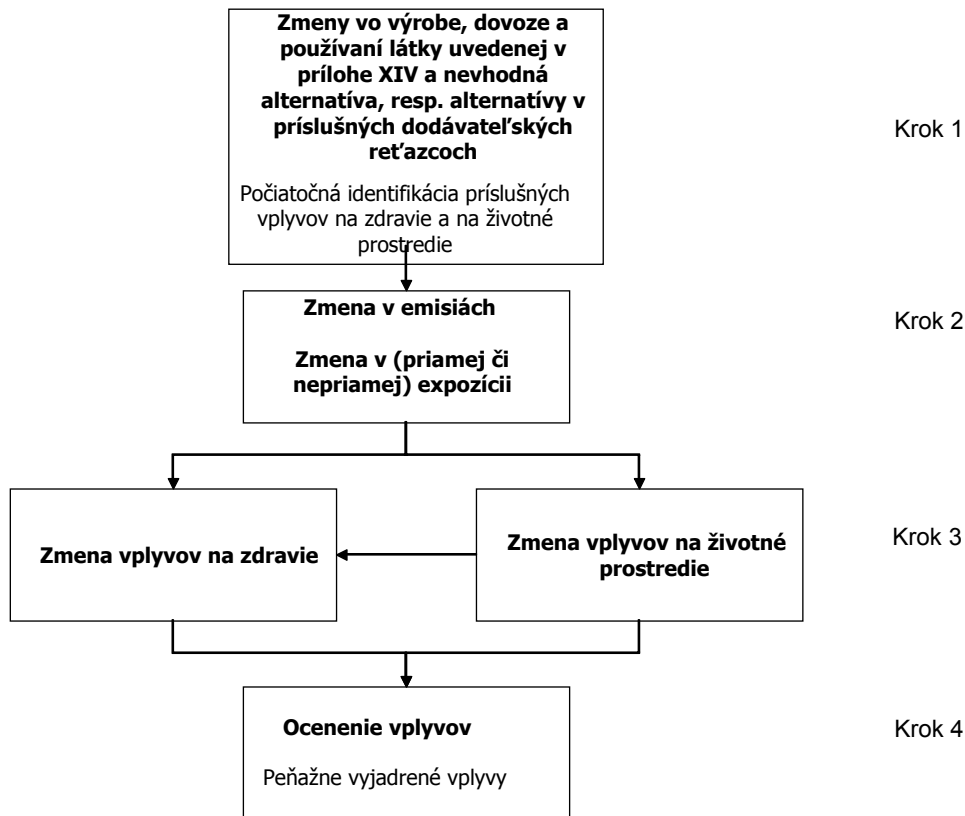
Bude to evidentné aj pri príprave správy o chemickej bezpečnosti (CSR) pre tieto typy látok (pozri kapitolu R.8 a R.11 Usmernenia k príprave správy o chemickej bezpečnosti). Najmä pokiaľ ide o látky PBT/vPvB sa v nariadení REACH dôraz kladie na znižovanie emisií počas životného cyklu látky a charakterizáciu zvyšných emisií. V rámci analýzy SEA možno zrekapitulovať všetky príslušné vedecké informácie, zaznamenať použité objemy a charakterizovať (odhadnúť) emisie. Väčšinu týchto informácií možno nájsť v správe CSR. Pri vyvodzovaní záverov o analýze SEA bude potrebné porovnať tieto informácie s ďalšími vplyvmi v rámci celkového porovnania „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“.

Na Obrázok 14 a v nasledujúcom texte sú opísané kroky, ktoré možno podniknúť na identifikáciu, posúdenie a zhodnotenie vplyvov.

¹⁹ A preto sú splňajú podmienky pre autorizáciu len pri použití spôsobu sociálno-ekonomického hodnotenia.

²⁰ Je potrebné zdôrazniť, že DMEL sa nezhoduje s DNEL. DNEL vyjadruje odvodenú hodnotu, pod ktorou by expozície mali byť pod kontrolou, pri základnom predpoklade, že takáto úroveň expozície by bola nižšia ako hladina, pri ktorej nedochádza k žiadnym účinkom. Čo sa týka bezprahových účinkov, základným predpokladom je, že hladina, pri ktorej nedochádza k žiadnym účinkom sa nemôže stanoviť, a odvodená hladina, pri ktorej dochádza k minimálnemu účinku (DMEL) preto vyjadruje hladinu expozície zodpovedajúcu nízkemu, prípadne teoretickému riziku. Ďalšie informácie o tom, ako odvodiť a používať hladiny DMEL sú uvedené v kapitole R.8 Usmernenia k správe o chemickej bezpečnosti.

Obrázok 14 Schéma posudzovania vplyvov na zdravie a životné prostredie



Krok 1 Zmeny výroby, dovozu a použitia látky a nevhodných alternatív v príslušných dodávateľských reťazcoch. Úvodná identifikácia príslušných vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie

Dôsledkom zamietnutia autorizácie použitia látky uvedenej v prílohe XIV bude odstránenie alebo zníženie emisií tejto látky a expozície tejto látky. Ak je však pravdepodobné, že sa v rámci „scenáru nepoužívania“ použije nevhodná alternatíva, môžu sa zvýšiť emisie a expozícia súvisiace s touto alternatívou. Zmeny v príslušných dodávateľských reťazcoch môžu spôsobiť aj zmeny emisií/expozície rôznych iných látok z rôznych iných procesov v postihnutých dodávateľských reťazcoch, t. j. z procesov predchádzajúcich a nasledujúcich, ktoré súvisia s výrobou alebo použitím látky uvedenej v prílohe XIV a alternatívnych látok alebo techník. To môže zahŕňať aj vplyvy alebo látky, ktoré vznikli neúmyselne, napr. zvýšené alebo znížené emisie z výroby energie, expozíciu fyzikálnym faktorom (napr. vibrácii, teplu alebo explózií), ako aj spotrebu alebo produkciu ďalších vecí, ako je tvorba odpadu a spotreba vody. Mali by sa zvážiť potenciálne vplyvy na ktorúkoľvek alebo všetky zložky životného prostredia a na zdravie ľudí (ako sú vplyvy na zamestnancov, spotrebiteľov a celé obyvateľstvo nepriamo vystavené expozícii prostredníctvom životného prostredia). Účelom je identifikovať na konci tohto kroku všetky vplyvy na zdravie a životné prostredie, ktoré budú pravdepodobne významné, na základe zmien, ku ktorým dôjde v príslušných dodávateľských reťazcoch.

Krok 2. Zmeny emisií a expozícií

Na základe úvodnej identifikácie príslušných dodávateľských reťazcov, expozícií a vplyvov je ďalším krokom zhrnutie súvisiacich zmien emisií a expozície kvantitatívnym alebo aspoň kvalitatívnym spôsobom.

Krok 3 Zmeny vplyvov na zdravie a životné prostredie

V závislosti od charakterizácie látky a úrovne expozície môže expozícia viesť k nechceným vplyvom látky na zdravie ľudí alebo životné prostredie. Príkladmi nechcených vplyvov na zdravie ľudí je podráždenie kože a rakovina a príkladmi vplyvov na životné prostredie sú toxické vplyvy na obyvateľov a sekundárne vplyvy na úrovni ekosystému, zhoršenie biotopov a v konečnom dôsledku vyhynutie druhov a/alebo ďalšie vplyvy na životné prostredie, ktoré priamo nesúvisia s toxicitou látky (napr. globálne otepľovanie). Pri posudzovaní vplyvov je najprv potrebné kvalitatívne posúdiť, ako môžu zmeny emisií a expozície (ktoré vyplývajú zo zamietnutia autorizácie – t. j. „scenáru nepoužívania“) ovplyvniť tieto vplyvy. Poznnamenávame, že „vplyvy“ môžu byť „pozitívne“ (v prípadoch, keď sa predíde emisiám/expozícii alebo sa tieto znížia) alebo „negatívne“ (v prípadoch, keď emisie/expozícia vzniknú alebo sa zvýšia).

V niektorých prípadoch sa identifikované zmeny vplyvov môžu kvantifikovať pomocou fyzikálnych pojmov (napr. zhodnotením o koľko prípadov podráždenia kože alebo rakoviny menej by sa ročne vyskytlo v dôsledku zamietnutia autorizácie alebo v dôsledku zavedenia nevhodnej alternatívy alebo očakávaného vplyvu na populáciu určitého druhu žijúceho v konkrétnom miestnom prostredí), zatiaľ čo v ostatných prípadoch sa môžu opísať len kvalitatívne alebo semikvantitatívne (napr. počet zamestnancov vystavených expozícii karcinogénnej látky alebo percentuálny podiel druhov v zložke životného prostredia, ktoré by boli pravdepodobne postihnuté).

Ak vplyvy možno kvantifikovať, je možné prejsť na nasledujúci krok, ocenenie/peňažné vyjadrenie vplyvov.

Krok 4 Ocenenie vplyvov

Prvým krokom je bližšia interpretácia zmien vplyvov. Môže sa tak urobiť pomocou ukazovateľov škôd a/alebo priradením peňažných hodnôt identifikovaným vplyvom.

Peňažné hodnoty možno priradiť niekoľkým kvantifikovaným vplyvom na zdravie ľudí. V niektorých prípadoch je možné priradiť peňažné hodnoty aj vplyvom na životné prostredie. Uplatnením týchto hodnôt možno peňažne vyjadriť vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie vyplývajúce zo zamietnutia autorizácie (čo umožní porovnanie s ostatnými peňažne vyjadrenými vplyvmi v analýze SEA).

Uvedený postup sa používa ako koncepčný rámec na identifikáciu, posudzovanie, a ak je to možné, aj na kvantifikáciu a konečné ocenenie vplyvov na zdravie a životné prostredie.

V časti 3.3.2 sa opisuje, ako identifikovať príslušné postihnuté dodávateľské reťazce a ako urobiť úvodnú identifikáciu príslušných vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie. Časť 3.3.3 sa bližšie zaoberá spôsobom identifikácie zmien emisií a expozície. Časť 3.3.4 sa zaoberá spôsobom určenia, zhodnotenia, a ak je to možné aj kvantifikácie vplyvov a časť 3.3.5 sa zaoberá oceňovaním vplyvov. Dôraz sa kladie na prípadné zdroje údajov a v rámčekoch sú uvedené príklady. Napokon, v časti 3.3.6 sa opisuje spôsob podávania správ o výsledkoch.

Ako už bolo uvedené, zriedkakedy bude možné kvantifikovať (v kroku 3) alebo uviesť hodnoty (v kroku 4) všetkých vplyvov. Cieľom by však malo byť aspoň kvalitatívne opísať hlavné zmeny predpokladaných vplyvov na zdravie a životné prostredie ako rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“.

Keďže údaje sa zbierajú počas celého vykonávania analýzy, môže byť potrebné určité kroky zopakovať. Tieto údaje môžu totiž poukázať napríklad na nové významné emisie, o ktorých sa

pôvodne ani netušilo, alebo sa môže počas kvantifikácie vplyvov zistiť, že emisie, ktoré sa pôvodne považovali za významné, nie sú až také významné. Preto, na začiatku mal byť rozsah zberu údajov podľa možnosti čo najväčší. Týmto spôsobom sa možno uistiť, že sa neprehliadnu dôležité aspekty. Rozsah by mal zahŕňať zmeny celého dodávateľského reťazca, resp. reťazcov látky uvedenej v prílohe XIV a možných alternatív a zahŕňať priame i nepriame emisie/expozície a vplyvy.

3.3.2 Zmeny výroby, dovozu a použitia látky a nevhodných alternatív v príslušných dodávateľských reťazcoch a úvodná identifikácia príslušných vplyvov

Príslušné dodávateľské reťazce

Príslušné dodávateľské reťazce sú tie, v ktorých existuje rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“, t. j. čo sa zmení, ak autorizácia nebude udelená. Vo veľkej miere už boli identifikované a opísané pri stanovení rozsahu a vymedzení „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“ (2. fáza). V tomto bode je potrebné podrobnejšie posúdiť, aké budú zmeny emisií/expozícií/vplyvov v postihnutých dodávateľských reťazcoch a či boli pôvodne identifikované všetky príslušné dodávateľské reťazce. Inými slovami, táto činnosť môže viesť k opakovaniam analýzy SEA. Nasleduje niekoľko príkladov typu otázok/úvah, ktoré sú v tejto fáze posudzovania relevantné.

Posúďte všetky emisie/expozície/vplyvy, ktoré sa obmedzia/odstránia, ako aj nové/zvýšené emisie/expozície/vplyvy spôsobené zamietnutím autorizácie:

- Proti smeru dodávateľského reťazca: Napríklad, ak iná (nevhodná) alternatívna látka plní funkciu, resp. funkcie látky uvedenej v prílohe XIV, vzniknú rozdiely v emisiách/expozíciách/vplyvoch u dodávateľov látky uvedenej v prílohe XIV (napr. nižšie emisie), ako aj u dodávateľov alternatívy (napr. vyššie emisie)?
- Výroba: Emisie/expozícia/vplyvy látky uvedenej v prílohe XIV a iných látok používaných/vyrábaných počas výrobného procesu sú samozrejme nižšie. Ak, napríklad, podľa „scenáru nepoužívania“, funkciu, resp. funkcie látky uvedenej v prílohe XIV plní nevhodná alternatívna látka, vzniknú vyššie emisie tejto látky, ako aj vyššie emisie iných látok použitých/vytvorených počas výroby tejto nevhodnej alternatívnej látky.
- V smere dodávateľského reťazca: Posúďte vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie v prípade nepoužitia látky uvedenej v prílohe XIV, a ak je pravdepodobnou reakciou použitie nevhodnej alternatívnej látky/technológie, do akej miery to spôsobí nižšie, vyššie alebo nové emisie a/alebo inú spotrebu zdrojov a/alebo inú expozíciu spotrebiteľov/zamestnancov?
- Ďalšie postihnuté dodávateľské reťazce: Napríklad, vyžiada si to menej alebo viac energie alebo znížia sa alebo sa zvýšia emisie v jednotlivých výrobných krokoch potrebných na výrobu inej technológie splňajúcej funkciu, resp. funkcie látky uvedenej v prílohe XIV?
- Celkovo, emisie/expozícia/vplyvy látky uvedenej v prílohe XIV klesnú a emisie priamo spojené s možnou alternatívou, resp. alternatívami stúpnu. V prípade emisií iných látok alebo iných druhov vplyvov (napr. využitie energie) sa však vplyvy vo všetkých častiach dodávateľského reťazca môžu zvýšiť alebo znížiť, v závislosti od konkrétnych okolností.

Ak neudelenie autorizácie bude mať za následok použitie nevhodnej alternatívnej látky, tak potom je potrebné posúdiť dodávateľské reťazce vyrábajúce a používajúce túto alternatívnu látku (vrátane fáz na konci životnosti). Tento postup sa v závislosti od potreby a dostupnosti informácií zameria na

výrobu surovín, výrobu a použitie daných dvoch látok v rámci dodávateľského reťazca a na finálnu likvidáciu každého výrobku následného užívateľa. Upozorňujeme, že v rámci „scenáru nepoužívania“ môže existovať viac ako jedna alternatívna látka.

Ak „scenár nepoužívania“ predpokladá použitie alternatívnej technológie, postup je podobný. Je potrebné zahrnúť aj dodávateľský reťazec pre alternatívnu technológiu. Napríklad, mal by zahŕňať úvahy o tom, či existuje zariadenie, ktoré spôsobuje výrazné emisie alebo iné vplyvy počas výroby (vrátane použitia surovín pre toto zariadenie).

Ak nepoužívanie predstavuje stratu funkčnosti, je potrebné zvážiť, či vzniknú nejaké vplyvy na zdravie ľudí alebo životné prostredie, ak táto funkčnosť nebude k dispozícii (napr. zvýšené riziko požiaru a nehôd).

Rozsah, v akom je potrebné vykonať analýzu rozličných dodávateľských reťazcov, závisí od celkovej úrovne podrobností, ktorú je možné a primerané dosiahnuť a zodpovedá potrebe preukázať relevantné vplyvy v rámci „scenáru nepoužívania“.

Úvodná identifikácia príslušných vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie

Keďže dôvodom, prečo sa analýza SEA uvádza v žiadosti o autorizáciu, je poskytnutie dôkazu, že sociálno-ekonomické prínosy prevažujú riziká pre zdravie ľudí a/alebo životné prostredie, ktoré vznikajú pri používaní látky uvedenej v prílohe XIV, východisko pre identifikáciu príslušných vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie bude súvisieť s rizikami spojenými s touto látkou. V tejto fáze by sa už mali dostatočne poznať vlastnosti a emisie/expozície látky uvedenej v prílohe XIV, a tým pádom aj súvisiace riziká.

Vzhľadom na toto východisko je jedným dôležitým účelom analýzy SEA analyzovať, či odmietnutie autorizácie bude mať za následok ďalšie nevýhody, vrátane iných významných zdravotných a environmentálnych problémov. V závislosti od identifikovaného „scenáru nepoužívania“ (2. fáza), môžu tieto problémy môžu vzniknúť v dôsledku toho, že funkčnosť látky uvedenej v prílohe XIV nevhodné alternatívy alebo že daná funkčnosť už nie je k dispozícii.

Napríklad, ak existuje „nežiaduca“ alternatívna látka s podobným výrobným postupom a systémom používania ako u látky uvedenej v prílohe XIV, porovnanie nebezpečných vlastností dvoch (alebo viacerých) látok môže poskytnúť užitočné informácie na určenie, aké typy vplyvov budú pravdepodobne relevantné. Toto určenie sa vykoná v rámci analýzy alternatív. Pre analýzu SEA je však potrebné posúdiť aj vplyvy iných látok použitých pri výrobe látky uvedenej v prílohe XIV a možných alternatív a nežiaducich vedľajších produktov, pri ktorých sa môžu vyskytnúť príslušné podmienky expozície.

Odmietnutie autorizácie môže mať za následok rozsiahlejšie zmeny v distribučných reťazcoch, ktoré môžu mať ďalšie vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie. Toto je potrebné mať na pamäti vždy, keď alternatívami sú alternatívne postupy alebo technológie.

Je potrebné posúdiť typy vplyvov, ktoré sa môžu vyskytnúť v každej časti dodávateľských reťazcov (od ťažby surovín až po konečné zneškodnenie).

Nevyčerpávajúci zoznam typov vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie, ktoré by mohli byť významné, je uvedený v ďalšom rámčeku.

Vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie, ktoré môžu byť relevantné (príklady)

Vplyvy na zdravie ľudí

- chorobnosť
 - o akútne účinky (napr. podráždenie kože alebo pľúc)
 - o chronické účinky (napr. astma alebo poruchy reprodukcie)
- úmrtnosť (napr. predčasné úmrtie následkom rakoviny)

Vplyvy na životné prostredie

- zhoršenie stavu životného prostredia, t. j. biodiverzity a fungovania
- poškodenie biotopu
- zhoršenie kvality vody
- zhoršenie kvality ovzdušia
- zhoršenie kvality pôdy
- ostatné vplyvy, ako napríklad:
 - o zmena klímy (napr. emisie skleníkových plynov)
 - o spotreba/odber vody
 - o krajina/estetická kvalita životného prostredia
- odolnosť voči vplyvom na životné prostredie a zraniteľnosť súvisiaca s týmito vplyvmi

Určenie významu

Hlavný význam majú toxické a ekotoxické vplyvy látky uvedenej v prílohe XIV, pretože sú dôvodom, prečo bola zaradená do prílohy XIV. Tieto vplyvy by sa vždy mali posudzovať pri určovaní vplyvov pokračovania v používaní látky v porovnaní so scenárom nepoužívania. V súvislosti s ostatnými vplyvmi na zdravie a životné prostredie bude potrebné rozhodnúť, ktoré sú relevantné a následne, ktoré by sa mali preskúmať podrobnejšie.

Nie je vhodné poskytnúť prísne a rýchle pravidlá na určovanie, ktoré vplyvy budú pravdepodobne významné, ale určité usmernenie ako zúžiť alebo rozšíriť rozsah je uvedené v príkladoch uvedených ďalej v texte. Tento proces môže byť iteračný a po bližšom charakterizovaní vplyvov môže byť potrebné zvážiť ďalšie otázky, ktoré pôvodne neboli identifikované.

Príklad 1 Počiatočné úvahy o význame vplyvov na zdravie a na životné prostredie

Každá žiadosť o autorizáciu bude iná a iné budú aj zmeny dodávateľských reťazcov a vplyvov na zdravie/životné prostredie, ktoré sú významné pre určovanie čistých prínosov zamietnutej

autorizácie.

Východiskom pre pochopenie, ktoré vplyvy sú relevantné a ktoré nie, je identifikácia a pochopenie zmien dodávateľských reťazcov. Mohlo by byť užitočné vypracovať vývojové diagramy používania látky a možných alternatív vrátane fyzikálnych tokov v rámci príslušných dodávateľských reťazcov (pozri tiež časť 2.4.1).

Význam vplyvov sa určí pomocou ich relatívnej veľkosti v porovnaní s ostatnými vplyvmi. Napríklad, ak zamietnutie žiadosti povedie k prvému hrubému odhadu, že dôjde k emisii ďalších 200 ton CO₂ ročne, môžu sa použiť informácie o trhovej cene CO₂ (ktorá je v čase vypracovania usmernenia okolo 20 EUR za tonu CO₂) a význam zníženia emisií o 200 ton CO₂ sa odhadne na približne 4 000 EUR. Dokonca aj napriek tomu, že odhad 200 ton CO₂ môže byť v tomto momente analýzy veľmi neistý, môže viesť k úsudku, či je tento vplyv významný.

Rozhodnutia o tom, aké vplyvy sú významné budú vecou úsudku. Tieto úsudky môžu byť informované na základe informácií od iných odborníkov a z diskusií s nimi (napr. o konkrétnych vplyvoch ako je tvorba odpadu alebo o konkrétnych sektoroch v rámci dodávateľských reťazcov). Tieto odborné úsudky by mali byť odôvodnené a zdokumentované.

Vždy bude možné vrátiť sa neskôr k tejto fáze, keď budú na základe podrobnejšej analýzy identifikované ďalšie vplyvy na zdravie a životné prostredie ako relevantné. Cieľom v tejto fáze by malo byť *preukázanie* posúdenia, čo bude pravdepodobne významné, ako aj čo pravdepodobne významné nebude (a prečo nie).

Príklad 2 Príklady identifikácie širších významných vplyvov pre konkrétne látky

S používaním alternatívnych látok môžu byť spojené možné širšie vplyvy. Zvážte napríklad historický príklad týkajúci sa nahradenia tetraetylmetylplumbánu (TEL) ako antidetonačného prípravku (na kontrolu spaľovania) v benzínových motoroch motorových vozidiel, pričom jednou z možných alternatív bol metyltercbutyléter (MTBE).

MTBE je technicky uskutočniteľnou alternatívou TEL, a navyše, MTBE znižuje aj tvorbu ďalších znečisťujúcich plynov oxidu uhoľnatého a oxidov dusíka. Veľmi rozsiahle a disperzné použitie benzínu znamená, že MTBE (a v skutočnosti každá prísada) má veľký potenciál dostať sa do životného prostredia. Z dôvodu možných únikov a presakovania z kontajnerov (najmä keď sa benzín skladuje pod zemou) existuje veľký potenciál, že sa MTBE dostane do podzemných vôd, a hoci nie je obzvlášť toxický (v porovnaní s TEL), nie je veľmi biodegradovateľný a môže vo veľmi nízkych koncentráciách pospiniť vodu. V prípadoch ako je tento by bolo potrebné, aby analýza zahŕňala úvahy o potenciálnych vplyvoch alternatív na podzemné vody a dodávky pitnej vody. Tieto úvahy by tvorili súčasť posúdenia alternatívy s cieľom určiť či by došlo k zníženiu rizík.

(Hoci sa tento príklad týka látky, TEL, ktorá bola *obmedzená*, zásada autorizačného postupu je rovnaká.)

Výsledky

Uvedené analýzy by mali umožniť pochopiť aké vplyvy na zdravie a životné prostredie sú pre príslušné dodávateľské reťazce relevantné a ktoré z nich budú pravdepodobne najvýznamnejšie. Vzniká tu teda priestor na podrobnejšiu analýzu.

V tomto štádiu je možné prijať rozhodnutie, že je k dispozícii už dostatok informácií na analýzu vplyvov „scenára nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“. Napríklad ak alternatívou, ktorá sa s najväčšou pravdepodobnosťou použije v rámci „scenáru nepoužívania“, bude tzv. „drop-in“ náhrada (t. j. náhrada s podobnými vlastnosťami ako pôvodná látka, ktorá si nevyžaduje žiadne úpravy systému), možno usudzovať, že zmeny relevantné pre zdravie a životné prostredie nejdú nad rámec toho istého dodávateľského reťazca, a preto sa rozsah analýzy môže zúžiť len na tento reťazec.

V mnohých prípadoch bude potrebné zobrať do úvahy aj emisie, expozíciu a vplyvy zmien na dodávateľské reťazce, keďže tieto rozhodujú o skutočných vplyvoch na zdravie a životné prostredie. Určite by tak bolo v prípade, keď by celková úroveň vplyvov (toxických/ekotoxických alebo iných) na zdravie a životné prostredie mohla byť značná.

3.3.3 Zmeny emisií a expozície

Kontext

Na určenie následkov zmien na dodávateľské reťazce (pokiaľ ide o relevantné vplyvy na zdravie a životné prostredie) je potrebné pochopiť rozsah, v akom budú ľudia a životné prostredie vystavené pôsobeniu rozličným posudzovaným faktorom. V tomto kontexte „expozícia“ môže zahŕňať priamu alebo nepriamu expozíciu látky alebo expozíciu fyzikálnym zmenám (teplote, hluku, využívaní zdrojov, tvorby odpadov atď.).

V tejto časti sa uvádza prehľad, ako možno charakterizovať rozsah takýchto prípadných zmien.

Relevantnými emisiami/expozíciami sú všetky typy emisií do ovzdušia, vody a pôdy, ktoré môžu viesť k expozíciám a vplyvom na zdravie ľudí alebo životné prostredie.

Okrem toho, je potrebné zvážiť spotrebu zdrojov, najmä keď spotreba zdrojov vedie k emisiám, napr. v dôsledku ťažby nerastov alebo emisie zo spotreby energie.

Vplyvy na zdravie ľudí môžu vyplývať z

- expozície zamestnancov (napr. v dôsledku expozície na pracovisku pri inhalácii, kontakte s pokožkou alebo požitím);
- expozície spotrebiteľov (napr. v dôsledku inhalácie, kontaktu s pokožkou alebo požitia po použití spotrebných výrobkov); alebo
- expozície osôb prostredníctvom životného prostredia (napr. v dôsledku vdychovania okolitého ovzdušia a spotreby kontaminovaných potravín a pitnej vody).

Ľudia môžu byť vystavení aj fyzickým vplyvom spojeným s fyzikálno-chemickými vlastnosťami chemických látok (vrátane horľavosti, výbušnosti atď.) a s vlastnosťami (alternatívnych) procesov/technológií (napr. riziko nehôd, vibrácií, hluku).

Vplyvy na životné prostredie môžu vyplývať z emisií do životného prostredia a môžu viesť k znečisťovaniu jednotlivých zložiek životného prostredia (napr. ovzdušia, vody, pôdy, sedimentu) a napokon k vplyvom na živé organizmy. Vplyvy na životné prostredie môžu vyplývať aj

z fyzikálnych zmien (napr. teploty, využívania zdrojov, tvorby odpadov), ktoré môžu ovplyvniť biotopy a viesť k vzniku vplyvov na krajinu.

Zber údajov o emisiách a expozíciách

Pri vypracovávaní správy CRS sa zbiera značné množstvo údajov o látke uvedenej v prílohe XIV (pozri Usmernenie k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti) a o možných alternatívach v rámci analýzy alternatív (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu). Patria sem údaje o emisiách, expozícii a vplyvoch. Sú to kľúčové údaje pre analýzu, ktorá sa má uskutočniť v rámci analýzy SEA. Tieto údaje však nemusia v plnej miere odrážať všetky príslušné emisie a vplyvy na zdravie a životné prostredie; preto sa môže zväziť zber ďalších údajov. Napríklad je nepravdepodobné, že by správa CSR obsahovala podrobné údaje o počte zamestnancov alebo spotrebiteľov vystavených expozícii alebo že by také podrobné informácie poskytla analýza alternatív. V správe CSR o látke uvedenej v prílohe XIV však budú dôležité informácie o emisiách a ako sú kontrolované, ako aj zváženie podmienok, za ktorých dochádza k expozícii (ako sú prevádzkové podmienky a scenáre expozície) a o životnom prostredí, do ktorého sa látka uvoľňuje.

Žiadatelia budú musieť v rámci analýzy SEA a v iných častiach žiadosti zväziť počet miest, kde dochádza k používaniu látky, pre ktoré žiadajú o autorizáciu. V niektorých prípadoch to môže byť jedno miesto, a preto možno zhromažďovať údaje za konkrétne miesto, ktoré umožnia vykonanie presnejšieho a konkrétnejšieho hodnotenia emisií a kontroly emisií, ako aj údaje o expozícii, pokiaľ ide o počet zamestnancov vystavených expozícii a podrobné údaje o životnom prostredí, do ktorého sa látka uvoľňuje.

Hodnotenie emisií a expozície z rozličných relevantných dodávateľských reťazcov (pozri časť 0) môže vychádzať z údajov o procesoch vrátane používania materiálov a vstupov, ako je energia, voda a suroviny a výstupy (v podobe výrobkov a emisií). Takéto informácie možno získať od výrobcov a ďalších organizácií, ktoré sú súčasťou dodávateľských reťazcov. Ak nie sú vhodné údaje k dispozícii priamo, možno využiť informácie z literatúry alebo databáz, ako je literatúra a databázy uvedené v nasledujúcom rámečku.

Príklady možných zdrojov údajov o emisiách a expozícii

Príkladmi typov zdrojov údajov, ktoré by sa mohli použiť na odhad emisií a expozície až po príslušné sledované parametre na charakterizáciu životného prostredia a zdravia sú uvedené ďalej v texte. V praxi budú údaje, ktoré budú potrebné pre každú žiadosť, závisieť od konkrétnych látok a technológií relevantných pre konkrétny prípad.

- Odhady emisií a expozícií vypracované pre ostatné látky podľa nariadenia REACH (a ostatných legislatívnych režimov v EÚ a inde).
- Emisné scenáre vypracované OECD (www.oecd.org).
- Nástroje a modely US EPA na hodnotenie expozície (www.epa.gov/oppt/exposure/).
- Referenčný dokument o najlepších dostupných technikách podľa smernice IPKZ (eippcb.jrc.es).
- Zoznamy emisií, ako sú zoznamy emisií pre emisie skleníkových plynov alebo emisie látok znečisťujúcich ovzdušie (rod.eionet.europa.eu/index.html)
- Register emisií pre chemické látky, ako napríklad Európsky register emisií znečisťujúcich látok

(www.eper.ec.europa.eu/eper/).

- Štatistiky napríklad o konkrétnej energetickej spotrebe palív a o priemyselných procesoch (napr. DUKES v Spojenom kráľovstve).
- Posudzovanie rizík pre zdravie ľudí a životné prostredie v prípade priemyselných havárií v príslušných štádiách dodávateľského reťazca (napr. v rámci režimu Seveso II).
- Databázy o posudzovaní životného cyklu môžu poskytovať priemerné údaje o emisiách súvisiace s vplyvmi jednotlivých materiálov a procesov (pre začiatok pozri napr. <http://lca.jrc.ec.europa.eu/lcainfohub/datasetArea.vm>)
- Údaje o obyvateľoch na základe sčítania ľudu, ako aj súhrnné údaje Eurostatu. (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>)
- Informácie o pracovnom zaradení zamestnancov z odvetvových štatistík.
- Environmentálne údaje o ekosystémoch od Európskej environmentálnej agentúry (<http://www.eea.europa.eu/>)

Charakterizácia zmien emisií a expozícií

V tomto štádiu by malo byť možné poskytnúť aspoň kvalitatívny opis rozsahu expozície, ktoré by sa mohli vyskytnúť v príslušných častiach dodávateľských reťazcov. Mal by zahŕňať všetky vplyvy na zdravie a životné prostredie, ktoré by mohli byť významné. Zdroje údajov podrobne uvedené v predchádzajúcej časti môžu umožniť kvantifikáciu určitých emisií a expozícií. Rozsah, v akom sa opis robí, bude závisieť od celkovej úrovne kvantifikácie, ktorá by bola uskutočniteľná a primeraná na preukázanie vplyvov.

Bude na žiadateľovi, ktorý pripravuje žiadosť o autorizáciu, aby určil rozsah, v akom budú emisie a expozície kvantifikované. Pochopeniu môže prispieť prezentácia výsledkov tejto fázy v podobe tabuliek obsahujúcich emisie/expozíciu pre každú príslušnú záležitosť týkajúcu sa zdravia/životného prostredia v každom štádiu príslušného dodávateľského reťazca.

Charakterizácia emisií, expozícií a vplyvov v tejto fáze môže byť kvalitatívna alebo kvantitatívna (alebo aj kvalitatívna, aj kvantitatívna). Tento postup by sa mal začať kvalitatívnou identifikáciou prípadných rozdielov emisií v rámci „scenáru používania“ a emisií v rámci „scenáru nepoužívania“. Mohlo by byť možné kvantifikovať emisie a malo by sa tak urobiť, ak je to možné, pretože to bude dôležitým faktorom pri určovaní významu vplyvov.

Hlavnými aspektmi, ktoré by sa mali posúdiť pri emisiách a expozíciách, sú:

- Trvanie – t. j. ako dlho emisie/expozícia trvajú. Malo by sa pritom zväžiť, či je expozícia nepretržitá alebo prerušovaná.
- Frekvencia – t. j. ako často sa emisie/expozícia vyskytujú.
- Populácia alebo zložka vystavené expozícii – pri ľuďoch môže populácia vystavená expozícií zahŕňať konkrétne skupiny (niektoré z nich si môžu vyžadovať osobitnú pozornosť, napr. malé deti alebo chorí ľudia). Počet osôb vystavených expozícii sa môže odhadnúť (hoci sa tieto informácie obvykle uvádzajú pri štandardnom posudzovaní bezpečnosti/rizík). V prípade životného prostredia sem môžu patriť úvahy o tom, ktoré zložky životného

prostredia sú vystavené expozíciám, o priestorovom rozdelení chemických látok a o obzvlášť zraniteľných častiach životného prostredia (citlivé druhy, chránené biotopy atď.).

- Spôsoby expozície: v prípade zdravia ľudí to bude rozhodovať o expozíciách osôb; analogicky, rozsah expozície organizmov zo životného prostredia bude závisieť od zložky životného prostredia, v ktorej žijú a ich správanie (napr. strava).

3.3.4 Zmeny vplyvov na ľudské zdravie a životné prostredie

Súvis emisií/expozícií s vplyvmi

Po zistení rozdielu v emisiách a expozíciách je potrebné identifikovať možné vplyvy v dôsledku emisií/expozícií.

Pritom je potrebné zobrať do úvahy:

- Jeden typ emisie môže spôsobiť rôzne typy vplyvov (napríklad, niektoré chemické látky môžu spôsobovať rakovinu, ako aj ovplyvňovať vodné organizmy, emisie čpavku môžu spôsobiť vplyvy na zdravie ľudí vo forme tvorby určitej hmoty a prispievať aj k eutrofizácii a acidifikácii).
- Niekoľko typov emisií môže prispievať k rovnakému typu vplyvu (napr. rôzne látky môžu vyvolať rovnakú toxickú odpoveď).
- Vplyvy je možné opísať a následne kvantifikovať v rôznych etapách cesty od príčin k vplyvom (medzi emisiou a prípadným dôsledkom v zmysle napr. podráždenia pokožky, nevoľnosti alebo straty životov).

Vzhľadom na možné vplyvy môžu vzniknúť veľké neistoty a je potrebné to uviesť v opise v rámci analýzy SEA. Je možné, že opis vplyvov, ako napr. kontaminácia určitých zložiek životného prostredia, je to najlepšie, čo sa dá dosiahnuť, ak zohľadníme, že neistota spojená s odhadom vplyvu (napr. pre zdravie ľudí je to nevoľnosť a smrť, pre životné prostredie je to vyhubenie niektorých populácií alebo premnoženie niektorých druhov) je vysoká. Napriek tomu, je potrebné sa pokúsiť stanoviť emisie/expozície súvisiace s vplyvmi, pretože dlhodobý a rozsiahly potenciál vplyvov látok v prílohe XIV je dôvodom, že tieto látky vyžadujú autorizáciu a cieľom analýzy SEA je preukázať, že sociálno-ekonomické výnosy pokračujúceho používania vyvážia tieto vplyvy.

Úroveň podrobností môže závisieť aj od toho, do akej miery je v skutočnosti možné kvantifikovať vplyvy. Stanovenie a opis vplyvov preto súvisí s činnosťami opísanými v časti 0 o kvantifikovaní vplyvov.

Príklad typov vplyvov, ktoré je možné odhadnúť, sú uvedené v nasledujúcom rámečku.

Príklady typov vplyvov, ktoré je možné odhadnúť

Zdravie ľudí

- chorobnosť a úmrtnosť v dôsledku expozície toxického látky;
- chorobnosť a úmrtnosť v dôsledku rozličných výbušných charakteristík látky;
- chorobnosť v dôsledku expozície hluku, vibráciám a radiácii a
- ďalšie vplyvy na zdravie ľudí (ktoré sa majú špecifikovať v analýze SEA).

Životné prostredie

- ekotoxické vplyvy (vrátane akumulácie) na ekosystémy/druhy/obyvateľov;
- eutrofizácia alebo acidifikácia vody alebo pôdy;
- množstvo vyprodukovaného odpadu a
- ďalšie vplyvy na životné prostredie (napr. biotopy, prírodné zdroje, krajinu).

Potenciálne vplyvy bude vo všeobecnosti potrebné ďalej posúdiť, a kde je to možné, adekvátne a primerané, mali by sa opísať kvalitatívne, kvantitatívne alebo aj kvalitatívne, aj kvantitatívne. Bude to záležitosťou rozhodnutia žiadateľa, aby určil nakoľko by malo posúdenie zahŕňať kvantifikáciu vplyvov a ich peňažné vyjadrenie. Celkový cieľ by mal pomôcť pochopiť (alebo „cítiť“) význam vplyvov a mal by umožňovať oznamovanie význam vplyvov.

Informácie o posudzovaní vplyvov

Pochopenie pravdepodobných vplyvov jednotlivých expozícií si vyžaduje odbornú znalosť v odbore toxikológia a ekotoxikológia, ako aj v oblasti iných vplyvov na zdravie a životné prostredie. V závislosti od príslušného prípadu môže byť podobne ako pri ostatných častiach analýzy SEA vhodná konzultácia s príslušnými odborníkmi v príslušných oblastiach.

Pre posúdenie toxických rizík látok pozri Usmernenie k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti.

V prípadoch, v ktorých sa identifikovalo niekoľko emisií, ktoré nesúvisia s (eko-)toxicitou, možno pre zistenie predstavy o pravdepodobných výsledných vplyvoch využiť metodiky posudzovania vplyvu životného cyklu (LCIA). Odkazy na niektoré organizácie, ktoré takéto metodiky poskytujú, sú uvedené napríklad na stránke <http://lct.jrc.ec.europa.eu/assessment/partners>. Tieto metodiky možno takisto použiť na ďalšiu kvantifikáciu vplyvov (opísanú nižšie). Pre určenie „netoxických“ rizík alternatív pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu.

Kvalitatívne posúdenie vplyvov

Toxické vplyvy na zdravie ľudí

Keď nie je možné vykonať kvantitatívne meranie vplyvov, možno pre ich charakterizáciu použiť kvalitatívne kritériá.

Zdravie ľudí a fyzikálne vplyvy možno charakterizovať prostredníctvom účinnosti/sily (nebezpečnosti) a expozície. Napríklad pravdepodobné vplyvy možno kvalitatívne opísať zvážením nasledujúcich kritérií (v praxi môžu byť relevantné iné kritériá):

- a) účinok prirodzených vlastností látok vzbudzujúcich obavy, napríklad hladiny, pri ktorých nedochádza k žiadnym účinkom alebo iné indikátory odozvy na dávku (medián alebo iné percentuálne vyjadrenie hladiny účinku); účinok sa môže uvádzať aj opisne (napr. mierna, stredne ťažká, ťažká);
- b) potenciál prenosu účinkov na budúce generácie (t. j. mutagénov a reprotoxínov);
- c) závažnosť účinkov (napr. druh účinku a jeho potenciál zapríčiniť chorobnosť a/alebo umrtnosť); napríklad na individuálnej úrovni by sa podráždenie kože považovalo za menej vážny účinok ako astma, pričom obe by sa pokladali za menej závažné ako rakovina;
- d) vlastnosti expozície vrátane populácií, ktoré sú vystavené expozícii (pracovníci, spotrebiteľia, ľudia prostredníctvom životného prostredia), počet ľudí, ktorí sú vystavení expozícii a jej úroveň (koncentrácia/dávka), početnosť (frekvencia) a dĺžka (trvanie). Mohla by sa zväžiť aj pravdepodobnosť zlyhania opatrení manažmentu rizík (odlišný výkon, pravdepodobnosť neuplatniteľnosti).

Ak sa ukazovateľ charakterizovania rizika odhaduje v rámci posudzovania bezpečnosti/rizík, možno túto hodnotu použiť ako indikátor toho, či expozícia presiahne odvodené alebo predpokladané hladiny, pri ktorých nedochádza k žiadnym účinkom. Účinok prirodzených vlastností látky vzbudzujúcej obavy (kritérium a) sa vyjadří pomocou hladín, pri ktorých nedochádza k žiadnym účinkom, použitých pre výpočet ukazovateľa charakterizovania rizika. Tento ukazovateľ by nemal predstavovať jediné použité kritérium, pretože nezahŕňa informácie o závažnosti účinkov (dôležitých pri porovnávaní dvoch či viacerých látok) a o populáciách, ktoré sú vystavené expozícii. Navyše kvantitatívna interpretácia ukazovateľa charakterizovania rizika je možná, len ak sa definuje krivka odozvy na dávku. Treba vziať do úvahy, že pre látky uvedené v prílohe XIV to nebude možné, pokiaľ nepôjde o látky karcinogénne, mutagénne alebo toxické pre reprodukciu (CMR) alebo látky perzistentné, bioakumulatívne a toxické (PBT) či látky veľmi perzistentné alebo veľmi bioakumulatívne (vPvB) bez prahových hodnôt.

Kvalitatívne závery možno vyvodiť vo vzťahu k očakávanej závažnosti a rozsahu vplyvov. Tento postup sa zopakuje pre každú relevantnú situáciu expozície a sledovaný parameter.

Vplyvy na zdravie zapríčinené fyzikálno-chemickými vlastnosťami a inými fyzikálnymi silami

Kvalitatívny opis bude vo všeobecnosti možný len pre vplyvy spôsobené fyzikálno-chemickými vlastnosťami látky a fyzikálnymi silami súvisiacimi s alternatívnymi technológiami. Druhy vplyvov by sa mali opísať v maximálnej možnej miere vrátane zvýšenej/zníženej pravdepodobnosti napr. horľavosti/výbušnosti, vibrácií/hluku a príslušného počtu pracovníkov/spotrebiteľov, ktorí sú určitým spôsobom ovplyvnení, čo sa už do veľkej miery mohlo realizovať v predchádzajúcich krokoch.

Vplyvy na životné prostredie

Podobné kritériá ako pre zdravie ľudí možno použiť na opis očakávaných vplyvov na životné prostredie. Všeobecne sa ekotoxikologické a environmentálne vplyvy bežnejšie charakterizujú pomocou kritérií veľkosti a významu, kde veľkosť predstavuje intenzitu potenciálneho účinku,

a význam indikuje predvídateľné škody pre príjemcu (populáciu, spoločenstvo, ekosystém a prírodné zdroje). Medzi príklady kritérií, ktoré možno použiť, patria:

- frekvencia vplyvu;
- trvanie (dočasný alebo trvalý účinok a jeho trvanie);
- rozsah, napr. percento možných zaniknutých biotopov, geografický rozsah expozície;
- citlivosť/zraniteľnosť zasiahnutého príjemcu;
- odolnosť postihnutého zasiahnutého príjemcu a
- ekologický, ekonomický alebo kultúrny význam zasiahnutého príjemcu.

V tomto štádiu je možné opísať pravdepodobnú veľkosť a význam očakávaných vplyvov na životné prostredie s prihliadnutím na skutočnosť, že - ako už bolo vysvetlené - prítomnosť alebo akumulácia látky uvedenej v prílohe XIV v ekosystéme sa môže tiež považovať za vplyv. Napríklad pre každý relevantný sledovaný parameter sa môžu opísať druhy ekosystémov (alebo organizmov), ktoré budú pravdepodobne zasiahnuté, pravdepodobný rozsah vplyvov a ich účinok na tieto ekosystémy.

Ak sú transparentne stanovené kritériá a možno postupovať podľa rozhodovacích postupov, môže byť pre podporu prezentácie výsledkov vhodné zoradiť veľkosť a význam vplyvov (napr. vysoké, stredne vysoké, nízke) podľa týchto kritérií.

Kvantitatívne posúdenie vplyvov

Prehľad

Dôležité je pokúsiť sa kvantifikovať vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie v možnom, uskutočniteľnom a primeranom rozsahu je dôležitá. Čím viac možno vplyvy na zdravie a životné prostredie kvantifikovať, tým spoľahlivejší základ pre žiadosť o autorizáciu možno vytvoriť. Neistota týkajúca sa kvantifikácie sa musí vziať do úvahy a zdokumentovať.

Poznámka: V celkovom hodnotení sa nesmie prikladať väčšia váha kvantitatívnym údajom len preto, že pri určitom vplyve bola kvantifikácia možná. Môžu existovať iné, významnejšie vplyvy, ktoré nemožno ľahko kvantifikovať z dôvodu dostupnosti údajov či neistoty.

Toxické vplyvy na zdravie ľudí

V záujme kvantitatívnej analýzy celkových vplyvov na zdravie musí mať žiadateľ prognostické odhady expozície týkajúcej sa obyvateľstva vystaveného expozíciami (napr. počet osôb) a zvážiť druh závažnosti pravdepodobného poškodenia zdravia ľudí (vyjadrenú napr. ako zníženie očakávanej dĺžky života alebo stupeň poškodenia zdravia). Takéto údaje sa zvyčajne neudávajú v rámci hodnotení chemickej bezpečnosti. Preto sa dôrazne odporúča čo najskôr zbierať takéto údaje v maximálnom možnom rozsahu a uviesť ich v analýze SEA, ktorá tvrpí prílohu žiadosti o autorizáciu.

Pre kvantifikáciu vplyvov na zdravie ľudí treba pravdepodobne niekoľko druhov informácií:

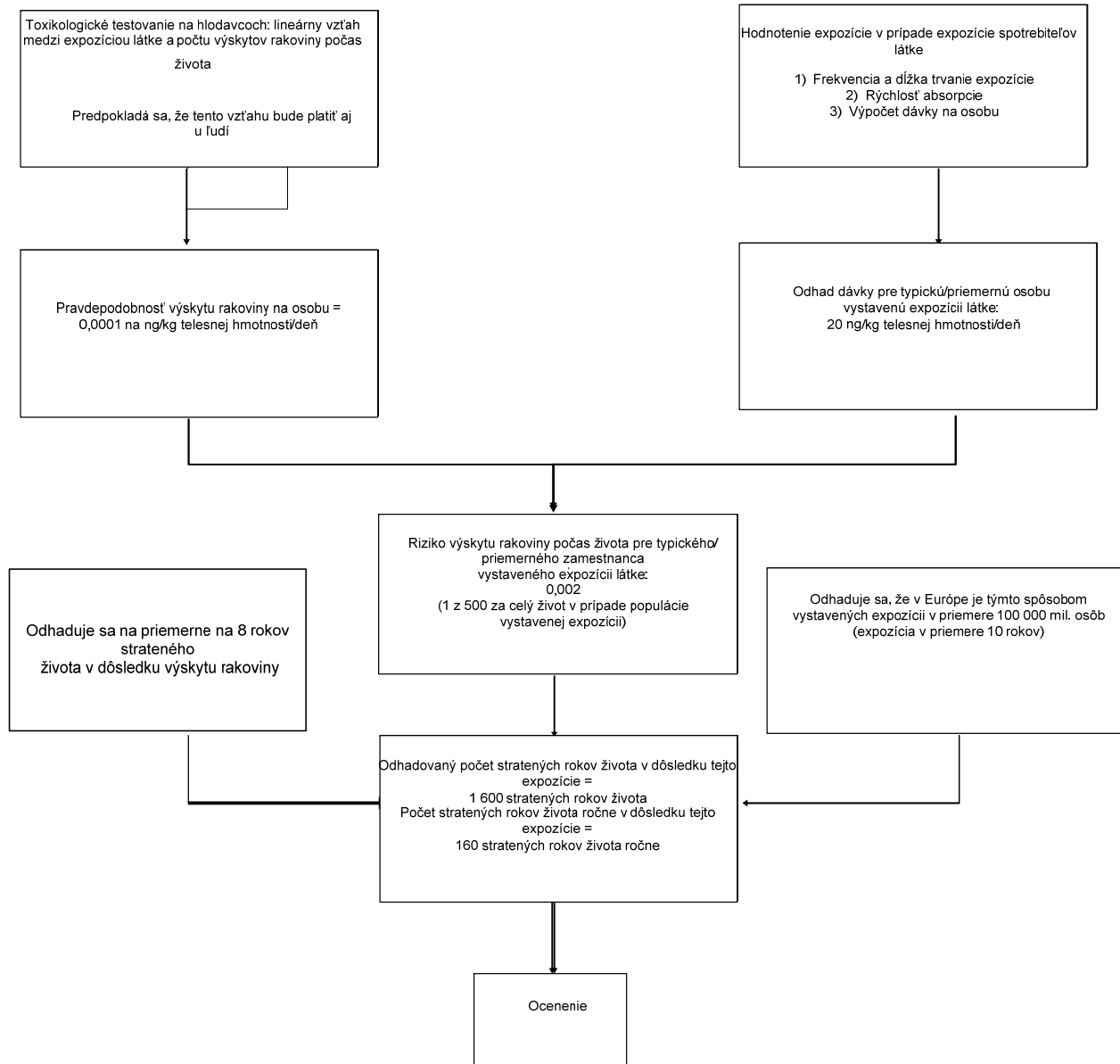
- kvantitatívne odhady vzťahu medzi individuálnou expozíciou a výskytom definovaného účinku na zdravie (napr. podráždenie kože, ochorenie dýchacieho systému, rakovina) a odvodenie pravdepodobnosti takéhoto prejavujúceho sa účinku (t. j. vzťah medzi dávkou a odozvou);

- hodnotenie expozície vrátane napr. frekvencie a dĺžky trvania expozície, rýchlosti absorpcie látky príslušným spôsobom (napr. inhalačným, orálnym či dermálnym), aby sa mohol odhadnúť a stanoviť priemer dávky alebo rozsahu dávok;
- miera aktuálneho vplyvu na zdravie ľudí (napr. počet stratených rokov života v dôsledku vzniku rakoviny);
- odhad celkového počtu obyvateľov vystavených expozícii(a ak je to možné aj distribúcie expozície v tejto skupine obyvateľstva).

Na Obrázok 15 je znázornený spôsob, ako sa dajú využiť druhy použitých údajov na kvantifikáciu rizík spojených s rakovinou v dôsledku expozície karcinogénnej látky bez hraničnej hodnoty uvoľňovanej zo spotrebného (alebo iného) tovaru. Podrobnosti tohto príkladu nie sú relevantné (napr. sa uznáva, že používanie karcinogénnych látok v takýchto spotrebných tovaroch by malo byť zakázané) a cieľom tejto schémy je len ilustrovať možný proces kvantifikácie vplyvov.

Obrázok 15 Znáznornenie kvantifikácie vplyvov na zdravie v prípade expozície spotrebiteľov karcinogénnej látky

Odhad nákladov na škody spôsobené expozíciou karcinogénu bez prahovej hodnoty účinku, používanému pri ošetrovaní výrobkov z dreva, ktoré používajú spotrebiteľia



Vplyvy na životné prostredie

Medzi vplyvy na životné prostredie patria vplyvy na ekosystémy (vrátane toxikologických účinkov na štruktúru a funkciu ekosystému) a vplyvy ako znížená kvalita pôdy, ovzdušia a vody (napr. pitnej vody alebo vody na rekreačné účely), ktoré majú vplyv na využívanie týchto zdrojov ľuďmi.

V prípade vplyvov na ekosystémy môže analýza zahŕňať kvantifikáciu škôd od úrovne obyvateľstva po úroveň celých ekosystémov. Kvantifikácia týchto vplyvov, najmä na úrovni ekologického spoločenstva a ekosystému, na základe pozorovaných účinkov na niektoré druhy je výzvou, ktorá nemá oporu v žiadnej doteraz zaužívanej vedeckej metóde, ale v budúcnosti by sa mohli vyvinúť operačné metódy.

Toto posudzovanie sa môže prípadne zamerať na vplyv na konkrétne populácie alebo druhy, na základe ich citlivosti alebo ekonomickej alebo kultúrnej/symbolickej hodnoty. Vplyvy na tieto druhy by sa mohli neskôr oceniť (pozri časť 3.3.5) a výsledok sa môže považovať za kvantitatívne alebo semikvantitatívne posudzovanie v závislosti od toho, či je vplyv na tieto druhy reprezentatívnym celkovým vplyvom na životné prostredie.

Uskutočniteľnosť semikvantitatívneho posudzovania vplyvov je obvykle vyššia, keď sa týka miestneho životného prostredia, napr. konkrétneho priemyselného miesta.

Na základe rozsiahlych prác vykonaných na základe Dohovoru EHK OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranice štátov Európska komisia použila vo svojej tematickej stratégii o znečisťovaní ovzdušia najnovšie vedecké zistenia o kritických úrovniach a záťažach acidifikačnými a eutrofizačnými znečisťujúcimi látkami, ako aj o účinkoch ozónu na ekosystémy²¹. Okrem toho sa niekoľko činností zameralo na identifikáciu vplyvov ťažkých kovov na životné prostredie²². Preto možno využiť veľa existujúcich poznatkov týkajúcich sa vplyvov uvoľňovania ťažkých kovov, amoniaku, prchavých organických zlúčenín, NO_x a SO₂ do životného prostredia.

Ďalšie užitočné metodické referenčné dokumenty pre uplatňovanie (semi)kvantitatívneho posudzovania vplyvov na životné prostredie sú uvedené v posudzovaní potenciálnych únikov nebezpečných látok pri haváriách pre miesta, ktorých sa týka smernica Seveso²³ (2003/105/ES).

3.3.5 Oceňovanie vplyvov

Ako a čo oceňovať

Oceňovanie vplyvov na zdravie ľudí je založené na predikcii celkových škôd na zdraví, t. j. počet osôb, ktoré by mohli byť ovplyvnené určitým účinkom na zdravie, od chorobnosti po úmrtnosť. V závislosti od rozsahu, v akom sa táto kvantifikácia uskutočnila (pozri predchádzajúcu časť) je možné vplyvy na zdravie agregovať. Môžu sa na to použiť dva metodické prístupy.

Jednou možnosťou je použiť váhy podľa rokov života štandardizovaných na postihnutie alebo na kvalitu (DALY alebo QALY) s cieľom agregovať vplyvy na zdravie. V dodatku B1 sú uvedené informácie, ako to možno urobiť. Pomocou DALY alebo QALY je možné uskutočniť analýzu efektívnosti vynaložených nákladov, keďže prínosy sú vyjadrené v „rokoch“ a náklady v „eurách“.

Druhou metódou je použitie odhadov ochoty osôb platiť (WTP) za zníženie rizika úmrtia alebo predchádzanie ochoreniam. Tieto hodnoty sa odhadli tak v EÚ, ako aj v iných častiach sveta. Napríklad, najnovší odhad použitý na úrovni EÚ pre hodnotu získania „roku života“ bol 55 800 EUR (v cenách roku 2003). Nasledujúci príklad ilustruje, ako sa táto hodnota môže použiť.

²¹ Podrobnejšie informácie možno získať napríklad od Koordinačného centra pre účinky, ktoré sú dostupné na stránke <http://www.mnp.nl/cce/>

²² Podrobnejšie informácie sú uvedené napríklad v správach o integrovanom hodnotení úniku ťažkých kovov v Európe (ESPREME), ktoré sú dostupné na stránke <http://espreme.ier.uni-stuttgart.de/>

²³ Pozri <http://ec.europa.eu/environment/seveso/index.htm>

PRÍKLAD: Ako použiť hodnotu roku života

Použitím príkladu z Obrázok 15 a hodnoty roku života z dodatku B.1.2 je možné odhadnúť prínos zníženej expozície karcinogénnej látky za predpokladu, že alternatívy nemajú takéto vlastnosti. Vzhľadom na to, že prínos nepoužitia látky by bol 160 rokov života za rok a vzhľadom na to, že hodnota roku života je 55 800 EUR, hodnota prínosu v peňažnom vyjadrení by bola 8,9 mil. EUR za rok. Túto hodnotu možno porovnať s nákladmi „scenáru nepoužívania“ v analýze nákladov a výnosov.

Zmeny nákladov na zdravotnú starostlivosť (náklady na hospitalizáciu, lieky atď.) a zmeny výroby v dôsledku práceneschopnosti sú prostriedkami na oceňovanie vplyvov zlepšeného zdravia. To bolo základom pre odhad hodnoty predchádzania „dňu menej obmedzenej aktivity“ vo výške 41 EUR/deň (v cenách roku 2003). V dodatku B.1.1 sú uvedené podrobnejšie informácie vrátane hodnôt zníženia emisií hlavných znečisťujúcich látok do ovzdušia. Tieto hodnoty by pravdepodobne mohli pomôcť pri oceňovaní jednotlivých druhov sledovaných parametrov pre charakterizáciu zdravia.

Je možné oceniť hodnotu externých účinkov látok znečisťujúcich ovzdušie, ktoré budú spôsobené najmä spaľovaním fosílnych palív. Napríklad pre konkrétne látky znečisťujúce ovzdušie Európska komisia odhadla – ako súčasť programu Čisté ovzdušie pre Európu – hodnotu vplyvov uvoľnenia jednej tony PM_{2.5} (tuhé znečisťujúce častice s priemerom menším ako 2,5 μm), NH₃, SO₂, NO_x a VOCs v jednotlivých členských štátoch. Pokiaľ ide o ocenenie vplyvov skleníkových plynov súčasná alebo prognózovaná tržová cena CO₂ (ktorá je v čase prípravy tohto usmernenia 20 EUR/t CO₂) bude pravdepodobne užitočným zdrojom na ocenenie zmien emisií skleníkových plynov. Takéto referenčné hodnoty možno nájsť aj v iných zdrojoch. Tieto hodnoty by mohli byť užitočné pri vykonávaní kvantitatívnej analýzy znečisťovania ovzdušia alebo externalít spojených s výrobou energie. Ďalšie podrobné informácie sú uvedené v dodatku B.1.2.

Služby ekosystému prispievajú ekonomickému blahobytu napríklad tvorbou príjmov (napr. úroda, rybolov) alebo pocitu pohody (rekreačné hodnoty a hodnoty nepoužívania, napr. existencia hodnôt) a prostredníctvom predchádzania škodám spôsobujúcim náklady pre spoločnosť (napr. regulácia vody, kontrola erózie). Preto v prípade vplyvov na životné prostredie sa náklady a prínosy môžu opísať ako hodnota zmien služieb, ktoré spoločnosti poskytuje prírodné prostredie.

Ocenenie vplyvov by sa malo uskutočniť, keď je to možné a primerané. Oceňovanie pomáha pri porovnávaní jednotlivých typov vplyvov tým, že naznačuje rozsah vplyvov vo forme, ktorá umožňuje porovnanie na porovnateľnom základe. Rovnako ako v prípade analýzy vplyvov, aj s oceňovaním vplyvov sú spojené rozličné neistoty. Preto sa predpoklady a zdroje hodnôt sa musia uvádzať transparentne.

Ak neexistujú žiadne hodnoty, ktoré by sa mohli použiť, je možné uskutočniť osobitnú štúdiu oceňovania. Treba poznamenať, že takéto štúdie si vyžadujú multidisciplinárne odborné poznatky a obvykle sú náročné na zdroje.

Existuje však veľa techník, ktoré sa môžu použiť na ocenenie degradácie životného prostredia pomocou všeobecnejších pojmov a obmedzenia služieb životného prostredia. Nasledujúci príklad uvádza niekoľko uplatnení týchto prístupov.

PRÍKLAD: Ocenenie vplyvov na životné prostredie a zdravie

Niektoré príklady posudzovania vplyvov na životné prostredie vedúce k peňažnému oceneniu možno nájsť v štúdiu, ktorú uskutočnila Európska komisia pri analyzovaní prínosov nariadenia REACH pre životné prostredie. Prínosy sa vypočítali pomocou troch rozličných prístupov: pomocou ochoty platiť (WTP) za predchádzanie škodám na životnom prostredí, pomocou identifikácie nákladov spôsobených škodami na životnom prostredí a pomocou odhadu súčasných nákladov, ktorým by bolo možné predísť, ak by bolo uvoľňovanie chemických látok lepšie kontrolované (napr. menej nákladným čistením pitnej vody).

Z týchto troch prístupov sa uplatnil prístup koncepcie škody na prípadové štúdie týkajúce sa vybraných látok (ktoré sú v EÚ už obmedzené). Zatiaľ čo hodnota celkového prínosu nariadenia REACH uvedená v tejto štúdiu podlieha značným neistotám v dôsledku určitých predpokladov a extrapolácií a, hoci sa môžu uplatniť aj iné prístupy, prípadové štúdie pre konkrétne látky môžu poskytnúť isté náznaky pre oceňovanie prínosov pre životné prostredie v rámci analýzy SEA podľa nariadenia REACH.

Nasledujú výňatky prípadových štúdií. Podrobné výpočty možno nájsť v uvedenej správe, odkaz na ktorú je uvedený na konci tohto príkladu.

1,2,4-trichlórbenzén v pitnej vode

Uskutočnilo sa hodnotenie rizík v EÚ pre 1,2,4-trichlórbenzén (1,2,4-TCB), a posudzovala sa najmä kontaminácia pitnej vody. Odhaduje sa, že expozícii koncentráciám tejto látky v pitnej vode presahujúcim limit WHO 20 µg/l, ktoré majú podľa odhadov pre EÚ-25 za následok 582 výskytov rakoviny ročne, je vystavených 1,3 mil. osôb. Ochota platiť za predchádzanie výskytu rakoviny je 400 000 EUR na jeden prípad bez smrteľných následkov a 1 mil. EUR na jeden smrteľný prípad. Nevedelo sa, či sa prípady ochorení spôsobené látkou 1,2,4-TVB skončili smrťou alebo boli bez smrteľných následkov, to znamená, že tieto výskyt zodpovedajú nákladom v intervale od 98 mil. EUR do 582 mil. EUR ročne. Preto sa odhaduje, že sa prínos nepoužívania látky 1,2,4-TBC v peňažnom vyjadrení pohybuje v tomto intervale. Náklady na čistenie pitnej vody sa odhadujú na 14 až 89 mil. EUR ročne.

Nonylfenol v čistiarenskom kale

Nonylfenol sa môže akumulovať v čistiarenskom kale v koncentráciách vyšších ako je limitná hodnota, ktorá je stanovená na ochranu pôdneho prostredia poľnohospodárskych pôd. Odhaduje sa, že od 1,1 do 9,1 mil. ton (sušiny) čistiarenskeho kalu obsahuje nonylfenol v koncentráciách prevyšujúcich limit, čo má za následok, že je nevhodný na použitie ako hnojivo pre poľnohospodársku pôdu. Kal sa preto často spaľuje a okrem toho sa na poľnohospodársku pôdu používa iné hnojivo. Celkové náklady na tieto alternatívne kontroly sa odhadujú na 229 až 1 829 mil. EUR ročne.

Tetrachlóretylén v podzemných vodách

Tetrachlóretylén (PER) je klasifikovaný ako karcinogén 3. kategórie a príjem pitnej vody s koncentráciou 1 µg/l spôsobuje vyššie riziko vzniku rakoviny počas života, a to 1,5 výskytov u 1 mil. osôb. Odhaduje sa, že 0,8 % pitnej vody je kontaminovanej koncentráciami prevyšujúcimi 10 µg/l, ale nevie sa, aké percento prevyšuje koncentráciu 1 µg/l. Odhaduje sa však, že v EÚ-25 by bolo expozícii PER v koncentráciách prevyšujúcich 10 µg/l vystavených 3,6 mil. osôb a predpokladajúc lineárny vzťah medzi odozvou a dávkou, to by malo v priemere za následok 0,8 prípadov rakoviny navyše za rok. Náklady sa odhadujú na 0,3 až 0,8 mil. EUR za rok pri prípadoch bez smrteľných následkov (400 000 EUR), resp. so smrteľnými následkami (1 mil. EUR).

Polychlórované bifenyly (PCB) v rybách

Úrovně PCB sú v životnom prostredí stále zvýšené, a najmä v biote, a to aj napriek už viac ako 20-ročnému zákazu výroby PCB. Koncentrácie v rybách sú také vysoké, že počet výskytov rakoviny sa odhaduje v EÚ-25 na 194 až 583 ročne. Keďže nie sú dostupné žiadne informácie o tom, či by sa tieto prípady rakoviny skončili so smrteľnými alebo bez smrteľných následkov, náklady sa uvádzajú v rozpätí od 78 do 583 mil. EUR ročne.

Úplné znenie štúdie a prípadových štúdií je dostupné na adrese:

http://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/background/docs/impact_on_environment_report.pdf.

Zber údajov

Žiadateľ v mnohých prípadoch nemusí mať dost' informácií i) o samotných hodnotách a ii) o kvantifikácii vplyvov na životné prostredie. Nedostatok týchto informácií bráni možnosti vyjadriť peňažne hodnotu vplyvov na životné prostredie. Existujú však štúdie oceňovania obsahujúce hodnoty služieb ekosystému. Tieto sa môžu použiť technikou nazývanou „transfer prínosov“. Pri tejto technike sa hodnoty environmentálnych aktív môžu previesť z existujúcej štúdie do podobného kontextu. Hodnotu prínosu tak možno odvodiť. Databáza štúdií oceňovania EVRI (Environmental Valuation Reference Inventory) (<http://www.evri.ec.gc.ca>) napríklad obsahuje podrobné informácie o štúdiách oceňovania životného prostredia, najmä zo Severnej Ameriky, ale okolo 460 štúdií z Európy. Okrem toho, v tomto kontexte by však bolo možné použiť trhovo založené metódy opisujúce priame obchodné a finančné zisky a straty, ako je napríklad strata produktivity (napr. produkcia obilia) alebo dodatočné náklady na oddych a voľný čas. Ďalšie informácie o zdrojoch údajov sú uvedené v dodatku B.1.

3.3.6 Podávanie správ o výsledkoch

Je veľmi pravdepodobné, že výsledkom posudzovania zmien vplyvov na zdravie a životné prostredie nebude jedno súhrnné číslo, ale skôr súbor kvalitatívnych, semikvantitatívnych a kvantitatívnych informácií.

Odporúča sa preto, aby podávanie správ o výsledku posudzovania vplyvov na zdravie ľudí a na životné prostredie vždy obsahovalo vyčerpávajúci slovný opis **všetkých** predpokladaných zmien vrátane:

- sledovaných parametrov pre charakterizáciu ovplyvneného zdravia ľudí a životného prostredia tak kvalitatívnych, ako aj kvantitatívnych,
- možné jednotkové hodnoty použité na peňažné vyjadrenie vplyvov na životné prostredie a zdravie ľudí (napr. hodnota roku života) a odhad súhrnných hodnôt (napr. počet stratených rokov života vynásobený hodnotou jedného roku života);
- význam vplyvov;
- istota a dôvera v opis a prípadnú kvantifikáciu vplyvov a
- všetky relevantné predpoklady/rozhodnutia a odhady neistôt týkajúcich sa toho, čo bolo zahrnuté (merania, zdroje údajov atď.).

3.4 Ekonomické vplyvy

Ekonomické vplyvy sa týkajú nákladov alebo úspor pri porovnaní „scenárov nepoužívania“ so „scenárom používania“. Ekonomické vplyvy zahŕňajú čisté náklady pre výrobcov, dovozcov, následných užívateľov, distribútorov, spotrebiteľov a spoločnosť ako celok. „Čisté náklady“ by mali brať do úvahy dodatočné náklady účastníkov v prípade neudelenia autorizácie a možné úspory nákladov v dôsledku prechodu na alternatívy.

Medzi ekonomické vplyvy napríklad patria:

- náklady na nové zariadenie alebo výrobný proces potrebné na dosiahnutie súladu v prípade neudelenia autorizácie alebo ukončenia používania vybavenia/zariadenia pred koncom plánovanej životnosti;
- prevádzkové náklady a náklady na údržbu (náklady práce, náklady na energie atď.);
- rozdiely v nákladoch medzi jednotlivými látkami v dôsledku rozdielnych výrobných nákladov a nákupných cien látok;
- rozdiely v nákladoch v dôsledku rozdielov medzi dvoma scenármi (napríklad v dôsledku zníženia alebo zvýšenia efektívnosti)
- zmeny v nákladoch na dopravu a
- náklady na návrhy, monitorovanie, školenia a reguláciu.

V prílohe I sa uvádzajú praktické informácie a ďalšie usmernenie k výpočtu nákladov na dosiahnutie súladu v žiadosti o autorizáciu. Táto príloha je užitočná aj pri hodnotení ekonomickej uskutočniteľnosti v rámci analýzy alternatív (pozri časť 3.8 *Ako sa určuje ekonomická uskutočniteľnosť alternatív* v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu).

Vo väčšine referenčných dokumentov, napr. v usmerneniach EÚ k posudzovaniu vplyvov (dostupných na http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm) sa rozlišuje medzi ekonomickými vplyvmi, vplyvmi na životné prostredie a sociálnymi vplyvmi, pričom vplyvy na zdravie sa obvykle zaraďujú buď pod vplyvy na „životné prostredie“ alebo pod „sociálne“ vplyvy. V tomto dokumente sa vplyvy na zdravie zahŕňajú osobitne ako súčasť vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie. V usmerneniach EÚ k posudzovaniu vplyvov sa aj náklady, ktoré vznikajú v dôsledku vplyvov na životné prostredie alebo zdravie ľudí, považujú za súčasť kategórie vplyvov na životné prostredie a zdravie ľudí. To znamená, že ekonomické vplyvy sú najmä vplyvy na podnikanie a spotrebiteľov. Toto usmernenie využíva rovnaký prístup.

Ekonomická efektívnosť a rovnosť

Ekonomická analýza rozlišuje medzi efektívnosťou a rovnosťou. Efektívnosť sa týka najefektívnejšieho použitia obmedzených zdrojov. Ak si napríklad použitie potenciálnej alternatívnej technológie vyžaduje väčšiu spotrebu práce a energie, a tým zvyšuje výrobné náklady, považuje sa to za negatívny vplyv. Dôvodom je zníženie celkovej efektívnosti spoločnosti vyrábať rovnaké množstvo tovaru a služieb. Na druhej strane, ak si daná nová technológia vyžaduje nižšiu spotrebu práce, predstavuje to prínos pre spoločnosť, keďže sa tak uvoľnia zdroje na iné použitie. V tomto prípade sa celková efektívnosť (tiež nazývaná produktivita) zvyšuje.

Pri analýze nákladov a výnosov sa často predpokladá plné využívanie všetkých výrobných faktorov (pracovných, kapitálových atď.). Preto, ak má „scenár nepoužívania“ za následok vyššie kapitálové

náklady a náklady práce, potom tieto dodatočné obmedzené zdroje nemožno využiť na iné použitia. V ekonomike sa tieto náklady nazývajú „oportunitné náklady“ (tiež nazývané „náklady obetovanej príležitosti“) a týkajú sa nákladov „scenára nepoužívania“ pre spoločnosť. V prípade veľkého množstva voľných zdrojov (napr. v prípade vysokej nezamestnanosti) budú oportunitné náklady nízke. V situácii plnej zamestnanosti sú oportunitné náklady rovnako vysoké ako trhové sadzby nákladov práce. Keďže je náročné merať účinok nezamestnanosti na reálne náklady práce, v ekonomickej analýze sa obvykle používajú trhové náklady práce.

Základný princíp rovnosti sa týka distribučných vplyvov scenára. Ak má zvýšená nezamestnanosť vplyv na určité skupiny, vníma sa to ako negatívny distribučný vplyv, aj keď je zamestnanosť (do určitej miery) kompenzovaná inde. Táto situácia je však menej zrejímavá, keď sa celková úroveň zamestnanosti v spoločnosti zvyšuje, ale aj tak dochádza k znižovaniu zamestnanosti v niektorých vrstvách spoločnosti (napr. ku klesaniu dopytu po určitom type pracovnej zručnosti/povolania). Tieto záležitosti sa zvyčajne riešia pod hlavičkou sociálnych vplyvov (pozri časť 3.5).

Vo všetkých prípadoch treba uviesť predpoklady, ktoré slúžia pre hodnotenie a vyvodenie záverov. Celkovo možno ekonomické vplyvy hodnotiť na základe:

- účinnosti: zmeny v použití zdrojov (zodpovedajúce zmenám v použití výrobných faktorov, ako sú suroviny, energie, práca či kapitál);
- rovnosť: distribúcia ekonomických vplyvov medzi jednotlivými odvetviami a sociálnymi skupinami.

V tejto časti sa rozoberá základný princíp efektívnosti. Do hodnotenia by sa mali integrovať distribučné aspekty s jasnou identifikáciou ovplyvnených subjektov (podrobnejšie informácie sú uvedené v časti 4.2).

3.4.1 Rozdiel medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi²⁴

Pri všetkých hodnoteniach je dôležité rozlišovať medzi nákladmi súkromného sektora (často nazývanými „súkromné náklady“) a nákladmi pre spoločnosť ako celok (často nazývanými „spoločenské náklady“). Pre porovnanie „scenáru používania“ a „scenáru nepoužívania“ treba v rámci každého scenára poznať náklady pre spoločnosť ako celok. Súčasť celkových nákladov scenára tvoria súkromné náklady, ale len časť týchto nákladov sa použije v ekonomickej analýze, ktorá sa zaoberá spoločenským hľadiskom.

Existujú aj situácie, kde by spoločenské náklady mohli prevýšiť súkromné náklady, čo by viedlo k úpravám odhadov smerom nahor na základe súkromných nákladov. Ceny vyčerpatelných zdrojov nie vždy odzrkadľujú dlhodobý nedostatok zdrojov. V takýchto situáciách by sa mala zvýšiť cena tak, aby odzrkadľovala neobnoviteľnosť zdroja. Vo všeobecnosti ide o individuálny úsudok o tom, či nastali nejaké zmeny v spotrebe neobnoviteľných zdrojov, ktoré treba zobrať do úvahy nad rámec toho, čo sa odrazí v existujúcej trhovej cene takýchto zdrojov.

Súkromné náklady sú náklady, ktoré vznikajú identifikovaným účastníkom príslušných dodávateľských reťazcov. Ekonomická analýza musí byť očistená od všetkých súčastí súkromných nákladov týchto spoločností, ktoré sú v skutočnosti „transfermi“ z jedného hospodárskeho odvetvia do druhého. Dôvodom je skutočnosť, že tieto náklady nepredstavujú dodatočné náklady pre

²⁴ Súkromné náklady sa označujú aj ako finančné náklady, zatiaľ čo spoločenské náklady sa označujú aj ako ekonomické náklady.

spoločnosť ako celok. Patria sem v prvom rade všetky dane a dotácie. Transferové platby alebo „transfery“ sa týkajú presunov hodnoty medzi jednotlivými vrstvami spoločnosti. Nepredstavujú celkové náklady pre spoločnosť, predstavujú jednoducho prerozdelenie hodnoty (bez ohľadu na už uvedenú problematiku rovnosti). Významné transferové platby by sa mali prediskutovať v rámci zvažovania distribučných vplyvov (pozri časť 4.2).

Ak ktorákoľvek položka nákladov ktoréhokoľvek scenára je vyplatená z dotácie, náklady spoločnosti na túto dotáciu treba zahrnúť do analýzy – aj keď dotácia nepredstavuje náklady pre súkromný sektor.

Ak náklady zahŕňajú dane, náklady by sa mali od týchto daní očistiť, pretože dane predstavujú transfer od platiteľov dane smerom k príjemcom výnosov z daní. Dane zvyšujú náklady opatrenia pre spoločnosť ako celok (o sumu zaplatenej dane). Daň z pridanej hodnoty a spotrebná daň sú príkladmi daní, ktoré možno v rámci analýzy relatívne ľahko odrátať. Pri zdaňovaní práce a pri nepriamych daniach spoločností (napríklad odvodoch na sociálne zabezpečenie) sú však komplikovanejšie. V prípadoch, keď očistenie od daní nie je možné (alebo sa nepovažuje za vhodné), treba v správe z analýzy SEA zdokumentovať, či odhad zahŕňa konkrétne dane alebo nie.

Pokiaľ ide o dane, existuje dôležitý špeciálny prípad – ak sa daň účtuje na krytie škôd na životnom prostredí alebo iných externalít (napr. daň zo skládkovania odpadov), keď daň nie je transferom, ale skôr odrazom skutočných nákladov zdroja pre spoločnosť (alebo pokusom o ich zobrazenie). Takéto dane by sa nemali zahŕňať, ale pri analýze vplyvov na životné prostredie by sa ani nemali zaúčtovať dvakrát.

Téma úpravy súkromných nákladov o transferové platby je najdôležitejšia vtedy, ak sa posudzovanie nákladov vychádza z vykázaných účtovných údajov. Ak sa náklady opatrenia vypočítavajú od úplného začiatku na základe odhadov kapitálových a prevádzkových nákladov, nedôjde k zahrnutiu žiadnych transferových platieb a nebudú potrebné žiadne úpravy.

V rámci všeobecného usmernenia sa pri uskutočnení ekonomickej analýzy odporúča dodržiavať tieto zásady: 1) vyhýbať sa použitiu nákladov, ktoré zahŕňajú dane a dotácie, a 2) jasne uviesť druhy zahrnutých nákladov (napr. druhy daní a dotácií, ktoré môžu byť súčasťou nákladov).

3.4.2 Krok 3.1 Identifikácia ekonomických vplyvov

Praktickým spôsobom identifikácie a monitorovania vplyvov je použitie kontrolných zoznamov. Kontrolný zoznam uvedený v prílohe G (Počiatočný kontrolný zoznam) obsahuje napríklad tieto otázky:

- Došlo k nejakým významným zmenám prevádzkových nákladov?
- Došlo k nejakým významným zmenám investičných nákladov (napr. nákladov na predchádzanie rizikám pre zdravie ľudí, ako je nakladanie s odpadom a odpadovými vodami)?
- Je pravdepodobné, že by došlo k podstatným zmenám administratívnych nákladov?

Kontrolné zoznamy uvedené v tomto usmernení poukazujú na druhy účinkov, ktoré by sa mohli vziať do úvahy. Kontrolné zoznamy možno takisto použiť aj na dokumentáciu analýzy a zahrnúť ich do správy z analýzy SEA ako ukážku všetkých relevantných vplyvov, ktoré sa zoberali do úvahy.

Ďalej uvedený súbor konkrétnych príkladov investičných, prevádzkových nákladov, ako i nákladov na údržbu zahŕňa niektoré dôležitejšie ekonomické vplyvy. Najdôležitejšie ekonomické vplyvy

možno identifikovať zohľadnením jednotlivých druhov počas konzultácií s účastníkmi dodávateľského reťazca.

Ak by “scenár nepoužívania” znamenal to, že určitý spotrebný tovar sa prestane v príslušnom dodávateľskom reťazci dodávať alebo sa zmení jeho kvalita, zákazníkom môžu vzniknúť dodatočné náklady alebo môžu utpieť stratu prosperity. V niektorých prípadoch ide o priamy finančný účinok, napríklad nižšia energetická efektívnosť zvýši výdavky zákazníka na energiu, dodatočné náklady pre zákazníkov možno odhadnúť podobne ako zmeny prevádzkových nákladov pre priemyselné odvetvia. Ak dôjde k strate prosperity v prípade náhrady jedného spotrebného tovaru iným, ekonomickým vplyvom bude strata prosperity. Strata prosperity sa odhadne ohodnotením ochoty zaplatiť za spotrebný tovar, ktorý už nie je dostupný, ako aj za najpravdepodobnejšiu náhradu. Ide o analýzu vypracovanú odborníkom, ktorý uskutoční takéto ocenenie; pozri dodatok C, ktorý obsahuje usmernenie o príslušných technikách oceňovania.

Jednotlivé druhy nákladov a úspor

Príklady investičných nákladov

- Zmena nákladov na inovácie, výskum a vývoj
- Zmena nákladov na testovanie výkonnosti
- Zmena nákladov na vlastnícke práva
- Zmena nákladov na vybavenie
- Zmena nákladov na úpravy
- Zmena nákladov na vyradovanie z prevádzky
- Náklady na odstávku vybavenia
- Zmena hodnoty výrobného zariadenia (stroje, budovy atď. v dôsledku „scenára nepoužívania“)

Druhy prevádzkových nákladov alebo úspor

Náklady na energie

- Zmena nákladov na elektrickú energiu
- Zmena nákladov na palivá

Náklady na materiály a služby:

- Zmena nákladov na dopravu
- Zmena distribučných nákladov a nákladov na skladovanie
- Zmena v nákladov na náhradné diely
- Zmena nákladov na pomocné položky, ako sú chemické látky, voda
- Zmena nákladov na environmentálne služby, napr. nakladanie s odpadom a likvidácia odpadu

Náklady práce:

- Zmena prevádzkových nákladov, nákladov na dohľad a nákladov na zamestnancov údržby
- Zmena nákladov na školenie uvedených zamestnancov

Náklady na údržbu

- Zmena nákladov na odoberanie vzoriek, testovanie a monitorovanie
- Zmena nákladov na poisťné
- Zmena nákladov na marketing, licenčné poplatky a iné regulačné činnosti na dosiahnutie súladu
- Zmena nákladov na iné režijné náklady (napr. administratívnych nákladov)

Podrobnejšie informácie o jednotlivých druhoch nákladov sú uvedené v dodatku B.2.

A čo náklady iných dodávateľských reťazcov?

Ak sa predpokladá, že následný užívateľ zareaguje na „scenár nepoužívania“ prechodom na alternatívnu technológiu, rozdiel vo výrobných nákladoch sa meria z pohľadu následného užívateľa. Dodávateľ alternatívnej technológie bude mať príjem z predaja tejto technológie, zatiaľ čo predchádzajúci dodávateľ zaznamená stratu príjmu. Náklady jednotlivých dodávateľov predstavujú dôležitý distribučný účinok, ale z pohľadu spoločnosti nepredstavujú žiadne čisté náklady (ak predpokladáme, že všetky ostatné faktory zostanú nezmenené, napr. zákazníci platia rovnakú cenu, kvalita výrobku je rovnaká), ide len o prerozdelenie príjmov.

Reakcia dodávateľského reťazca na „scenár nepoužívania“ však môže mať za následok, že sa príslušné zdroje v určitých spoločnostiach v pôvodnom dodávateľskom reťazci stanú nadbytočné (napr. kapitál – zariadenie a pracovná sila a jej zručnosti a skúsenosti), a tak sa časť pôvodnej investície stane nenávratnou. Táto situácia so sebou prinesie náklady pre pôvodný dodávateľský reťazec, dokonca aj keď príjem z dodávky alternatívneho riešenia vyrovná ušlý príjem z dôvodu zákazu pôvodnej látky. Na získanie odhadu ceny alternatívnej technológie môže byť nevyhnutné konzultovať s dodávateľmi. Preto sa odporúča zväziť a vykázat čisté ekonomické náklady pre spoločnosť, ako i distribučné účinky na jednotlivých účastníkov vo všetkých príslušných dodávateľských reťazcoch.

Obvykle sa v ekonomickej analýze tohto typu predpokladá, že zmeny činnosti v rámci jedného sektora neovplyvnia ceny v celom hospodárstve. Preto ak si následný užívateľ v prípade „scenáru nepoužívania“ zakúpi alternatívnu látku/technológiu, predpokladá sa, že tak urobí za „obvyklú“ trhovú cenu. Vo všeobecnosti potom možno predpokladať, že zmeny v príslušnom dodávateľskom reťazci neovplyvnia ceny žiadneho vstupu (napr. surovín), a preto nebudú mať za následok náklady alebo úspory v iných dodávateľských reťazcoch²⁵.

V dodatku I sa uvádzajú praktické informácie a ďalšie usmernenie k výpočtu nákladov na dosiahnutie súladu v žiadosti o autorizáciu.

Prezentácia identifikovaných ekonomických vplyvov

Výsledky identifikácie ekonomických vplyvov možno uviesť v tabuľke, ktorá opisuje možné ekonomické vplyvy v celom dodávateľskom reťazci v členení podľa „scenárov nepoužívania“ (rozdiel medzi jednotlivými „scenármi nepoužívania“ a „scenárom používania“). Ak sa výsledky uvádzajú vo forme tabuliek, uvedené údaje by mali mať oporu v príslušnej dokumentácii analýzy a záverov.

Príklad v Tabuľka 5 slúži len na ilustráciu, ako sa vplyvy identifikujú a opisujú. Súvisí sa príkladom uvedeným v Tabuľka 3.

²⁵ Tento predpoklad bude potrebné otestovať od prípadu k prípadu, keďže v niektorých prípadoch zmeny dopytu môžu mať vplyv na dodávateľské reťazce. Napríklad, keď zamietnutie autorizácie bude mať za následok používanie alternatívnej látky a dodatočný dopyt po alternatívnej látke nemožno uspokojiť dodatočnou ponukou, vyššie ceny alternatívy môžu mať vplyvy na súčasných užívateľov (napr. nemôžu si dovoliť vyššiu cenu a prestanú výrobok vyrábať). Je tiež možné, že dôjde k poklesu ceny alternatívy, pretože dopyt navyše ju urobí atraktívnu pre výrobcov, takže budú môcť využiť „úspory z rozsahu“ (napr. úspory nákladov na výrobu vo veľkom, na nákup veľkého objemu surovín atď.). Avšak vo väčšine analýz nákladov a výnosov je predpoklad obvyklej trhovej ceny platným predpokladom.

Tabuľka 5 Príklad prezentácie identifikácie ekonomických vplyvov

Dodávateľský reťazec	Opis „scenáru používania“	Scenár 1: premiestnenie výroby (mimo EÚ)		Scenár 2: použitie iného finálneho výrobku	
		Vplyvy v EÚ	Vplyvy mimo EÚ	Vplyvy v EÚ	Vplyvy mimo EÚ
Použitia, ktoré si nevyžadujú autorizáciu					
Dodávateľa	Dodávateľa surovín a medziproduktov	Možný distribučný účinok v dôsledku nižších prevádzkových príjmov	Možný distribučný účinok v dôsledku vyšších prevádzkových príjmov	Možné distribučné vplyvy (niektorí dodávateľa zaznamenajú znížený prevádzkový príjem, zatiaľ čo iní zaznamenajú nárast)	Bez zmeny
M/I ²⁶	Výroba x ton ročne látky A	Znížený prevádzkový príjem (distribučný účinok); možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív pre výrobcov látky A v EÚ	Zvýšený prevádzkový príjem pre výrobcov látky A mimo EÚ	Znížený prevádzkový príjem pre výrobcov a dovozcov látky A (ak nevyrobia alternatívu); možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Bez zmeny
Subjekt vykonávajúci montáž výrobu	Použité q jednotiek výrobku P1 na výrobu q2 jednotiek výrobku P2	Bez zmeny		Dodatočné náklady na náhradu P1 výrobkom Px na výrobu výrobku P2	Bez zmeny
Subjekt vykonávajúci montáž výrobu	Výroba Px	Bez zmeny		Zvýšený prevádzkový príjem v dôsledku predaja Px	Bez zmeny
Subjekt vykonávajúci montáž výrobu	Použitie q2 jednotiek P2 na výrobu výrobku P3, ktorý je spotrebným tovarom	Bez zmeny		Bez zmeny	
Použitia, ktoré si vyžadujú autorizáciu					
DU 1	Použitie y kg látky A na prípravu zmesi/prípravku F1	Znížený prevádzkový príjem; možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Zvýšený prevádzkový príjem následných užívateľov mimo EÚ	Znížený prevádzkový príjem; možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Zvýšený prevádzkový príjem následných užívateľov mimo EÚ
DU 2	Použitie z kg F1 na prípravu v kg zmesi/prípravku F2	Znížený prevádzkový príjem; možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Zvýšený prevádzkový príjem následných užívateľov mimo EÚ	Znížený prevádzkový príjem; možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Zvýšený prevádzkový príjem následných užívateľov mimo EÚ
DU 3 (koncový užívateľ)	Použitie w kg F2 ako náteru na zabezpečenie dlhšej životnosti zložky C1 výrobku P1 pri výrobe q jednotiek výrobku P1	Dodatočné náklady dovozu zložky C1, ktoré sa môžu (čiastočne) preniesť ďalej	Neuvádza sa (predpokladá sa, že koncový užívateľ je v EÚ)	Znížený prevádzkový príjem; možné náklady v dôsledku nízkej hodnoty opätovného použitia kapitálových aktív	Zvýšený prevádzkový príjem následných užívateľov mimo EÚ

²⁶ Upozorňujeme, že M/I môže/mal by niekedy požiadať o autorizáciu pre použitia, na ktoré sa látka uvádza na trh. Pozri podrobnejšie vysvetlenie v Tabuľka 1.

V príklade uvedenom v Tabuľka 5 výrobca/dovozca a niektorí následní užívatelia stratia časť svojho obchodu (znížený prevádzkový príjem), keďže sa látka uvedená v prílohe XIV prestane používať a alternatívne riešenia zahŕňajú dodávku z iných dodávateľských reťazcov. Preto v tomto príklade dodávateľský reťazec alternatívneho riešenia najviac získa v prípade zamietnutia autorizácie. Výskyt nákladov a výnosov v EÚ i mimo EÚ by sa mal uvádzať osobitne.

Príslušné náklady súvisia s nižším použitím alebo nepoužitím výrobných faktorov, ktoré sa predtým používali na výrobu látky alebo prípravkov, ktorých kľúčovou zložkou bola táto látka. Ak zamestnanci stratia prácu v dôsledku výsledku žiadosti, pre spoločnosť to znamená náklad. Tento aspekt je zahrnutý v sociálnych vplyvoch. Ekonomický vplyv na príslušné spoločnosti súvisí s použitím ich výrobných zariadení. Príslušné náklady, ktoré treba zahrnúť do analýzy SEA, sú straty hodnoty aktív, ktoré sa odhadujú ako rozdiel minulej hodnoty a hodnoty využitia najlepšej alternatívy.

3.4.3 Krok 3.2 – Zber údajov

Analýzu ekonomických vplyvov je najlepšie vykonať pomocou odhadov konkrétnych typov nákladov a výnosov. V dodatku B2 je uvedený nevyčerpávajúci zoznam informácií, ktoré môže byť užitočné zozbierať a ďalej analyzovať. Informácie o ekonomických vplyvoch by sa mali zbierať po konzultácii s príslušnými účastníkmi dodávateľského reťazca a prípadne s obchodnými združeniami. Keď dôverné údaje predstavujú obzvlášť dôležitý problém, na uľahčenie ich zberu a analýzy možno využiť nezávislé strany a zároveň zabezpečiť ochranu dôverných informácií poskytnutých účastníkmi dodávateľského reťazca. V tabuľka 6 sú uvedené typy informácií o ekonomických vplyvoch potrebné pre typickú analýzu SEA.

Tabuľka 6 Typy informácií o ekonomických vplyvoch potrebné pre typickú analýzu SEA

Typy informácií, ktoré je potrebné zozbierať pre typickú analýzu SEA na účely autorizácie		Prečo je dôležité zbierať tieto informácie?
Informácie o dotknutom priemyselnom odvetví	1. Počet spoločností v dodávateľskom reťazci 2. Celkový obrat a zamestnanosť v dotknutých spoločnostiach/priemyselných odvetviach	3. Slúžia ako referenčné informácie pre pochopenie dodávateľského reťazca (nemusia byť vždy potrebné)
Ekonomické účinky rozdielu medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“	4. Rozdielne náklady pri používaní prípadnej nevhodnej alternatívy (látky alebo technológie) v porovnaní s látkou uvedenou v prílohe XIV 5. Rozdielne náklady v prípade premiestnenia výroby (náklady na vybudovanie výrobných zariadení, náklady na prepravu, atď.) 6. Rozdielne náklady v prípade kúpy výrobku obsahujúceho danú látku 7. Rozdielne náklady v prípade zmeny kvality finálneho produktu (napr. nižšia energetická účinnosť finálneho produktu) 8. Strata hodnoty aktív na základe najlepšieho alternatívneho použitia výrobného zariadenia, ktoré sa podľa „scenáru nepoužívania“ stávajú nadbytočné	9. Na účely pochopenia dôsledku zamietnutia autorizácie na priame náklady pre dodávateľský reťazec 10. Mohli by pomôcť stanoviť rozsah/závažnosť ekonomických vplyvov 11. Rozsah zamestnanosti
Ekonomický význam látky	12. Podiel obratu súvisiaci so „scenárom, resp. scenármi používania“ pre každú spoločnosť v dodávateľskom reťazci 13. Pridaná hodnota pre finálny výrobok a pri medzikrokoch	14. Na účely pochopenia distribučných vplyvov v rámci dodávateľského reťazca a pre koncového zákazníka, ak už látka nie je dostupná
Aké sú náklady pre následných užívateľov a koncových spotrebiteľov	15. Životnosť finálneho výrobku 16. Trhová cena 17. Podrobné informácie o každej strate funkcie a nákladov na nájdenie alternatív	18. Dôsledky nákladov a distribučné vplyvy na následných užívateľov a spotrebiteľov finálneho výrobku.

3.4.4 Krok 3.3 – Posudzovanie ekonomických vplyvov

Podľa zásady analýzy SEA ako iteračného postupu sa hodnotenie ekonomických vplyvov začína kvalitatívnym opisom. Po určení hlavných vplyvov sa v rámci kvalitatívneho hodnotenia identifikujú a opíšu najdôležitejšie prvky.

Ďalšiu kvantifikáciu možno dosiahnuť na základe údajov zozbieraných z dodávateľského reťazca alebo od dodávateľov možných alternatív.

Údaje o hlavných ekonomických vplyvoch, ako napríklad dodatočné náklady na používanie alternatív alebo potenciálne premiestnenie výroby, musia pochádzať z dodávateľského reťazca a byť podložené údajmi od dodávateľov. Ak spoločnosť nezhľadela náklady na používanie alternatív alebo možné premiestnenie výroby, môže byť potrebný znalecký posudok alebo ďalšie predpoklady.

Odhady dôsledkov používania alternatívnych látok alebo technológií alebo premiestnenia výroby budú vo všeobecnosti vychádzať buď z doterajších skúseností alebo znalostí technických požiadaviek vyplývajúcich z konštrukčných návrhov. V správe z analýzy SEA je vždy potrebné zdokumentovať logický základ rozhodnutí, znalecké posudky a predpoklady.

Systematický prístup k identifikácii a posudzovaniu ekonomických vplyvov by mal zabrániť viacnásobnému započítaniu nákladov a výnosov.

Odhad ekonomických vplyvov by sa mal skôr zamerať na dodatočné náklady a výnosy ako na absolútne hodnoty (pozri časť 3.2.2), ako napríklad dodatočné zdroje potrebné na výrobu tovaru alebo poskytnutia služby. Ak možno dodatočné náklady, ktoré vzniknú účastníkovi dodávateľského reťazca, postúpiť ďalej v rámci dodávateľského reťazca, potom existujú iba náklady pre účastníka v dodávateľskom reťazci, ktorý tieto zvýšené náklady nedokáže postúpiť ďalej (či už úplne alebo čiastočne). Dodatočné náklady môže napokon znášať koncový spotrebiteľ. Pre strany s rozhodovacími právomocami je dôležité, aby porozumeli, ako výsledok žiadosti o autorizáciu ovplyvní rôzne časti spoločnosti (ďalšie informácie sú uvedené v časti 3.2.4).

V Tabuľka 7 je uvedený príklad užitočného a transparentného spôsobu, ako zaznamenať vplyvy ekonomických nákladov na účely preukázania, ako sú rozdelené v rámci príslušných dodávateľských reťazcov.

Tabuľka 7 Dodatočné ročné náklady alebo úspory „scenáru nepoužívania“ vs. „scenáru používania“ účastníkov dodávateľského reťazca v danom roku

Časť dodávateľského reťazca	Dodatočné náklady/úspory nákladov (spôsobené vlastnou činnosťou)	Postúpené náklady/úspory	Akumulované náklady/úspory	Náklady alebo úspory financované touto časťou dodávateľského reťazca
Výrobca/dovozca	0	0	0	0
Následný užívateľ 1	Dodatočné ročné náklady 0,15 mil. EUR	Žiadne náklady neboli postúpené	0,15 mil. EUR	0,15 mil. EUR
Následný užívateľ 2	Dodatočné ročné náklady 0,45 mil. EUR	Žiadne náklady neboli postúpené	0,60 mil. EUR	0,45 mil. EUR
Výrobca výrobku 1	Dodatočné ročné náklady 2,5 mil. EUR	Všetky náklady boli postúpené	0 3,1 mil. EUR	0
Výrobca výrobku 2		Všetky náklady boli postúpené	3,1 mil. EUR	0
Spotrebiteľ	0		3,1 mil. EUR	2,5 mil. EUR
Celkové náklady/úspory v rámci dodávateľského reťazca	3,1 mil. EUR		3,1 mil. EUR	3,1 mil. EUR

Zvýšenie celkových nákladov na požadované dodatočné zdroje je potrebné rozdeliť v rámci dodávateľského reťazca podľa toho, kto znáša náklady. Celkové náklady/úspory dodávateľského reťazca (druhý stĺpec) a celkové financované náklady/úspory by mali byť rovnaké.

V dodatku sa I uvádzajú ďalšie praktické informácie o tom, ako možno v žiadosti o autorizáciu analyzovať a syntetizovať náklady na dosiahnutie súladu.

3.4.5 Výsledok posudzovania ekonomických vplyvov

Po posúdení ekonomických vplyvov by mal žiadateľ (alebo tretia strana) zdokumentovať jednotlivé prvky, ktoré boli identifikované alebo posúdené. Tabuľka 7 je príkladom, ako možno zhrnúť ekonomické vplyvy. Keď je každý individuálny vplyv uvedený v správe z analýzy SEA, môže byť užitočné posúdiť odhad alebo opis vplyvu, každý hlavný použitý predpoklad, každú neistotu spojenú s odhadom a zdroje údajov použité na získanie odhadu. Na účely zlepšenia čitateľnosti správy z analýzy SEA je potrebné tieto informácie uviesť v osobitných tabuľkách alebo vo forme dodatku.

3.5 Sociálne vplyvy

Sociálne vplyvy musia zahŕňať všetky príslušné vplyvy, ktoré môžu pôsobiť na zamestnancov, spotrebiteľov a širokú verejnosť, pričom nie sú analyzované v rámci vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie a ekonomických vplyvov. Pri väčšine analýz SEA pôjde najmä o vplyvy na zamestnanosť a každý hlavný vplyv, ktorý spôsobuje zmeny zamestnanosti (napr. zmeny pracovných podmienok, spokojnosti so zamestnaním, vzdelávania zamestnancov a sociálneho zabezpečenia), ako aj zmeny kvality života (napr. zmena dostupnosti a kvality spotrebných výrobkov). Ďalšie podrobné informácie o sociálnych vplyvoch sú uvedené v kapitole 4 Usmernení EK k posudzovaniu vplyvov²⁷.

3.5.1 Step 3.1 Identification of social impacts

Kedy by sa mali účinky na zamestnanosť zohľadniť v analýze SEA?

Účinky na zamestnanosť sú významné z distribučného hľadiska. Ak zvýšená nezamestnanosť ovplyvní niektoré skupiny (napr. ak sa niektoré obchodné činnosti skončia alebo sú premiestnené mimo EÚ), možno to považovať za negatívny distribučný vplyv. Otázka, či to ovplyvní aj celkovú úroveň zamestnanosti, predstavuje makroekonomickú problematiku. Preto sa odporúča:

- menšie účinky na zamestnanosť, ktoré vznikajú pri „nepatrných“ zmenách činnosti danej spoločnosti (napríklad použitie jednej látky namiesto inej), nie je potrebné zahŕňať, pretože sú zahrnuté v analýze ekonomických vplyvov.
- Účinky na zamestnanosť, ktoré spôsobila určitá činnosť, napr. zatvorenie výrobnéj linky alebo spoločnosti, alebo premiestnenie výroby mimo EÚ, je potrebné odhadnúť a zahrnúť ako distribučný vplyv.

²⁷ [Usmernenia EK k posudzovaniu vplyvov \(s. 31-32\), 15. júna 2005](#)

Existujú ďalšie relevantné sociálne vplyvy?

Ak existujú významné účinky na zamestnanosť, ktoré ovplyvnia určité regióny a určité sociálne skupiny, je dôležité tieto vplyvy zohľadniť²⁸. Nevyčerpávajúci zoznam vplyvov obsahuje úroveň vzdelávania zamestnancov, podporu rodiny, prácu detí, nútené práce, platy a mzdy, kritériá dobrej pracovnej sily podľa Medzinárodnej organizácie práce (ILO), faktory kvality, hodnotenie dodávateľov, sociálne zabezpečenie, zamestnancov na kratší pracovný čas, rovnosť žien a mužov, stážistov, štrajky a výluky, ako aj kvalifikáciu zamestnancov.

Ďalší dôležitý sociálny vplyv, ktorý je potrebné zohľadniť, je zmena „blahobytu“ spotrebiteľov. Ekonomovia tento pojem používajú na opísanie blahobytu jednotlivca alebo spoločnosti, takže prirodzene je možné zahrnúť väčší počet faktorov. Napríklad, niektorí spotrebiteľia nedosiahnu spokojnosť (ekonomovia uprednostňujú pojem užitočnosť) pri používaní výrobku alebo v dôsledku zmeny kvality výrobku (napr. nie je dostatočne odolný alebo ho nemôžu používať rovnakým spôsobom ako predtým) a môže to viesť ku strate blahobytu spotrebiteľov (napr. úžitková hodnota pre jednotlivca).

Napríklad, ak farba použitá na vymalovanie domu je teraz menej trvalá, úžitková hodnota, ktorú jednotlivец získa, aby mal atraktívne vyzerajúci dom, uplynie skôr, ako keby použil predchádzajúci výrobok, ktorý bol trvalejší. V **dodatku C** sa uvádzajú ďalšie podrobné informácie o niektorých technikách netrhového oceňovania (tovar/služby, ktoré nemajú trhovú hodnotu), ktoré sa dajú použiť pri oceňovaní strát/ziskov úžitkovej hodnoty. Vo väčšine prípadov to však bude veľmi komplikované a pravdepodobne nebude potrebné ísť nad rámec kvalitatívneho hodnotenia blahobytu spotrebiteľov.

3.5.2 Krok 3.2 Zber údajov na posúdenie sociálnych vplyvov

Počet potenciálne postihnutých osôb sa môže odhadnúť po konzultácii s relevantnými účastníkmi dodávateľského reťazca. Relevantné údaje obsahujú počet postihnutých zamestnancov a ich príslušné zručnosti / typy pracovných miest. Údaje o zamestnanosti v postihnutej oblasti alebo regiónu je možné získať zo zdrojov, ako napríklad:

- prílušní účastníci dodávateľského reťazca;
- vnútroštátne štatistické údaje;
- správy a webové stránky miestnych orgánov / regionálnych samospráv;
- štatistické subjekty ako Eurostat (Štatistický úrad Európskych spoločenstiev);
- zverejňované informácie, ako je Zamestnanosť v Európe a štvrťorný prieskum trhu práce v EÚ;
- obchodné združenia.

Údaje z národného prieskumu obyvateľstva (sčítania ľudu) budú pravdepodobne hlavným zdrojom informácií o sociálnych vplyvoch. Jedným potenciálnym problémom pri údajoch zo sčítania ľudu je väčšinou skutočnosť, že sú aktualizované len v určitých časových intervaloch a nemusia presne odrážať skutočné sociálno-ekonomické demografické vzťahy v oblasti, ak k výrazným zmenám

²⁸ V kapitole 4 [Usmernení EK k posudzovaniu vplyvov \(s. 31-32\), 15. júna 2005](#) je uvedená rozsiahlejšia škála vplyvov, ktoré môže byť potrebné zvážiť, aby bolo možné vyvodit' podložené závery.

došlo až po vykonaní sčítania ľudu. Ďalším problémom pri údajoch zo sčítania ľudu je, že kategórie a označovanie údajov (napr. kvalifikácia a skupiny povolání) sú rôzne pre každý členský štát, vo všeobecnosti by sa však mali dať informácie usporiadať a porovnať. Napriek tomu sú údaje zo sčítania ľudu pravdepodobne najlepším zdrojom verejne dostupných informácií o sociálnych vplyvoch.

V dodatku B.3 sa uvádzajú odkazy na literatúru o odhade sociálnych vplyvov a možných zdrojoch údajov a informácií.

3.5.3 Krok 3.3 – Posudzovanie sociálnych vplyvov

Bez ohľadu na komplexnosť analýzy (t. j. kvalitatívna alebo kvantitatívna), prístup k stanoveniu vplyvov na zamestnanosť bude pravdepodobne podobný. Odporúčaný prístup je takýto:

Úloha 1 Pdha zmien priamej zamestnanosti

Odhad zmeny v zamestnanosti na základe najlepších dostupných informácií. Vo väčšine prípadov by dodávateľský reťazec mal byť schopný poskytnúť údaje o počte osôb, ktoré by mohli byť postihnuté, ak sa niektoré oblasti ich podnikania obmedzia alebo zaniknú.

Ak je dodávateľský reťazec veľmi zložitý s mnohými dodávateľmi látky alebo prípravku, je možné (napríklad) odhadnúť zmenu obvyklého počtu osôb potrebných pri danom postupe použitím reprezentatívnej firmy, resp. firiem s následným zvyšovaním, aby sa pokryl celý dodávateľský reťazec na základe pomeru objemov látky/prípravku/vyrobeného výrobku (alebo inej vhodnej metrickej jednotky). Pri rozširovaní výsledkov by sa mala vykonať niektorá forma analýzy citlivosti.

Úloha 2 Odhad typov pracovných miest a úrovne kvalifikácie v miestnom regióne

Odhadnúť zručnosti (a kvalifikácie, vek, pohlavie) osôb v regióne, v ktorom sa nachádzajú tieto oblasti priemyslu a typy podnikania v rámci miestneho regiónu. Tieto informácie by mali byť dostupné z národných údajov zo sčítania ľudu.

Úloha 3 Odhad účinku na umiestnenie týchto pracovných miest

Určiť aký typ pracovných miest môže byť stratený/vytvorený v oblasti a ako to súvisí s typmi podnikov nachádzajúcimi sa v týchto regiónoch, určiť, aké významné sú tieto pracovné miesta v rámci týchto postihnutých oblastí.

TIPY – Niektoré užitočné sociálne ukazovatele, ktoré možno nájsť v národných údajoch zo sčítania ľudu

- Počet zamestnaných osôb v pomere k počtu obyvateľov v produktívnom veku v miestnej oblasti
- Rozdelenie príslušných sektorov zamestnanosti v miestnej oblasti, napr. výroba, stavebníctvo, doprava, skladovanie a komunikácia
- Typ povolání v miestnej oblasti, napr. manažéri a vyšší úradníci, obsluha strojov a zariadení
- Kvalifikácia osôb v produktívnom veku v miestnej oblasti

Výsledok

Do konca 3. fázy je potrebné možné sociálne vplyvy identifikovať súčasne so zohľadnením, či určité regióny alebo sociálne skupiny nebudú nežiaduco ovplyvnené.

3.6 Hospodárska súťaž a ďalšie širšie ekonomické vplyvy

3.6.1 Krok 3.1 Identifikovanie vplyvov na obchod, hospodársku súťaž a širšie ekonomické vplyvy

Východiskom pre identifikáciu potenciálnych vplyvov na obchod, hospodársku súťaž a hospodársky rozvoj je odhad ekonomických vplyvov. Ak je rozdiel nákladov „scenáru používania“ a nákladov „scenáru nepoužívania“ príliš výrazný, môže to viesť k výrazne širším ekonomickým účinkom. Môže nastať aj situácia, keď relatívne nízky pokles (alebo nárast) nákladov ovplyvní konkurencieschopnosť priemyselných odvetví. Je preto potrebné posudzovať každý prípad individuálne.

V **odatku G** je uvedený kontrolný zoznam²⁹ s otázkami na pomoc pri identifikácii širších ekonomických vplyvov. Obsahuje otázky, ako napríklad:

- Je pravdepodobné, že dôjde k zmenám hospodárskej súťaže v rámci EÚ? (Napríklad zmeny v počte výrobkov dostupných pre následných užívateľov a spotrebiteľov a zmeny počtu výrobcov/dovozcov dodávajúcich tieto výrobky.)
- Je pravdepodobné, že dôjde k zmenám konkurencieschopnosti mimo krajín EÚ? (Napríklad, prinesie účinok v rámci „scenáru nepoužívania“ výhodu pre výrobcov mimo EÚ?)
- Je pravdepodobné, že dôjde k zmenám medzinárodného obchodu? (Napríklad obchodné toky medzi krajinami EÚ a krajinami mimo EÚ.)

Na zodpovedanie týchto otázok je väčšinou potrebné vykonať analýzu relevantných trhov. V časti 3.6.3 je uvedený opis typu analýzy, ktorú je možné použiť na lepšie pochopenie, či by širšie ekonomické vplyvy na obchod, hospodársku súťaž a hospodársky rozvoj mohli byť relevantné pre analýzu SEA.

Keďže každé použitie v žiadosti o autorizáciu sa bude líšiť od prípadu k prípadu, vplyvy na hospodársku súťaž a konkurencieschopnosť (hlavný vplyv) budú vo všeobecnosti dôležité, len ako približný ukazovateľ, na ďalšie posúdenie, vzhľadom na to, že s väčšinou látok sa obchoduje globálne. Vplyvy, ako napríklad zmeny investičných tokov a medzinárodného obchodu, budú významné len pre ďalšiu analýzu, ak je pravdepodobné, že budú mať výrazné vplyvy na konkurencieschopnosť výrobcov z EÚ (napr. keď sídlo v EÚ predstavuje významnú výhodu/nevýhodu, čím výrobcovia z EÚ získajú výhodu/nevýhodu v porovnaní s výrobcami z krajín mimo EÚ v dôsledku neudelenia autorizácie – „scenár, resp. scenáre nepoužívania“).

²⁹ Kontrolné zoznamy nie sú ani vyčerpávajúce, ani konečné. Slúžia ako pomôcka na zaistenie, aby boli počas analýzy zohľadnené vplyvy a problematika, ktoré sú obzvlášť významné. Je potrebné zohľadniť typy vplyvov, ktoré nespádajú do vplyvov uvedených v týchto kontrolných zoznamoch, ale sú relevantné pre žiadosť o autorizáciu.

3.6.2 Krok 3.2 Zber údajov o vplyvoch na obchod, vplyvov na hospodársku súťaž a ďalších širších ekonomických vplyvov

Východiskom pre získanie informácií o týchto vplyvoch je identifikácia informácií, ktoré neboli zozbierané počas analýzy ekonomických vplyvov a sú relevantné pre analýzu možných vplyvov na obchod, vplyvov na hospodársku súťaž a širších ekonomických vplyvov.

Medzi relevantné typy údajov patria:

- Aký je geografický rozsah trhu (napr. vnútroštátny, EÚ alebo globálny)? (Je užitočné zozbierať štatistické údaje o dovoze a vývoze na určenia, kde sú hlavné trhy.)
- Koľko existuje konkurentov (a kde majú sídlo)?
- Nakoľko je dopyt po výrobku citlivý na ceny?
- Aká je ziskovosť spoločností na trhu?

Informácie o týchto aspektoch možno napríklad získať od dodávateľského reťazca, zo štatistických údajov o obchode (ziskovosť jednotlivých spoločností alebo priemyselných odvetví) alebo z prieskumov trhov, ktoré sú verejne dostupné.

3.6.3 Krok 3.3 Posudzovanie vplyvov na obchod, vplyvov na hospodársku súťaž a širších ekonomických vplyvov

Cieľom je analyzovať rozsah, v akom by sa dodatočné náklady, ktoré by vznikli podľa „scenáru nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“, postúpia ďalej v rámci dodávateľského reťazca. Ak sa náklady v danej časti dodávateľského reťazca dajú postúpiť ďalej v dodávateľskom reťazci, pravdepodobne vzniknú obmedzené vplyvy na obchod a hospodársku súťaž v tejto časti dodávateľského reťazca. Ak niektoré náklady nie je možné postúpiť, tieto spoločnosti by mohli čeliť problému konkurovať, čo naopak môže ovplyvniť obchod a ďalší hospodársky rozvoj. Analýza pružnosti odvetvia je preto dôležitá pri vytvorení posudku o širších ekonomických vplyvoch.

Väčšina týchto vplyvov sa analyzuje kvalitatívne a podľa možnosti sú podložené kvantitatívnymi údajmi. Nasleduje opis navrhovaného postupu analýzy vplyvov na obchod, ekonomických a širších ekonomických vplyvov:

- Úloha 1 – Analýza trhu na stanovenie schopnosti zvládnuť dodatočné náklady
- Úloha 2 – Určite odolnosť odvetvia pomocou finančných ukazovateľov

Úloha 1 – Analýza trhu za účelom stanovenia schopnosti presunúť dodatočné náklady

Použitie údajov o úrovni hospodárskej súťaže a možnej cenovej citlivosti dopytu na posúdenie, či je možné dodatočné náklady v rámci ktorejkoľvek časti dodávateľského reťazca postúpiť ďalej v rámci reťazca. Posúdenie, či možno náklady postúpiť a či sa postúpia, závisí od aspektov, ako napríklad:

- rozsah trhu – veľkosť trhu,
- pružnosť cien – ako je dopyt po výrobku citlivý na zmeny ceny,
- konkurenčné súperenie – hospodárska súťaž medzi výrobcami i medzi výrobkami.

Existuje niekoľko zavedených metód, ktoré boli vyvinuté na účely analýzy trhov. Bežne používanou metódou je „Porterova teória piatich síl“. Konkurenčné sily určujú ziskovosť odvetvia, pretože ovplyvňujú ceny, náklady a potrebné investície podnikov v odvetví. Ďalšie podrobné informácie o tejto metodike sú uvedené v dodatku D.4.

Úloha 2 – Stanovenie pružnosti odvetvia pomocou finančných ukazovateľov

Pružnosť odvetvia sa dá vypočítať použitím finančných ukazovateľov o firme žiadateľa (špecifické pre látku uvedenú v prílohe XIV) a priemeru za odvetvie. Mala by sa vykonať analýza citlivosti. V dodatku D je uvedený zoznam užitočných finančných ukazovateľov, ktoré opisujú napríklad ziskovosť firmy.

Upozornenie týkajúce sa používania finančných ukazovateľov

1. Pri spoločných žiadostiach možno bude ťažké získať údaje o ziskovosti
 - a. Ak existujú spoloční alebo viacerí žiadatelia (napr. výrobcovia a následní užívatelia spolupracujúci na vypracovaní žiadosti), získanie údajov o ziskovosti pre konkrétne použitie látky uvedenej v prílohe XIV môže byť komplikované. Na vypracovanie tejto časti žiadosti sa môže oplatiť použitie nezávislej strany alebo tieto údaje predložiť osobitne od hlavnej žiadosti.
 - b. Priemery za odvetvie o použitíach látky uvedenej v prílohe XIV môže byť problematické získať.
2. Bude potrebné získať série údajov o ziskovosti (napr. údaje aspoň za päťročné obdobie), pretože ziskovosť niektorých odvetví sa môže pri rôznych trhových podmienkach výrazne líšiť.
 - a. Ročná ziskovosť sa vo väčšine prípadov nedá použiť ako reprezentatívny rok pre nasledujúce roky.
 - b. Trendy v ziskovosti na základe výkonu za uplynulé roky nemusia vždy verne zobrazovať skutočný stav budúcich podmienok pre tieto odvetvia, najmä podľa nových podmienok žiadosti.
3. Bude dôležité, aby analytik bez ťažkostí prečítal a pochopil finančné ukazovatele, aby pochopil aké „správy/signály“ vysielajú.

Pri opise pružnosti sektora je užitočné zobrať do úvahy dlhodobejšie trendy (5 - 10 rokov), aby sa zabezpečilo, že krátkodobé fluktuácie nemôžu narušiť dlhodobú pružnosť sektora.

V dodatku D sú uvedené ďalšie podrobné informácie o finančných ukazovateľoch

3.7 Zabezpečenie konzistentnosti analýzy

Táto časť obsahuje usmernenie ako zabezpečiť konzistentnú analýzu a uplatňuje sa na všetky typy vplyvov (vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, ekonomické, sociálne a širšie ekonomické vplyvy).

Spravidla by sa mali zaznamenať zdroje a pôvod všetkých údajov. To v prípade potreby umožní sledovateľnosť a validáciu údajov k neskoršiemu dátumu. Ak zdrojom údajov je uverejnená správa alebo databáza, potom na tento účel obvykle postačí bežný zoznam použitej literatúry. Ak je zdroj údajov ústny alebo má nejakú inú formu neverejnej komunikácie, malo by sa to jasne uviesť a zdroj a dátum. **Je tiež veľmi dôležité, aby sa všetky predpoklady, ktoré sa vykonajú počas analýzy, zdokumentovali transparentným spôsobom.**

Odporúča sa, kde (je to možné), by sa náklady a výnosy opísali podobne.

- Odhady v peňažnom vyjadrení: tie by sa mali vyjadriť v bežných menách, napr. eurách (EUR) a mali by byť uvedené v cenovej úrovni bežného roka (napr. všetky ceny uvedené v cenách roku 2008).
- Kvantitatívne odhady: tie by sa mali vyjadriť vo fyzických termínoch, napr. ušetrené osobohodiny, ušetrené množstvo energie v kWh.
- Kvalitatívne odhady: tie by mali byť podľa možnosti čo najpodobnejšie kvantitatívnym odhadom, napr. kvalitatívny opis ako by sa mohol zmeniť počet ušetrených osobohodín a ušetrenej energie.

Žiadateľ by sa mal snažiť identifikovať a použiť najnovšie dostupné platné údaje. Vždy by sa mal uviesť rok, ktorého sa údaje o nákladoch týkajú a použitý výmenný kurz. To v prípade potreby zabezpečí transparentnosť a umožní ostatným užívateľom zopakovať (potvrdiť platnosť) analýzy. Tieto aspekty sú uvedené ďalej v texte.

3.7.1 Výmenné kurzy

Keď sú ceny uvedené v rozličných menách, musia sa prepočítať na spoločnú menu, t. j. na eurá. Pri robení prepočtu žiadateľ bude musieť uviesť výmenný kurz použitý pri výpočte, ako aj zdroj kurzu a dátum tohto výmenného kurzu. Pri tejto práci pravdepodobne budú postačovať trhové výmenné kurzy.

3.7.2 Inflácia

V hospodárstve sa časom môže z dôvodu inflácie zmeniť všeobecná cenová úroveň a relatívne ceny tovarov a služieb (napr. náklady na investície do vybavenia, trhovú cenu za suroviny). Často bude potrebné použiť odhady nákladov a výnosov z literatúry, ktoré vychádzajú zo zistení v rozličných rokoch a v takých prípadoch sa bude musieť zobrať do úvahy inflácia.

Napríklad, keď náklady na investície do vybavenia boli stanovené v cenách roku 2001, je pravdepodobné, že budú podhodnotené v porovnaní s nákladmi stanovenými v dnešných cenách. Bude potrebné upraviť ceny na ekvivalentné ceny základného roka (ktorým vo väčšine prípadov bude súčasný rok³⁰).

³⁰ Pravdepodobne nebude potrebné rozlišovať medzi reálnymi a nominálnymi cenami, ak základným rokom bude súčasný rok.

Stanovovanie cien v cenách základného roka

Na úpravu údajov o nákladoch na ekvivalentné ceny vybraného roka (nominálna cena), je nevyhnutné použiť koeficient na úpravu ceny, ktoré možno odvodiť pomocou týchto dvoch krokov:

Krok 1:

koeficient na úpravu ceny = $\frac{\text{príslušný cenový index pre „základný rok“ analýzy}}{\text{príslušný cenový index pre rok, ktorého sa ocenenie nákladov na suroviny týka}}$

Krok 2:

upravené náklady = pôvodné ocenenie nákladov x koeficient na úpravu ceny

Aký je príslušný cenový index?

Dôležitým zdrojom európskych cenových indexov je Eurostat. Odporúča sa, aby sa ako cenový index na úpravu údajov na súčasný základný rok použil deflátor HDP (pozri http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction).

3.7.3 Diskontovanie

Diskontovanie je relevantné len v prípade:

- vplyvov, ktoré boli vyjadrené peňažne;
- ak je známe načasovanie nákladov a prínosov v peňažnom vyjadrení (v rámci akceptovateľnej úrovne neistoty)

Úvod

Rozhodnutie, či udeliť autorizáciu alebo nie, bude pravdepodobne mať následky (t. j. náklady a výnosy) teraz a v budúcnosti. V rámci analýzy SEA sa musia zobrať do úvahy súčasné a budúce náklady a výnosy tých osôb v spoločnosti, na ktoré má rozhodnutie vplyv (t. j. zahrnutie vplyvov, ktoré nie sú okamžite ocenené na trhoch, ako sú účinky na zdravie a životné prostredie). Na porovnanie nákladov a výnosov, ktoré vzniknú v rozličnom čase je preto potrebný určitý mechanizmus.

V ekonomických analýzach je najbežnejšie používanou metódou porovnanie nákladov a výnosov v priebehu času sa nazýva diskontovanie. Diskontovanie umožňuje vypočítať ekvivalentné sumy v dnešných sumách, t. j. „súčasná hodnota“ alebo hodnota v ktoromkoľvek inom pevne stanovenom časovom okamihu. Čím neskôr v čase náklady alebo výnosy vzniknú, tým nižšia je ich súčasná hodnota. Veľkosť zníženia súčasnej hodnoty závisí od diskontnej sadzby. Budúce náklady a výnosy odhadnuté použitím vyššej diskontnej sadzby budú mať nižšiu súčasnú hodnotu.

Čistá súčasná hodnota (NPV) napríklad nejakej možnosti sa vypočíta ako dnešná čistá hodnota súčasnej hodnoty výnosov pokračovania v používaní po odpočítaní súčasnej hodnoty nákladov, t. j. kladná čistá súčasná hodnota znamená, že sociálno-ekonomické prínosy pokračovania v používaní prevážia náklady (treba však poznamenať, že čistá súčasná hodnota nie je nevyhnutne nutným kritériom, na základe ktorého sa prijme konečné rozhodnutie, pretože niektoré vplyvy nemožno vyjadriť peňažne).

Alternatívou používania čistej súčasnej hodnoty je uvedenie ekvivalentnej ročnej hodnoty investičných nákladov (alebo „anualizovať“ ju) a doplnenie prevádzkových nákladov (a ostatných opakujúcich sa nákladov) na odvodenie anualizovaných nákladov. Tento prístup sa často používa pri environmentálnych politikách, pretože vplyvy sa často posudzujú na ročnom základe (napr. koľko osôb za rok ovplyvní znečisťujúca látka). Anualizovaná hodnota si vyžaduje o niečo menej práce, ako v prípade prístupu čistej súčasnej hodnoty a je vhodná, keď sú náklady a výnosy medziročne pravdepodobne relatívne stabilné. Môže byť obzvlášť užitočná pri vzájomnom porovnaní možností, keď sa vplyvy vyskytnú v rozličných dobách existencie.

V dodatku E1 sa uvádzajú informácie o tom:

- prečo je diskontovanie dôležité,
- prečo je výber diskontnej sadzby dôležitý a
- ako určiť diskontnú sadzbu použitím rozličných prístupov.

Prístup

Nasleduje opis navrhovaného prístupu k diskontovaniu budúcich nákladov a výnosov.

Úloha 1: Použitie vzorca pre diskontovanie na výpočet súčasnej hodnoty nákladov a výnosov

Na účely diskontovania a výpočtu súčasnej hodnoty budúcich nákladov alebo výnosov je potrebné vedieť:

- **rozličné otázky týkajúce sa časových hraníc analýzy SEA** – tie by sa mali určiť v 2. fáze analýzy SEA (pozri časť 2.4.2)
- **rozsah a načasovanie konkrétnych nákladov a výnosov** v rámci časového obdobia, a
- **diskontnú sadzbu** – štandardná diskontná sadzba, ktorá by sa mala použiť pri analýze SEA je 4 % (t. j. rovnaká, aká sa používa pri posudzovaní vplyvov návrhov Európskej komisie). Žiadateľ by mohol chcieť navyše použiť rozličné diskontné sadzby na testovanie citlivosti výsledkov na diskontnú sadzbu (pozri úlohu 2).

Táto informácia sa doplní do rovnice na výpočet anualizácie uvedenej ďalej v texte. To odráža bežne použitú metódu na diskontovanie pre časové obdobie do 30 rokov³¹. Použitie tejto metódy umožní transparentnejšie porovnanie scenárov a umožní organizáciám preskúmať analýzu SEA, aby si urobili vlastný úsudok o dôsledkoch používania alternatívnej diskontnej sadzby.

Anualizované náklady = anualizované investiční náklady + ročné

³¹ Ak by sa predpokladalo, že je potrebné dlhšie obdobie, mala by sa v rámci analýzy citlivosti dodatočne použiť klesajúca diskontná sadzba. Pojednáva sa o tom v úlohe 2 a dodatku D

prevádzkové náklady

Pričom:

Anualizované investičné náklady C_t sa stanovujú takto:

$$C_t = \frac{I \cdot s}{1 - (1 + s)^{-t}}$$

kde: C_t sú anualizované investičné náklady v roku t

I = Investície

t = rok (do roku n)

s = diskontná sadzba

Nasleduje rovnica, ktorá sa má použiť pri výpočte súčasnej hodnoty (PV) nákladov:

$$PV_C = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1 + s)^t}$$

Kde PV_C je súčasná hodnota nákladov

t = rok (do roku n)

s = diskontná sadzba

C_t = náklady v roku t

Rovnica, ktorá sa má použiť pri výpočte súčasnej hodnoty výnosov:

$$PV_B = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1 + s)^t}$$

Kde PV_B je súčasná hodnota výnosov

t = rok (do roku n)

s = diskontná sadzba

B_t = výnosy v roku t

Čistá súčasná hodnota (NVP) sa vypočíta ako výnosy mínus náklady:

$$NPV = PV_B - PV_C$$

Pomer výnosov a nákladov sa vypočíta ako: PV_B / PV_C

Z uvedených rovníc vidno, že súčasná hodnota (PV) je rovnaká ako investície (I) v druhej rovnici. Inými slovami, pomocou uvedených dvoch rovníc možno akékoľvek investície (I) prepočítať na ročné náklady (C_t) akýkoľvek prípadný tok ročných nákladov (C_t) možno prepočítať na čistú súčasnú hodnotu, t. j. investície.

Technická poznámka:

Pri diskontovaní je potrebné sa rozhodnúť, či sa začína na začiatku alebo na konci roka. Napríklad pri funkcii štandardnej čistej súčasnej hodnoty (NPV), ktorá sa používa v tabuľkových formulároch, sa predpokladá, že diskontovanie sa začína okamžite (t. j. 1. januára daného roka). Ak sa diskontuje od začiatku roka, použije sa pre NPV v Exceli funkcia (=NPV(4%;<range of values>)). Na získanie anualizovaného toku z tejto hodnoty by sa mala použiť táto excelovská funkcia (=PMT(4%;year;NPV;0;0)). Táto funkcia je ekvivalentom rovnice použitej v tomto technickom usmerňovacom dokumente.

Ak sa predpokladá, že diskontovanie sa začína na konci každého roka, diskontovanie sa začína o rok neskôr. NPV bude preto o 4 % vyššia (keď je diskontná sadzba 4 %). Funkciu NPV v Exceli by bolo potrebné prispôbiť takto (=NPV(4%;<range of values>)*(1+4%)). Na

anualizovanie tejto NPV treba buď použiť túto excelovskú funkciu (=PMT(4%;year;NPV;0;1)) alebo vydeliť excelovskú funkciu (=PMT(4%;year;NPV;0;0)/(1+4%)).

Vo všeobecnosti sa navrhuje, aby sa diskontovanie začalo na začiatku každého roka. Pozrite tiež ďalej uvedený numerický príklad.

Numerický príklad diskontovania

▼ Tabuľka je uvedený aj numerický príklad situácie toku ročných nákladov 1 000 EUR počas 10 rokov s diskontnou sadzbou 4 %. Diskontovaná hodnota 1 000 EUR za prvý rok je $(1\,000/1,04^1=)$ 962 EUR, za druhý rok $(1\,000\text{ EUR}/1,04^2=)$ 925 EUR a za 10. rok $(1\,000\text{ EUR}/1,04^{10}=)$ 676 EUR. Spočítaním týchto hodnôt za 10 rokov získame súčasnú hodnotu (PV_c) 8 111 EUR. V tabuľkových editoroch sa tento údaj vypočíta priamo pomocou jednej funkcie. Je to uvedené v poznámke pod čiarou k bunke B13.

▼ Tabuľka je aj inverzná funkcia, t. j. ak je potrebné anualizovať investíciu (I). Pri investícii 8 111 EUR na 10 rokov (uvedenej v bunke B15), sa anualizované náklady (C) (s diskontnou sadzbou 4%) rovnajú 1 000 EUR ročne. V tabuľkových editoroch sa tento údaj vypočíta priamo pomocou jednej funkcie. Je to uvedené v poznámke pod čiarou k bunke B16.

Ako vidno z Tabuľka , použitím tej istej diskontnej sadzby získame pri anualizácii a vypočítavaní súčasnej hodnoty ten istý výsledok. Inými slovami, spoločnosť dosiahne to isté buď keď bude investovať vopred 8 111 EUR (na 10 rokov) alebo zaplatí 1 000 EUR každý rok (počas nasledujúcich 10 rokov) s diskontnou sadzbou 4 %.

Tabuľka 8 Príklad získania súčasnej hodnoty a anualizácie (s diskontnou sadzbou 4%)

Riadok	Stĺpec A:	Stĺpec B:	Stĺpec C:
		Nominálna hodnota (nediskontovaná) EUR	Diskontovaná hodnota ^{a)} EUR
1	Rok		
2	2010	1 000	962
3	2011	1 000	925
4	2012	1 000	889
5	2013	1 000	854
6	2014	1 000	822
7	2015	1 000	790
8	2016	1 000	760
9	2017	1 000	731
10	2018	1 000	703
11	2019	1 000	676
12	spolu	10 000 ^{b)}	8 111 ^{c)}
13	Súčasná hodnota	8 111 ^{d)}	
14			
15	Investície na 10 rokov	8 111	
16	Anualizované náklady	1 000 ^{e)}	

Poznámky:

^{a)} Diskontovanie od začiatku roka

^{b)} Použitím funkcie (=SUM(B2:B11)) v Exceli. Toto je súčet nákladov, ak by nedošlo k diskontovaniu (t. j. diskontná sadzba by sa rovnala nule)

^{c)} Použitím funkcie (=SUM(C2:C11)) v Exceli. Toto je súčet nákladov, keď je diskontná sadzba 4 %

^{d)} Použitím funkcie (NPV(4%; B2:B11)) v Exceli. Je to len efektívnejší spôsob na výpočet súčasnej hodnoty (nie je potrebné vypočítať osobitne najprv stĺpec s diskontovanými hodnotami a spočítať ich ako v bunke C12).

^{e)} Použitím funkcie (=PMT(4%;10;C15;0;0)) v Exceli. Toto je efektívny spôsob na výpočet ročnej hodnoty investičných nákladov.

Úloha 2: V odôvodnených prípadoch vykonajte analýzu citlivosti na diskontnú sadzbu a načasovanie konkrétnych nákladov a výnosov

Zvážte klesajúcu diskontnú sadzbu, keď náklady vzniknú v ďalekej budúcnosti

V prípadoch, keď náklady a výnosy vzniknú po viac ako 30 rokoch a ich načasovanie je veľmi neisté (a po zohľadnení rozličných investičných hľadísk prostredníctvom rozličných diskontných sadzieb) sa odporúča vykonanie jednoduchej analýzy neistoty, ako je analýza citlivosti alebo analýza scenárov s cieľom posúdiť ako by neistoty mohli zmeniť súčasnú hodnotu nákladov a výnosov (to nie je relevantné, keď náklady a výnosy možno určiť v ročnom vyjadrení). V **dodatku E** sú uvedené ďalšie podrobné informácie o týchto dvoch technikách.

Ak náklady a výnosy vzniknú o viac ako 30 rokov, analýza citlivosti by sa mala prezentovať buď použitím diskontnej sadzby 1 % alebo klesajúcou diskontnou sadzbou v priebehu času na štandardnú diskontnú sadzbu 4 %. To umožní urobiť si úsudok o vplyvoch použitia rozličných sadzieb. Táto problematika je podrobne rozobraná v **dodatku D**.

Analýza citlivosti v normálnom prípade

Aj keď náklady vzniknú v ďalekej budúcnosti, mohlo by byť vhodné vykonať analýzu citlivosti s vyššou diskontnou sadzbou (napr. 6 – 8 %) s cieľom zohľadniť súkromné oportunitné náklady na kapitál. Na otestovanie citlivosti výsledku sa použitú diskontnú sadzbu sa môže použiť aj nižšia sadzba. Táto problematika je podrobne rozobraná v **dodatku D**.

3.7.4 Konzistentnosť, keď sa vplyvy vyskytnú v rozličných časoch

V časti 2.4.2 sa uvádza, že obdobie vyvolania vplyvu pre analýzu bude obvykle buď reprezentatívny rok alebo kumulatívne časové obdobie.

V analýze SEA by sa mal zobrať do úvahy rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“. „Scenár nepoužívania“ by mohol napríklad znamenať, že sa použije iná technológia, ktorá nemá za následok žiadne významné vplyvy na zdravie. Ak sa v rámci analýzy zoberie do úvahy 20 ročné kumulatívne obdobie vyvolania vplyvu a predpokladá sa, že vplyvy používania látky uvedenej v prílohe XIV na zdravie sa vyskytnú približne 25 rokov po expozícii a k expozícii dôjde priamo pri použití látky, vplyvy možno posúdiť ďalej uvedeným spôsobom.

Dvadsaťročným kumulatívnym obdobím vyvolania vplyvu použitým pri analýze môže byť obdobie od roku 2010 do roku 2030, zatiaľ čo vplyvy na zdravie sa prejavajú až v období rokov 2035 až 2055. Možno to opísať kvalitatívne, ale možno to zahrnúť aj kvantitatívne, ak sú vplyvy zahrnuté v peňažnom vyjadrení. Na výpočet ekonomických hodnôt sa vplyvy v peňažnom vyjadrení diskontujú, aby sa získala čistá súčasná hodnota, ako je uvedené v činnosti 3.7.3. V tomto prípade

sa hodnoty v peňažnom vyjadrení za obdobie rokov 2035 až 2055 diskontujú, aby sa získala NPV (poznáme, že pri zohľadňovaní vplyvov na zdravie a životné prostredie by mohlo byť vhodné použiť alternatívnu diskontnú sadzbu).

V prípade analýzy SEA založenej na ročnom používaní látky uvedenej v prílohe XIV sa väčšina vplyvov objaví po tomto roku. Ekonomický vplyv, napríklad investície, sa zisťuje pomocou analýzy investičných nákladov. Vplyvy na zdravie a životné prostredie, ktoré by sa mohli vyskytnúť po dlhšom čase, sa diskontujú použitím vzorca na výpočet čistej súčasnej hodnoty na získanie hodnoty vplyvov vyvolaných používaním látky počas reprezentatívneho roku alebo jej nahradením inou látkou/technológiou/výrobku.

Upozorňujeme, že (ako sa uvádza v časti 2.4.2) do úvahy by sa mala zobrať aj životnosť výrobkov vyrobených použitím látky. Tieto vplyvy v peňažnom vyjadrení by sa mali diskontovať na NPV.

3.7.5 Prezentovanie nákladov a výnosov, ktoré vzniknú za určitý čas

V Tabuľka 9 je uvedený príklad, ako možno prezentovať zhrnutie nákladov a výnosov, ktoré vzniknú za určitý čas. Poznáme, že náklady a výnosy nemusia (a často nemôžu byť) vyjadrené peňažne, preto sa namiesto toho môže použiť kvalitatívne vyjadrenie. K tabuľke by sa mal priložiť opis načasovania nákladov a výnosov s cieľom vysvetliť, ako boli výsledky získané.

Takýto prístup je skutočne relevantný len vtedy, keď dôjde k významným zmenám nákladov a výnosov v priebehu času.

Tabuľka 9 Zhrnutie nákladov a výnosov za určitý čas*

* Vplyv Časové obdobie	Okamžité	Krátkodobý horizont (napr. 1 až 5 rokov)	Strednodobý horizont (napr. 6 až 20 rokov)	Dlhodobý horizont (napr. viac ako 20 rokov)
Vplyvy na životné prostredie				
Vplyvy na zdravie				
Ekonomické vplyvy				
Sociálne vplyvy				
Širšie ekonomické vplyvy				
Spolu (čistý vplyv)				

Závažnosť vplyvov: buď peňažne vyjadrené, kvantitatívne vyjadrené alebo podľa stupnice vysoká (+++ alebo ---), stredná (++ alebo --), nízka (+ alebo -) alebo neuplatňuje sa (n/a)

3.8 Zhrnutie kľúčových aspektov v prípade generických „scenárov nepoužívania“

V tejto časti sú zhrnuté niektoré kľúčové záležitosti týkajúce sa jednotlivých generických „scenárov nepoužívania“.

Použitie potenciálnych alternatív (keď sa v analýze alternatív dospeje k záveru, že alternatívy nie sú vhodné)

Ak sa v rámci analýzy alternatív identifikovali potenciálne alternatívy, ale ukáže sa, že nie sú vhodné, napríklad preto, že neznižujú riziká alebo neposkytujú rovnakú funkčnosť, použitie týchto alternatív v rámci analýzy SEA môže ešte stále prichádzať do úvahy, ak sa dostatočne preukáže, že by k takémuto nahradeniu mohlo reálne dôjsť. To by sa malo jasne uviesť pri opisovaní „scenárov nepoužívania“ (2. fáza).

Ak medzi potenciálne alternatívy patria iné látky, mali by sa zväžiť riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie a ostatné vplyvy týchto látok. Ak medzi alternatívne procesy patrí iný proces alebo technológia, mali by sa posúdiť riziká spojené s touto technológiou.

Premiestnenie výroby mimo krajín EÚ

Ak neexistujú potenciálne alternatívy (buď látka alebo technológia), potom potenciálnym „scenárom nepoužívania“ je premiestnenie výroby a následný dovoz výrobkov.

Náklady a výnosy prevádzkovateľov z EÚ a prevádzkovateľov z krajín mimo EÚ by sa mali preukázať osobitne.

Tento scenár je relevantný, keď konečné použitie súvisí s výrobou výrobku, keďže látka sa môže použiť mimo EÚ a potom sa výrobok dovezie do EÚ. Medzi kľúčové záležitosti, ktoré sa majú zobrať do úvahy, patria:

- náklady a úspory súvisiace s premiestnením dodávateľských reťazcov v rámci EÚ a mimo krajín EÚ,
- výnosy a straty z hospodárskej činnosti a potenciálna zamestnanosť v rámci EÚ a mimo EÚ,
- zmeny rizík pre životné prostredie a zdravie v rámci EÚ a mimo EÚ.

Tento „scenár nepoužívania“ si vyžaduje aspoň určité zváženie vplyvov na regióny mimo krajín EÚ. Pre ostatné „scenáre nepoužívania“ budú hlavné vplyvy pravdepodobne v rámci EÚ, zatiaľ čo tento scenár reakcie by mohol znamenať, že v EÚ dôjde k zníženiu určitých rizík, zatiaľ čo v krajinách EÚ sa zvýšia. Odporúča sa, aby sa vplyvy, ktoré sa vyskytnú mimo krajín EÚ, identifikovali a zaznamenali, ale nemusia sa nevyhnutne ďalej analyzovať pokiaľ ide o kvantifikáciu, keďže by často bolo problematické, aby žiadateľ alebo tretia strana určili vplyvy mimo krajín EÚ s vysokým stupňom istoty³². Pozrite aj všeobecné úvahy v časti 2.4.3.

Preukázanie, že sa prejavujú vplyvy mimo krajín EÚ, však umožní, aby prijaté celkové rozhodnutie bolo podľa možnosti čo najviac informované.

Zmena kvality výrobkov v smere dodávateľského reťazca

Pri určovaní, či by došlo k zníženiu kvality výrobkov v smere dodávateľského reťazca by sa malo zobrať do úvahy, či funkcia, ktorú plní látka uvedená v prílohe XIV je nevyhnutná pre finálny výrobok. Ak je dôležité, mohlo by dôjsť k zníženiu kvality výrobku a dôsledky zníženia kvality by sa mali zobrať do úvahy.

³² Na to je potrebné vedieť, kam by sa tieto odvetvia premiestnili; úroveň právnych predpisov o životnom prostredí a zdraví v týchto krajinách; kvalita dostupných pracovných síl, infraštruktúry, dostupnej pôdy, nákladov na suroviny, náklady na dovoz a vývoz atď. Preto by bolo veľmi problematické odhadnúť, kvantifikovať alebo peňažne vyjadriť ktorýkoľvek z týchto vplyvov s vysokým stupňom istoty. Možno by však bolo možné opísať smerovanie vplyvu, ako napríklad či sú normy týkajúce sa životného prostredia rovnaké a či je pravdepodobné, že sa zmenia platy.

Definícia scenára by mala obsahovať typ vlastnosti/kvality, ktorá sa už nebude poskytovať a malo by byť možné odhadnúť hodnotu tejto kvality. Medzi príklady môže patriť zvýšenie počtu obetí pri požiaroch pri používaní menej účinných spomaľovačov horenia, zvýšenie počtu obetí pri dopravných nehodách alebo nižšia energetická účinnosť pri používaní alternatívy látky uvedenej v prílohe XIV.

Použitie kontrolného zoznamu uvedeného v dodatku G by malo uľahčiť identifikáciu hlavných účinkov.

Nedostupnosť finálneho výrobku dodávateľského reťazca

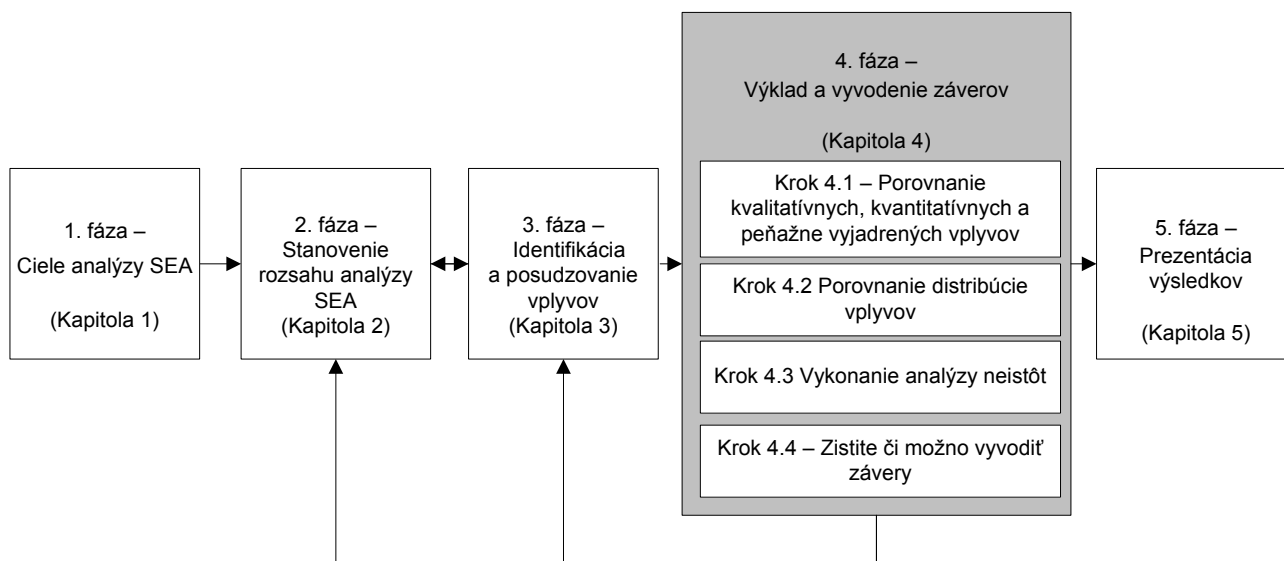
Keď dodávateľský reťazec prestane poskytovať spotrebný tovar alebo službu, hlavným vplyvom by bola strata blahobytu spotrebiteľov. Nie je jednoduché odhadnúť tieto straty, ale v časti 3.3 o ekonomických vplyvoch je uvedený prístup.

4 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 4. FÁZA: INTERPRETÁCIA A VYVODENIE ZÁVEROV

4.0 Úvod

Interpretácia a vyvodenie záverov je štvrtá fáza v rámci postupu analýzy SEA, ako je znázornené na Obrázok 16. Hlavným cieľom je prezentovať a porovnať kvalitatívne, kvantitatívne a peňažne vyjadrené náklady a výnosy rozdielu medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“.

Obrázok 16 Postup pri analýze SEA – 4. fáza



Hlavné kroky 4. fázy sú zobrazené na Obrázok 16. Každý krok je podrobnejšie vysvetlený v nasledujúcich častiach.

V tejto časti sa podrobne opisuje navrhovaný prístup k tejto fáze analýzy SEA. Uznáva sa, že celkový prístup k analýze SEA by mal byť iteračný a žiadateľ by mal túto fázu vykonať tak detailne, ako detailne bolo vykonané opakovanie prístupu analýzy SEA ako celku.

Ako pri všetkých fázach postupu analýzy SEA, žiadateľ by mal zobrať do úvahy aj neistoty vyskytujúce sa v údajoch a v analýze. Pri prezentácii výsledkov je potrebné zvážiť a zobrať do úvahy dôsledky neistôt.

4.1 Krok 4.1: Porovnanie kvalitatívnych, kvantitatívnych a peňažne vyjadrených vplyvov

Existuje niekoľko nástrojov analýzy SEA a komparatívnych techník, ktoré možno použiť pri porovnávaní vplyvov medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“.

Odporúča sa, aby žiadateľ/tretia strana začali prečítaním si kapitoly 5 Usmernení EK k posudzovaniu vplyvov (2009) – Ako porovnať jednotlivé možnosti? Uvádza niekoľko

komparatívnych techník, ktoré sa dajú použiť bez ohľadu na typ analýzy vytvorenej v predchádzajúcej fáze (napr. kvalitatívne alebo peňažne vyjadrené posúdenie).

Okrem toho sa odporúča, aby žiadateľ jasne rozlišoval, či sa vplyvy prejavujú v rámci alebo mimo EÚ a jasne a transparentne to uviedol v správe.

Stanovenie úrovne kvantifikácie, ktorá sa má použiť, sa najlepšie dosiahne pomocou iteračného postupu, ktorý sa začína kvalitatívnym posúdením vplyvov a pokračuje ďalšou analýzou vykonanou pri nasledujúcich opakovaníach, ak je to potrebné na získanie adekvátnych informácií pre proces rozhodovania. V niektorých prípadoch je kvalitatívna analýza postačujúca na vyvodenie podložených záverov, a v takých prípadoch ďalšia kvantifikácia nie je potrebná. V iných prípadoch kvantifikácia prináša do rozhodovacieho procesu pridanú hodnotu.

Ak vznikne potreba peňažného vyjadrenia, analýza nákladov a výnosov (CBA) je vhodným nástrojom na porovnanie kvantifikovaných a peňažne vyjadrených vplyvov. Analýza nákladov a výnosov využíva peňažne vyjadrené hodnoty. Všetky náklady a výnosy vyjadruje v štandardných jednotkách (väčšinou v eurách), aby bolo možné ich priame porovnanie. V praxi však pravdepodobne nebude možné peňažne vyjadriť všetky vplyvy (napr. sociálne vplyvy a širšie ekonomické vplyvy). Navyše môže byť problematické a niekedy dokonca až nemožné odhadnúť vplyvy na životné prostredie na základe súčasného stavu poznatkov. Niektoré náklady alebo výnosy nemajú trhovú hodnotu a v čase vykonania pokusov mohol byť nedostatok dostupných údajov na ocenenie v peňažnom vyjadrení, ktoré by sa mohlo použiť na transfer prínosov. V tomto kontexte by však bolo možné použiť trhovo založené metódy opisujúce priame obchodné a finančné zisky a straty, ako je napríklad strata produktivity (napr. pri produkcii obilia), náklady na replikáciu služieb (napr. čistenie vody) alebo dodatočné náklady na oddych a voľný čas.

V tomto usmernení sa navrhuje používanie prístupu typu analýzy nákladov a výnosov, ktorý zahŕňa uznanie, že nie všetky vplyvy sa dajú kvantifikovať alebo vyjadriť peňažne. Analýza ako taká by mala obsahovať kvantifikáciu a peňažné vyjadrenie vplyvov, pokiaľ je to možné (a vhodné) a kombináciu peňažne vyjadrených výsledkov s kvalitatívnymi a/alebo kvantitatívnymi opismi všetkých vplyvov, ktoré nie sú vyjadrené peňažne.

Iteračný prístup k analýze SEA znamená, že prvá „počiatočná“ analýza SEA sa môže vykonať pomocou okamžite dostupných informácií. Pravdepodobne bude pozostávať z prevažne kvalitatívnych informácií.

Preto sa navrhuje, aby žiadateľ:

- zozbieral všetky dostupné informácie a opísal všetky vplyvy kvalitatívne a
- vykonal nasledujúce kroky 4.2 a 4.3 týkajúce sa distribučnej analýzy a analýzy neistôt, následne zhodnotil výsledky a rozhodol, v akom rozsahu je vhodné analýzu vykonať z hľadiska lepšej kvantifikácie a peňažného vyjadrenia.

V **dodatku F** sú uvedené informácie o analýze nákladov a výnosov, ako aj o niekoľkých ďalších nástrojoch analýzy SEA, ako je analýza efektívnosti vynaložených nákladov (CEA) a multikriteriálna analýza (MCA). Vzhľadom na to, že nie všetky vplyvy sa dajú kvantifikovať a peňažne vyjadriť, prístup typu analýzy nákladov a výnosov navrhnutý vyššie vykazuje podobnosť s multikriteriálnou analýzou.

Ak by bolo ku všetkým kvantitatívnym a kvalitatívnym vplyvom priradené bodové hodnotenie a všetky by boli vážené za účelom získania celkového bodového hodnotenia, išlo by o formálnu multikriteriálnu analýzu. Použitie multikriteriálneho prístupu vrátane formálnejšieho bodového

hodnotenia a váženia, je užitočné pri dlhom zozname vplyvov, ktoré nie je možné vyjadriť peňažne. Ďalšie informácie sú uvedené v **dodatku F**.

4.1.1 Počiatočné (kvalitatívne) porovnanie vplyvov

Prvá iterácia porovnávania vplyvov môže vychádzať z výsledkov z kroku 3.1 (identifikácia vplyvov). Predpokladajúc, že vplyvy sú opísané buď kvalitatívne alebo kvantifikované na základe existujúcich informácií, výsledky je možné uviesť v správe vo forme tabuľky podobnej tabuľke, ktorá je uvedená ďalej v texte.

Vplyvy sú opísané ako rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“. Ako je znázornené v Tabuľka 10, môže existovať viac ako jeden „scenár nepoužívania“. Príklad sa týka látky (látka A, ktorá je uvedená v prílohe XV ako karcinogénna látka 2. kategórie), pre ktorú sa žiada o autorizáciu. Táto sa používa v prípravku, ktorý sa používa na poťahovanie káblov. Tieto káble sa následne používajú na výrobu motorov do práčok. Poznámka: Tento príklad by však vyžadoval autorizáciu pre prípravok na poťahovanie káblov a pre použitie prípravku na výrobu kábla. V prvom „scenári nepoužívania“ sa uvažuje o použití „nevhodnej“ alternatívnej látky B (ktorá sa považuje za menej toxickú pre ľudí, ale za viac ekotoxickú ako látka A). Látka B je o niečo lacnejšia ako látka A, ale znižuje kvalitu káblov (a preto sa pri analýze alternatív považuje za nevhodnú). V druhom „scenári nepoužívania“ sa predpokladá, že použitie látky A na výrobu káblov je premiestnené mimo EÚ a tieto káble následne dovážajú do EÚ výrobcovia motorov do práčok.

Tabuľka 10 Počiatočný kvalitatívny zoznam vplyvov a rizík pre dva potenciálne „scenáre nepoužívania“

Vplyvy alebo riziká	Rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“		
	„Scenár nepoužívania“ predstavuje „použitie inej látky B“	„Scenár nepoužívania“ predstavuje „premiestnenie výroby výrobku“	
Riziká alebo vplyvy na zdravie ľudí	Znížené riziká pre zdravie ľudí v dôsledku expozície zamestnancov, pretože alternatívna látka B je menej toxická *	Zníženie rizika expozície zamestnancov (v rámci EÚ) z 25 osôb v prípade „scenáru používania“ na 0 osôb v prípade „scenáru nepoužívania“	Dodatočné riziko expozície zamestnancov mimo EÚ danej látke. Očakáva sa, že > 25 zamestnancov bude vystavených expozícii rovnakej alebo vyššej koncentrácie
Riziká alebo vplyvy na životné prostredie	Zvýšené riziko pre vodné prostredie, pretože alternatívna látka B sa považuje za trvalejšiu	Žiadna zmena rizika pre vodné prostredie, pretože predstavuje globálne významnú znečisťujúcu látku	Žiadna zmena rizika pre vodné prostredie
Ekonomické vplyvy	Úspory nákladov pri výrobe nevhodnej alternatívnej látky B (je lacnejšia ako látka A)	Dodatočné náklady na dopravu a kontroly kvality atď. pre výrobcu motorov pri dovoze poťahovaných káblov	

Vplyvy alebo riziká	Rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“		
	„Scenár nepoužívania“ predstavuje „použitie inej látky B“	„Scenár nepoužívania“ predstavuje „premiestnenie výroby výrobku“	
	Jednorazové investičné náklady pre výrobcu motorov pri použití káblov poťahovaných látkou B Utopené náklady, pretože výrobné zariadenie ku koncu technickej a ekonomickej životnosti nebolo v prevádzke.	Formulátori prípravku a výrobcovia káblov z EÚ stratia pozíciu na trhu, čo môže mať za následok stratu hodnoty ich výrobných zariadení. Utopené náklady, pretože výrobné zariadenie ku koncu technickej a ekonomickej životnosti nebolo v prevádzke.	Získajú na tom formulátori prípravku a výrobcovia káblov z krajín mimo EÚ.
	Vyššie prevádzkové náklady (náklady na elektrickú energiu) pre spotrebiteľov práčov, pretože motor má nižšiu energetickú účinnosť.	Vyššie investičné náklady pre spotrebiteľov práčov, pretože motor bude drahší.	
Sociálne vplyvy	Nie sú očakávané žiadne výrazné účinky na zamestnanosť	Zrušenie 25 pracovných miest z dôvodu premiestnenia výroby.	Vytvorenie pracovných miest v krajinách mimo EÚ
Širšie ekonomické vplyvy, ako napríklad účinky na inováciu alebo obchod.	Neočakávajú sa žiadne významnejšie širšie ekonomické účinky (spoľahlivejšie závery o tomto type účinkov si vyžadujú kvantifikáciu dodatočných výrobných nákladov)	Neočakávajú sa žiadne významnejšie širšie ekonomické účinky (spoľahlivejšie závery o tomto type účinkov si vyžadujú kvantifikáciu dodatočných výrobných nákladov)	

Počas prvého opakovania analýzy SEA toto kvalitatívne posúdenie pokračuje krokom 4.2 týkajúcim sa distribučného posúdenia a následne krokom 4.3 týkajúcim sa analýzy neistôt.

Pri neskorších opakovaniach by porovnanie mohlo zahŕňať kvantitatívne a peňažne vyjadrené vplyvy.

4.1.2 Porovnanie kvalitatívnych, kvantitatívnych a peňažne vyjadrených vplyvov

Po zostavení zoznamu všetkých vplyvov vyjadrených kvalitatívne je potrebné ich v možnom rozsahu a primerane kvantifikovať na základe doplňujúcich údajov, ktoré boli zozbierané počas iteračnej analýzy. Náklady sú väčšinou vyjadrené (priamo) peňažne. Napríklad, dodatočnú spotrebu elektrickej energie (napr. v kWh) je možné vyjadriť v eurách (použitím ceny za kWh). Niektoré kvantifikované vplyvy (napr. zmeny zdravotného stavu) možno oceniť (napr. použitie ochoty platiť za prevenciu ochorenia). Použitím prístupu analýzy nákladov a výnosov je možné peňažne vyjadrený vplyvy zhrnúť do čistých súčasných hodnôt alebo anualizovaných nákladov, ako je uvedené v časti 3.7.

Zoznam kvantitatívne, peňažne a kvalitatívne opísaných vplyvov

Nie je pravdepodobné, aby sa všetky vplyvy kvantifikovali a/alebo peňažne vyjadrili. Všetky vplyvy (či už opísané kvalitatívne, kvantifikovane alebo vyjadrené peňažne) je potrebné uviesť spolu. Vplyvy však nesmú byť započítané dvakrát. Napríklad, ak sa uvádzajú náklady na dodatočnú spotrebu energie (v eurách), samotnú spotrebu (v kWh) netreba uvádzať, pretože by tak prišlo k dvojitému započítaniu.

Pri kvantifikovaných vplyvoch je potrebné náklady a výnosy s podobnými fyzickými vlastnosťami uvádzať súčasne, a kde je to možné, náklady by sa mali odrátať od výnosov. Napríklad, ak existujú údaje o počte zamestnancov vystavených účinkom tak v „scenári používania“, ako aj v „scenári nepoužívania“ a je možné odhadnúť čistý počet osôb vystavených expozícii, je možné vypočítať celkový čistý účinok (to si vyžaduje, aby účinky expozície boli porovnateľné).

Je potrebné poznamenať, že v analýze SEA je potrebné zdokumentovať hrubé náklady a výnosy, ako aj ich čisté vplyvy.

Po zhrnutí a zosumarizovaní vplyvov môže mať žiadateľ pocit, že je dostatok informácií na vyvodenie záverov. Pri rozhodovaní sa musia všetky vplyvy vzájomne vážiť (či už implicitne alebo explicitne), aby bolo možné dospieť k záveru, či prínosy pokračovania v používaní látky prevážia náklady.

4.1.3 Použitie alternatívnych nástrojov analýzy SEA

Vzhľadom na to, že vo väčšine prípadov sa nie všetky vplyvy dajú kvantifikovať a peňažne vyjadriť, navrhnutý prístup analýzy nákladov a výnosov je podobný multikriteriálnej analýze (MCA).

Ak by bolo ku všetkým kvantitatívnym a kvalitatívnym vplyvom priradené bodové hodnotenie a všetky by boli vážené za účelom získania celkového bodového hodnotenia, bola by to formálna multikriteriálna analýza.

Multikriteriálny prístup vrátane formálnejšieho bodového hodnotenia a váženia sa používa pri dlhom zozname vplyvov, ktoré nie sú peňažne vyjadrené, aby žiadateľ získal predstavu, čo je dôležité. Je však nesmierne dôležité, aby čitateľ analýzy SEA (t. j. v prípade rozhodovacieho procesu príslušný orgán) jednoducho mohol sledovať, ako súhrn vplyvov vznikol, vrátane spätnej dosledovateľnosti až k pôvodným neagregovaným vplyvom. Žiadateľ by mal preto radšej použiť výsledky multikriteriálnej analýzy na prediskutovanie toho, ktoré vplyvy sú významné a aké sú výhody a nedostatky pri porovnaní, a nie iba uviesť konečné výsledky multikriteriálnej analýzy. Konečné výsledky multikriteriálnej analýzy majú pre nasledovný postup len obmedzené použitie.

Usmernenie ako použiť multikriteriálnu analýzu je uvedené v dodatku F.

4.2 Krok 4.2: Porovnanie distribučných vplyvov

4.2.1 Úvod

Okrem hlavných výsledkov analýzy SEA je treba uviesť aj sociálno-ekonomickú analýzu distribučných nákladov a výnosov. Je dôležité zohľadniť náklady a výnosy:

- účastníkov dodávateľského reťazca - napr. výrobcov, dovozcov, následných užívateľov a subjektov na dodávateľskom trhu,

- koncového spotrebiteľa na finálny výrobok/službu – napr. cena a kvalita,
- rôznych sociálno-ekonomických skupín v rámci dodávateľského reťazca – napr. vysokokvalifikovaní, kvalifikovaní, manuálni a nekvalifikovaní zamestnanci a
- rôznych členských štátov alebo regiónov – napr. v rámci EÚ a mimo EÚ.

V Tabuľka 12 je uvedený príklad ako prezentovať distribučné vplyvy. Distribučné vplyvy uvedené v Tabuľka 12 možno rozdeliť v rámci dodávateľského reťazca a podľa sociálno-ekonomických skupín. Je možné zobrazit' aj účinky na jednotlivé skupiny, ako napríklad podľa veku a pohlavia, čo môže byť obzvlášť relevantné pre účinky na zdravie ľudí. Napríklad, riziká expozície osôb látke CMR môžu byť v rámci dodávateľského reťazca rôzne, a preto môžu ovplyvniť skupinu určitého pohlavia alebo veku viac ako ostatné. Distribučné vplyvy by sa nemali sústrediť len na zmenu ekonomických nákladov v rámci dodávateľského reťazca a pre všetky hlavné typy vplyvov. Je potrebné zvážiť, či je dôležité dokumentovať všetky typy distribučných vplyvov (napr. v jednom regióne môžu byť konkrétne druhy a ekosystémy ovplyvnené viac ako v inom, v závislosti od výsledku žiadosti).

4.2.2 Prístup

Jeden z prístupov ako zohľadniť distribučné vplyvy je použitie kontrolného zoznamu otázok ako výzvu na zamyslenie sa, ako by pokračovanie v používaní látky ovplyvnilo jednotlivé časti dodávateľského reťazca, osoby a regióny. V Tabuľka 11 je uvedený nevyčerpávajúci zoznam otázok, ktoré je možné zvážiť – nie všetky budú relevantné pre všetky analýzy SEA.

Na zodpovedanie týchto otázok väčšinou nie je potrebné zbierať žiadne ďalšie údaje ani vykonať žiadnu ďalšiu analýzu. Na základe analýzy vykonanej v 3. fáze (pozri časť 3.3 až 3.6 tohto usmernenia) by malo byť možné prejsť všetky otázky aspoň kvalitatívne na získanie opisu distribučných vplyvov. Ak je potrebná ďalšia analýza, je potrebné sa vrátiť do 3. fázy a zozbierať údaje špecifické pre analýzu distribučných vplyvov.

Tabuľka 11 Otázky pre zváženie distribučných účinkov

Analyzujte identifikované prínosy pokračovania v používaní látky (rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“) s cieľom určiť:

- Q1. Kto bude mať najpravdepodobnejšie prospech z pokračovania v používaní látky? (zvážte prínosy v rámci celého dodávateľského reťazca)
 - Q2. Ktoré konkrétne sektory budú mať najpravdepodobnejšie prospech z pokračovania v používaní látky?
 - Q3. Ktoré časti životného prostredia budú mať najpravdepodobnejšie prospech z pokračovania v používaní látky?
 - Q4. Ktoré vrstvy spoločnosti budú mať najpravdepodobnejšie prospech (zdravie ľudí) z pokračovania v používaní látky?
 - Q5. Ktoré geografické oblasti budú mať najpravdepodobnejšie prospech z pokračovania v používaní látky?
 - Q6. Ktoré vrstvy spoločnosti budú mať najpravdepodobnejšie prospech z pokračovania v
-

používaní látky?

Analyzujte identifikované náklady na pokračovanie používání (rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“) s cieľom určiť:

- Q7. Kto najpravdepodobnejšie utrpí škodu v dôsledku pokračovania v používaní látky? (zvážte náklady v rámci celého dodávateľského reťazca)
 - Q8. Ktoré konkrétne sektory najpravdepodobnejšie utrpia škodu v dôsledku pokračovania v používaní látky?
 - Q9. Nakoľko boli tieto odvetvia v minulosti odolné voči vynúteným zmenám?
 - Q10. Ktoré konkrétne regióny / časti životného prostredia najpravdepodobnejšie utrpia škodu v dôsledku pokračovania v používaní látky?
 - Q11. Ktoré konkrétne vrstvy spoločnosti najpravdepodobnejšie utrpia (zdravie ľudí) v dôsledku pokračovania v používaní látky?
 - Q12. Nakoľko je región závislý od zamestnanosti v týchto odvetviach?
 - Q13. Ktoré vrstvy spoločnosti najpravdepodobnejšie utrpia v dôsledku pokračovania v používaní látky?
-

4.2.3 Prezentácia distribučnej analýzy

Na prezentáciu distribučných účinkov je možné použiť kvalitatívnu alebo semikvantitatívnu stupnicu (Tabuľka 12). K tabuľke je potrebné priložiť opis kvalitatívnych a kvantitatívnych distribučných nákladov a výnosov na účely objasnenia toho, ako boli výsledky získané.

Tabuľka 12 Distribučné vplyvy*

Distribučná analýza	Prínosy pokračovania v používaní	Náklady pokračovania v používaní
Dodávatelia z EÚ		
Dodávatelia z krajín mimo EÚ		
Dovozcovia		
Výrobcovia z EÚ		
1. skupina následných užívateľov - použitie poskytovateľov služieb A		
2. skupina následných užívateľov .. atď.		
Koncový zákazník		
Verejnosť		
Regulačné orgány		
Región x		
Región y		
Sociálno-ekonomická skupina¹		
Skupina A – vysokokvalifikovaní		
Skupina B – s požadovanou kvalifikáciou/čiastočne kvalifikovaní		
Skupina C – Manuálni/nekvalifikovaní		

* Závažnosť vplyvov: buď peňažne vyjadrené alebo podľa stupnice vysoká (+++ alebo ---), stredná (++ alebo --), nízka (+ alebo -) alebo neuplatňuje sa (n/a)

¹ Existuje niekoľko klasifikácií skupín zamestnania. Je však možné použiť tento všeobecný prístup: Skupina A: Manažéri a riadiaci pracovníci, odborné zamestnania a vedľajšie odborné a technické pracovné pozície. Skupina B: Administratívne a sekretárske práce, kvalifikované obchodné povolania a povolania v oblasti osobných služieb. Skupina C: Pracovné pozície v oblasti predaja a služieb zákazníkom, procesov, v závode a pri prevádzke strojov a základné povolania. Táto problematika je podrobne uvedená v dodatku D.4.

4.3 Krok 4.3 Posúdenie toho, ako môžu neistoty v analýze zmeniť výsledok analýzy SEA

4.3.1 Úvod

V rámci celého tohto usmernenia sa zdôrazňuje, že je potrebné zobrať do úvahy a zaznamenať neistoty počas vypracúvania analýzy SEA, či už vznikli v dôsledku pochopenia správania účastníkov príslušných dodávateľských reťazcov pri reakcii alebo pri odhadoch oceňovania rozsahu vplyvov (alebo akýchkoľvek iných aspektov). Žiadateľ by mal byť schopný preukázať rozsah, v akom sa pri analýze SEA zohľadňujú tieto potenciálne neistoty.

Účelom analýzy neistôt je testovať celkové neistoty v rámci analýzy SEA. Táto analýza môže mať niekoľko možných výsledkov:

- Návrat do 2. fázy a vykonanie ďalšej analýzy o špecifickom správaní pri reakciách, napr. či je možné zúžiť potenciálne správanie pri reakciách za účelom získania lepšieho odhadu vplyvov „scenára, resp. scenára nepoužívania“ v 3. fáze.
- Návrat do 3. fázy a vykonanie ďalšej analýzy posudzovania špecifických vplyvov za účelom zníženia variability³³ alebo neistoty pri odhadoch.
- Návrat do 3. fázy a vykonanie ďalšieho zopakovania posudzovania hlavných vplyvov (rozhodnutie, či je na účely získania jednoznačného záveru potrebné viac kvantitatívne alebo peňažne vyjadrené hodnotenie).
- Určenie toho, či hodnotenie čistých prínosov pre výrobcov, dovozcov, následných užívateľov, distribútorov, spotrebiteľov a spoločnosť ako celok v rámci rozdielu medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“ v porovnaní s čistými nákladmi pre zdravie ľudí a životné prostredie v rámci rozdielu medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“, je dostatočné rozsiahle na vyvodenie záveru na základe analýzy SEA.

Pri predchádzajúcich troch výsledkoch (vedúcich k opakovaniam) je možné doplnujúco použiť analýzu neistôt na účely zamerania sa na ďalšie získavanie údajov a posudzovanie vplyvov na hlavné neistoty a tým pádom sa zamerať na ďalšiu prácu čo najviac nákladovo efektívne.

V ďalšej časti sa krok po kroku opisuje prístup na vykonanie analýzy neistôt.

Po dokončení analýzy SEA je potrebné v správe z analýzy SEA zdokumentovať finálnu analýzu neistôt (časť 4.3.3).

4.3.2 Prístup

Úroveň využitia zdrojov na analýzu neistôt a rozsah podrobností, do akých je vypracovaná, by mal zodpovedať rozsahu analýzy SEA. Navrhuje sa postupovať krok po kroku, začať jednoduchým kvalitatívnym hodnotením neistôt, čo môže byť samo o sebe dostačujúce na určenie toho, či neistoty ovplyvňujú výsledok analýzy SEA a či je teda potrebná ďalšia analýza. Ak sú neistoty rozhodujúce pre výsledok analýzy SEA, bude pravdepodobne potrebné kvantitatívnejšie hodnotenie pomocou deterministického prístupu a následne, podľa potreby a podľa možnosti, vykonať hodnotenie pravdepodobnosti.

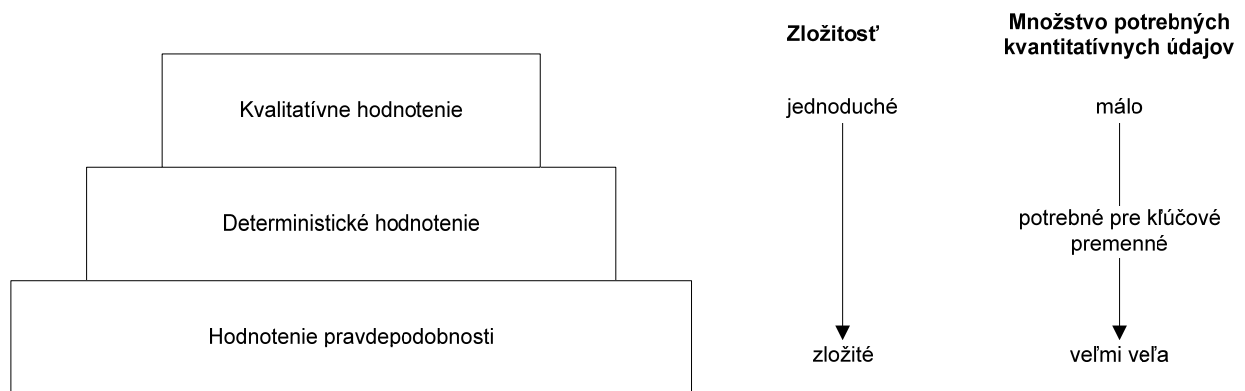
Na Obrázok 17 je znázornený tento prístup krok za krokom a Obrázok 18 zobrazuje tento postup podrobnejšie. Deterministický prístup obvykle zahŕňa zjednodušenú analýzu citlivosti alebo analýzu scenára, pričom pre hlavné náklady a výnosy identifikované v analýze SEA sú stanovené minimálne a maximálne odhady. Pravdepodobnostný prístup priraduje pravdepodobnosti celej škále odhadovaných výsledkov pre jednotlivé vplyvy (ako aj hlavné vstupné parametre).

Jednotlivé prístupy sú opísané ďalej v texte.

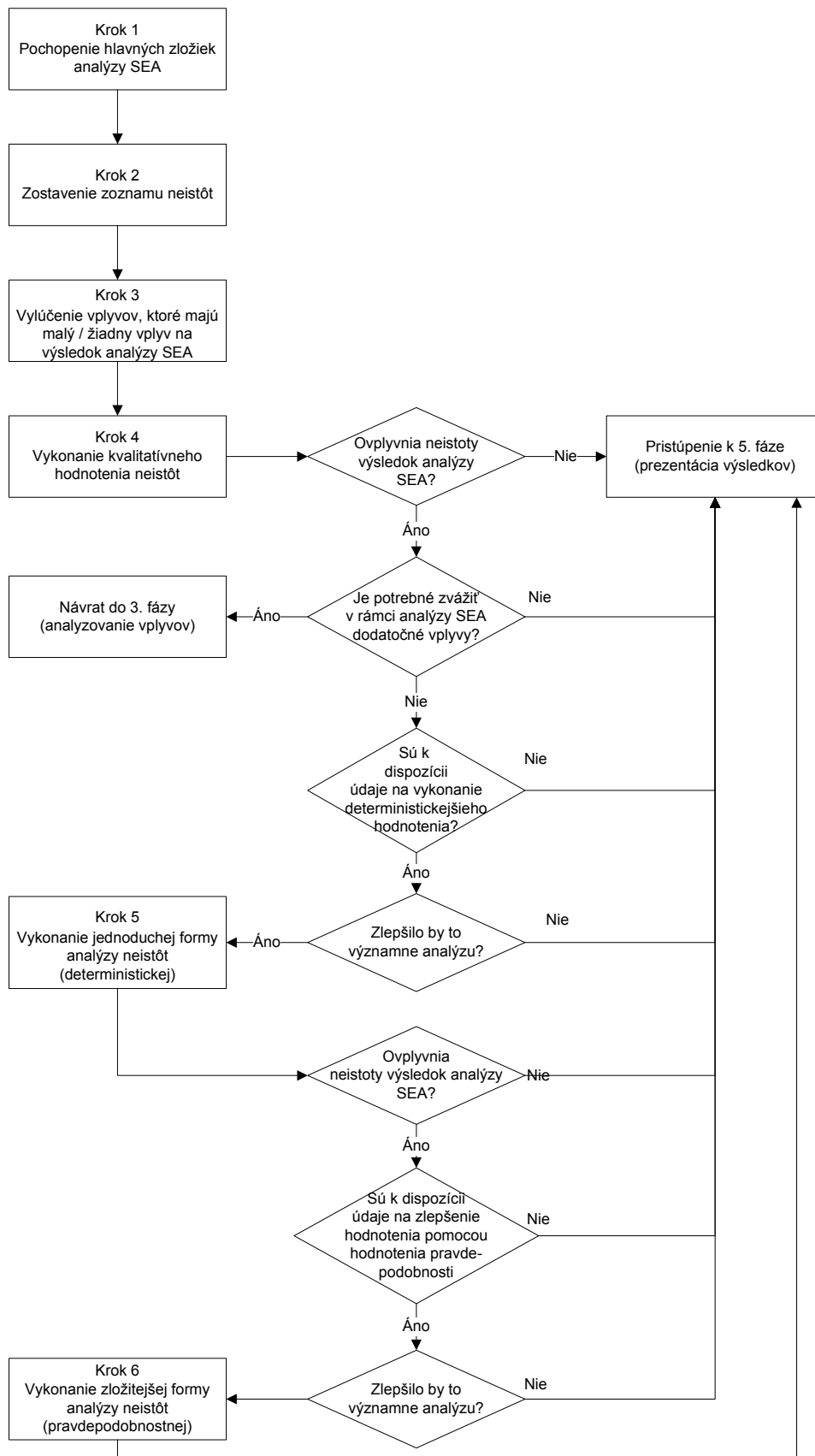
V **dotatku E** sa uvádzajú informácie o viacerých technikách vykonávania analýzy neistôt a technikách, ktoré môžu pomôcť znížiť variabilitu vplyvov (t. j. pomôcť získať užší odhad vplyvu).

³³ Definície variability, neistoty a rizika sú uvedené v dodatku E.

Obrázok 17 Prístup k analýze neistôt krok po kroku



Obrázok 18 Postup pri analýze neistôt



Nasleduje stručný opis prístupu znázorneného na Obrázok 17

Krok 1 Vykonať jednoduché hodnotenie neistôt a rozhodnúť, či je potrebná ďalšia analýza (t. j. kvalitatívne hodnotenie)

Pri vypracovaní analýzy SEA je potrebné identifikovať príslušné neistoty vo všetkých príslušných fázach. Ďalším krokom je určenie smeru a rozsahu každej neistoty. Pojem smer sa týka stanovenia pravdepodobnosti toho, či sa neistota prejaví ako podcenenie alebo precenenie. Rozsah sa týka stanovenia toho, v akom rozsahu môže neistota zmeniť výsledok analýzy SEA (napr. či je pravdepodobné, že bude mať malý, stredný alebo veľký účinok). Na znázornenie smeru a rozsahu každej neistoty môžete použiť systém zostavenia poradia, ako napríklad +++, ++, +, -, -- alebo --- (napr. +++ je veľké precenenie).

Odhady, ktoré pravdepodobne nezmenia výsledok analýzy SEA (t. j. menšie odhady), vo všeobecnosti nie je potrebné ďalej posudzovať. Tieto menšie odhady pravdepodobne zahŕňajú reziduálne neistoty, ktoré sa nemenia, a to bez ohľadu na úroveň vykonanej analýzy.

Krok 2 Vykonať prechodnú formu analýzy neistôt (t. j. deterministické hodnotenie)

Výraznejšie neistoty možno hodnotiť buď pomocou analýzy citlivosti alebo analýzy scenára. Použitím najlepších dostupných informácií (napr. z konzultácií s dodávateľským reťazcom) sa stanovujú minimálne a maximálne odhady pre každý z hlavných nákladov a výnosov identifikovaných pri analýze SEA.

Analýza citlivosti sa vykonáva obmieňaním jednotlivých faktorov (napr. kvantifikovaná hodnota účinku) v čase a zaznamenáva sa vplyv na celkové výsledky.

Analýza scenára môže zahŕňať obmieňanie viacerých faktorov v čase.

Ak nie je možné stanoviť reálne najnižšie a najvyššie odhady, tak potom nie je možné vykonať žiadnu ďalšiu analýzu.

Ak prínosy „scenáru používania“ prevážia náklady podľa scenára najnižších, ako aj scenára najvyšších odhadov, potom nie je potrebná žiadna ďalšia analýza. Ak sa však výsledky analýzy SEA líšia, bude možno potrebné vykonať komplexnejšiu analýzu pravdepodobnosti (krok 4.3c) alebo by sa mal ďalej zvážiť rozsah hodnôt, ktoré môžu hlavné parametre v skutočnosti dosiahnuť. Na Obrázok 19 je znázornený postup deterministického hodnotenia.

Podobne, ak neistoty sťažujú určenie sociálno-ekonomických vplyvov pri použití najnižších a najvyšších odhadov scenára pre každý relevantný vplyv, potom je potrebná komplexnejšia pravdepodobnostná analýza.

Krok 3 Vykonať komplexnejšiu formu analýzy neistôt (t. j. hodnotenie pravdepodobnosti)

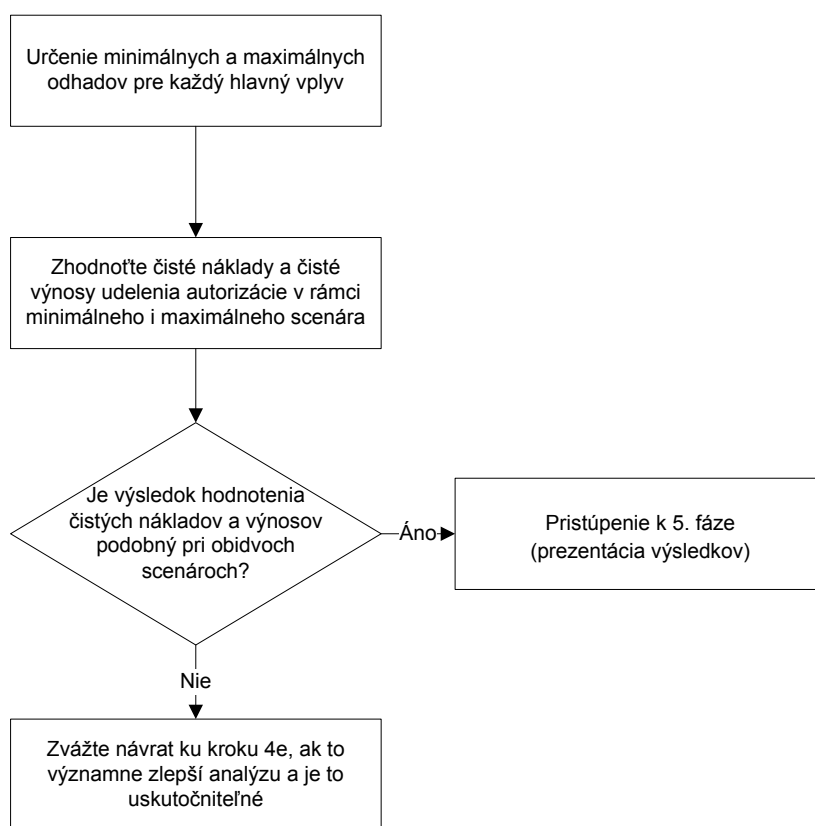
Deterministický prístup pomáha objasniť celkový význam neistôt, ale nezohľadňuje pravdepodobnosť výskytu určitého odhadu alebo výsledku. Toto sa dá dosiahnuť hodnotením pravdepodobnosti.

Pri hodnotení pravdepodobnosti sú jednotlivým vplyvom priradené pravdepodobnosti k celému radu odhadovaných výsledkov. Pravdepodobnosť jednotlivých výsledkov sa

vynásobí odhadom pre daný výsledok a získa sa očakávaná hodnota odhadu.

Ak sa namiesto odhadov minimálnych a maximálnych hodnôt scenára použije očakávaná hodnota pre každý vplyv, vyžiada si to posúdenie hlavných sociálno-ekonomických vplyvov. Výsledky by sa mali zdokumentovať spolu s výsledkami analýzy SEA, aby Výbor pre socio-ekonomickú analýzu lepšie porozumel tomu, ako by neistoty mohli zmeniť výsledok analýzy SEA. **Ak nie je možné priradiť pravdepodobnosti k celému radu odhadov, potom nie je možné vykonať ďalšiu analýzu.** Na vykonanie pravdepodobnostnej analýzy neistôt sú vo všeobecnosti potrebné odborné vedomosti.

Obrázok 19 Postup pri deterministickej analýze neistôt



4.3.3 Prezentácia analýzy neistôt

Žiadateľ alebo tretia strana by mali opísať:

- zhodnotenie celkového stupňa neistoty a dôvery, ktorú možno mať v analýzu a jej zisteniam,
- pochopenie hlavných zdrojov neistoty a ich vplyvov na analýzu,
- pochopenie rozhodujúcich predpokladov a ich významu pre analýzu a zistenia, ktoré by malo zahŕňať podrobné informácie o všetkých predpokladoch, ktoré súvisia so subjektívnymi úsudkami analytikov vykonávajúcich analýzu,
- poznatky o nedôležitých predpokladoch a prečo sa považujú za nedôležité,

- pochopenie rozsahu, v akom by prijateľné alternatívne predpoklady mohli ovplyvniť niektoré závery a
- znalosť hlavných vedeckých diskusií týkajúcich sa posúdenia a naznačenia toho, aký rozdiel by mohli spôsobiť pokiaľ ide o závery.

V Tabuľka 13 sa uvádza príklad možnej prezentácie predpokladov použitých pri analýze SEA.

Tabuľka 13 Predpoklady použité pri analýze SEA

Vplyv/premenná	Štandardné predpoklady/údaje/odhady použité na posúdenie vplyvu	Odôvodnenie použitia príslušného predpokladu/údajov/odhadu
Diskontná sadzba	4 %	Je to v súlade s Usmerneniami EK k posudzovaniu vplyvov.
Tieňová cena ³⁴ CO ₂	20 EUR/tona	Súčasná trhovú cena CO ₂

V Tabuľka 14 je uvedený príklad možnej prezentácie zistení analýzy neistôt.

³⁴ Tieňová cena uhlíka zachytáva náklady na odstránenie škôd následkom zmeny klímy spôsobených každou ďalšou tonou emisií skleníkových plynov.

Tabuľka 14 Výsledky analýzy neistôt

Predpoklady/dátum /odhady	Štandardné predpoklady/údaje/ odhady použité na posúdenie vplyvu	Úroveň neistoty/alternatívne predpoklady	Potenciálny vplyv na výsledok analýzy SEA
Diskontná sadzba	4 %	Môže to podceňovať budúce čisté výnosy prínosov pre životné prostredie a zdravie, ktoré sa môžu vyskytnúť po 30-tich rokoch. Ako analýzu citlivosti je možné použiť klesajúcu diskontnú sadzbu.	(V tomto poličku by mal žiadateľ uviesť výsledky použitia klesajúcej diskontnej sadzby)
Tieňová cena CO ₂	20 EUR/tona	Pre citlivosť je možné použiť odhad tieňovej ceny v Spojenom kráľovstve za uhlík v roku 2008 (26 GBP/t)	(V tomto poličku by mal žiadateľ uviesť účinky na výsledok analýzy SEA pomocou odhadu 20 EUR/tona a odhadu 26 GBP/t v UK)

4.4 Krok 4.4 Rozhodnutie o postupe pri analýze SEA

Po porovnaní vplyvov a vykonaní analýzy neistôt je možné prezentovať všetky hlavné vplyvy a výsledky analýzy neistôt.

Je dôležité prezentovať všetky najvýznamnejšie vplyvy spolu s hlavnými predpokladmi s cieľom zabezpečiť transparentný opis analýzy. Je dôležité prezentovať aj to, aké vplyvy boli vyhodnotené ako menej dôležité. Poukáže to aj na skutočnosť, že ste tieto vplyvy skutočne zvažili.

Na účely vyvodenia záverov je potrebné vzájomne vyvážiť pozitívne i negatívne vplyvy a zvažiť každý „scenár nepoužívania“. Keďže analýza SEA môže vyžadovať viac ako jedno zopakovanie, môže to spôsobiť, že:

1. Bez vykonania ďalšieho opakovania s podrobnejším hodnotením nebude možné vyvodit' žiadny jasný záver. Vráťte sa späť do 2. fázy a opätovne zvažte rozsah analýzy SEA alebo do 3. fázy na zlepšenie identifikácie a posúdenia vplyvov.
2. Ak prínosy (vrátane ušetrených nákladov) pokračovania v používaní látky pravdepodobne neprevážia riziká pokračovania v používaní látky (pre zdravie a životné prostredie), žiadateľ by mal zvažiť, či má žiadosť predložiť, pretože bude pravdepodobne neúspešná.

3. Ak analýza SEA jasne preukáže, že prínosy pokračovania v používaní prevážia riziká pokračovania v používaní (pre zdravie a životné prostredie), analýzu SEA je možné dokončiť bez podrobnejšej analýzy. V takomto prípade prejdite na krok 5 – prezentácia výsledkov.

Rámček 1 Tip: Zásada proporcionality

Je náročné poskytnúť presné usmernenie k tomu, nakoľko podrobné informácie je potrebné uviesť v analýze SEA pokiaľ nebudú spracované viaceré žiadosti o autorizáciu a a pokiaľ o nich nebude rozhodnuté.

Vo všeobecnosti by sa žiadateľ mal snažiť zostaviť čo najlepšie podloženú argumentáciu, avšak keďže zdroje na vypracovanie analýzy SEA sú obmedzené, mali by byť úmerné riešenému problému. Miera podrobnosti by preto mala byť dostatočná na preukázanie dôkladného hodnotenia nákladov a výnosov, nemusí však zahŕňať informácie, ktoré nie sú pre hodnotenie žiadnym podstatným ďalším prínosom.

Pri zohľadňovaní proporcionality toho, nakoľko podrobné informácie sa majú do analýzy zahrnúť, žiadateľ by mal zvážiť toto:

1) Čím vyššia je absolútna úroveň nákladov a výnosov, tým viac podrobných informácií a tým rozsiahlejšia kvantifikácia sú potrebné. Inak však, ak sú však napríklad náklady evidentne veľmi vysoké a výnosy veľmi nízke, nasvedčovalo by to tomu, že doplňujúca rozsiahla analýza by mala len malý význam.

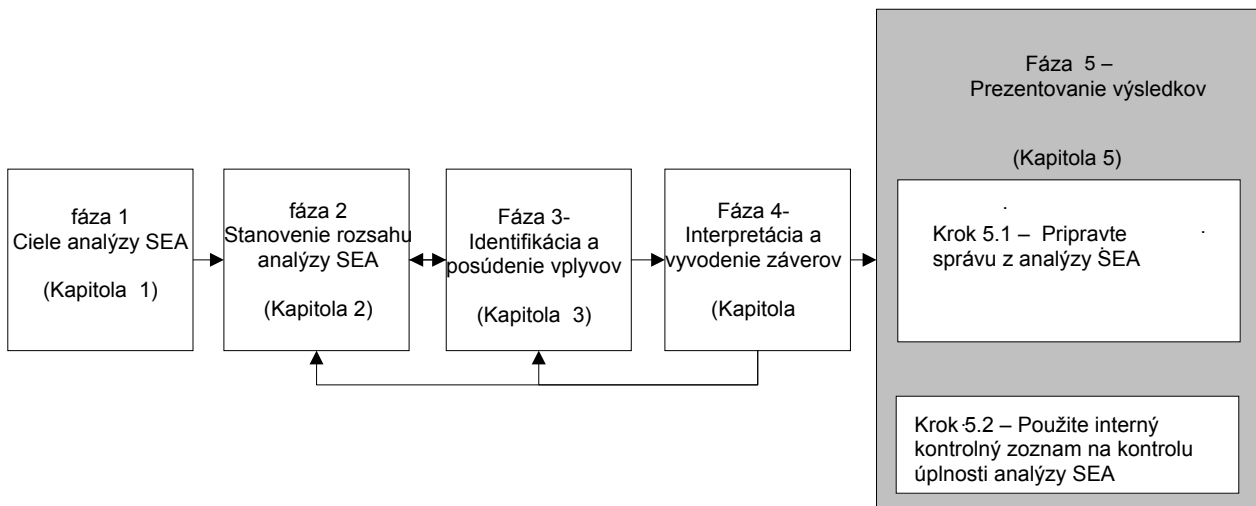
2) Čím vyššia je rovnováha medzi prínosmi a rizikami/nákladmi, tým viac podrobných informácií a tým rozsiahlejšia kvantifikácia sú potrebné.

Vzhľadom na rôzne všeobecné „scenáre nepoužívania“ je pravdepodobné, že ak sa v rámci „scenára nepoužívania“ uplatňuje alternatíva, ktorú žiadateľ považuje za nevhodnú (nemá za následok celkové zlepšenie), analýza si vyžiada viac podrobných informácií a rozsiahlejšiu kvantifikáciu.

5 POSTUP PRI ANALÝZE SEA – 5. FÁZA: PREZENTÁCIA VÝSLEDKOV

5.0 Úvod

Obrázok 20 Postup pri analýze SEA – 5. fáza



5. fáza je záverečnou fázou postupu analýzy SEA. Jej cieľom je **zdôrazniť hlavné zistenia analýzy SEA, ktoré by mal zvážiť výbor pre socio-ekonomickú analýzu pri príprave svojho stanoviska a Komisia by ich mala zohľadniť pri rozhodovaní**. Výsledky analýzy sú zhrnuté v správe z analýzy SEA spolu s hlavnými predpokladmi použitými v rámci analýzy SEA a zisteniami z analýzy neistoty.

Žiadateľ by mal zdokumentovať analytický proces a prijaté rozhodnutia o tom, ktoré scenáre a ktoré vplyvy boli zahrnuté do analýzy SEA. Malo by sa to urobiť v rámci procesu vypracovávania analýzy SEA. V tejto časti sa uvádza usmernenie, ako zdokumentovať a prezentovať analýzu SEA. Žiadateľ by si mal najprv pozrieť Usmernenia EK k posudzovaniu vplyvov (2009), a najmä časť II kapitoly 9 (Prezentácia zistení: Správa z posudzovania vplyvov). V nasledujúcej kapitole sa uvádzajú niektoré zásady *osvedčeného postupu*, ktoré by sa mali dodržiavať. Nasleduje zhrnutie týchto zásad:

- Pripravte súhrnnú správu – Je dôležité rozlišovať medzi prácou vykonanou na analýze SEA – „proces“ a konečná „správa“ obsahujúca zhrnutie tohto „procesu“. V zhrnutí by sa malo uviesť len zhrnutie zistení analýzy SEA, zatiaľ čo správa z analýzy SEA by mala obsahovať opis vykonaných činností a použité metodiky (napr. na posudzovanie vplyvov) počas analýzy SEA, ako aj výsledky analýzy SEA.
- V záverečnej správe z analýzy SEA nezabudnite zdokumentovať všetky rozhodnutia, neistoty alebo použité predpoklady na zlepšenie transparentnosti. Bude tiež potrebné špecifikovať, ktoré metodiky sa použili na posúdenie a porovnanie vplyvov, napr. analýza nákladov a výnosov alebo multikriteriálna analýza.

- Snažte sa, aby bola jednoduchá – Ideálne by bolo, keby každý laik bol schopný sledovať tvrdenia a chápal pozitívne a negatívne vplyvy každého scenára posudzovaného v rámci analýzy SEA. Na zlepšenie pochopiteľnosti a zrozumiteľnosti správy z analýzy SEA použite tabuľky a diagramy na zhrnutie hlavných bodov. Príklady takýchto tabuliek nájdete v časti III Usmernení EK k posudzovaniu vplyvov a niektoré tabuľky boli zahrnuté do 4. fázy tohto usmernenia. Upozorňujeme však, že zjednodušenie nevyhnutne neznamená veľmi krátku správu. Mala by obsahovať všetky informácie potrebné na sledovanie argumentácie – v prípade potreby sa môžu použiť dodatky.

5.1 Krok 5.1 Informácie o podávaní správ o analýze SEA

Uvedené usmernenie je myslené ako orientačné usmernenie, čo možno uviesť v správe z analýzy SEA podľa štruktúry formátu analýzy SEA, ktorá je uverejnená na webovej stránke agentúry.

5.1.1 Usmernenie ako vyplniť formulár

Prehľad

Odporúča sa, aby užívateľ vykonal analýzu SEA podľa postupu uvedeného v tomto usmernení. Tento postup je podrobne vysvetlený v kapitolách 1 až 5.

Tretím stranám, ktoré prispievajú do analýzy SEA, sa z dôvodu transparentnosti odporúča, aby sa formátom poskytnutým agentúrou riadili nakoľko je to možné, dokonca aj keď majú v úmysle predložiť obmedzené množstvo informácií.

Zhrnutie analýzy SEA

Táto časť sa vyplní, keď sú známe výsledky analýzy SEA a boli dokončené závery.

Ciele a rozsah analýzy SEA

Odporúča sa, aby si užívateľ prečítal kapitoly 1 a 2, aby úplne pochopil otázky týkajúce sa stanovovania cieľov analýzy SEA, hraníc, vymedzení „scenára používania“ a „scenára nepoužívania“. Je dôležité, aby bolo možné vymedziť každý scenár a uviedol sa zoznam potenciálnych vplyvov v prípade udelenia autorizácie na používanie látky na konkrétne použitia, ako aj vplyvov v prípade, ak nebude možné látku používať na tieto použitia uvedené v žiadosti. Je však nepravdepodobné, že by bolo možné použiť usmernenie krok za krokom bez toho, aby si užívateľ nepozrel predchádzajúce kroky postupu. Preto bol postup použitý v rámci „fázy stanovovania rozsahu“ navrhnutý tak, aby užívateľ vykonal akékoľvek potrebné zopakovania krokov (iterácie) logickým a efektívnym spôsobom. Zahrnutie týchto hlavných iterácií do jednej fázy by malo zlepšiť transparentnosť postupu pri analýze SEA.

Analýza vplyvov

Pre žiadateľa táto časť poskytuje ideálny prehľad, využitím prístupu nákladov a výnosov (tento je vysvetlený v kapitole 4), všetkých čistých vplyvov autorizácie v porovnaní so „scenárom nepoužívania“ (t.j. rozdiely medzi dvoma scenármi). Nemusí byť možné alebo potrebné

kvantifikovať všetky vplyvy. Môže to byť napríklad v dôsledku nedostatku údajov na konverziu environmentálnych rizík na vplyvy (ktorým potom možno priradiť peňažnú hodnotu) alebo sa môže stať, že niektoré vplyvy sú také závažné, že na účely posúdenia problému sa bude za považovať za vhodné vykonanie kvalitatívneho posúdenia. Užívateľ by si mal pozrieť kapitolu 3 tohto usmernenia.

Popri posúdení rozsahu vplyvu bude potrebné vysvetliť aj ako sa tieto vplyvy prejavujú v jednotlivých vrstvách spoločnosti (t. j. distribučné vplyvy na miestne/regionálne hospodárstvo, ako je zamestnanie, trestná činnosť a regenerácia). Užívateľ by si mal pozrieť kapitolu 4 tohto usmernenia.

Pokiaľ ide o zainteresované strany, ktoré chcú predložiť konkrétne informácie a nie úplnú analýzu SEA, tieto nemusia nevyhnutne reprodukovat' celú analýzu. Je pravdepodobné, že sa zamerajú na analýzu alternatív. Odporúča sa však, aby sa vplyv týchto „nových“ informácií uviedol v kontexte toho, ako tieto „nové“ informácie ovplyvnia výsledok analýzy SEA žiadateľa.

Výklad a vyvodenie záverov

Tu by mal užívateľ predložiť zistenia svojej analýzy SEA alebo svoj príspevok do inej analýzy SEA. Tu by sa mali uviesť akékoľvek prípadné použité predpoklady (vrátane metodiky, ktorá bola použitá) a ako môže neistota ovplyvniť výsledok analýzy SEA. Užívateľ by si mal pozrieť kapitolu 4 tohto usmernenia.

Užívateľ by mal opísať svoj prípad predkladaný na autorizáciu alebo v prípade niektorých zainteresovaných strán, predložiť argumenty prečo by sa mala žiadosť zamietnuť, alebo predložiť argumenty na podporu žiadosti.

Dodatok

Odporúča sa, aby užívateľ vo svojej analýze SEA alebo vo svojom príspevku do inej analýzy SEA zdokumentoval:

- zdroje údajov;
- ako údaje získal a
- s kým sa konzultovalo.

To zlepši transparentnosť výsledkov a uľahčí posúdenie, či sa údaje získali zo spoľahlivých zdrojov. Môžu sa tu uviesť akékoľvek použité dotazníky a použitá literatúra o peňažnom oceňovaní vplyvov.

5.2 Krok 5.2 Kontrola toho, či boli zahrnuté predpoklady a neistoty

Nasledujúce tabuľky sa môžu použiť jednak ako protokol krokov na sledovanie analýz a rozhodnutí urobených počas vypracovávania analýzy SEA, ale aj na zdokumentovanie celého postupu.

Prvá tabuľka slúži na zdokumentovanie analýzy a argumentov za zahrnutie „scenárov nepoužívania“ do analýzy SEA.

Tabuľka 15 Záznam z auditu (audit trail) „scenárov nepoužívania“

Názov „scenáru nepoužívania“	Zohľadnené vo fáze stanovovania rozsahu	Zahrnutý do konečnej analýzy SEA	Ak nie, uveďte, prosím, dôvody prečo – opis/argumenty
	áno/nie	áno/nie	
Použitie nevhodnej alternatívy 1			
Použitie nevhodnej alternatívy 2			
Použitie nevhodnej alternatívy 3			
Premiestnenie výroby			
Funkcia, ktorá nie je dodávaná a znížená kvalita/dostupnosť spotrebného tovaru/služieb pre následných užívateľov			
Akékoľvek iné relevantné „scenáre nepoužívania“			

Ďalšia tabuľka je pre audit trail (záznam z auditu) vplyvov. Je potrebné, aby sa vyplnila tabuľka za každý vopred prijatý „scenár nepoužívania“ na posudzovanie vplyvov.

Tabuľka 16 Záznam z auditu (audit trail) „scenárov nepoužívania“

Vplyv	č.*	Predpoklady/ opis	Úroveň istoty	Účinok na odhadnutý vplyv	Účinok na celkový výsledok analýzy SEA	Potreba ďalšieho zberu údajov
Vplyv 1	1					
	2					
	3					
Vplyv 2	1					
Vplyv 3	1					
	2					
Vplyv N						

Poznámky *) Iterácia č.

5.3 Krok 5.3 Interný kontrolný zoznam pred predložením analýzy SEA

Táto časť obsahuje interný kontrolný zoznam informácií, ktorý môže žiadateľ použiť pred predložením svojej správy z analýzy SEA Výboru pre analýzy SEA (SEAC). Je potrebné poznamenať, že otázky uvedené v kontrolnom zozname nie sú vyčerpávajúce a kontrolný zoznam je len orientačný a taktiež, že od žiadateľa sa nevyhnutne neočakáva, že odpovie „áno“ na všetky otázky. V záujme transparentnosti môže žiadateľ priložiť vyplnený kontrolný zoznam k svojej správe z analýzy SEA.

Pre výbor pre socio-ekonomickú analýzu by mohlo byť užitočné, keby sa predložil kontrolný zoznam (alebo podobný zoznam) na preukázanie aké informácie boli zahrnuté do analýzy SEA³⁵ spolu s odkazmi, kde v správe z analýzy SEA možno nájsť informácie, ktoré sú odpoveďami na jednotlivé otázky (toto môže byť obzvlášť významné pre zainteresované strany, ktoré nejakým obmedzeným spôsobom prispeli do predkladanej správy z analýzy SEA).

Vzor na pomoc pri predkladaní správ z analýzy SEA je uvedený v **dodatku A**, ktorý obsahuje príklad, ako možno zorganizovať a prezentovať zistenia analýzy SEA.

Zhrnutie analýzy SEA

(Táto časť správy z analýzy SEA by sa mala dokončiť ako posledná)

✓

1. Zhrnuli ste, ktorí užívatelia boli zahrnutí do analýzy SEA?

2. Zhrnuli ste hlavné vplyvy?

3. Uviedli ste zhrnutie výsledkov SEA?

4. Uviedli ste závery jasným a výstižným spôsobom?

Ciele a zámery

✓

5. Stanovili ste ciele a zámery analýzy SEA?

6. Opísali ste „scenáre používania“ a „scenáre nepoužívania“?

7. Zvážili ste budúce trendy používania látky?

³⁵ Uvedenie všetkých aspektov na kontrolnom zozname nezaručuje, že žiadosť o autorizáciu bude úspešná.

8. Uvedli ste, ktoré použitia sú zahrnuté do analýzy SEA?

Analýza vplyvov

✓

10. Zvážili ste, či má význam analyzovať a opísať hlavné ekonomické vplyvy „scenára používania“ v porovnaní so „scenárom nepoužívania“? Ak áno, urobili ste tak?

11. Zvážili ste, či má význam analyzovať a opísať hlavné riziká/vplyvy „scenára používania“ na zdravie v porovnaní so „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“? Ak áno, urobili ste tak?

12. Zvážili ste, či má význam analyzovať a opísať hlavné riziká/vplyvy „scenára používania“ na životné prostredie v porovnaní so „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“? Ak áno, urobili ste tak?

13. Zvážili ste, či má význam analyzovať a opísať hlavné sociálne vplyvy „scenáru používania“ v porovnaní so „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“? Ak to má význam, urobili ste tak?

14. Zvážili ste, či má význam analyzovať a opísať hlavné vplyvy „scenáru používania“ na obchod a hospodársku súťaž, ako aj širšie ekonomické vplyvy v porovnaní so „scenárom, resp. scenármi nepoužívania“? Ak áno, urobili ste tak?

15. Zabezpečili ste konzistentnosť analýzy, napr. zdrojov referenčných údajov a stanovených cien v bežnom roku (základnom roku). (Zvážte, či je možné, aby čitateľ pochopil metodiku a či je schopný, kde to prichádza do úvahy, reprodukovať výsledky.)

16. Diskontovali ste v príslušných prípadoch všetky prípadné peňažne vyjadrené vplyvy?

17. Vykonali ste analýzu citlivosti na diskontnú sadzbu, keď sa vplyvy vyskytujú v priebehu určitého časového obdobia? (je to relevantné len pri finančne vyjadrených vplyvoch)

Porovnanie scenárov

✓

- 18. Uvedli ste zoznam neistôt v analýze SEA?
 - 19. Uvedli ste odôvodnenie použitia predpokladov v analýze SEA?
 - 20. Vysvetlili ste, aké dôsledky mohli mať predpoklady na výsledok analýzy SEA?
 - 21. Zdokumentovali ste predpoklady, ktoré sa nepovažujú za dôležité pokiaľ ide o neistoty a prečo nie sú dôležité?
 - 22. Prediskutovali ste hlavné zdroje neistoty a ich vplyvy na analýzu SEA?
 - 23. Prediskutovali ste celkový stupeň neistoty a nakoľko možno dôverovať zisteniam analýzy SEA?
 - 24. Uvedli/prediskutovali ste porovnanie sociálno-ekonomických prínosov a nákladov?
 - 25. Zahrnuli ste analýzu neistôt? (t. j. očakávané hodnoty alebo vysoký/nízky scenár)
 - 26. Uvedli a odôvodnili ste časové obdobie analýzy SEA?
 - 27. Určili ste, kedy v rámci časového obdobia analýzy SEA pravdepodobné vzniknú náklady a výnosy?
 - 28. Uvedli ste, ak je to možné a ak to má význam, v akých časových intervaloch vznikajú náklady a výnosy?
 - 29. Uvedli ste vplyvy v rámci dodávateľského reťazca a na konečného spotrebiteľa?
-

30. Uvedli ste distribučné vplyvy na životné prostredie a na zdravie ľudí jednotlivých vrstiev spoločnosti a v rôznych regiónoch.
31. Uvedli ste ako vplyvy postihnú jednotlivé skupiny spoločnosti? Napr. sociálno-ekonomické skupiny, vekové skupiny a pohlavia.
32. Uvedli ste geografickú polohu vplyvov?

Špecifiká len pre analýzu nákladov a výnosov použitím hodnôt v peňažnom vyjadrení:

✓

33. Uvedli ste súčasnú hodnotu všetkých nákladov a výnosov?
34. Vypočítali ste buď čistú súčasnú hodnotu alebo anualizované hodnoty?

Špecifiká len pre multikriteriálnu analýzu:

✓

36. Priradili ste bodové hodnotenie každému vplyvu?
37. Uvedli ste ako boli vplyvy zoskupené do osobitných kategórií?
38. Ak to prichádza do úvahy, priradili a uvedli ste váhovú hodnotu každej kategórií? Ak áno, odôvodnili ste váhové hodnoty použité pri jednotlivých kategóriách?
39. Uvedli ste súhrnnú bodovú hodnotu nákladov a výnosov?
40. Uvedli ste jasne celkovú bodovú hodnotu analýzy SEA, napr. výnosy mínus náklady?

Záver

41. Uvedli ste jasne svoje argumenty?
42. Predložili ste výboru pre socio-ekonomickú analýzu odporúčanie, ktoré môže výbor pre

socio-ekonomickú analýzu odôvodniť?

Dodatok A

43. Uvedli ste zoznam zdrojov údajov použitých v analýze SEA?

44. Priložili ste materiál týkajúci sa zberu údajov? (napr. použité dotazníky)

45. Priložili ste zoznam organizácií, s ktorými sa konzultovalo?

6 POUŽITÁ LITERATÚRA

- AEAT (2005) Zmluva o poskytovaní služieb pri vykonaní analýzy nákladov a výnosov v oblasti kvality ovzdušia, konkrétne v rámci programu Čisté ovzdušie pre Európu (CAFE), Škody na tonu emisií PM_{2.5}, NH₃, SO₂, NO_x a VOC z každého členského štátu EÚ 25 (okrem Cypru) a okolitých moriach.
- CAFE (2005) Metodika analýzy nákladov a výnosov pre CAFE: Zväzok 1: Prehľad metodiky, Zmluva o poskytovaní služieb vykonania analýzy nákladov a výnosov v oblasti kvality ovzdušia, konkrétne v rámci programu Čisté ovzdušie pre Európu (CAFE).
- Európska komisia (2005) ExterneE. Externality energie. Aktualizácia metodiky z roku 2005. Vydali Peter Bickel a Rainer Friedrich. Generálne riaditeľstvo pre výskum – Trvalo udržateľné energetické systémy. Dostupné na <http://www.externe.info/brussels/methup05a.pdf>
- Usmernenia Európskej komisie k posudzovaniu vplyvov
http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm
- Gollier, C(2002) Discounting an uncertain future (Diskontovanie nejistej budúcnosti), *Journal of Public Economics*, zv. 85, s. 149-166.
- Groom et al (2005) Declining Discount Rates: The Long and the Short of it (Klesajúce diskontné sadzby: základné súhrnné informácie), *Environmental & Resource Economics* (2005) 32: 445-493
- Hepburn (2006) Use of Discount Rates in the Estimation of the Costs on Inaction with Respect to Selected Environmental Concerns (Používanie diskontných sadzieb pri odhade nákladov na nečinnosť v súvislosti s vybranými environmentálnymi obavami), ENV/EPOC/WPNEC(2006)13
- Ministerstvo financií Spojeného kráľovstva (2003) Green Book, Appraisal and Evaluation in Central Government (Zelená kniha, Posudzovanie a hodnotenie ústrednou štátnou správou)
- Krupnick A a M. Cropper (1992) The Effect of Information on Health Risk Valuation (Účinok informácií na oceňovanie zdravotných rizík), *Journal of Risk and Uncertainty* zv. 5, 29-48
- New Ext (2003). "New Elements for the Assessment of External Costs from Energy Technologies" (Nové prvky hodnotenia externých nákladov z energetických technológií). Tematický program: Energetika, životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj, časť B: Energetika; Bežné činnosti: 8.1.3. Externality. Záverečná správa. Zmluva č. ENG1-CT2000-00129. Financovaná v rámci 5. rámcového programu EÚ pre výskum. Dostupná na http://www.ier.uni-stuttgart.de/forschung/projektwebsites/newext/newext_final.pdf
- Nordhaus, W (1997) Discounting in economics and climate change: An editorial comment (Diskontovanie v ekonomike a zmena klímy: komentár), *Climatic Change*, zv. 37, s. 315-328.
- OECD (2002) Technical Guidance Document on the use of Socio-Economic Analysis in Chemical Risk Management Decision Making (Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-chemickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente chemických rizík)

- Oxera (2002) A social time preference rate for long term discounting (Sociálna časová preferenčná sadzba pre dlhodobé diskontovanie).
- Philibert (2003) Discounting the future (Diskontovanie budúcich hodnôt), Medzinárodná energetická agentúra, oddelenie pre energetiku a životné prostredie
- Ready, R., Navrud S., Day B, Dubourg R., Machado F., Mourato S., Spanninks F., a M. X. V. Rodriquez. (2004) Benefit Transfer in Europe: How Reliable Are Transfers Across Countries? (Transfer prínosov v Európe: Nakoľko sú spoľahlivé transfery medzi krajinami?) *Environmental & Resource Economics* 29: 67-82
- RPA v spolupráci so Skye (2006) RIP 3.9-1: Predbežná štúdia k technickému usmerňovaciemu dokumentu o uskutočňovaní analýzy SEA alebo o vstupoch pre analýzu SEA. Záverečná správa - Časť B
- Sen, A. K (1982) Approaches to the choice of discount rate for social benefit-cost analysis (Prístupy k výberu diskontnej sadzby pre analýzu výnosov a nákladov), v Lind, R. C. (ed) *Discounting for Time and Risk in Energy Policy* (Časové diskontovanie a diskontovanie rizík v energetickej politike). Washington, DC: Resources for the Future (Zdroje pre budúcnosť), s. 325-353

DODATOK A KONZULTÁCIE POČAS PRÍPRAVY ŽIADOSTI O AUTORIZÁCIU

**KONZULTÁCIE POČAS PRÍPRAVY ŽIADOSTI
O AUTORIZÁCIU**

DODATOK A – KONZULTÁCIE POČAS PRÍPRAVY ŽIADOSTI O AUTORIZÁCIU

A.1 Úvod

V rámci analýzy alternatív (pozri Usmernenie k príprave žiadosti o autorizáciu) je pravdepodobné, že sa už uskutočnila určitá forma konzultácie alebo príprava na konzultáciu. Pokúste sa integrovať konzultačný proces tak, aby zahŕňal aspekty relevantné pre analýzu alternatív alebo analýzu SEA. Na začiatku procesu budú rozhodujúce konzultácie s následnými užívateľmi (DU) s cieľom získať informácie pre žiadosť o autorizáciu.

Medzi prínosy efektívnej konzultácie patria:

- povolenie lepšieho prístupu k informáciám, ktoré nemusia byť vždy verejne dostupné;
- zlepšenie pochopenia, ktoré sektory/účastníci by mohli byť postihnutí zamietnutím autorizácie a ako by mohli byť postihnutí;
- zlepšenie dôveryhodnosti zistení analýzy SEA konzultáciami s celým radom príslušných organizácií a využitím rozsiahlych odborných poznatkov;
- minimalizácia rizika potenciálne konfrontačných výziev pre zistenia analýzy SEA v neskoršom štádiu;
- zlepšenie kvality analýzy a
- využívanie odborných znalostí a zručností, ktoré nemusíte mať k dispozícii interne.

Konzultácie môžu mať podobu od žiadostí o obmedzené a presne špecifikované informácie až po rozsiahle verejné konzultácie. Cieľ konzultácií musí byť jasný a konzultácie by mali byť primerané problematike. Bližšie usmernenie ku komunikácii s dodávateľským reťazcom je uvedené v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu (časť 3.4.2) a Usmernení k zdieľaniu údajov a Usmernení pre následných užívateľov.

A.2 Fázy vývoja konzultačného plánu

Stanovenie cieľov konzultácií

V pláne je potrebné vysvetliť ciele konzultácií, tak pre osoby podieľajúce sa na príprave analýzy SEA, ako aj pre zúčastnené strany, s ktorými sa bude konzultovať. Konzultácie môžu byť veľmi dôležitou súčasťou postupu pri analýze SEA s viacerými cieľmi. Môže:

- pomôcť identifikovať, aké by mohli byť prípadné reakcie všetkých postihnutých strán v prípade zamietnutia autorizácie (je súčasťou fázy stanovovania rozsahu). Napríklad, je možné, aby následní užívatelia vyžili alternatívu?
- pomôcť identifikovať hlavné vplyvy/riziká zamietnutia autorizácie (opäť uvádzame, že je to súčasťou fázy stanovovania rozsahu). Napríklad, aká by bola zmena rizika pri práci, keď následní užívatelia použijú náhradnú látku? Aké by boli environmentálne následky prechodu na túto alternatívu?
- poskytovať údaje alebo informácie o zmenách nákladov a prínosov pre všetky postihnuté strany, ak by bola žiadosť zamietnutá. Napríklad, aké sú vplyvy spojené so zvýšeným dopytom po alternatívnej látke, napríklad vplyv na pracovné miesta, spotrebu energií, cenu

výrobku a pokiaľ ide o akékoľvek prípadné obmedzenia pre existujúcich užívateľov alternatívnej látky;

- využívanie odborných poznatkov, ktoré môžu pomôcť obmedziť neistoty, ktoré môžu vzniknúť počas analýzy SEA a
- poskytnutie spätnej väzby k sociálno-ekonomickej analýze a odporúčaniam.

Osoby zodpovedné za prípravu analýzy SEA by však mali vedieť, že neexistuje žiadna zákonná povinnosť, aby dané odvetvie alebo ostatné zúčastnené strany poskytovali informácie. Je obzvlášť dôležité oznámiť zúčastneným stranám, ako konzultácie zapadajú do celkového rozhodovacieho procesu v rámci analýzy SEA a ako príspevok zúčastnených strán môže ovplyvniť výsledky analýzy SEA. Niekedy môže byť vhodné zapojiť zúčastnené strany do rozhodovania o tom, ako sa ich príspevky majú použiť, najmä keď sa poskytujú dôverné informácie.

Vypracovanie harmonogramu konzultácií

Plán konzultácií by mal obsahovať opatrenia na zabezpečenie, aby bol dostatok času a zdrojov na plánovanie, postúpenie a posúdenie zistení z konzultačných činností. Zúčastnené strany by mali vopred poznať dátum začatia a skončenia konzultačných období a mali by mať dostatok času na zapojenie sa do konzultácií. Konzultácie by mali byť načasované tak, aby sa zabezpečilo, že ich zistenia sa môžu použiť ako príspevok do analýzy SEA vypracováanej ako súčasť žiadosti o autorizáciu: vo všeobecnosti by sa konzultácie mali uskutočniť podľa možnosti čo najskôr na začiatku procesu. Potrebné zdroje by sa mali identifikovať čo najskôr a najlepšie by bolo, aby sa zahrnuli do rozpočtu pre celú analýzu SEA.

Identifikácia účastníkov konzultácií

Žiadatelia by sa mali zamerať na konzultácie so všetkými postihnutými stranami alebo so stranami, ktoré by mali byť postihnuté výsledkom žiadosti o autorizáciu.



TIPY

Zvážte konzultácie (a prípadnú spoluprácu, kde je to možné) s:

- bezprostredným dodávateľom, resp. dodávateľmi proti smeru dodávateľského reťazca
- následným užívateľom, resp. užívateľmi
- ostatnými výrobcami/následnými užívateľmi látky
- obchodnými združeniami/orgánmi priemyslu (premyslite si dôkladne, ktoré odvetvia by mohli byť postihnuté)
- navzájom súvisiacimi dodávateľskými reťazcami (ktoré môžu byť postihnuté výsledkom žiadosti o autorizáciu, napríklad dodávateľmi, výrobcami a následnými užívateľmi príslušnej alternatívy)
- mimovládnyimi organizáciami (MVO)
- pracovnými a odborovými zväzmi
- príslušnými orgánmi

Uistite sa, že strany, s ktorými sa konzultuje, poskytnú reprezentatívne názory berúc do úvahy rozdiely medzi členskými štátmi

Mohlo by byť užitočné vypracovať príklad, na ktorom sa znázorní, kto môže prispieť akým typom informácií (ako je uvedené v Tabuľka 17). To môže byť užitočné pri internom nástroji plánovania na kontrolu s príslušnými zúčastnenými stranami, ktoré majú konkrétne odborné skúsenosti s rozličnými druhmi vplyvov (napr. vplyvmi na zdravie ľudí a sociálnymi vplyvmi), ak sa identifikovali všetky príslušné vplyvy. Všetky prípadné informácie získané od zúčastnených strán by mali pomôcť pri príprave kompletnejšej analýzy vplyvov. Užitočná je aj interná kontrola, či sa identifikoval dostatočný počet zúčastnených strán pre každý typ vplyvu.

Počas konzultácii môže byť problém s časom, ktorý im môžu jednotlivé zúčastnené strany venovať počas konzultačného obdobia, takže kde je to možné, nespoliehajte sa na to, že sa do konzultácií prispeje každá jedna zúčastnená strana. Úroveň potrebných konzultácií by mala byť primeraná kvalite ľahko dostupných informácií. Čím je lepšia kvalita ľahko dostupných informácií, tým je ľahšie pochopiť hlavné problémy a využiť konzultácie na získanie pripomienok k týmto identifikovaným problémom a nevyužívať konzultácie na pochopenie toho, aké sú hlavné problémy.

Tabuľka 17 Mapovanie toho, kto akými informáciami môže prispieť

	Identifikácia „scenára nepoužívania“	Vplyvy na životné prostredie	Vplyvy na zdravie	Ekonomické vplyvy	Obchod, hospodárska súťaž a hospodársky rozvoj	Sociálne vplyvy
Zúčastnená strana A	✓			✓	✓	✓
Zúčastnená strana B		✓	✓			
Zúčastnená strana C			✓			
Zúčastnená strana D		✓				
Zúčastnená strana E				✓	✓	
Zúčastnená strana F						✓
Žiadateľ	✓	✓	✓	✓		

Voľba vhodných konzultačných metód

Žiadateľovi sa odporúča, aby zabezpečil, aby používané konzultačné metódy zodpovedali úrovni odborných znalosti zúčastnených strán, ktoré sa na konzultáciách zúčastnia. Medzi vhodné metódy môžu patriť:

- úvodný balíček obsahujúci základné informácie – tento balíček môže obsahovať informácie o nariadení REACH, autorizačnom procese, prečo je látka uvedená v prílohe XIV, jej súčasných použitíach a dôvodoch konzultácií a/alebo
- jednodňový seminár pre zúčastnené strany – úvodné podujatie poskytujúce podobné informácie ako informácie v predchádzajúcej zarážke (hoci by mohli byť samozrejme problémy so zorganizovaním spoločného stretnutia tak rozptýlených zúčastnených strán, ako je napríklad zaujatosť voči situácii v niektorom členskom štáte);

- brainstorming – stretnutie zúčastnených strán s cieľom dosiahnuť konsenzus o hlavných problémoch, ktorými je potrebné sa počas analýzy SEA zaoberať. Napríklad aké sú pravdepodobné scenáre reakcií pre všetky postihnuté strany v prípade zamietnutia žiadosti a aké sú hlavné vplyvy v prípade zamietnutia žiadosti a/alebo
- telefonické prieskumy alebo písomné dotazníky – tieto sa môžu využívať ako prostriedok na zber informácií o celej škále zúčastnených strán nákladovo efektívnym spôsobom. Môžu sa použiť aj na zistenie pravdepodobnej reakcie v prípade zamietnutia žiadosti. Žiadateľ však musí byť opatrný, aby otázky neboli zaujaté a nejasné, a aké sú možné odpovede, spomedzi ktorých si respondent môže vybrať. V tejto súvislosti by boli efektívnejšie dotazníky vyžadujúce si slovné opisné odpovede, ako dotazníky, kde sa odpovede len zaškrtavajú.

V prípade konzultácií so skupinami a osobami, ktoré sa v minulosti obvykle nezúčastňovali na takýchto prieskumoch z dôvodu jazykových alebo miestnych bariér, sa odporúča, aby žiadateľ zahrnul opatrenia na odstránenie bariér účasti. Napríklad mal by zvážiť, aby boli dotazníky napísané vo viacerých jazykoch, ktoré sa bežne používajú v mnohých členských štátoch (napr. angličtine, francúzštine a nemčine) alebo zorganizoval podobné semináre na viacerých miestach a uhradil cestovné náklady. Dodatočné náklady na tieto konzultácie by mali byť primerané úrovni konzultácií, ktoré sa považujú za potrebné (t. j. je pridaná hodnota týchto konzultácií navyše opodstatnená?)

SKÚSENOSTI Z PRÍPADOVÝCH ŠTÚDIÍ

Skúsenosti osôb, ktoré vykonali analýzu SEA v rámci prípravy tohto usmernenia, ukazujú, že:

1. sa odporúča, aby sa úvodné stretnutie konalo s tými hlavnými zúčastnenými stranami, ktoré majú informácie, ktoré sú potrebné pre dobrú analýzu SEA. Konkrétne, je dôležité pozvať na úvodné stretnutie tie zúčastnené strany, ktoré by privítali autorizáciu (napr. následní užívatelia), keďže je pravdepodobné, že takéto informácie poskytnú, a na úvodný seminár ostatné strany, ktoré by odborne posúdili tento druh informácií.
2. Žiadateľ, ktorý pripravuje žiadosť nemá právny mechanizmus, ktorý by vyžadoval údaje na účely analýzy SEA od následných užívateľov. Je potrebné, aby dané odvetvie dobre pochopilo motiváciu zúčastniť sa na príprave analýzy SEA, hoci je tak v záujme výrobcu, ako aj následného užívateľa, aby na vypracovaní dobrej analýzy SEA spolupracovali.
3. V počiatočnej fáze štúdie by sa mali zúčastnené strany zapojiť do prípravy štúdie a zberu údajov. Väčšina údajov, ktoré sú potrebné na vykonanie analýzy SEA, nie sú verejne dostupné. Bez účasti zúčastnených strán by bolo veľmi problematické napísať dôkladnú analýzu SEA, najmä pokiaľ ide o posudzovanie vplyvov.

Podľa prípadovej štúdie obmedzení RIVM

Posúdenie, aké informácie by mohli zúčastnené strany potrebovať

Konzultácie by mali vychádzať z informovaných pripomienok a vstupov. To znamená sprístupnenie zúčastneným stranám vysokokvalitných informácií, ktoré im pomôžu pochopiť, čo sa od nich

vyžaduje. Typ informácií poskytnutých zúčastneným stranám bude závisieť od toho, komu sú určené, ale vo všeobecnosti by sa mali informácie poskytovať vo formáte, ktorý je ľahko pochopiteľný, informácie by mali byť čitateľné a dobre prezentované a mali by ste zvážiť, aký jazyk použijete, najmä keď sa konzultácie uskutočnia na úrovni Spoločenstva.

Zváženie, ako sa výsledky budú usporadúvať, skúmať a vykazovať

Potrebnými krokmi na preukázanie, že analýza SEA sa vykonala transparentne a v plnom rozsahu je zdokumentované, hodnotenie a podávanie správ o názoroch vyjadrených v rámci konzultačných činností. Zúčastneným stranám by sa mala poskytnúť spätná väzba preukazujúca, ako ich názory ovplyvnili analýzu SEA, a teda prečo bola ich účasť potrebná.

KONTROLNÝ ZOZNAM

Tento kontrolný zoznam sa môže použiť na hodnotenie plánu konzultácií:

KONTROLNÝ ZOZNAM K PLÁNU KONZULTÁCIÍ

Vysvetlite konzultačný proces

- Vysvetlili ste účel týchto konzultácií?
- Uviedli ste jasne obdobie trvania konzultácií a hlavné medzníky?
- Vysvetlili ste konkrétne, ako môžu konzultácie zlepšiť analýzu SEA?

Zvážte, s kým konzultovať a ako ich do konzultácií zapojiť

- Identifikovali ste kľúčové oblasti, príslušné zúčastnené strany a ich úlohu v rámci analýzy SEA?
- Identifikovali ste, či sú nejaké skupiny zúčastnených strán, s ktorými je problematické sa spojiť?
- Vypracovali ste plán komunikácie na zabezpečenie, aby boli názory týchto zúčastnených strán vypočuté?
- Zvážili ste zorganizovanie stretnutia/konferencie na prediskutovanie týchto zistení?

Zvážte, aké zúčastnené strany by mohli byť potrebné

- Poskytli ste potrebné informácie tým osobám, ktoré sa na konzultáciách zúčastnia?
- Poskytli ste dostatočné informácie na zabezpečenie, aby mohli vyjadriť informované stanovisko?
- Poskytli ste informácie spôsobom, ktorý je ľahko zrozumiteľný a zmysluplný?
- Poskytli ste osobám dostatočnú príležitosť na získanie informácií a nielen „jednorazové“ informácie.

Zvážte, kedy uskutočniť konzultácie

- Zvážili ste, kedy v jednotlivých etapách procesu sa konzultácie majú uskutočniť?
- Uskutočnia sa dostatočne vopred, aby pomohli identifikovať všetky problémy, alebo sa len snažíte získať pripomienky k už identifikovaným problémom?
- Uskutočňujú sa dostatočne včas v rámci postupu analýzy SEA, aby mali ľudia pocit, že vás skutočne zaujímajú ich názory?
- Zvážili ste, či sa konzultácie uskutočňujú vo vhodnom čase počas roka? December a august zvyčajne nie sú vhodné na uskutočnenie konzultácií.

Nezabudnite poskytnúť spätnú väzbu zúčastneným stranám

-
- Vysvetlili ste všetkým zúčastneným stranám dostatočne jasne rozhodovací process a ako sa ich informácie využijú?
 - Plánovali ste poskytnúť spätnú väzbu vrátane dôvodov, prečo neboli konkrétne položky zahrnuté?

Zvážte zdroje potrebné na uľahčenie konzultácií

- Máte dostatočné vlastné zdroje na uskutočnenie konzultácií?
 - Preskúmali ste náklady na získanie externej pomoci s konzultáciami?
 - Zvážili ste zdieľanie niektorých zodpovedností spojených s konzultáciami s členmi konzorcia?
-



ZOZNAM ĎALŠÍCH INFORMÁCIÍ

[Prílohy k Usmerniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Oznámenie Komisie - Smerom k posilnenej kultúre konzultácie a dialógu - Všeobecné zásady a minimálne normy pre konzultáciu Komisie so zainteresovanými stranami. KOM\(2002\) 704](#)

Všeobecné usmernenia k plánu konzultácií:

[Usmernenie ku konzultáciám pre Ministerstvo zdravotníctva a okresné zdravotné komisie týkajúce sa poskytovania zdravotníckych služieb a sližieb pre postihnutých, august 2002. Nový Zéland](#)

[Victoriánske miestne združenie pre správu vecí verejných \(VLGA\) – Konzultácie s miestnou samosprávou a účasť miestnej samosprávy na nich – zásady](#)

[Usmernenia ku konzultáciám, Our Scottish Borders](#)

[Zdravotnícke služby juhozápadnej oblasti Sydney, Rámec účasti komunity: Usmernenia ku konzultáciám, dodatok 16](#)

[Politika verejných konzultácií a usmernenia k nim. Queenslandská vláda, EPA](#)

DODATOK B ODHAD VPLYVOV

ODHAD VPLYVOV

B.1 Riziká pre zdravie ľudí a životné prostredie

B.1.1 „Rok života štandardizovaný na kvalitu“ (QALY) a „roky života štandardizované na invaliditu“ (DALY)

Ďalej sa vysvetľuje pojem „roky života štandardizované na kvalitu“ (Quality Adjusted Life Years (QALY)) a roky života štandardizované na invaliditu (Disability Adjusted Life Years (DALY)).

Najčastejšie používaným ukazovateľom „rok života štandardizovaný na kvalitu“ (QALY). Ďalšie ukazovatele, ktoré sa stále častejšie začínajú používať a ktoré sa odporúčajú používať sú roky života štandardizované na invaliditu (DALY) a ekvivalenty roku zdravého života (HYE). Každý z týchto pojmov sa môže použiť ako ukazovateľ použiteľnosti konkrétneho „zdravotného profilu“ (t. j. časového priebehu zdravotných stavov končiacich úmrtím) vyjadreného ako rovnako významná doba prežitá v plnom zdraví. Keďže v najnovších dokumentoch Svetovej zdravotníckej organizácie sa na takéto ukazovatele kladie väčší dôraz, uvádzame ich stručný prehľad.

Rok života štandardizovaný na kvalitu (QALY)

Rok života štandardizovaný na kvalitu (QALY) zohľadňuje kvantitu i kvalitu života vplyvom zásahov v rámci zdravotnej starostlivosti. Je to aritmetický súčin strednej dĺžky života a ukazovateľ kvality zostávajúcich rokov života.

Ukazovateľ QALY kladie váhu na čas, ktorý pacient strávi v rôznych zdravotných stavoch. Rok ideálneho zdravotného stavu má hodnotu 1; rok zdravotného stavu horšieho ako očakávaný ideálny zdravotný stav má hodnotu menej ako 1. Smrť sa rovná 0. Niektoré zdravotné stavy sa však môžu považovať za horšie ako smrť a môžu mať negatívne hodnotenie. Doba strávená v určitom zdravotnom stave sa hodnotí počtom bodov úžitku pre daný zdravotný stav. To znamená jeden rok ideálneho zdravotného stavu (úžitková hodnota 1) je jeden QALY, ale jeden rok zdravotného stavu hodnoteného ako 0,5 sa rovná polovici QALY.

V súčasnosti prebiehajú určité diskusie v oblasti ekonómie zdravotníctva týkajúce sa toho, či ukazovateľ QALY je vhodnou jednotkou výstupu vzhľadom na obmedzenú platnosť analýzy nákladov a výnosov. Výsledkom je rozširovanie oblasti výskumu, v rámci ktorého sa skúmajú a vyvíjajú metódy na priradenie peňažných hodnôt k počtom rokov QALY založené na používaní odhadov hodnoty štatistického života (VSL) a hodnoty roku života (VOLY).

K tomu sú potrebné informácie o:

- hodnote QALY, ktoré by mali byť priradené k zdravotným účinkom, ktoré vyvolávajú obavy, a trvaní týchto účinkov na zdravie,
- peňažnej hodnote VSL a príslušnej diskontnej sadzbe, ktoré poslúžia ako základ pre výpočet ukazovateľa VOLY a
- počet QALY počas očakávanej dĺžky života.

Napríklad Úrad pre bezpečnosť a ochranu zdravia Spojeného kráľovstva počíta peňažnú hodnotu roka choroby ako súčin počtu stratených rokov QALY a peňažnej hodnoty „roka života pri plnom zdraví“. Zohľadňuje zložku VSL Spojeného kráľovstva vzťahujúcu sa na bolesť, smútok a utrpenie (ochotu platiť (WTP) za zabránenie riziku úmrtia) a priradí jej hodnotu jedného QALY. Za predpokladu, že zložka WTP z VSL je 550 000 GBP a že nehoda má za následok stratu 39 rokov života a pri uplatnení 4 % diskontnej sadzby, výsledné VOLY je 27 150 GBP.

Roky života štandardizované na invaliditu (DALY)

Ukazovateľ rokov života štandardizovaných na invaliditu (DALY) bol vyvinutý ako indikátor zdravotného stavu spoločnosti (a nie jednotlivca) a používa sa na meranie zaťaženia chorobou v jednotlivých krajinách (OECD, 2002). Je podobný ukazovateľu QALY, ale zahŕňa aj váhový faktor veku a meria stratu dĺžky života a zdravotného stavu od ideálneho zdravotného profilu. Váhový faktor veku predstavuje hodnotenie, že roky prežité v mladosti a strednom veku prispievajú spoločnosti viac než roky prežité v detstve alebo starobe. Inými slovami, nižšia váha sa prikladá zdraviu veľmi mladých a veľmi starých ľudí.

DALY sú súčtom stratených rokov života (YLL) a rokov života prežitých v invalidite (YLD) (Driscoll a kol., 2004). Na meranie počtu životov stratených v dôsledku úmrtia v rôznych vekových skupinách boli vypracované rôzne ukazovatele. Tieto ukazovatele možno rozdeliť do štyroch skupín: potenciálne stratené roky života, stratené roky života pri súčasnej očakávanej dĺžke života, stratené roky života pri očakávanej dĺžke života skupiny rovnakého veku a stratené roky života pri štandardnej dĺžke života jednotlivých vekových skupín) (Driscoll a kol., 2004).

Ukazovatele DALY a QALY neposkytujú žiadne ďalšie informácie o rozsahu vplyvov na zdravie alebo oceňovania týchto vplyvov. Umožňujú len zoskupovanie rôznych vplyvov na zdravie (rôznych chorôb a účinkov úmrtnosti). V niektorých prípadoch by to mohlo byť užitočné, ak alternatíva má iný profil, pokiaľ ide o typ vplyvov na zdravie spôsobených alternatívou v porovnaní s látkou uvedenou v prílohe XIV.

Ďalšie informácie sa uvádzajú aj v štúdiu „spoločenské náklady chemických látok“, ktorú vyhotovili D. Pearce a P. Koundouri: <http://assets.panda.org/downloads/1654reachcbafindoc.pdf>

B.1.2 Jednotkové náklady chorobnosti a úmrtnosti a externé náklady jednotlivých znečisťujúcich látok

Jednotkové náklady chorobnosti a úmrtnosti³⁶

Hlavné jednotkové hodnoty úmrtnosti a chorobnosti sú uvedené nižšie na základe najnovších výskumných programov v rámci celej EÚ. Hodnoty sú uvedené pri cenovej úrovni z roku 2003, takže sa môžu prepočítavať na cenovú úroveň analýzy.

³⁶ Ak zvažujete použitie niektorých jednotkových nákladov použitých v tejto časti, odporúčame preveriť, či tieto hodnoty neboli v novších štúdiách „nahradené“.

Tabuľka 18 Referenčné hodnoty účinkov expozície chemickým látkam na úmrtnosť (cenové úrovne roku 2003)

	Stredná hodnota (priemerná hodnota)	Pre analýzu citlivosti (mediánová hodnota)
Cena očakávanej dĺžky života	1 052 000 EUR	2 258 000 EUR
Cena strateného roku života	55 800 EUR	125 200 EUR

Zdroj: NewExt (2003, strana III-34)

Tabuľka 19 Referenčné hodnoty účinkov expozície chemickým látkam na niektoré sledované parametre akútnych účinkov na chorobnosť (cenové úrovne roku 2003)

Účinnosť	Cena ³⁷
Hospitalizácia v dôsledku respiračných a srdcových ochorení	2 134 EUR/hospitalizáciu
Konzultácie s lekármi primárnej starostlivosti	57 EUR/konzultáciu
Deň obmedzenej aktivity*)	89 EUR/deň
Deň menej obmedzenej aktivity	41 EUR/deň
Užívanie liekov na dýchacie problémy	1,1 EUR/deň
Dni s príznakmi	41 EUR/deň

*) priemerná hodnota pre pracujúcu dospelú osobu

Zdroj: Ready a kol. 2004 podľa CAFE (2005)

V USA existujú viaceré štúdie o chronických účinkoch na chorobnosť, ale týkajú sa stanovenia najväznejšieho prípadu chronickej bronchitídy. Na základe týchto údajov, ale upravených o jednotkovú veličinu odhadnutú podľa Krupnicka a Croppera (1992) na prípad „priemernej závažnosti“, sa v prípade chemických látok odvodili tieto hodnoty:

- odhad malého rozsahu: 120 000 EUR
- odhad stredného rozsahu: 190 000 EUR
- odhad veľkého rozsahu: 250 000 EUR

Platnosť použitia týchto hodnôt závisí od toho, či sa priemerná závažnosť prípadu chronickej bronchitídy uvedená v štúdiu Krupnicka/Croppera približuje vymedzeniu v epidemiologickej literatúre (alebo základným v sadzbám v Európe). V nedávnej štúdiu NEED sa uvádza analýza, ktorá podporuje stredný rozsah.

³⁷ Uvedené hodnoty boli upravené na cenovú úroveň roku 2003 vydelením pôvodných údajov za cenový rok 2003 koeficientom 0,937, ktorý bol odvodený z harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien pre EÚ-25 za roky 2000 – 2003.

Externé náklady na vybrané znečisťujúce látky

Ďalším typom emisií sú vedľajšie produkty z výroby alebo používania v celom dodávateľskom reťazci. Mohli byť vznikajúť pri spaľovaní vedľajších produktov alebo ďalšieho odpadu alebo odpadovej vody tam, kde by bol rozdiel medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“ (napríklad, ak je výroba danej látky energeticky náročnejšia ako výroba potenciálnej alternatívy).

V mnohých prípadoch sú tieto nepriame emisie obmedzené a nie je potrebné ďalej ich analyzovať. Nasleduje usmernenie, ako ich posudzovať.

- určiť, čo je najdôležitejšie v prípade týchto nepriamych emisií (napr. emisie do ovzdušia, skleníkové plyny, ďalšia tvorba odpadových vôd, tuhý alebo nebezpečný odpad),
- odhadnúť množstvo emisií,
- použiť na odhad celkových nákladov vyčíslenie jednotkových peňažných hodnôt,
- rozhodnúť, či by náklady mohli mať vplyv na celkové výsledky a len vtedy v takom to prípade ich ďalej zohľadňovať.

Upozorňujeme, že by sa malo dbať na zamedzenie dvojitému započítaniu týchto nákladov, pretože niektoré z nich môžu byť (úplne alebo čiastočne) internalizované prostredníctvom napr. emisných poplatkov a zahrnuté do ekonomických vplyvov ako prevádzkové alebo režijné náklady. Aj prípadné zmeny emisií alebo tvorby odpadu sa môžu prezentovať v rámci ekonomických položiek, ako napríklad náklady spojené s odpadovými vodami a nakladaním s odpadmi alebo zneškodňovaním.

Na úrovni EÚ boli vypočítané jednotkové peňažné hodnoty za škody spôsobené niektorými emisiami do životného prostredia.

Ďalej v texte sa uvádzajú príklady jednotkových peňažných hodnôt pre emisie do ovzdušia a odkaz, kde možno nájsť ďalšie informácie.

Tabuľka 20 Priemerné škody emisií

	Priemerné škody na tonu emisií v prípade EÚ-25
NH ₃	16 000 EUR
NO _x	6 600 EUR
PM _{2.5}	40 000 EUR
SO ₂	8 700 EUR
VOCs	1 400 EUR

Poznámka: hodnoty odvodené pomocou mediánu hodnoty očakávanej dĺžky života v prípade úmrtnosti na PM_{2,5} a mediánu hodnoty roku života strateného v prípade úmrtnosti na ozón

Zdroj: Výťah z tabuliek 8 – 12 AEAT (2005)

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené odhady externých nákladov na výrobu elektrickej energie v EÚ. V tabuľke sú uvedené priemerné hodnoty pre EÚ (EÚ-25 okrem Cypru, Malty a Luxemburska).

Viac informácií, ako napríklad údaje za jednotlivé členské štáty a základné predpoklady možno nájsť na uvedenej webovej stránke.

Tabuľka 21 Externé náklady na výrobu elektrickej energie v EÚ (v centoch/kWh)

	eurocent/kWh
Nízky odhad	1,8
Vysoký odhad	5,9

Zdroj: EHP (2008). [Externé náklady na výrobu elektrickej energie](#)

Pre skleníkové plyny neexistujú dohodnuté peňažné hodnoty, ktoré sa majú používať v EÚ. Hodnota nákladov za škody v dôsledku CO₂ a ďalších skleníkových plynov by sa ťažko odhadovala. Namiesto toho sa navrhuje použiť odhad nákladov založený nákladoch za ich znižovanie. Politiky, ako napríklad obchodovanie s emisiami EÚ, môžu stanoviť limit na celkové emisie, čo znamená, že opatrenie, na základe ktorého sa zvyšujú alebo znižujú emisie CO₂, nebude mať vplyv na celkové množstvo emisií v EÚ³⁸.

V analýze SEA sa odporúča, aby referenčná hodnota pre CO₂ jednotková hodnota bola budúca cena príslušného obdobia analýzy. Napríklad cena za tonu CO₂ za obdobie 2008 – 2012 bola v čase prípravy tohto usmerňujúceho dokumentu okolo 20 EUR/t CO₂. Táto hodnota sa však zmení na základe celkového limitu pre emisie skleníkových plynov v EÚ po roku 2012 a vo svete do roku 2020. Pre analýzu účinkov, ku ktorým dôjde v prvom období Kjótskeho protokolu 2008 – 2012, by referenčná hodnota mala byť 20 EUR/t CO₂. Odporúča sa, aby sa v prípade analýzy citlivosti cena menila.

Pre ďalšiu tvorbu odpadových vôd neexistujú jednotkové náklady, ktoré by sa v rámci EÚ mali uplatňovať. V rámci vykonávania rámcovej smernice o vode väčšina členských štátov vypracuje ekonomickú analýzu a odhad jednotkových nákladov na odstránenie týchto látok. Výsledky týchto analýz by sa mohli použiť v analýze SEA.

Je nepravdepodobné, že by mohlo nastať mnoho situácií, kde by sa ďalšie odpadové vody tvorili v objemoch, ktoré by významne ovplyvnili výsledok analýzy SEA.

UŽITOČNÁ LITERATÚRA

- CAFE (2005) Impact assessment of the Thematic Strategy on Air Pollution (Posudzovanie vplyvov tematickej stratégie o znečisťovaní ovzdušia)

- Európska komisia (2009), Usmernenia Európskej komisie k posudzovaniu vplyvov: http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm

- NewExt (2003) New Elements for the Assessment of External Costs from Energy Technologies (Nové prvky posudzovania externých nákladov z energetických technológií): <http://www.ier.uni->

³⁸ Možno tvrdiť, že ak existuje limit a obchodná politika týkajúca sa určitého typu emisií, ktorou sa osobitne zaisťuje dosiahnutie daného limitu (cieľa), potom by sa dopad zmien v prípade emisií mal merať cenou obchodovaných emisií.

stuttgart.de/forschung/projektwebsites/newext/newext_final.pdf

B.2 Typy ekonomických vplyvov a príslušné zdroje údajov

Tieto zoznamy slúžia pre analýzu hospodárskych vplyvov (pozri bod 3.4). Pojem „zmena“ používaný v týchto zoznamoch sa môže vzťahovať na príjmy alebo náklady/úspory nákladov. Tieto zoznamy by sa mali použiť v prípade všetkých významných dodávateľských reťazcov (napr. dodávateľského reťazca alternatívnej látky) a nielen aktuálneho dodávateľského reťazca používajúceho látku.

Pre subjekty, ktoré predkladajú analýzu SEA na podporu substitučného plánu použitím spôsobu primeranej kontroly (cieľ 3 – pozri časť 1.3) rozhodujúcim faktorom bude načasovanie prechodu, ktoré bude treba zohľadniť pri určovaní rozsahu ekonomických vplyvov (ako aj iných typov vplyvov).

Investičné a tzv. utopené náklady

Čo sa myslí pod pojmami investičné a tzv. utopené náklady?

Investičné náklady sa vzťahujú na nákup kapitálového vybavenia, ako napríklad stroje a zariadenia. „Utopené náklady“ sa vzťahujú na investície, ktoré už boli zaplatené a nemožno ich opätovne získať predajom investície. Utopené náklady preto už nefigurujú v rozhodovacom procese podniku. Napríklad len čo sa nepatentovaný výrobok umiestni na trh, náklady na výskum a vývoj sú utopené náklady.

Typy investičných nákladov

- Zmena nákladov na inovácie, výskum a vývoj
- Zmena nákladov na testovanie výkonnosti
- Zmena nákladov na vlastnícke práva
- Zmena nákladov na vybavenie
- Zmena nákladov na úpravy
- Zmena všeobecných nákladov na výrobné miesto a prevádzku
- Zmena nákladov na vyradovanie z prevádzky
- Náklady na odstávku zariadenia
- Zmena hodnoty výrobného zariadenia (stroje, budovy atď. v dôsledku „scenáru nepoužívania“)

Náklady na prevádzku a údržbu

Čo sa myslí pod pojmom náklady na prevádzku a údržbu?

Tieto náklady sa často menia priamoúmerne k zmenám produkcie, ako napríklad surovín, súčiastok, práce a energií používaných pri výrobe (t. j. variabilné náklady), ale patria sem aj fixné prevádzkové náklady.

Typy prevádzkových nákladov

Náklady na energie

- Zmena nákladov na elektrickú energiu
- Zmena nákladov na zemný plyn
- Zmena nákladov na ropné produkty
- Zmena nákladov na uhlie alebo iné tuhé palivá

Náklady na materiály a služby:

- Zmena nákladov na dopravu
- Zmena nákladov na skladovanie
- Zmena nákladov na distribúciu
- Zmena nákladov na balenie a označovanie
- Zmena v nákladov na náhradné diely
- Zmena nákladov na pomocné položky, ako sú chemické látky, voda
- Zmena nákladov na environmentálne služby, napr. nakladanie s odpadom a likvidácia odpadu

Náklady práce:

- Zmena prevádzkových nákladov, nákladov na dohľad a nákladov na zamestnancov údržby
- Zmena nákladov na školenie uvedených zamestnancov

Typy nákladov na údržbu

- Zmena nákladov na odoberanie vzoriek, testovanie a monitorovanie
- Zmena nákladov na poistenia
- Zmena nákladov na marketing, licenčné poplatky a iné regulačné činnosti na dosiahnutie súladu
- Zmena nákladov na naliehavé opatrenia
- Zmena nákladov na iné režijné náklady (napr. administratívne náklady)

Ďalšie (nepriame) náklady:

Zavádzanie novej techniky môže viesť k zmenám vo výrobnom procese, čo opäť môže viesť k zvýšeniu nákladov, napríklad zníženie efektívnosti systému alebo nižšia kvalita výrobku. Odvođené náklady by sa mali pri podávaní správ o výsledkoch, pokiaľ možno, posúdiť a jasne identifikovať.

Príjmy, ušetrené náklady a zisky

Čo sa rozumie pod príjmami, ušetrenými nákladmi a ziskami?

Príjmy sa vzťahujú na hodnotu prijatú na trhu za množstvo predaného výrobku. Ušetrené náklady sú úspory nákladov, ktoré už neexistujú v dôsledku zmeny vo výrobe a/alebo produkcii.

Zdroje príjmov:

- Zmena predaja
- Zmena efektívnosti výroby/prestojov
- Zmena účasti v pracovnom kapitáli
- Zmena zostatkovej hodnoty zariadení

Typy ušetrených nákladov:

- Úspora nákladov na suroviny
- Úspora doplnkových nákladov (chemických látok, vody) a nákladov na služby
- Úspora nákladov na spotrebu energie
- Úspora mzdových nákladov
- Úspora výdavkov na ochranu pracovníkov
- Úspora pri poisťných škodách a type poisťného krytia
- Úspory nákladov na monitorovanie, napr. emisií
- Úspora nákladov na údržbu
- Úspora kapitálu v dôsledku efektívnejšieho využívania závodu
- Úspora nákladov na zneškodnenie

Odporúča sa, aby tieto dodatočné úspory boli uvedené vo fyzickom vyjadrení, ako napr.:

- Množstvo usporenej energie
- Množstvo užitočných spätne získaných a predaných vedľajších produktov
- Počet ušetrených človekohodín

Ďalšie (nepriame) zisky:

Zavádzanie novej techniky môže viesť k zmenám vo výrobnom procese, čo opäť môže viesť k zníženiu nákladov, napríklad zvýšeniu efektívnosti systému alebo lepšej kvalite výrobkov. Odvodené zisky by sa mali pri podávaní správ o výsledkoch, pokiaľ možno, posúdiť a jasne

identifikovať.

Regulačné náklady (obvykle nie sú relevantné pre autorizácie)

Čo sa rozumie pod pojmom regulačné náklady?

Náklady na reguláciu zaplatené príslušnému orgánu (alebo „regulátorovi“) sú známe ako regulačné náklady. V prípade autorizácie by sa spravidla dalo očakávať niekoľko zmien regulačných nákladov (okrem možno regulačnej úlohy na zabezpečenie splnenia podmienok autorizácie). V takomto prípade by mohli nastať situácie, kedy by bolo možné zvážiť náklady na regulátora. Napríklad, ak je výroba premiestnená mimo EÚ, mohli by sa vyskytnúť dodatočné náklady na kontrolu dovážaných výrobkov.

Typy nákladov regulátora

- Zmena administratívnych nákladov spojených napríklad s vydávaním licencií
- Zmena nákladov na kontrolu a monitorovanie (napr. dovozu alebo emisií)
- Zmena nákladov na vedecké modelovanie, odber vzoriek a testovanie
- Zmena nákladov na presadzovanie dodržiavania právnych predpisov
- Zmena príjmu vyplývajúca zo zmien v povoľovaní alebo zdaňovaní činností

Náklady následných užívateľov a spotrebiteľov

Čo sa rozumie pod pojmom náklady následných užívateľov a spotrebiteľov?

Náklady spotrebiteľov sú náklady, ktoré majú dopad na spotrebiteľov finálneho výrobku. Niektoré vyššie uvedené náklady sú relevantné pre následných užívateľov (t. j. príjmy, ušetrené náklady a zisky), ako aj náklady uvedené nižšie.

Typy nákladov spotrebiteľov

- Zmena životnosti finálneho produktu
- Zmena trhovej ceny
- Zmena ročných nákladov na údržbu/opravy
- Zmena účinnosti finálneho výrobku
- Zmena dostupnosti a výberu

Typy nákladov následných užívateľov

- Zmena životnosti výrobku od predchádzajúcich užívateľov/výrobcu
- Zmena trhovej ceny

- Zmena účinnosti finálneho výrobku
- Zmena dostupnosti a životnosti používania alternatívy

Ďalšie (nepriame) náklady

„Scenár nepoužívania“ môže viesť k zmenám v kvalite a trvanlivosti finálneho produktu, čo môže viesť k vyšším nákladom, napríklad nákladom na výmenu alebo opravu. Odvozené náklady by sa mali pri podávaní správ o výsledkoch, pokiaľ možno, posúdiť a jasne identifikovať.

Ekonomické údaje o nákladoch možno získať z rôznych zdrojov, ale bez ohľadu na zdroj je potrebné, aby užívateľ kriticky posúdil platnosť údajov. **Vo väčšine prípadov hlavné ekonomické údaje budú pochádzať z poradenstva v rámci dodávateľského reťazca.** Hospodárske údaje je možné sústrediť za pomoci ďalších zdrojov uvedených nižšie:

- dodávateľského reťazca pre použitie, resp. použitia, ktoré sú uvedené v žiadosti o autorizáciu,
- iných príslušných dodávateľských reťazcov alebo dodávateľov (napr. potenciálnych alternatív),
- obchodných združení,
- odborných odhadov,
- uverejnených informácií, napr. v správach, časopisoch, na webových stránkach,
- výskumných skupín,
- odhady nákladov z porovnateľných projektov v iných priemyselných odvetviach alebo sektoroch,
- Eurostatu alebo podobných štatistických služieb a
- finančných správ z priemyselných odvetví

Odhady nákladov nájdené v literatúre môžu byť buď vyššie alebo nižšie ako odhadované, pretože môžu pre konkrétny účel byť špecifickejšie ako všeobecný ukazovateľ nákladov. Údaje budú tiež mať svoju „životnosť“, pretože náklady a ceny sa časom môžu meniť. Napríklad, cena techniky by sa mohla infláciou zvýšiť alebo by mohla znížiť, keď sa v prípade technológie prejde z experimentálnej výroby na veľkovýrobu.

Ak sú údaje odbornými odhadmi, je dôležité predložiť všetky predpoklady, na ktorých sa odhady zakladajú. Keďže každý znalecký posudok obsahuje prvok subjektivity, je dôležité transparentne preukázať, ako boli odhady odvozené, a tak zabrániť skreslenej analýze.

B.3 Ako odhadnúť sociálne vplyvy

Ďalej uvedené kontrolné zoznamy slúžia na účely analýzy sociálnych vplyvov (pozri bod 3.5). Pojem „zmena“ používaný v týchto kontrolných zoznamoch sa môže vzťahovať na príjmy alebo náklady/úspory nákladov. Tieto zoznamy by sa mali použiť v prípade všetkých významných dodávateľských reťazcov (napr. dodávateľského reťazca alternatívnej látky) a nielen aktuálneho dodávateľského reťazca používajúceho látku.

Vplyvy na zamestnanosť

Čo sa rozumie pod pojmom vplyvy na zamestnanosť?

Vplyvy na zamestnanosť sa vzťahujú nielen na zmenu celkovej zamestnanosti, ale aj na zmenu druhov pracovných miest a toho, kde sa nachádzajú. Je dôležité posúdiť tak zmenu zamestnanosti v prípade priemyselných odvetví aktuálne používajúcich a vyrábajúcich látku, ako aj zmeny zamestnanosti z dôvodu zmeny dopytu po alternatívnom výrobku alebo procese.

Nakoľko je reálne, že sa získajú kvantitatívne informácie?

Vo väčšine prípadov nebude možné získať kvantitatívne údaje o dopadoch na zamestnanosť, predovšetkým v prípade špecifických aspektov, ako napríklad rôznych profesijných skupín (najmä bez konzultácie so zástupcami priemyslu a obchodných združení), ale pri „dobrej“ analýze SEA by sa malo kvalitatívne posúdiť aspoň to, aký vplyv môže mať zamietnutie autorizácie na rôzne profesijné skupiny (napr. aký druh pracovných miest a zručností by mohol byť „scenárom nepoužívania“ najviac postihnutý).

Počet pracovných miest

- Zmena pracovnej sily požadovanej subjektmi na dodávateľskom trhu (vrátane dodávateľov alternatívy)
- Zmena pracovnej sily požadovanej výrobcami látky / alternatívy
- Zmena pracovnej sily požadovanej na prepravu látky / alternatívy
- Zmena pracovnej sily požadovanej na distribúciu látky / alternatívy
- Zmena pracovnej sily požadovanej na skladovanie látky / alternatívy
- Zmena pracovnej sily požadovanej následnými užívateľmi

Profesijné skupiny

- Zmena dopytu po nekvalifikovaných pracovníkoch
- Zmena dopytu po manuálnych pracovníkoch
- Zmena dopytu po kvalifikovaných a odborných pracovníkoch (dôležité najmä pre špecializované odvetvia)
- Zmena dopytu po manažérskych pozíciách

Umiestnenie

- Zmena zamestnanosti v jednotlivých členských štátoch
- Zmena celkovej zamestnanosti v rámci EÚ
- Zmena celkovej zamestnanosti mimo EÚ

Iné relevantné sociálne vplyvy

Pracovné prostredie

- Zmena kvality pracovného miesta
- Zmena dostupného ďalšieho vzdelávania
- Zmena práv a ochrany zamestnancov
- Zmena istoty zamestnania
- Zmena podmienok zamestnávania
- Zmena pomoci poskytovanej rodinám

Zamestnanci

- Zmena počtu zamestnaných detí
- Zmena počtu osôb vykonávajúcich nútenú prácu
- Zmena priemernej mzdy a platu
- Zmena kritérií dobrých pracovných podmienok Medzinárodnej organizácie práce (ILO)
- Zmena pracovného času / úpravy pracovného času (napr. viac práce na čiastočný úväzok alebo práce na zmeny)
- Zmena rovnosti príležitostí – pohlavie, rasa, etnický pôvod

Blaho spotrebiteľov

- Zmena prospešnosti (spokojnosti) – na základe straty funkčnosti výrobku
- Zmena prospešnosti (spokojnosti) – na základe straty trvanlivosti výrobku
- Zmena prospešnosti (spokojnosti) – na základe toho, že výrobok už nebude k dispozícii
- Zmena prospešnosti (spokojnosti) – z iného dôvodu

Ďalej v texte sa uvádza podrobnejší prístup k analýze zamestnanosti. Mal by sa zväžiť len v prípade, keď jednoduchý prístup uvedený v časti 3.5 naznačuje, že je potrebná ďalšia analýza.

Úloha 1	Odhad zmeny zamestnanosti
	Odhadnite zmeny zamestnanosti na základe najlepších dostupných informácií. Odhad zmeny obvyklého počtu osôb potrebných v rámci procesu možno urobiť prostredníctvom reprezentatívneho podniku, resp. podnikov, s následným rozšírením na príslušnú geografickú oblasť. Po tomto rozšírení výsledkov by sa mala uskutočniť určitá forma analýzy citlivosti (Techniky analýzy neistôt sú uvedené v dodatku E).
Úloha 2	Odhad účinkov úniku údajov
	Zo zmeny zamestnanosti by sa mala vylúčiť zmena v pracovných miestach, ku ktorej došlo mimo geografického rozsahu analýzy SEA. Geografický rozsah analýzy SEA by sa mal určiť v 2. fáze (Stanovenie rozsahu analýzy SEA).
Úloha 3	Odhad účinkov premiestnenia

	<p>V rámci zmeny zamestnanosti by sa malo zohľadniť každé prerozdelenie alebo zámena pracovných miest v rámci geografického rozsahu analýzy SEA. Môže to pomôcť pri posúdení toho, k strate/vytvoreniu akých druhov pracovných miest môže dôjsť. Posúďte zručnosti potrebné pre tieto pracovné miesta s cieľom určiť, či je po týchto zručnostiach dopyt inde v rámci miestneho regiónu.</p>
	<p style="text-align: center;">UŽITOČNÉ TIPY</p> <p>V prípade zmenšenia alebo premiestnenia odvetví, posúďte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Či si odvetvia ponechajú niektorých zamestnancov, t. j. vysoko kvalifikovaných odborných pracovníkov, dlhoročných zamestnancov, ktorí majú veľa skúseností a sú dobre vyškolení • Prerozdelenie – môžu si zamestnanci ľahko nájsť prácu v rámci miestnej oblasti (posúďte typy dostupných pracovných miest a zručnosti týchto zamestnancov) • Nahradenie pracovných miest – napr. zmenu pracovných miest vo výrobe na pracovné miesta súvisiace s distribúciou, skladovaním a službami. <p>Podobne, ak sa zvyšuje dopyt po alternatívnych produktoch, posúďte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Či bude mať dopyt za následok viac práce alebo viac investícií do kapitálu • Prerozdelenie zdrojov – bude sa meniť pracovný čas/postupy súčasných zamestnancov, aby mohli splniť dodatočné požiadavky (napr. uprednostnenie dlhších zmien pred prijatím ďalších zamestnancov)? • Prerozdelenie v rámci miestneho hospodárstva – nastúpia na tieto pracovné miesta nezamestnaní alebo nastúpia ľudia už zamestnaní v danej oblasti? (Ide o presun pracovnej sily, ktorý by sa nemal považovať za ďalšiu sociálnu výhodu.) Tip – Posúďte úroveň kvalifikácie nezamestnaných v tejto oblasti a to, či je postačujúca pre vytvárané pracovné miesta.
Úloha 4	Odhad typov pracovných miest a úrovne kvalifikácie v miestnom regióne
	<p>Odhadnite buď zručnosti (alebo kvalifikácie) osôb v regióne, kde sa nachádzajú tieto odvetvia a typy podnikov nachádzajúcich sa v miestnom regióne. Tieto informácie by mali byť dostupné z národných údajov zo sčítania ľudu.</p>
	<p style="text-align: center;">UŽITOČNÉ TIPY</p> <p>Použite oblasť dochádzania do práce (TTWA) na vymedzenie pojmu miestny región</p> <p>TTWA predstavuje oblasť, v ktorej žije väčšina ľudí, ktorí by mohli pracovať v podniku výrobcu. Základným kritériom TTWA je to, že z celkového počtu pracujúcich obyvateľov danej oblasti najmenej 75 % skutočne pracuje v tejto oblasti. Napríklad, ak viac ako 75 % pracujúcich obyvateľov pracuje v okruhu 20 km od miesta sídla podniku, môže sa to použiť ako TTWA. Na umožnenie zhromažďovania a analýzy údajov s využitím národných údajov zo sčítania ľudu možno oblasť TTWA aproximovať napríklad použitím hraníc územných štatistických jednotiek (<i>Super Output Areas</i>)³⁹.</p>

³⁹ Územné štatistické jednotky (*Super Output Areas*) predstavujú geografický hierarchicky usporiadaný systém, ktorý používa vláda Spojeného kráľovstva na vykazovanie štatistiky o malých oblastiach v Anglicku a Walese. Takáto územná štatistická jednotka (*Super Output Area*) pozostáva z troch vrstiev – nižšej, strednej a vyššej – obvykle sa používa stredná vrstva, t. j. oblasti s minimálnym počtom obyvateľov 5 000 a priemerným počtom obyvateľov 7 200.

Úloha 5	Posúdenie účinku na oblasť týchto pracovných miest
	Určiť k strate/vytvoreniu akého druhu pracovných miest môže dôjsť v danom regióne a ako to súvisí s typmi podnikov nachádzajúcimi sa v týchto regiónoch, určiť, aké významné sú tieto pracovné miesta v rámci týchto postihnutých oblastí.
	<p>UŽITOČNÉ TIPY – Niektoré užitočné sociálne ukazovatele, ktoré možno nájsť v národných údajoch zo sčítania ľudu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Počet zamestnaných osôb v pomere k obyvateľom v produktívnom veku v miestnej oblasti • Rozdelenie príslušných sektorov zamestnanosti v miestnej oblasti, napr. výroba, stavebníctvo, doprava, skladovanie a komunikácie • Typ povolání v miestnej oblasti, napr. manažéri a vyšší úradníci, obsluha strojov a zariadení • Kvalifikácia osôb v produktívnom veku v miestnej oblasti
Úloha 6	Odhad iných relevantných sociálnych vplyvov
	Stanovte, aký vplyv majú zmeny celkovej (čistej) zamestnanosti na ďalšie relevantné sociálne vplyvy, ako napr. istota udržania si zamestnania a pracovný čas. Vo väčšine prípadov sa tieto dopady môžu odvodiť len kvalitatívne.

B.4 Ako odhadnúť vplyvy na obchod, hospodársku súťaž a širšie hospodárske vplyvy

Táto časť slúži na pomoc pri analýze uvedenej v časti 3.6

Konkrétne:

Úloha 1 – Analyzujte trh s cieľom stanoviť schopnosť ďalej postúpiť dodatočné náklady

Rozsah trhu

Pre začiatok je vhodné identifikovať veľkosť trhu. Veľkosť trhu možno široko vymedziť takto:

- Miestny trh – znamená miesto potrebné na to, aby sa tovar a služby dostali bližšie k zákazníkom. Môže ísť o oblasť alebo viac oblastí v rámci jedného členského štátu.
- Regionálny trh – znamená vo všeobecnosti trh vymedzený niekoľkými susednými členskými štátmi.
- Trh EÚ.
- Globálny trh – znamená trh, kde podniky súťažia s konkurentmi z celého sveta.

Je dôležité poznať rozsah trhu, pretože sa tak môže určiť vplyv, ktorý má následný užívateľ a zákazník kupujúci finálny výrobok (posledný kupujúci v dodávateľskom reťazci) na cenu komodity. Na miestnom trhu sa následný užívateľ a zákazník kupujúci finálny produkt môžu

spoliehať len na jedného výrobcu, a preto môžu kontrolovať nákupnú cenu surovín len v obmedzenej miere. V menšej miere tomu tak bude na globálnom trhu, kde sú ceny určované na otvorenom trhu a je potrebné, aby si európske podniky zachovali konkurencieschopnosť voči výrobcam a dovozcom z krajín mimo Európy.

UŽITOČNÉ TIPY

Informácie, ktoré by mohli byť užitočné pri určovaní veľkosti trhu

- Sídlo výrobcov
- Kde sa hlavní dodávatelia vyššie v dodávateľskom reťazci nachádzajú
- Obchodné informácie o dovoze/vývoze na pochopenie toku materiálov a veľkosti trhu
- Údaje o predaji na určenie hodnoty trhu a kde majú sídlo hlavní následní užívatelia a koncoví zákazníci
- Fyzické vlastnosti výrobku – či je preprava látky jednoduchá a uskutočniteľná na veľké vzdialenosti?

Cenová elasticita

Cenová elasticita je pojem, ktorý sa používa na opis citlivosti následných užívateľov a zákazníkov kupujúcich finálny výrobok na zmeny ceny výrobcu. Ak je výrobok cenovo citlivý – dopyt je cenovo elastický – tak akékoľvek zvýšenie ceny v dôsledku dodatočných výrobných nákladov bude mať za následok pokles dopytu. Ak výrobca „cenu prijíma“, jeho dopyt je charakterizovaný ako dokonale elastický a každé zvýšenie ceny bude eliminovať predaj.

Medzi faktory, ktoré môžu ovplyvniť elasticitu ceny komodity patrí: úroveň hospodárskej súťaže v danom sektore, vplyv následných užívateľov a kupujúcich, vplyv dodávateľov (proti smeru dodávateľského reťazca) a to, ako ľahko môžu následní užívatelia a zákazníci kupujúci finálny výrobok prejsť na alternatívny produkt.

UŽITOČNÉ TIPY

Informácie na posúdenie cenovej elasticity

Každý podnik v dodávateľskom reťazci bude pravdepodobne schopný odborne posúdiť, ako je jeho výrobok citlivý na cenu, a teda, aká je pravdepodobnosť, že sa náklady budú môcť premietnuť do ceny bez významného zníženia predaja.

Ak je potrebný kvantifikovanejší odhad, odporúča sa, aby sa stanovenie cenovej elasticity konzultovalo s ekonómom. Ďalej v texte sa vysvetľuje, aké hlavné informácie je potrebné posúdiť. Je to pomerne vyčerpávajúci zoznam informácií (aj keď nie úplný), ktoré nemusia byť relevantné pre všetky typy žiadosti o autorizáciu.

1. Informácie o schopnosti následných používateľov vyjednávať a spotrebiteľ a finálneho výrobku diktovať cenu, ktorú si výrobca môže účtovať.

Pokúste sa nájsť informácie o konkurencii v rámci sektora, ekonómovia sa zvyčajne snažia používať ukazovateľ koncentrácie v sektore (CR) (alebo Herfindahlov-Hirschmannov index, ktorý sa ťažšie zisťuje). CR označuje percentuálny podiel štyroch najväčších firiem na trhu (hoci sa možno budú dať zistiť údaje pre najväčších 8, 25 a 50 podnikov v priemyselnom odvetví). V rámci národného sčítania ľudu a iných foriem štatistického vykazovania sa často udáva CR pre hlavné štandardné klasifikácie odvetví (*Standard Industrial Classifications*, SIC).

2. Informácie o vyjednávacíj sile dodávateľov účtovať si vysokú cenu surovín, ktoré potrebujú výrobcovia.

Ovplyvní to prevádzkové náklady výrobcu. Tieto náklady buď môže výrobca absorbovať alebo ich môže preniesť na následných užívateľov v trhovej cene.

3. Informácie o hrozbe nových účastníkov

Hrozba nových účastníkov na trhu by mohla znížiť ceny. Ak výrobcovia (alebo odvetvie ako také) majú veľké zisky, nové podniky by to povzbudilo, aby „vstúpili na trh“ a pokúsili sa získať podiel na týchto ziskoch. Rozhodnutie potenciálnych nových účastníkov na trhu by mohlo ovplyvniť niekoľko faktorov a vo všeobecnosti sa mnohé tieto informácie dajú získať na základe sekundárneho výskumu a pomocou odborníkov z daného sektora /odvetvia.

4. Hrozba alternatív

Hrozba alternatív by mohla znížiť ceny v závislosti od toho, ako je táto hrozba reálna. Reálna hrozba pravdepodobne zvýši elasticitu ceny, zatiaľ čo v prípade malej hrozby alternatívy je väčšia pravdepodobnosť, že cena nebude elastická. Niektoré informácie možno získať od odborníkov z daného sektora/odvetvia alebo po konzultácii s následnými užívateľmi.

Konkurenčný boj

V odvetví, kde sú malé alebo žiadne rozdiely medzi výrobkami dodávanými veľkým počtom výrobcov, bude silná hospodárska súťaž. Preto sa akékoľvek ďalšie náklady budú dať ťažšie preniesť na následných užívateľov alebo zákazníkov kupujúcich finálny výrobok, ak konkurenti neznášajú zvýšené náklady. Keď sa účinok (t. j. právne predpisy) prejaví v celej EÚ, podniky EÚ môžu prenášať náklady dotedy, pokiaľ trh nie je vystavený konkurentom, ktorí môžu dovážať z krajín mimo EÚ. S nárastom internacionalizácie hospodárskej súťaže by pre spoločnosti z EÚ mohlo byť ťažšie prenášať náklady na svojich spotrebiteľov.

Prípadne, ak sa tento sektor vyznačuje viacerými špecializovanými výrobkami a ak je možné odlíšiť produkt výrobcu od konkurenčného produktu, potom môže byť cena flexibilnejšia. V týchto situáciách je viac príležitostí na to, aby hospodársky subjekt mohol preniesť náklady na zákazníka. Podobne, čím menej je podnik vystavený medzinárodnej hospodárskej súťaži, tým ľahšie môže preniesť náklady na svojich zákazníkov.

UŽITOČNÉ TIPY

Informácie, ktoré by mohli byť užitočné pri posudzovaní konkurencieschopnosti

Konkurencieschopnosť je komparatívny pojem schopností a výkonnosti podniku, pododvetvia alebo krajiny predávať a dodávať tovar a/alebo služby na danom trhu. Ďalej v texte sa uvádzajú informácie, ktoré môžu byť relevantné pre posúdenie konkurencieschopnosti. Niektoré tieto informácie sa spravidla dajú získať na základe sekundárneho výskumu, hoci väčšinu týchto informácií možno získať len od výrobcov a obchodných združení.

- počet konkurentov na trhu
- podiel konkurentov na trhu
- tempo rastu v odvetví
- výstupné prekážky – t. j. náklady na odchod z odvetvia
- rozmanitosť konkurentov – je to jediná látka, ktorú vyrábajú/predávajú?
- diferenciacia výrobkov
- jednotkové výrobné náklady (prípadne náklady pridanej hodnoty)
- výška výdavkov na reklamu
- náklady práce
- výdavky na výskum a vývoj

Pružnosť odvetvia

„Pružnosť“ charakterizuje schopnosť dodávateľského reťazca absorbovať akékoľvek zvýšenie nákladov pri súčasnom zabezpečení toho, že zostane životaschopný v krátko-, stredno- i dlhodobom horizonte. V záujme zabezpečenia tejto životaschopnosti, výrobcovia a následní užívatelia v tomto sektore budú musieť byť schopní priebežne generovať dostatočné finančné výnosy, aby mohli investovať, napríklad do procesu rozvoja, vývoja alebo bezpečnosti výrobkov a zlepšenia životného prostredia. Všetky zvýšené náklady sa budú musieť absorbovať buď v rámci dodávateľského reťazca (t. j. výrobcom alebo následnými užívateľmi), alebo sa budú musieť preniesť na zákazníka.

Hlavnými zdrojmi informácií týkajúcich sa obchodu, hospodárskej súťaže a širších ekonomických nákladov a výnosov by pravdepodobne mohli byť:

- štatistické útvary, a najmä Eurostat
- konkrétne obchodné údaje členského štátu, napr. uktradeinfo v Spojenom kráľovstve (súčasť HM Revenue & Customs - Daňového a colného úradu Jej Veličenstva v Spojenom kráľovstve)
- finančné výkazy pre akcionárov a správy o finančnej situácii spoločnosti,
- publikované informácie, t. j. webové stránky, časopisy a správy,
- konzultácie s odvetvím (obchodnými združeniami a jednotlivými spoločnosťami),
- výskumné skupiny,
- odborné odhady.

Analýza trhu pomocou „Porterovej teórie piatich síl“

Existuje niekoľko zavedených metód, ktoré boli vyvinuté na účely analýzy trhov. Jednou, bežne používanou metódou je „Porterova teória piatich síl“. Konkurenčné sily rozhodujú o ziskovosti odvetvia, pretože ovplyvňujú ceny, náklady a potrebné investície podnikov v odvetví. Konkrétne to pomôže pri rozhodovaní, či sa dodatočné náklady majú preniesť na následných užívateľov a zákazníkov.

Podľa Portera pravidlá hospodárskej súťaže sú zakotvené v piatich konkurenčných silách, ktoré formujú štruktúru a intenzitu hospodárskej súťaže:

1. konkurencia medzi existujúcimi firmami
2. vyjednávací sila dodávateľov (proti smeru dodávateľského reťazca)
3. vyjednávací sila kupujúcich (následných užívateľov a zákazníkov kupujúcich finálny produkt)
4. hrozba alternatívnych produktov alebo služieb
5. hrozba nových účastníkov

Intenzita týchto piatich síl je v jednotlivých priemyselných odvetviach rôzna a môže sa meniť aj podľa toho, ako sa odvetvie časom vyvíja. **Vo väčšine prípadov si vykonanie testu piatich síl vyžiada odborné ekonomické poradenstvo, aj keď si nevyžiada žiadne spôsobilosti na ekonomické modelovanie.**

Konkurencia medzi existujúcimi firmami

Silná konkurencia v sektore (t. j. medzi konkurenčnými výrobcami alebo hospodárskou súťaž v rámci jednotlivých trhov následných užívateľov) pravdepodobne bude mať za následok silnú cenovú konkurenciu a môže prípadne obmedziť ziskové rozpätia, a teda schopnosť odvetvia absorbovať alebo preniesť všetky náklady v prípade „scenáru nepoužívania“. Koncentrácia alebo počet subjektov na trhu môžu naznačiť úroveň konkurencie v sektore (ukazovateľ koncentrácie v sektore (CR)) môže poskytnúť informácie o koncentrácii v sektore). V prípade nadmernej kapacity je len obmedzená možnosť získať podiel na trhu (k čomu môže niekedy dôjsť v odvetviach, v ktorých sa predávajú výrobky štandardných špecifikácií, ako napr. cement). Aj vtedy, ak existujú vysoké výstupné prekážky (t. j. vysoké náklady na odstavenie), tieto faktory môžu viesť k silnej konkurencii v rámci odvetvia.

Vyjednávací sila dodávateľov (proti smeru dodávateľského reťazca)

Ak existuje veľký počet výrobcov/dovozcov v sektore alebo malý počet následných užívateľov a kupujúcich finálnych výrobkov, potom je pravdepodobné, že nastane silná cenová konkurencia. Dodávatelia môžu mať tiež silnú pozíciu v prípade, keď výrobcovia/dovozcovia sú obmedzení vysokými nákladmi súvisiacimi so zmenou (napr. nové vybavenie alebo zvýšené náklady na dopravu) a nemožno jednoducho vymeniť dodávateľov. Vhodným ukazovateľom tohto je veľkosť trhu, t. j. medzinárodný trh by znamenal, že náklady na zmenu sú nízke. Ak sektor je len malým odbytkom pre dodávateľa, potom je dodávateľ opäť v silnej pozícii a môže diktovať cenu a obmedziť schopnosť výrobcu vyjednávať o znížení nákladov.

Vyjednávací sila kupujúcich (následných užívateľov a zákazníkov kupujúcich finálny produkt)

Ak sa sektor vyznačuje malým počtom kupujúcich (následných užívateľov a zákazníkov kupujúci finálny výrobok) tvoriacich významný podiel na trhu predaja, potom kupujúci býva obvykle v silnej pozícii a môže mať väčší vplyv na cenu. Schopnosť existujúcich výrobcov v sektore preniesť akékoľvek dodatočné náklady môže byť teda obmedzená. Ak však výrobok predstavuje malý zlomok nákladov na kupujúceho, môže mať viac možností na prenesenie týchto nákladov.

Kupujúci môže tiež ovplyvniť trhovú cenu, ak náklady na prechod na alternatívu (t. j. proces/látku) sú nízke. Obdobne, ak konkurenčný výrobca používa drahšiu alternatívu (t. j. proces/látku), nemusí byť nevyhnutne schopný účtovať vyššiu cenu z dôvodu významnej sily kupujúceho, ktorá núti výrobcov absorbovať vyššie náklady na alternatívu.

Hrozba alternatívnych výrobkov alebo služieb

Ak kupujúci má možnosť prechodu na alternatívny výrobok môže to predstavovať pre sektor hrozbu (napr. hliník a plasty sa čoraz viac využívajú ako surovina pri výrobe automobilov ako náhrada za oceľ), potom sú možnosti na prenesenie zvýšených nákladov na kupujúceho obmedzené. Spočiatku kupujúci môže byť neochotný k zmene z dôvodu výdavkov na investičné náklady na úpravu procesu, ktoré by musel uskutočniť, aby sa prispôbil prechodu, ale zvyšovaním nákladov a premietnutím týchto nákladov do zvýšených cien výrobkov, hrozba prechodu kupujúceho na náhradné výrobky môžu byť aktuálnejšia. Prechod na alternatívny produkt znamená distribučné zmeny, ale ak to má za následok činnosti premiestnené mimo EÚ, mohlo by to mať dôsledky na celkovú ekonomickú aktivitu.

Hrozba nových účastníkov

Vysoko ziskové trhy obvykle priťahujú nových účastníkov. Táto hrozba býva obmedzená, ak existujú veľké prekážky vstupu (nové zariadenia, prístup k distribučným kanálom, náklady zákazníkov na prechod, právne povolenia atď.). Dôležitým aspektom sú zvýšené náklady (t. j. používanie alternatívneho produktu, zmeny procesu), na základe ktorých by podniky z krajín mimo EÚ mohli byť konkurencieschopnejšie na trhu, čo by nútilo priemyselné odvetvia EÚ zvážiť premiestnenie mimo EÚ.

Táto časť slúži pre analýzu v časti 3.6

Konkrétne:

Úloha 2 – Určite pružnosť odvetvia pomocou finančných ukazovateľov

Určite pružnosť odvetvia pomocou finančných ukazovateľov

Aby podnik mohol byť ekonomicky životaschopný, musí sa vedieť prispôbiť a byť schopný rasti v meniacich sa ekonomických podmienkach a fluktuáciách v rámci priemyselného odvetvia. Analýza životaschopnosti odvetvia pomocou finančných ukazovateľov pomôže určiť, či dodatočné náklady na odvetvie budú obmedzovať ďalší rast v odvetví alebo dokonca, či časť odvetvia bude vylúčená z podnikania.

Ak podnik chce byť ekonomicky životaschopný musí byť dostatočne:

- likvidný
- solventný a

- ziskový

Likvidita je krátkodobé meradlo zdravia podniku a charakterizuje schopnosť podniku splácať svoje bezprostredné záväzky. Tento dodatok obsahuje metódu výpočtu „likvidný pomer“ a „rýchly pomer“, ktoré sa bežne používajú na charakterizáciu likvidity.

Solventnosť podniku opisuje schopnosť podniku plniť svoje záväzky v dlhšom časovom horizonte. Solventnosť je, keď aktíva podniku prevyšujú jej externý dlh (záväzky). Podnik má teda dobrý finančný základ alebo stabilitu a solventnosť ako taký je dobrým meradlom celkového dobrého stavu podniku. Ak externé dlhy sú vyššie ako hodnoty aktív, dochádza k insolventnosti. Výpočty pre „pomer dlh/aktíva“ a „úrokové krytie“, ktoré sa bežne používajú na opis solventnosti, sa uvádzajú v tomto dodatku.

Ziskovosť Podniky s vyššími ziskovými rozpätiami a celkovými ziskami budú ľahšie absorbovať akékoľvek zvýšenie výrobných nákladov (väčšinou je to distribučný dopad na podnik). Podnik, ktorý je ako solventný a likvidný nemusí byť nevyhnutne ziskový. Jednoduchá definícia zisku je príjem po odpočítaní nákladov. Čo je dôležitejšie zisk môže tiež poukazovať na návratnosť investovaného kapitálu, t. j. kompenzuje vlastníčkovi kapitálu stratu kapitálu na ďalšie prípadné použitie. Toto je zvyčajne dobrým základom pre investorov na určenie, či návratnosť ich investícií prinesie primeraný výnos vo vzťahu k platobnej schopnosti podniku, ako aj alternatívne investície inde, vrátane bezrizikových investícií. Ziskovosť sa meria rôznymi spôsobmi. Finančné ukazovatele v prípade „hrubého ziskového rozpätia“, „čistého ziskového rozpätia“ a „návratnosti investovaného kapitálu“ sú opísané v tejto prílohe.

Táto časť obsahuje niektoré finančné ukazovatele pre každý z týchto hlavných ukazovateľov.

Likvidita

$$\text{Ukazovateľ likvidity} = \frac{\text{Obežný majetok}}{\text{Krátkodobé pasíva}}$$

Toto sa považuje za hlavný test likvidity. Pre tento ukazovateľ neexistuje žiadna presná hodnota, ktorú možno použiť ako návod pre zdravie podniku, pretože to bude závisieť od odvetvia a konkrétnych okolností. Vo všeobecnosti sa odporúčajú hodnoty okolo 1,5, aj keď dôležitejší je trend. Hodnota na alebo pod 1,0 znamená obavy (nemôže splniť krátkodobý dlh) a hodnoty vyššie ako 2,0 môžu znamenať, že príliš veľa financií je viazaných v krátkodobých aktívach.

$$\text{Ukazovateľ krátkodobej likvidity} = \frac{\text{Obežný majetok} - \text{zásoby}}{\text{Krátkodobé pasíva}}$$

Podľa ukazovateľa krátkodobej likvidity sa zásoby odpočítajú, pretože môže byť ťažké rýchlo previesť zásoby na hotovosť v dôsledku rôznych faktorov, ako je počasie alebo právne predpisy. Účtovníci odporúčajú, aby sa ukazovateľ krátkodobej likvidity bol okolo 1, t. j. že by malo byť okolo 1 EUR likvidných aktív na každé 1 EUR krátkodobého dlhu.

Platobná schopnosť

$$\text{Pomer dlh/aktíva} = \frac{\text{celkové pasíva podniku}}{\text{celkové aktíva podniku}}$$

Pomer dlh/aktíva je bežným meradlom solventnosti podniku. Vo všeobecnosti sa uprednostňujú menšie hodnoty pomeru dlh/aktíva pred väčšími. Menšie hodnoty znamenajú väčšiu šancu na zachovanie solventnosti podniku, ak by čelil obdobiu nepriaznivých ekonomických podmienok. Malý pomer dlh/aktíva môže tiež znamenať, že podnik sa zdráha použiť dlhový kapitál, aby využil možnosti rentabilných investícií. Hodnoty, ktoré sú menšie ako 1 naznačujú, solventný podnik.

Ziskovosť

Ziskovosť sa meria rôznymi spôsobmi. Táto časť je zameraná na hrubé a čisté ziskové rozpätia, ako aj na návratnosť investovaného kapitálu (ROCE):

$$\text{Hrubé ziskové rozpätie} = \frac{\text{Hrubý zisk}}{\text{Tržba}} \times 100$$

Hrubé ziskové rozpätie je percento tržieb pre posúdením ostatných nákladov.

$$\text{Čisté ziskové rozpätie} = \frac{\text{čistý (prevádzkový) zisk}}{\text{Tržby}} \times 100$$

Čisté ziskové rozpätie sa vo všeobecnosti považujú dôležitejšie, pretože na rozdiel od hrubých rozpätí, sa zohľadňujú fixné režijné náklady.

$$\text{Návratnosť investovaného kapitálu (ROCE)} = \frac{\text{Zisk pred zdanením a úroky}}{\text{Investovaný kapitál}} \times 100$$

ROCE je výnosové percento, ktoré je podnik schopný dosiahnuť na základe svojho dlhodobého investovaného kapitálu v podniku. Niekedy sa používa ako meradlo efektívnosti. ROCE podniku umožňuje investorom posúdiť finančnú efektívnosť činnosti podniku a prípadne použiť na odhady rastu. Vysoká návratnosť investovaného kapitálu znamená, že významný podiel ziskov môžu byť investované späť do podniku v prospech akcionárov. Opätovne investovaný kapitál sa opäť investuje s vyššou mierou návratnosti, ktorá pomáha vytvárať vyšší rast príjmov na akciu. Vysoká hodnota ukazovateľa ROCE je teda znakom úspešného rastu firmy

Ak je ROCE je menšie ako miera bezrizikových investícií, ako napr. sporiaci účet s pevným úrokom, potom by bolo možno lepšie podnik zavrieť, predáť aktíva a vložiť peniaze na tento sporiaci účet s pevným úrokom. Investori môžu použiť návratnosť investovaného kapitálu na posúdenie, u koho je aká je pravdepodobnosť najlepšej návratnosti.

Konzistencia je hlavným faktorom výkonnosti. Náhle zmeny v ROCE by mohli svedčiť o strate konkurencieschopnosti na trhu, alebo že je držaných viac aktív ako hotovosti. Neexistujú žiadne

pevné kritériá, pretože návratnosť investovaného kapitálu môže byť nižšia v období recesie, ale vo všeobecnosti by malo ROCE malo byť najmenej dvakrát vyššie ako bežná úroková miera. Ak je ROCE nižšie, naznačuje to, že podnik nesprávne využíva svoje kapitálové zdroje.

DODATOK C TECHNIKY OCEŇOVANIA

TECHNIKY OCEŇOVANIA

Úvod

V tomto dodatku sa opisujú alternatívne techniky oceňovania pre odhad peňažných hodnôt vplyvov na zdravie ľudí alebo životné prostredie. V prílohách k Usmerneniam Komisie k posudzovaniu vplyvov (kapitola 11) sú uvedené informácie o celej škále techník oceňovania.

V tomto dodatku sa podrobnejšie opisuje väčšina techník vrátane toho, ako sa môžu použiť pri vykonávaní analýzy SEA. Cieľom tohto dodatku je poskytnúť len úvod do jednotlivých dostupných techník. Pred ocenením vplyvov je potrebné si vyhľadať podrobnejšie informácie a odborné poznatky.

Techniky oceňovania opísané v tomto dodatku predstavujú niekoľko alternatívnych prístupov k stanovovaniu peňažnej hodnoty vplyvov alebo zmien, keď neexistuje trhovacia cena, ktorá sa môže použiť. Technicky oceňovania budú preto relevantné najmä pre vplyvy na zdravie ľudí a životné prostredie. Mohli by však byť relevantné aj v situáciách, kde „scenár nepoužívania“ bude mať za následok zmenu kvality tovaru alebo služby.

Pri manažmente chemických rizík sa obvykle často na oceňovanie vplyvov, ako sú vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, používajú transfery hodnoty. Zvyšné techniky uvedené v tomto dodatku sa bežne nepoužívajú čiastočne preto, že je problematickejšie použiť ich pri manažmente chemických rizík, ale aj preto, že si vyžadujú vynaloženia veľa zdrojov na zber údajov. Žiadateľ by to mal brať do úvahy pri plánovaní zdrojov a rozpočtu.

Treba mať tiež na pamäti, že techniky oceňovania, ako sú ušetrené náklady alebo v niektorých prípadoch náklady na zdroje, neumožňujú oceňovanie vplyvov ako takých a mali by sa používať opatrne, pričom by malo byť jasné, prečo sa používajú.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o technike oceňovania?

Existuje množstvo ekonomickej literatúry o technikách oceňovania. Medzi najnovšie knihy napríklad patria:

- Freeman, A. Myrick; “The Measurements of Environmental and Resource Values: Theory and Methods” („Stanovovanie environmentálnej hodnoty a hodnoty zdrojov: teória a metódy“), Resource for the Future Press, 2003
- Carson Richard: “Contingent Valuation: A Comprehensive Bibliography and History” (Podmienené oceňovanie: Úplná bibliografia a história), Edward Elgar Pub, 2008.

C.1 Transfery hodnôt

Aká je táto technika?

Transfer hodnôt alebo výnosov procesu získavania informácií o peňažných hodnotách (ktorými môžu byť výnosy alebo náklady) v jednom kontexte („študijné miesto“) a ich použitie v inom kontexte („strategické miesto“).

V dôsledku časových obmedzení a obmedzení zdrojov nie je pravdepodobné, že by boli použiteľné na vykonávanie nových štúdií oceňovania pri vypracovaní analýzy SEA. Odhadované hodnoty sa preto môžu previesť z predchádzajúcich štúdií s podobnými vlastnosťami. Kontext, v ktorom sa uskutočnila pôvodná štúdia oceňovania sa často označuje pojmom „študijné miesto“ a miesto, kde je odhad novej hodnoty potrebný, sa označuje pojmom „strategické miesto“. Transfer hodnoty sa môže použiť medzi rozličnými miestami (prenos hodnoty v priestore) alebo na jednom konkrétnom

mieste (prenos hodnoty v čase). Hlavným predpokladom pri transferoch hodnoty je, aby odhady hodnoty vplyvu na jednom mieste mohli poskytnúť primeranú aproximáciu hodnoty pre iné miesto s podobnými podmienkami.

Ako sa táto technika používa?

Typickými krokmi pri transfere hodnoty sú:

- Určenie typu požadovanej hodnoty (napr. náklady spojené s konkrétnym vplyvom na zdravie)
- Vyhľadanie literatúry na zistenie príslušných štúdií oceňovania
- Posúdenie relevantnosti hodnôt zo študijného miesta na prenos na príslušné miesto
- Posúdenie kvality, konzistentnosti a dôkladnosti údajov zo študijného miesta.
- Výber a zhrnutie údajov, ktoré sú k dispozícii zo študijného miesta.
- Transfer hodnôt zo študijného miesta na príslušné strategické miesto, v prípade potreby upravené (napr. podľa kúpnej sily)
- Určenie, ako agregovať vplyvy súvisiace s príslušným miestom, napr. postihnuté domácnosti, oblasť vplyvu atď.

Hlavným krokom je prenos zo študijného miesta na strategické miesto. Existujú rôzne spôsoby, ako uskutočniť tento transfer v závislosti od rozdielov vlastností študijného miesta a strategického miesta. Môžu sa použiť tieto typy transferov:

- Transfer jednej hodnoty (napr. ochota zaplatiť za ochranu prírodného miesta odhadnutá na 100 EUR na osobu získanej v rámci prieskumu v pôvodnej štúdií sa použije bez ohľadu na veľkosť a kvalitu miesta).
- Transfer hraničnej bodovej hodnoty (hodnota 10 EUR na ha a osobu sa použije berúc do úvahy veľkosť oblasti)
- Transfer funkcie prínosov (transfer zahŕňa niekoľko atribútov, veľkosť plochy, počet druhov, príjem sledovanej skupiny obyvateľstva atď.)
- Analýza metahodnoty (na odhad hodnoty, ktorá sa má použiť na prenos prínosov, sa použije niekoľko štúdií)

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Kvalita a/alebo dostupnosť existujúcich štúdií je často nedostatočná. Transfer hodnoty je len taký spoľahlivý ako pôvodná štúdiá.
- Očakávaná zmena nových projektov alebo politik presahuje rozsah predchádzajúcich skúseností.
- Problémy vznikajú pri premene individuálnej zmeny (napr. environmentálnej kvality) na hraničné hodnoty na ocenenie novej politiky.

- Problémy nastanú pri ocenení prírastku (napr. environmentálnej kvality), keď sa ocenenie týka straty (environmentálnej kvality).
- Rozdiely medzi študijným miestom, resp. miestami a strategickým miestom sa nemôžu alebo nezohľadnia v modeli alebo postupe transferu.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

V typickej analýze SEA nemožno odhadnúť všetky vplyvy použitím údajov, ktoré sú obvykle k dispozícii. Metódy transferu hodnoty môžu byť obzvlášť užitočné pri analýze SEA, kde na urobenie rozhodnutia môže stačiť „približný a pripravený“ náznak vplyvov. Môžu byť obzvlášť relevantné, keď časové a finančné obmedzenia znemožnia použitie iných techník ocenenia.

V dodatku B o posudzovaní vplyvov sú uvedené príklady tabuliek s hodnotami transferu prínosu, ktoré boli vypracované ako súčasť iniciatív EÚ. Zahŕňajú niektoré vplyvy na zdravie a na životné prostredie a boli vypracované pomocou prístupu metaanalýzy a dohodli sa na nich členské štáty.

Príklad použitia tejto techniky:

V súčasnosti existujú nejaké databázy štúdií oceňovania a možno očakávať, že v budúcnosti budú k dispozícii aj ďalšie. V súčasnosti je [databáza EVRI](#) jedným príkladom databázy štúdií oceňovania. Databáza EVRI obsahuje 1 500 až 2 000 štúdií oceňovania a pravidelne sa do nej dopĺňajú nové. Zatiaľ čo štúdie oceňovania budú pravdepodobne relevantné pre analýzu SEA len v obmedzenom počte prípadov, príklad uvedený ďalej v texte ukazuje, ako možno použiť štúdie výnosov na pochopenie pravdepodobného poradia rozsahu určitých vplyvov.

Oceňovanie rekreačných prínosov je obzvlášť dobre pokryté, keďže tento typ hodnoty používania je predmetom mnohých štúdií. Jednou zo štúdií, ktorá je dostupná v databáze EVRI, je štúdia, v ktorej sa sumarizujú hodnoty k dispozícii pre rekreačné prínosy⁴⁰, ktorá vychádza z hodnôt z celého radu primárnych štúdií. Je to preto metaštúdia a poskytuje základ pre používanie transferu metahodnoty prínosov. Metaanalýza pravdepodobne poskytne pevnejší základ pre transfer prínosov, ako transfer zo štúdií týkajúcich sa jednotlivých miest.

V tejto štúdii sa sumarizuje hodnota rozličných rekreačných činností. Zahŕňa napríklad hodnotu priradenú plávaniu a rybolovu. Peňažná hodnota blahobytu sa uvádza v USD na deň činnosti a osobu. Priemerná hodnota plávania je 21 USD za deň a osobu, zatiaľ čo priemerná hodnota rybolovu je 36 USD za deň a osobu. Neistota je daná veľkým intervalom hodnôt. V prípade rybolovu sa pohybuje od 2 USD do 210 USD za osobu. (To zdôrazňuje neistoty spojené s týmto prístupom a je pravdepodobné, že analýza neistôt – pozri dodatok F – bude základnou časťou každej prípadnej analýzy SEA, pričom sa využijú techniky transferu hodnôt. Kde je to možné, môže sa použiť prijateľnejší interval, t. j. vážený priemer alebo interval spoľahlivosti okolo priemernej hodnoty).

⁴⁰ Rosenberger Randall S.; Loomis, John B. 2001. Benefit transfer of outdoor recreation use values: A technical document supporting the Forest Service Strategic Plan (Transfer prínosov hodnôt využívania vonkajších rekreačných priestorov: technický dokument na podporu strategického plánu lesníckych služieb). Všeobecná technická správa RMRS-GTR-72. Fort Collins, CO: Ministerstvo poľnohospodárstva USA.

Pred použitím týchto hodnôt je potrebné sa zaoberať už uvedenými problémami, pokiaľ ide o posúdenie, či sú hodnoty prínosu vhodné na transfer.

V takom prípade väčšina údajov pochádza zo štúdií zo Severnej Ameriky. Je potrebné posúdiť, či to ovplyvní ich použiteľnosť v EÚ. Toto posúdenie zahŕňa dva aspekty: i) či existujú rozdiely v úrovni príjmov a ii) či existujú rozdiely v preferenciách rekreačných činností.

V tomto prípade možno rozdiel v úrovniach príjmov merať ako rozdiel v HDP na obyvateľa v EÚ a v USA. Hodnoty HDP musia vychádzať z parity kúpnej sily (PPP)⁴¹. To znamená, že sa počíta z rozdielov cenovej úrovne (ak nominálny príjem na obyvateľa v krajine A je dvakrát vyšší ako v krajine B, ale všetky ceny tovaru a služieb sú tiež dvojnásobne vyššie v krajine A, potom príjem na obyvateľa upravený podľa PPP bude rovnaký).

Ak sa ďalej predpokladá, že nie je žiadny dôvod domnievať sa, že existuje nejaký rozdiel v preferenciách týchto rekreačných činností, tieto hodnoty sa môžu použiť.

Konverzia uvedenej ochoty platiť z hodnoty z roku 1996 v dolároch do cien z roku 2007 v eurách zahŕňa nasledujúce kroky:

- konverziu z USD na EUR použitím výmenných kurzov z roku 1996;
- úprava hodnôt o rozdiely v príjmoch domácností v roku 1996;
- úprava hodnoty z roku 1996 na cenovú úroveň roku 2007 použitím mier inflácie v EÚ za obdobie 1996 až 2007.

Konverzia odhadov z jednej meny na inú menu a z cien v roku uskutočnenia štúdie na súčasné ceny je opísaná v časti 4.8. V tomto príklade je niekoľko komplikácií. V roku 1996 euro nebolo zavedené ako skutočná mena, ale existovalo len v podobe ECU. Jeho hodnota je porovnateľná s eurom, a preto sa použilo. Podľa databázy Eurostatu sa výmenný kurz odhaduje na úrovni 0,79 EUR za 1 USD. (priemerný výmenný kurz za posledný štvrtrok 1996)

Úpravu o účinok rozdielných úrovní blahobytu komplikuje skutočnosť, že v roku 1996 mala EÚ len 15 členských štátov. Nové členské štáty majú úrovne HDP, ktoré sú relatívne nízke, ale vykazujú vysokú mieru rastu. Je preto otázne, ako to zohľadniť. Údaj HDP na obyvateľa za rok 1996 vykazuje rozdiel medzi USA a EÚ na úrovni 70 až 80 %, zatiaľ čo novšie údaje sú nižšie, na úrovni 50 %. Úprava preto vychádza z údajov z roku 2007.

	HDP na obyv. (PPP) odhady za rok 2007
Európska únia	28 213
<u>Spojené štáty americké</u>	<u>43 444</u>
Podiel	1,54

Podľa údajov Eurostatu je inflácia EÚ (EÚ 27) za obdobie od roku 1996 do roku 2007 približne 40 %.

Všetky tri kroky pri úprave pôvodného odhadu ochoty platiť sú znázornené v tabuľke.

⁴¹ Túto úpravu možno nájsť použitím OECD PPP: (ak sa táto webová stránka zmenila, použite štatistický portál na stránke OECD a vyhľadajte tému PPP v zozname tém).

http://www.oecd.org/department/0,3355,en_2649_34357_1_1_1_1_1,00.html

	Pôvodný odhad	Úprava meny	Upravené podľa príjmu a cenovej úrovne EÚ	Konečná upravená hodnota
	USD v cenách za rok 1996	EUR v cenách za rok 1996	EUR v cenách za rok 1996	EUR v cenách za rok 2007
Plávanie	21	17	11	15
Rybolov	36	28	18	25

Ako možno vidieť z tejto konverzie, nie je to jednoduché, a preto sa v prípade tohto druhu transferu prínosov odporúča vyhľadať poradenstvo experta na ekonomiku.

Ak sa v rámci analýzy SEA očakáva, že bude postihnutých niekoľko prírodných miest v EÚ, rekreačné hodnoty sa môžu použiť na získanie odhadov radovo v rozsahu možnej straty (alebo zisku), ktoré možno očakávať. Tieto hodnoty sa môžu použiť na posúdenie koľko osôb v súčasnosti vykonáva rekreačné činnosti a či by týmto činnostiam bránila kontaminácia (alebo zlepšenie) týchto miest. Ak by sa to týkalo celkovo 500 000 osobodní, potenciálna strata by bola 14 mil. EUR za rok v rozsahu od 1 mil. EUR do 82 mil. EUR.

Ak počet postihnutých osôb nie je známy, môže sa vykonať analýza citlivosti. Ak sa rozdiel celkových ekonomických nákladov medzi scenármi analýzy SEA odhaduje na 100 mil. EUR za rok, analýza citlivosti by mohla ukázať, že ak by to malo potenciálny vplyv na viac 3,7 mil. dní rekreačného rybolovu, strata by prevýšila ekonomické náklady (100 mil. EUR vydelené 27 EUR na deň rybolovu sa rovná 3,7 mil. dní). Ak doplnujúce informácie naznačia, že celkové rybolovné činnosti v potenciálne postihnutých oblastiach predstavovali len 100 000 dní rekreačného rybolovu, mohlo by sa dospieť k záveru, že nie je pravdepodobné, že by táto strata prevýšila ekonomické náklady. Vo väčšine prípadov by bolo potrebné posúdiť ďalšie typy environmentálnych účinkov, čím by sa tento druh analýzy stal komplexnejším.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Usmerniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Ministerstvo financií UK Zelená kniha \(kapitola 5\)](#)

Environmental Valuation Reference Inventory (Referenčný zoznam environmentálneho oceňovania) je vyhľadávacia databáza štúdií oceňovania environmentálnych prínosov (a prínosov na zdravie ľudí) a je určená ako nástroj na uľahčovanie transferu prínosov <http://www.evri.ca/>.

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

[Central Queensland University: Systematická databáza transferov prínosov hodnôt NRM v Queenslande](#)

Analýza nákladov a výnosov a najnovší vývoj v oblasti životného prostredia (kapitola 17) – OECD 2006

C.2 Stanovená preferencia

Aká je táto technika?

Základnou myšlienkou akejkolvek technicky stanovenej preferencie (SP) na odhad vplyvov, ktorým obvykle nie je priradená hodnota na trhu (netrhové ceny), je kvantifikovať ochotu osoby znášať finančné náklady s cieľom dosiahnuť určité potenciálne (nefinančné) zlepšenie alebo predísť určitým potenciálnym škodám. Prístupy SP sú založené na hypotetických trhoch a spočívajú v kladení hypotetických otázok využitím dotazníkov. Tieto otázky môžu pomôcť zistiť ekonomickú hodnotu, ktorú ľudia pripisujú určitému tovaru alebo službám. Pri každej štúdií, ktorá sa uskutočňuje na základe dotazníkov, spoľahlivosť ocenení je len natoľko dobrá nakoľko sú dobré použité otázky a jazyk (t. j. akákoľvek preferencia jazyka alebo dostupných možností bude mať vplyv na prospešnosť výsledkov).

V rámci triedy metód SP existujú dve alternatívne skupiny techník: metóda podmieneného oceňovania (CVM) a modelovanie výberu (CM)

Metóda podmieneného oceňovania (CVM)

Pri využívaní metódy CVM skúšajúci zostavuje scenár alebo hypotetický trh, ktorý sa potom, ktorý sa potom využije na výber náhodnej vzorky obyvateľstva na odhad ich ochoty platiť (WTP) za zlepšenie kvality alebo ochoty akceptovať (WTA) peňažnú kompenzáciu za pokles kvality (napr. pokiaľ ide o kvalitu životného prostredia). Na základe odpovedí z prieskumu osoby vykonávajúce prieskum odhadnú hodnoty, ako je priemer a medián ochoty platiť za zlepšenie alebo ochoty akceptovať kompenzáciu za pokles kvality.

Modelovanie výberu (CM)

Pri použití modelovania výberu sa tovar opisuje pomocou jeho atribútov (kvality, ceny atď.) a úrovní, ktoré tieto atribúty nadobúdajú. Respondentom sa predložia rozličné alternatívy opisu tovaru, ktoré sa líšia atribútmi a úrovňami týchto atribútov, a potom sú požiadaní, aby zostavili poradie, ohodnotili alebo zvolili preferovanú alternatívu v súvislosti so súborom atribútov. Ochotu platiť možno nepriamo získať z výberu osôb, pokiaľ je cena jedným z atribútov, s tou výhodou, že sa tým predíde výslovnému odvodeniu samotnej ochoty platiť.

Ako sa táto technika používa?

Pri využívaní techník SP sa odporúča odborné usmernenie. Na úspešné vykonanie štúdie SP sú potrebné tieto kroky (Pearce a kol., 2002):

- Počiatočný výskum – Na akú otázku sa hľadá odpoveď? Aký cieľ alebo vplyv sa oceňuje?
- Výber metódy prieskumu a techniky oceňovania – Využíva sa metóda prieskumu osobne, tvárou v tvár? Prostredníctvom e-mailu? Internetu? Bude to metóda výberu alebo podmienené oceňovanie?
- Výber skupiny obyvateľstva a vzorky – Aká je cieľová skupina obyvateľstva a aký druh vzorky by sa mal vybrať?
- Návrh dotazníka – Spôsob platby (dane, ceny, darcovstvo atď.)? Formát odvodenia hodnoty? Forma otázky? (Predchádzajte formulácii otázok, ktoré navádzajú respondentov určitým smerom.)
- Testovanie dotazníka – Cieľové skupiny, pilotné prieskumy, prepracovanie dotazníka.
- Vykonanie hlavného prieskumu – Prepracovanie dotazníka a vykonanie hlavného prieskumu.

- Ekonometrická analýza – Vytvorenie databázy výsledkov a jej odovzdanie expertom na ekonometriu.
- Testovanie platnosti a spoľahlivosti – Prešli výsledky testami platnosti a spoľahlivosti?
- Zhrnutie výsledkov a podanie správy – Zhrnutie výsledkov zo vzorky a ich uplatnenie na cieľovú skupinu obyvateľstva.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Vo všeobecnosti sa neočakáva, že by analýza SEA zahŕňala práce na prvotnom oceňovaní. Ak sú však príslušné hodnoty dostatočne vysoké, možno prijať rozhodnutie o vykonaní prvotného ocenenia. Tieto štúdie oceňovania môžu byť relevantné pre rozličné typy vplyvov. Techniky peňažného oceňovania prichádzajú často do úvahy v súvislosti s vplyvmi na životné prostredie a vplyvmi na zdravie. Mohli by sa však použiť na posúdenie, či „scenár nepoužívania“ bude mať za následok zmenu kvality finálneho výrobku. Technika modelovanie výberu bola pôvodne navrhnutá na účely pochopenia ochoty spotrebiteľov platiť za zmeny kvality a ďalších atribútov spotrebného tovaru. Po navrhnutí dotazníka, ktorý zahŕňa rozličné kvality finálneho výrobku, možno odhadnúť ochotu platiť za zmenu týchto kvalít v dôsledku zániku látky.

Štúdia oceňovania sa môže navrhnuť tak, aby výslovne analyzovala ochotu platiť za zmenu rizík medzi týmito dvoma scenármi. To by mohlo umožniť, aby sa analyzovala ochota platiť za zníženie rizík, dokonca aj v prípade, ak je k dispozícii len kvalitatívny opis rizík.

Vykonanie štúdie prvotného ocenenia by si vyžiadalo odborné vstupy. Existujú organizácie, ktoré sa špecializujú na navrhovanie (nestranných) dotazníkov, výber reprezentatívnej vzorky a vykonávanie prieskumov.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Respondenti nemusia ponúknuť skutočnú pravdivú odpoveď, pretože nedôverujú scenáru.
- Získané výsledky nevychádzajú zo skutočného správania a môžu v nich preto chýbať faktory prítomné na trhoch
- Je možné, že respondenti budú súhlasiť s predloženou ponukou bez toho, aby dôkladne zvážili rozsah ponuky alebo ďalšie úvahy.
- K preferovaniu spoločenskej vhodnosti dôjde vtedy, keď respondenti uvádzajú odpovede takým spôsobom, že sa sami vykresľujú v priaznivom svetle pokiaľ ide o spoločenské normy.
- Štatistická analýza údajov môže byť veľmi zložitá a môže si vyžadovať pomoc expertov a špeciálny softvér.
- Použitý spôsob platby a ohraničenie odpovedí môžu do veľkej miery ovplyvniť výsledky.
- Táto technika môže byť veľmi nákladná a časovo náročná.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Oceňovanie ekosystémov, metódy, kapitola 6: Podmienené oceňovanie](#)

[DTLR: Súhrnné usmernenie k technikám ekonomického oceňovania so stanovenými preferenciami \(marec 2002\)](#)

[Centrum pobrežných služieb NOAA - Environmentálne oceňovanie: Zásady, techniky a uplatnenia:](#)

[DEWR - Ekonomická hodnota biodiverzity: rámcový dokument \(október 2003\)](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\):](#)

Analýza nákladov a výnosov a najnovší vývoj v oblasti životného prostredia (kapitoly 8 - 9)–
OECD 2006

C.3 Zverejnená preferencia

Aká je táto technika?

Zverejnené preferencie (RP) sa zisťujú pomocou skutočnej voľby jednotlivcov na trhu a majú spoločnú vlastnosť, ktorou je využívanie informácií o trhu a správania sa trhu na odvodenie peňažnej hodnoty súvisiaceho netrhového vplyvu. V niektorých prípadoch sa náklady na obnovu použili ako forma zverejnených preferencií (napr. odstránenie predchádzajúcich škôd). Nasleduje opis troch hlavných prístupov zverejnených preferencií.

Metóda hedonistickej ceny environmentálneho oceňovania využíva náhradné trhy na zistenie hodnôt environmentálnej kvality. Trh s nehnuteľnosťami je najčastejšie používaným náhradným trhom, ktorý sa využíva pri hedonistickom oceňovaní environmentálnych hodnôt. Ceny nehnuteľností sú ovplyvnené rozličnými znečisťujúcimi látkami, ako sú látky znečisťujúce ovzdušie alebo hluk, a to má priamy vplyv na ich hodnotu. Porovnaním vlastností s ostatnými podobnými charakteristikami a ich úpravou o všetky neenvironmentálne faktory, sa informácie o trhu s nehnuteľnosťami na bývanie môžu použiť na odhad ochoty ľudí platiť za environmentálnu kvalitu.

Pri **metóde cestovných nákladov** sa krivka dopytu po netrhových rekreačných/turistických aktivitách, ktoré závisia od stavu ich prostredia môže odvodiť z odhadovaného vzťahu miery návštevnosti a cestovných nákladov na cestovanie na dané miesto. Inými slovami, preskúmaním koľko ľudí je ochotných platiť za to, aby sa dostali na určité miesto, je možné odvodiť hodnotu ich pôžitku z toho, že sú na danom mieste.

Prístupy **preventívneho správania** a výdavkov na obranu sú podobné predchádzajúcim dvom, ale líšia sa tým, že sa týkajú správania jednotlivcov na prechádzanie negatívnym nehmotným vplyvom. Ľudia si môžu kupovať tovar, ako sú bezpečnostné prilby na zníženie rizika úrazu a dvojité sklá v oknách znižujú hluk z dopravy, čo naopak odhaľuje to, ako si cenia tieto negatívne vplyvy. Prístup ušetrených nákladov je vysvetlený v časti B.5.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Je menej pravdepodobné, že by techniky založené na zverejnených preferenciách boli užitočné v rámci analýzy SEA. Pokiaľ ide o preferencie na predchádzanie expozícii chemických látok na pracovisku alebo počas ich používania spotrebiteľmi, môžu existovať príklady, ktoré by sa mohli použiť na posúdenie, čo si ohrozené obyvateľstvo zvolí na predchádzanie alebo zníženie rizík a ich ochoty zaplatiť za to. Na vykonanie štúdie zverejnených preferencií je potrebné identifikovať situáciu, keď zamestnanci alebo spotrebiteľia majú možnosť voľby medzi rozličnými úrovňami expozície chemickými látkami a keď ich voľba má finančné dôsledky, napríklad na ich plat alebo na cenu výrobku. Rovnako ako v prípade techník stanovených preferencií, aj tu bude potrebná pomoc odborníka.

(Hodnoty transferu prínosov často využívajú štúdie zverejnených preferencií.)

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Koeficienty atribútov v modeli odhadnuté z výberu skutočných nastavení poskytujú len obmedzené prognózy vplyvu zmien politik.
- Štatistická analýza údajov môže byť veľmi zložitá a môže si vyžadovať pomoc expertov.
- V údajoch o zverejnených preferenciách je bežná kolinearita medzi viacerými atribútmi, čo sťažuje oddelenie účinkov atribútov a získanie nevierohodných výsledkov.
- Metódy zverejnených preferencií sú relatívne zložitú pokiaľ ide o ich vykonanie a interpretáciu a vyžadujú si vysokú úroveň štatistických znalostí a skúseností
- Tieto techniky si vyžadujú zber a spracovanie veľkého množstva údajov, a preto môžu byť nákladné v závislosti od dostupnosti údajov
- Medzi problémy s hedonistickým oceňovaním patria tieto problémy:
 - rozsah vplyvov, ktoré sú merateľné, je obmedzený na veci, ktoré súvisia s príslušnými náhradnými trhmi
 - táto metóda berie do úvahy len vnímané vplyvy, takže vplyvy, ktoré si jednotlivé osoby neuvedomujú, budú chýbať
- Medzi problémy s metódou TCM patria tieto problémy:
 - samotné cestovanie môže mať určitú hodnotu
 - rovnaké náklady môžu vzniknúť pri prístupe na viac ako jedno miesto
 - niektoré z nákladov sú nehmotné (napríklad oportunitné náklady času)
- Pri preventívnom správaní je problém, že trhový tovar môže mať viac výhod ako len zníženie meraného negatívneho nehmotného vplyvu

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Centrum ekonomických štúdií v oblasti energetiky, dopravy a životného prostredia: vývoj a uplatňovanie techník ekonomického oceňovania a ich využívanie v politike životného prostredia –](#)

[prieskum \(2003\)](#)

[Centrum pobrežných služieb NOAA - Environmentálne oceňovanie: Zásady, techniky a uplatnenia:](#)

[DEWR - Ekonomická hodnota biodiverzity: rámcový dokument](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\):](#)

Analýza nákladov a výnosov a najnovší vývoj v oblasti životného prostredia (kapitola 7) – OECD 2006

C.4 Prístup oceňovania nákladov na zdroje

Aká je táto technika?

Prístup oceňovania nákladov na zdroje sa môže použiť na finančné oceňovanie účinkov na zdravie, ako je ochorenie. Náklady na zdroje spojené s ochorením majú dve zložky. Prvou sú skutočné náklady spojené s ochorením, ktoré sa dajú veľmi ľahko merať. Odhady týchto nákladov sú založené buď na skutočných výdavkoch spojených s liečením rozličných ochorení alebo na očakávanej frekvencii využívania rozličných služieb spojených s rozličnými ochoreniami spolu s nákladmi na tieto služby. Hlavným problémom pri posudzovaní priamych nákladov je možnosť zberu údajov o skutočných nákladoch spojených s konkrétnym sledovaným zdravotným parametrom, pretože účtovné postupy prijaté odbornými zdravotníckymi pracovníkmi neboli vypracované tak, aby to zohľadňovali.

Druhou zložkou nákladov na zdroje je strata príjmu a/alebo času, často označované ako nepriame náklady na produktivitu. Náklady straty príjmu sa obvykle oceňujú tarifnou mzdou po zdanení (za stratený čas v práci) a v prípade straty času doma oportunitnými nákladmi na voľný čas (za stratený voľný čas). Základným nedostatkom zahrnutia týchto nepriamych nákladov je, že hoci sa dajú dobre stanoviť, tento prístup nevyhnutne neposkytuje spoľahlivý odhad v čase vysokej nezamestnanosti (OECD, 2002). Celkové náklady na zdroje sa potom odhadnú ako súčet:

- skutočných výdavkov (napr. na lieky, lekára a účty za hospitalizáciu) za deň, t. j. priame náklady a
- hodnoty straty príjmu a voľného času za deň, t. j. nepriame náklady a

tieto sa potom vynásobia počtom dní práceneschopnosti a počtu prípadov práceneschopnosti z dôvodu ochorenia.

Je potrebné uznať, že vzhľadom na to, že prístup nákladov na zdroje sa zameriava viac na ušetréné hmotné náklady, nevyhnutne neodráža úplnú ochotu jednotlivca platiť za predchádzanie ochoreniu (Freeman, 1993, v OECD, 2002). Keď hodnoty ochoty platiť zahŕňajú náklady na liečbu ochorenia, ktoré vynaložia jednotlivci, treba si dávať pozor, aby sa predišlo dvojitému započítaniu.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Prístup nákladov na zdroje je podobný akémukoľvek inému hodnoteniu nákladov a mohol by byť relevantný pre použitie v rámci analýzy SEA. Ak sa identifikujú vplyvy na zdravie a použitie transferu prínosov nie je vhodné, bol by užitočný odhad nákladov na zdroje spojené s vplyvmi na zdravie.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Táto technika je obmedzená na konkrétne situácie, ktoré zahŕňajú zdravotné vplyvy, a preto má len obmedzenú použiteľnosť
- Tento prístup nevyhnutne neodráža úplnú ochotu určitej osoby platiť za predchádzanie ochoreniu, pretože sa zameriava len na náklady na zdroje, napr. straty funkčnosti spojenej s bolesťami, ktorými osoba trpí.
- Získavanie údajov o skutočných nákladoch pre konkrétnu analýzu môže byť problematické vzhľadom na účtovné postupy vo všeobecnosti prijaté zdravotnými službami

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\):](#)

Analýza nákladov a výnosov a najnovší vývoj v oblasti životného prostredia (kapitola 14) – OECD 2006

C.5 Prístup oceňovania ušetrených nákladov

Aká je táto technika?

Pomocou tejto techniky sa posudzujú náklady opatrení, ktoré boli vynaložené na účely predchádzania, zabránenia alebo zmiernenia škôd spôsobených napríklad používaním látky s bezprahovými účinkami. Namiesto poskytnutia presného ukazovateľa peňažných hodnôt založeného na ochote ľudí platiť za výrobok alebo službu, tento prístup predpokladá, že náklady na predchádzanie škodám na ekosystémoch alebo ich službách poskytujú užitočné odhady ich príslušných hodnôt. Vychádza sa z predpokladu, že ak ľudia znášajú náklady na predchádzanie škôd spôsobených napríklad stratou služieb ekosystému, potom tieto služby musia mať aspoň takú hodnotu, koľko sú ľudia ochotní zaplatiť za predchádzanie škôd.

Ako sa táto technika používa?

Počiatočným krokom prístupu oceňovania ušetrených nákladov zahŕňa posúdenie environmentálnych služieb alebo iných služieb, ktoré sa poskytujú. Spočíva to v špecifikácii príslušných služieb vrátane spôsobu, ako sú poskytované, komu sú poskytované a na akých úrovniach. Druhým krokom je odhad potenciálnych škôd, ktoré by mohli vzniknúť, buď ročne alebo za určité vyčlenené obdobie. Napokon sa vypočíta peňažná hodnota prípadnej škody, alebo

suma, ktorú sú ľudia, ochotní vynaložiť, aby sa týmto škodám predišlo.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Vynaložené náklady nie sú obvykle presným meradlom odvodených prínosov, čo je v rozpore s jedným z hlavných predpokladov tohto prístupu. Tento prístup sa preto môže použiť ako posledné možné riešenie, keďže sa neberú do úvahy spoločenské preferencie služieb ekosystému alebo správania jednotlivcov v prípade neexistencie týchto služieb.
- Tieto metódy môžu byť nekonzistentné, pretože len málo environmentálnych opatrení a nariadení je založených *výlučne* na porovnaní nákladov a výnosov, najmä na vnútroštátnej úrovni. Preto môžu náklady na ochranné opatrenie buď prevýšiť alebo nedosahovať úroveň prínosov pre spoločnosť.
- Tieto prístupy by sa mali použiť len potom, ako spoločnosť preukáže svoju ochotu platiť nejakým spôsobom za investície (napr. schválené výdavky na investície). Inak neexistuje žiadny náznak, že hodnota tovaru alebo služieb poskytovaných ekologickým zdrojom postihnutej komunite je väčšia ako odhadované náklady na investície.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Prístup oceňovania ušetrených nákladov sa môže použiť na oceňovanie vplyvov v prípadoch, kde cieľ pre celú EÚ znamená, že zvyšovanie alebo znižovanie emisií látky musí byť kompenzované zmenami v iných sektoroch. Prístup ušetrených nákladov sa odporúča v súvislosti s emisiami CO₂ a ostatných skleníkových plynov, kde je takmer nemožné odvodiť použiteľný odhad škôd; pozri časť 3.4.4 smernenia.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Oceňovanie ekosystémov, metódy, časť 5: Metóda ušetrených nákladov na odstraňovanie škôd, metóda reprodukčných nákladov a metóda substitučných nákladov](#)

DODATOK D DISKONTOVANIE

DISKONTOVANIE

DISKONTOVANIE – DODATOK D

Cieľom tohto dodatku je poskytnúť usmernenie k časti 3.7 o vykonávaní diskontovania nákladov a výnosov v analýze SEA. V tomto dodatku sú uvedené informácie o:

- dôvodoch pre diskontovanie
- výbere diskontnej sadzby
- prístupoch vzťahujúcich sa na diskontné sadzby
- ostatných kľúčových hľadiskách/úvahách;
 - trhové sadzby verzus spoločenská sadzba časovej preferencie
 - otázky životného prostredia a otázky zdravia
 - medzigeneračné otázky
 - oceňovanie zdravia a životného prostredia budúcou generáciou.

D.1. Dôvody pre diskontovanie: „nižšie ocenenie budúcnosti ako dneška“

Dva hlavné, nie výlučné dôvody, prečo veľká väčšina ekonómov tvrdí, že by sa náklady a výnosy mali časom diskontovať, sú:

- Dôvod časovej preferencie, ktorý by sa mohol skladať z dvoch častí:
 - Jednotlivci sú „netrpezliví“. Hoci je väčšine jednotlivcom (takmer) jedno, či dostanú darček o rok alebo o rok a jeden deň, ľudia budú vo všeobecnosti chcieť, aby dostali darček radšej dnes ako zajtra, aj keď majú zaručené oba dary rovnako. Ekonómovia tento termín volajú „čisto časová preferencia“. Niektorí ekonómovia tvrdia, že spoločnosť ako celok nie je alebo by nemala byť tak netrpezlivá ako sú samotní jednotlivci.
 - Jednotlivci sú „smrteľní“. Jednotlivci tu už možno nebudú, aby mali úžitok z budúcej spotreby, a tak kladú väčšiu hodnotu súčasnej spotrebe (tým sa nechce povedať, že neberú ohľad na budúcnosť, keďže mnohí jednotlivci majú napríklad dôchodky a zanechávajú dedičstvo pre budúcich členov rodiny). Vláda však bude musieť vziať do úvahy budúce generácie a ľudskú/environmentálnu/sociálnu katastrofu. O tomto sa bude podrobnejšie pojednávať ďalej v texte.
- Kapitál je „produktívny“. Produktívny kapitál znamená, že súčasná spotreba je drahšia v porovnaní s budúcou spotrebou. Ak si šetríte/investujete peniaze, získate kladný výnos (úrok), ktorý vám umožní väčšiu spotrebu v budúcnosti. Táto prémie za neuskutočňovanie spotreby v súčasnosti je koncepcia, ktorá sa taktiež nazýva hraničná produktivita kapitálu. Jednotlivec môže ku svojim peniazom, ktoré vložil na sporiaci účet, získať úrok. Tento úrok je hraničnou produktivitou kapitálu sporiaceho účtu.

Podobne, ak spoločnosť investuje do modernizácie svojho súčasného strojového zariadenia, hodnota každého dodatočného výstupu je hraničnou produktivitou kapitálu na túto osobitnú investíciu. Keby sme s touto analógiou pokračovali, nová investícia povedzme do verejného vzdelávania môže viesť k vzdelanejšej spoločnosti a pracovnej sile. Tu by hraničnou produktivitou kapitálu mohla byť produktívnejšia pracovná sila alebo úspory vyplývajúce

z menšej potreby odborných školení. Ak predpokladáme, že spotreba bude aj naďalej rásť (ako tomu nasvedčujú historické trendy za minulé storočie), klesajúci hraničný úžitok spotreby znamená, že ďalšia spotreba v budúcnosti má menšiu hodnotu ako spotreba v súčasnosti.

Často sa spomína riziko ako tretí dôvod pre diskontovanie. Súvisí s neistotou spojenou s osobitnými nákladmi a výnosmi (ktoré vznikli konkrétnej strane), často sa odzrkadľujúce na príplatku na úrokovú sadzbu, ktorý je potrebný na získanie finančných prostriedkov na vynaloženie nákladov a výnosov v rôznych časových úsekoch. Diskontovanie nepriamo predpokladá, že takéto rozšírenie je možné. Pri hodnotení investičných projektov sa takéto cena rizika bežne používa. Pri analýze SEA sa však odporúča účtovať tieto náklady ako samostatnú položku, a nie prostredníctvom diskontnej sadzby, nakoľko táto sadzba odráža všeobecnú cenu za čakanie a riziko súvisí len s konkrétnymi nákladmi prínosov.

Ako sa uvádza vyššie, následky diskontovania sú také, že vplyvy, ktoré sa vyskytujú ďalej v budúcnosti, majú nižšiu súčasnú hodnotu v porovnaní s vplyvmi, ktoré sa vyskytujú v krátkom čase. Preto panuje názor, že diskontovanie by sa nemalo použiť pre niektoré vplyvy na životné prostredie, vplyvy na zdravie a na medzigeneračné vplyvy. Mnohé z predložených argumentov sú v podstate svojou povahou morálne; napríklad je smrť následkom nehody o 5 rokov menej vážna záležitosť ako smrť následkom nehody o 2 roky? Počas ekonomického hodnotenia by sme sa mali takéhoto porovnávania vyvarovať?

Tieto úvahy sú opodstatnené a zaslúžia si preto pri hodnotení a podávaní správ osobitný zreteľ. Je však pravda aj to, že v praxi robia ľudia, spoločnosti a vlády takéto kompromisy pri každodenných rozhodnutiach. Odporúčame, aby ich robili nie skryto, ale skôr otvorene, aby prenikli do podstaty (možných) následkov a kompromisov spojených s daným rozhodnutím.

D.2. Výbere diskontnej sadzby

Výber diskontnej sadzby môže pozmeniť porovnanie medzi jednotlivými vplyvmi v rámci analýzy SEA. Napríklad, ak niektoré náklady vzniknú najmä v budúcnosti, jednoduchým použitím vysokej diskontnej sadzby by sa znížila súčasná hodnota týchto nákladov. Toto má osobitný význam, ak má byť posudzované časové obdobie pomerne dlhé; relatívne vysoká diskontná sadzba dáva v skutočnosti nulovú váhu vplyvom v ďalekej budúcnosti.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prínos jedného dňa práceneschopnosti (PN), ktorej je možné predísť, použitím hypotetického odhadu 200 EUR. Z tabuľky vidno, ako sa mení diskontný faktor v závislosti od diskontnej sadzby a načasovania vplyvu. Ukazuje, že ak sa použije diskontná sadzba vo výške 4 %, odhadované úspory za jeden deň práceneschopnosti, ktorej je možné predísť, bude mať na 10. rok hodnotu 135,11 EUR, pričom úspory v 100. roku sú len vo výške 3,96 EUR (všetko ostatné ostáva rovnaké). Ak sa použije diskontná sadzba vo výške 6 %, pôjde v 100. roku len o hodnotu 0,59 EUR.

Tabuľka 22 Príklad toho, prečo je načasovanie vplyvu dôležité

Rok	10	20	30	50	100
Diskontný faktor použitím diskontnej sadzby 4%	0,6756	0,4564	0,3083	0,1407	0,0198
Prínos jedného dňa PN, ktorej sa predišlo (200 EUR)	135,11 EUR	91,28 EUR	61,66 EUR	28,14 EUR	3,96 EUR
Diskontný faktor použitím diskontnej sadzby 6%	0,5584	0,3118	0,1741	0,0543	0,0029
Prínos jedného dňa PN, ktorej sa predišlo (200 EUR)	111,68 EUR	62,36 EUR	34,82 EUR	10,86 EUR	0,59 EUR

Neexistuje žiaľ zhoda, pokiaľ ide o jednotne uplatniteľnú štandardnú hodnotu diskontnej sadzby. Čiastočne to odráža rôznorodosť: rôzne skupiny a rôzne spoločnosti majú rozdielnu časovú preferenciu; okrem toho môže príslušná diskontná sadzba závisieť od rozsahu a času konkrétneho hodnotenia. Napríklad, ak má látka vlastnosti PBT alebo vPvB a po dátume zákazu sa prestane vyrábať, stále môžu existovať vplyvy na životné prostredie vyplývajúce z výroby, ktoré pretrvávajú ešte 30 rokov. Preto kvôli citlivosti môže byť vhodnejšie spolu s diskontnou sadzbou 4 % použiť klesajúce diskontné sadzby.

Okrem toho, pri niektorých typoch problémov je dôležité, či sa skutočná preferencia zúčastnených hospodárskych subjektov vyjadrená ako trhové správanie vníma ako referenčný bod alebo ako etický princíp; pri ostatných typoch problémov to dôležité nie je.

Stanovenie diskontnej sadzby, najmä na dlhšiu dobu, prispieva k zložitosti výberu diskontnej sadzby. A pretože ani medzi ekonómami neexistuje úplná zhoda, dôrazne sa odporúča uskutočnenie analýzy citlivosti porovnávajúcu niekoľko rozličných diskontných sadzieb.

Odporúča sa, aby užívateľ uskutočnil analýzu citlivosti týkajúcu sa vplyvu alternatívnych diskontných sadzieb. Je nepravdepodobné, že by medzi odborníkmi vznikla zhoda o diskontovaní, keďže hľadanie kompromisu medzi blahobytom súčasných a budúcich generácií je politického charakteru. Pri analyzovaní dôsledkov alternatívnych diskontných sadzieb ich použitie predstavuje najtransparentnejší dôkaz, ktorý každému čitateľovi analýzy SEA umožní, aby si urobil o danom kompromisnom riešení svoj vlastný úsudok.

V nadväznosti na argumenty, prečo diskontovať, obsahuje tento zoznam alternatívnych spôsobov určovania diskontnej sadzby:

- Spoločenská časová preferencia založená na „skutočne zaznamenanom správaní“ obyčajne pozostáva z kombinácie argumentu netrpezlivosti ľudí, ktorí uprednostňujú spotrebu teraz pred spotrebu neskôr, pričom čisto časová preferencia sa obyčajne odhaduje na približne 1,5 % s účinkom vyhliadky vyššej budúcej spotreby spôsobenej hospodárskym rastom (približne 2 – 3 %). To vedie k všeobecnej časovej preferencii, a teda k diskontnej sadzbe zvyčajne na úrovni v rozmedzí 3 % až 5 %.
- Medzigeneračná rovnosť je ďalším argumentom, na ktorom sa dá zakladať sadzba časovej preferencie. Argument medzigeneračnej rovnosti naznačuje, že príležitosti na spotrebu by mali byť časom rovnaké. Očakáva sa, že základom tejto sadzby by preto bol skutočný hospodársky rast na obyvateľa. Je ťažké predvídať mieru skutočného hospodárskeho rastu na obyvateľa na dlhé časové obdobie a historicky i regionálne sa značne líši. V súčasnosti sa predpokladá, že

miera skutočného rastu v EÚ na rok 2007 bude približne 2 % a skutočný rast sa v posledných rokoch pohyboval v rozmedzí 1 až 3 %.

- Napokon by diskontná sadzba mohla vychádzať z výnosu z kapitálu. Toto je argument oportunitných nákladov, že peniaze použité na investovanie do zníženia rizika by mohli eventuálne dosiahnuť priemerný výnos zo súkromných investícií. Diskontná sadzba založená na tomto type argumentu by bola radovo vo výške 5 % až 8 %. Tu pri výbere diskontnej sadzby záleží na tom, ktorému hospodárskemu subjektu konkrétne vznikli v priebehu času náklady alebo výnosy. Pre spotrebiteľov to môže byť príslušná úroková sadzba na trhu; v prípade priemyslu sa to môže byť (požadovaný) výnos z investície.

V Tabuľka 23 sú uvedené niektoré možné diskontné sadzby. Ak je pravdepodobné, že sa vplyvy vyskytnú po dlhšom časovom období, odporúča sa zahrnúť do analýzy citlivosti plán diskontnej sadzby, ktorý po 30 rokoch ráta s klesajúcou sadzbu.

Tabuľka 23 Diskontné sadzby

	Diskontná sadzba (%)	Poznámky
Úroveň EÚ		
Usmernenia Komisie EÚ k posudzovaniu vplyvov	4 %	Zakladá sa na skutočnom priemernom výnose z dlhodobejšieho vládneho dlhu v EÚ za obdobie od 80.rokov. Zámerom je, aby odrážala spoločenskú časovú preferenciu. V prípade potreby umožňuje stanovenie diskontnej sadzby na rôznych úrovniach.
Finančná diskontná sadzba	6 %	Na projekty financované zo štrukturálnych fondov EÚ. Táto sadzba sa môže zvýšiť na 8 % pre nové členské štáty alebo súčasne kandidátske krajiny, kde by mali problém získať financie s nižšou sadzbou.
Niektoré ČŠ EÚ		
Dánsko – Ministerstvo životného prostredia	3 %	Vychádza zo spoločenskej miery časovej preferencie ⁴² .
Dánsko – Ministerstvo financií	6 %	Odráža oportunitné náklady z iných projektov pred zdanením a odpismi (prístup OCC). Vzhľadom na obidve sadzby sa zvyčajne vykonáva analýza citlivosti na zváženie vplyvov použitia oboch diskontných sadzieb.
Francúzsko	4 %	To je na náklady a výnosy vzniknuté za 30 rokov; so sadzbou klesajúcou na 2 % po 30 rokoch.
Nemecko	3 %	Časové obdobie: 20 - 40. Po 40 rokoch sa odporúča použiť klesajúcu diskontnú sadzbu.
Írsko	5 %	Nazýva sa „skúšobná diskontná sadzba“, ktorá sa používa vo všetkých analýzách nákladov a výnosov (CBA) a analýzách efektívnosti vynaložených nákladov (CEA) projektov verejného sektora. Dá sa upraviť, ak v Írsku existujú významné zmeny reálnych úrokových sadzieb a miery výnosov z investícií.
Slovenská republika	5 %	Slovenské ministerstvo životného prostredia uplatňuje diskontnú sadzbu 5 % pri hodnotení vplyvov na životné prostredie, a tak tomu je aj pre ostatné vplyvy v spoločnosti. Obdobie 30 rokov je stanovené ako maximálny horizont, pre ktoré sa zvažujú ekonomické výnosy a náklady, pričom pre projekty alebo politiky s veľmi dlhodobými vplyvmi nejstávajú žiadne špeciálne diskontné sadzby.
Španielsko	5 %	Projekty vodnej infraštruktúry však používajú diskontnú sadzbu 4 %.
Švédsko	4 %	
UK	3,5 %	Vychádza zo spoločenskej miery časovej preferencie za obdobie 30 rokov. Potom klesajúca diskontná sadzba; 3 % na 31 - 75 rokov, 2,5 % na 76 - 125 rokov, 2 % na 126 - 200 rokov, 1,5 % na 201 - 300 rokov a 1 % na 301 a viac rokov.

Zdroj: Informácie z práce Hepburn (2006)

⁴² Samfundsøkonomisk vurdering af miljøprojekter, Miljø-og Energiministeriet, 2000.

D.3 Prístupy vzťahujúce sa na diskontné sadzby

Úvod

Hlavnými argumentmi na diskontovanie sú buď argument časovej preferencie v prospech spotreby teraz než neskôr, alebo oportunitné náklady na kapitál zo súkromných investícií. Teoreticky sa to dá názorne ukázať tak, že v ekonomike bez akýchkoľvek rizík, daní alebo iných „narúšajúcich“ faktorov by sa tieto dve sadzby spojili do rovnovážnej sadzby a touto rovnovážnou sadzbou by potom bola spoločenská diskontná sadzba.

V reálnej svetovej ekonomike sa tieto dve sadzby môžu z viacerých dôvodov odlišovať a takisto argumenty o špecifických znakoch zdravotných a environmentálnych vplyvov by mohli viesť k odchýlke od ktorejkoľvek z týchto dvoch teoreticky podložených diskontných sadzieb.

V texte usmernenia sa navrhuje praktický prístup s použitím diskontnej sadzby odporúčanej Európskou komisiou pre posudzovanie vplyvov a pre uskutočňovanie analýzy citlivosti. V prípadoch, kde rozhodnutie nie je ovplyvnené výberom diskontnej sadzby, nie je nutné zameriavať sa na otázku diskontovania. V ostatných prípadoch, kde načasovanie nákladov a výnosov znamená, že diskontovanie má vplyv na poradie alternatívnych výsledkov, by ďalšie skúmanie otázky diskontovania mohlo byť vhodné.

V tomto dodatku sa nachádza bližšie usmernenie k vykonávaniu podrobnejšej analýzy. Dodatok neobsahuje podrobné teoretické informácie o všetkých aspektoch⁴³.

Prístupy vzťahujúce sa na diskontné sadzby

Dve hlavné konkurenčné teórie na určenie diskontnej sadzby, ktoré sú zhrnuté nižšie, zahŕňajú:

- Spotrebnú úrokovú sadzbu (CRI) alebo spoločenskú sadzbu časovej preferencie (STPR)
- Oportunitné náklady na kapitál (OCC).

Každá teória je opísaná v nasledujúcich častiach vrátane návodu, ako nájsť údaje na podporu použitia každého argumentu.

Spotrebná úroková sadzba (CRI)/spoločenská sadzba časovej preferencie (STPR)

Ako bolo spomenuté predtým, ľudia sú netrpezliví. Sadzba, pri ktorej je jednotlivec ochotný sa vzdať spotreby teraz, v prospech spotreby v budúcnosti, je známa ako CRI. Odzrkadľuje príjem, ktorý by spotrebiteľ požadoval v budúcnosti, aby si nahradil, že sa dnes vzdá jednotky príjmu. Pojem CRI sa niekedy používa na vyjadrenie individuálnej sadzby časovej preferencie, zatiaľ čo spoločenská sadzba časovej preferencie sa volá STPR. Obidve sú založené na rovnakých teoretických argumentoch. Spoločenská sadzba je súhrn individuálnych sadzieb. Príslušnou spoločenskou diskontnou sadzbou, ktorá sa má použiť v analýze SEA je spoločenská sadzba a my použijeme termín STPR na opísanie sadzby založenej na časovej preferencii. Ako je znázornené vo vzorci 4, STPR sa dá rozložiť na dve časti.

$$s = \delta + \mu g$$

Vzorec 1

⁴³ Pre komplexnejšie teoretické vysvetlenie otázok diskontovania sa čitateľom odporúčajú publikácie Groom a kol. (2005) a Hepburn (2006)

s = spoločenská miera časovej preferencie

δ = diskontná sadzba úžitku

μ = príjmová elasticita hraničného úžitku

g = dlhodobá priemerná sadzba rastu spotreby na obyvateľa = tiež rastu príjmu (HDP)

Premenná δ je sadzba, ktorá vyjadruje diskontovanie budúceho úžitku. Napríklad nastavenie hodnoty $\delta=0$ by znamenalo, že dnešný úžitok sa oceňuje rovnako ako úžitok vo vzdialenej budúcnosti. Niektorí ekonómovia by na základe etických dôvodov tvrdili, že úžitok by nemal klesnúť len preto, lebo sa vyskytne v budúcnosti.

V niektorých výskumoch je δ , diskontná sadzba úžitku, ďalej rozdelená na dve časti: prvok miery čisto časovej preferencie a na prvok „zmien životných príležitostí“⁴⁴. Existuje určitý empirický dôkaz na určenie týchto prvkov. V publikácii Oxera (2002) je uvedená prehľad literatúry, ktorá bola následne použitá ako základ pre usmernenie Ministerstva financií Spojeného kráľovstva k diskontným sadzbám, pozri príklad 3.

Príklad 3 Ilustračný príklad použitia STPR

Pomocou Zelenej knihy Ministerstva financií Spojeného kráľovstva je vypočítaná STPR o výške 3,5 % týmto spôsobom:

δ – Dôkazy naznačujú, že tieto dve časti (riziko katastrofy a čisto časová preferencia) naznačujú hodnotu δ približne na úrovni 1,5 percenta ročne pre blízku budúcnosť.

μ – Dostupné dôkazy naznačujú, že elasticita hraničného úžitku spotreby (μ) je približne 1. To znamená, že hraničný nárast spotreby pre generáciu, ktorá má dvakrát takú spotrebu ako súčasná generácia, zníži úžitok o polovicu.

g - V publikácii Maddison (2001) sa uvádza, že rast na obyvateľa v Spojenom kráľovstve je 2,1 percenta za obdobie 1950 až 1998. Posúdenie dôkazu v dokumente ministerstva *Trend Growth: Recent Developments and Prospects (Trend rastu: Najnovší vývoj a vyhliadky)* tiež naznačuje, že hodnota 2,1 percenta pre rast produkcie je primeraná. Ročný rast g sa preto stanovil na 2 percentá ročne.

Vypočítaná STPR:

S parametrami $g=2$ percentá, $\delta = 1,5$ percent, $\mu = 1$, použijúc vzorec pre STPR, STPR, ktorá sa použije ako reálna diskontná sadzba je

$$0,015 + 1 \cdot 0,02 = 3,5 \text{ percenta}$$

Zdroj: Ministerstvo financií Spojeného kráľovstva (2003) Green Book, Appraisal and Evaluation in Central Government (Zelená kniha, Posudzovanie a hodnotenie ústrednou štátnou správou)

Prístup k určovaniu diskontnej sadzby na základe STPR

Ideálnym prístupom k určovaniu diskontnej sadzby je odhadnúť STPR. Dá sa rozdeliť do troch fáz:

⁴⁴ Pozri Oxera (2002). V Zelenej knihe Ministerstva financií Spojeného kráľovstva (referenčná príručka ekonomického hodnotenia verejných projektov) sa druhý termín nazýva „katastrofické riziká“ (keďže si to vyžaduje spoločenské hľadisko), pozri tiež príklad 2. Upozorňujeme, že sa dá odôvodniť aj alternatívnou hodnotou čakania (t. j. v budúcnosti môžeme získať kvalitnejšie informácie/ technológie, ktoré sa v súčasnosti nepredpokladajú v plnom rozsahu).

- 1 Vytvoriť niekoľko scenárov pre hodnoty δ , μ a g
- 2 Prideliť týmto scenárom pravdepodobnosť (očakávaný výsledok)
- 3 Použiť vzorec 2, určiť očakávanú (alebo priemernú) diskontnú sadzbu na základe scenárov

V praxi je však extrémne náročné určiť hodnoty pre δ a μ (a menej náročné pre g), pretože ide o premenné spoločenských preferencií a nie individuálnych preferencií. Použitie preferencie zverejnenej na individuálnej úrovni na určenie spoločenskej preferencie by muselo byť dobre opodstatnené.

Ak je otázka diskontovania pre výsledok analýzy SEA rozhodujúca a užívateľ by chcel bližšie posúdiť určenie diskontnej sadzby, na začiatok sa odporúča preskúmanie najnovšej literatúry. To by mohlo poskytnúť viac empirických údajov o δ , μ . Očakávaná miera rastu by sa dala ďalej skúmať analýzou rastu spotreby v EÚ na obyvateľa. Hoci by historický trend poskytol určitý pohľad na mieru rastu, premennú, ktorá sa použije, je očakávaná/projektovaná miera rastu. Na vytvorenie nových projekcií bude potrebný zložitý makroekonomický model, a je preto nepravdepodobné, že sa uskutoční ako súčasť analýzy SEA. Keby sa však stále požadovali, mali by sa najat' špecializované inštitúcie vykonávajúce makroekonomické modely pokrývajúce EÚ, aby túto prácu vykonali.

V prípade záujmu o dôkladnejšiu teoretickú analýzu sa užívateľom odporúčajú publikácie Groom a kol. (2005) a Hepburn (2006).

Oportunitné náklady kapitálu (OCC)

Koncepciou OCC je, že verejné investície môžu „vytlačiť“ súkromné investície. Stanovuje diskontnú sadzbu ako skutočnú sadzbu prínosu (pre spoločnosť), ktorej sa súkromný sektor zriekol. Často sa sadzba OCC pre jednotlivé sektory alebo skupiny hospodárskych odvetví líši. Diskontná sadzba je založená na výnose najbližšej najlepšej investície s podobným rizikom v rámci vlastného sektora/skupiny hospodárskych odvetví. Ak napríklad sektor biotechnológie dokáže získať výnos 10 % zo svojej kapitálovej investície, potom možno bude chcieť zahrnúť do svojej analýzy citlivosti, aké sú účinky použitia diskontnej sadzby 10 % v rámci analýzy SEA pri žiadaní o autorizáciu. Vhodné by bolo sa pred použitím OCC vyhl'adať ďalšie poradenstvo, nakoľko nemusí byť vhodné použiť rozličné diskontné sadzby rôznych vplyvov a aj z toho dôvodu, že nejde nutne o diskontnú sadzbu, ktorá predstavuje názor spoločnosti.

Spojenie týchto dvoch prístupov

V ekonomike bez „rušivých“ prvkov, akými sú riziká, dane, vonkajšie účinky atď. by vyvážená úroková miera vznikla tam, kde by boli tieto dva typy diskontných sadzieb rovnaké. Táto sadzba by sa určila rozdelením celkovej výroby v hospodárstve medzi spotrebu a investície prostredníctvom ponuky a dopytu po kapitále.

Kvôli týmto rušivým faktorom tieto dve diskontné sadzby nie sú rovnaké. Existovali tvrdenia, že spoločenská diskontná sadzba by sa potom mohla vypočítať ako vážený priemer týchto dvoch sadzieb. Váha by sa určila rozdelením na spotrebu a úspory. Pre väčšinu analýz SEA sa však skôr odporúča použiť príslušný navrhovaný prístup ako vážený priemer dvoch sadzieb.

Trhové úrokové sadzby

Bezrizikové trhové úrokové sadzby sa niekedy používajú ako priblíženie ku spoločenskej sadzbe časovej preferencie. Toto je predmetom diskusie v ďalšej časti. Tabuľka nižšie obsahuje aktuálne dlhodobé úrokové sadzby členských štátov EÚ.

Tabuľka 24 Harmonizované dlhodobé úrokové sadzby v rámci eurozóny⁴⁵

Krajiny	január 07	február 07	marec 07	apríl 07
Belgicko	4,06	4,11	4,01	4,22
Nemecko	4,02	4,05	3,94	4,15
Írsko	4,04	4,07	3,97	4,19
Grécko	4,28	4,3	4,2	4,4
Španielsko	4,07	4,1	4,01	4,21
Francúzsko	4,07	4,1	4	4,21
Taliansko	4,26	4,28	4,18	4,37
Luxembursko	4,17	4,19	4,12	4,33
Holandsko	4,05	4,07	3,98	4,19
Rakúsko	4,05	4,09	3,98	4,19
Portugalsko	4,18	4,19	4,1	4,3
Slovinsko	4,23	4,34	4,34	4,41
Fínsko	4,05	4,08	3,98	4,2

Zdroj: ECB a Európska komisia.

Pozri: <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html#fn1>

D.4 Ďalšie kľúčové hľadiská

Trhová úroková sadzba vs. STPR

STPR má odrážať sadzbu, ktorou spoločnosť diskontuje budúcnosť, pričom bezriziková trhová sadzba by mohla predstavovať sadzbu, ktorou diskontujú budúcnosť jednotlivci. V publikácii Hepburn (2006) sa tvrdí, že na uprednostnenie použitia STPR pred bezrizikovou trhovou úrokovou sadzbou existujú aspoň štyri dôvody:

- Nedokonalosti trhu – trhová cena nemusí verne odzrkadľovať spoločenské oportunitné náklady na zdroje. Trhová cena môže viesť k suboptimálnemu pridelovaniu zdrojov v dôsledku rozličných narušení, ako napríklad rozchádzajúce sa informácie, zdanenie, sila trhu a vonkajšie vplyvy. Napríklad v cene mnohých tovarov nie sú premietnuté environmentálne externality spôsobené ich využívaním a výrobou.

⁴⁵ Na účely hodnotenia konvergencie (percentá za rok; priemery za určité obdobie; výnosy vládnych dlhopisov na sekundárnych trhoch so splatnosťami okolo desať rokov)

- Veľká zodpovednosť – trhové sadzby odhaľujú len preferencie súčasnej generácie. Hoci spotrebiteľia môžu priradovať súčasnej spotrebe väčšiu váhu ako budúcej spotrebe, v zásade sa súčasným i budúcim generáciám zodpovedá vláda.
- Dvojitá úloha – kvôli rozchádzajúcim sa informáciám nie je isté, či sa súčasná generácia obáva o budúce generácie viac, ako prezrádza ich každodenná činnosť na súčasných trhoch.
- Izolácia – na základe toho, čo tvrdí Sen (1892), sú jednotlivci možno viac ochotní investovať do budúcnosti v rámci kolektívnej zmluvy, aj keď sami nie sú ochotní toľko investovať.

Dalo by sa však tvrdiť, že najnižšia bezriziková trhovú sadzba, t. j. sadzba na trhu pre dlhodobé vládne dlhopisy (ktoré sú očistené od inflácie), uspokojivým spôsobom spĺňa uvedené prvé a štvrté kritérium. Trh pre takéto dlhopisy je veľký a likvidný a emitenti týchto cenných papierov, vlády, majú zanedbateľné riziká zlyhania a mnohí kupujúci majú dlhodobú perspektívu. Napríklad tí, ktorí sa blížia k dôchodkovému veku, konvertujú väčšinu svojho dôchodkového fondu do vládnych dlhopisov, aby ochránili hodnotu svojho dôchodkového fondu, pričom tí, ktorí chcú diverzifikovať svoje portfólio môžu mať podiel aktív aj vo forme vládnych dlhopisov z dôvodu nízkym rizikám súvisiacim s týmito dlhopismi.

Zdá sa, že aj ďalšie argumenty ignorujú skutočnosť, že súčasná generácia preferuje ďalšiu generáciu, nakoľko ľudia sporia a berú ohľad na blaho svojich detí a ich budúce potomstvo. Je potrebné si uvedomiť, že diskontovanie sa v dlhodobom meradle usiluje o zohľadnenie medzigeneračných účinkov, ale že nevyhnutne tak môže urobiť len pomocou preferencií súčasnej generácie.

Otázky životného prostredia a otázky zdravia

Kvôli konzistentnosti by sa všetky vplyvy, ktoré sa dajú vyjadriť peniazmi, mali diskontovať, či už ide o vplyvy na zdravie, finančný dosah alebo vplyvy na životné prostredie. Autori Sunstein a Rowell (2005) napríklad tvrdia, že hoci sa ľudské životy nedajú investovať rovnakým spôsobom ako kapitál, finančné prostriedky na záchranu životov (alebo na zníženie rizika) sa skutočne dajú investovať rozličnými spôsobmi. Preto neexistuje dôvod, prečo takéto vplyvy nediskontovať. Niektorí ekonómovia, ako napríklad Revesz (1999) však tvrdia, že vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie by sa mali diskontovať nižšou sadzbou v porovnaní s ekonomickými vplyvmi, pretože sú iné.

Často sú použité argumenty v skutočnosti o oceňovaní vplyvov na životné prostredie a vplyvov na zdravie a nie nevyhnutne o ich diskontnej sadzbe. Napríklad sa často tvrdí, že environmentálne tovary sú luxusnými tovarmi, čo znamená, že spolu so zvyšovaním príjmu ľudí sa zvyšuje aj ich túžba po ochrane/zachovaní životného prostredia. Prispôsobenie diskontnej sadzby tak, aby sa v nej premietal očakávaný rast príjmu je preto nevhodnou reakciou. Namiesto toho by sa malo počas života upravovať oceňovania, aby sa v priebehu času odrážala ich hodnota ako dochádza k zvyšovaniu príjmu (t. j. zvyšovanie ochoty platiť za ochranu/zachovanie životného prostredia). Preto nie je vhodné použiť na vyváženie neistôt a rozdielných medzigeneračných ocenení týchto vplyvov nižšie diskontné sadzby.

Použitím jednoduchého príkladu, v ktorom sa ponúkne nové zariadenie na zníženie úrovne expozície emisiám, čo by viedlo k zlepšeniu zdravia pracovníkov, ktorí s touto chemickou látkou pracujú. Ak sa prínosy počas trvania života tohto zariadenia zakladajú na súčte diskontovaných prínosov každého roka (na základe použitia prístupu čistej súčasnej hodnoty) a očakávalo sa, že príjem spoločností sa zvýši, budúce generácie môžu potom tieto prínosy oceniť viac ako je ich súčasná generácia. Zohľadnenie tohto prístupu by nemalo spočívať v znížení diskontnej sadzby, ale v začlenení budúcich generácií zvýšením ocenenia týchto prínosov v budúcnosti.

Medzigeneračné otázky

Koncepcia produktívnosti kapitálu v sebe náležite zahŕňa medzigeneračné otázky. Bez použitia diskontovania by bola hodnota dnes zachráneného života rovnaká ako hodnota života zachráneného v roku 2050. Diskontovanie by však vzalo do úvahy, že investíciou dnes by sa dnes ušetrilo X EUR a použila by sa na záchranu väčšieho počtu životov do roku 2050. Je však nutné urobiť vyváženie alebo kompromis, keďže prínosy, ktoré sa vyskytnú v budúcnosti by nemali byť nadmieru penalizované z dôvodu netrzeplivosti.

Pri zaoberaní sa vplyvmi, ktoré sa vyskytnú počas dlhého obdobia (platí to najmä pre PBT a vPvB látky), sa stanovenie diskontnej sadzby stáva veľmi zložitým. Hlavné dôvody spočívajú v tom, že nepoznáme preferencie budúcich generácií a miera rastu príjmov a ekonomického rastu sú neisté. To viedlo k myšlienke zníženia diskontných sadzieb, ktoré získajú na dôležitosti (Groom a kol. 2005). Napríklad neistota hospodárskych podmienok bola pre vládu Spojeného kráľovstva základom na začlenenie klesajúcich spoločenských sadzieb do Zelenej knihy Ministerstva financií Spojeného kráľovstva, ktorá predstavuje ich oficiálne usmernenie k hodnoteniam vládnych projektov a politík.

Začlenenie klesajúcich spoločenských sadzieb postupom času by mohlo umožniť zohľadnenie:

- Zmeny budúcich preferencií – preferencie jednotlivcov a spoločností sa pravdepodobne počas ich života menia a ich prístup k budúcim generáciám a k novej ľudskej katastrofe sa môže zmeniť.
- Neistoty týkajúcej sa budúcich hospodárskych podmienok – je veľmi ťažké predpovedať budúcnosť, najmä budúcnosť o 30 rokov a predpovedanie je veľmi rozporuplné. Ekonomický model optimálneho rastu sa môže upraviť tak, aby zaviedol účinok „obozretnosti“, ktorý bude vyžadovať niekoľko predpokladov budúcnosti. Obozretná spoločnosť je taká, kde si jednotlivci sporia, pretože budúcnosť je neistá a prijímajú preventívne opatrenia. Gollier (2002) tvrdí, že obozretná spoločnosť by mala dbať viac na budúcnosť, ak je viac neistá a toto sa dosiahne znížením diskontnej sadzby tak, aby sa viac investícií (v prospech budúcnosti) stalo ziskovejšími. Použitie modelu optimálneho rastu a vypracovanie potrebných predpokladov pre model je pravdepodobne vhodnejšie, okrem väčšiny analýz SEA s určitou formou analýzy citlivosti použitia rôznych klesajúcich diskontných sadzieb.
- Medzigeneračná rovnosť – použitie klesajúcej diskontnej sadzby bude pravdepodobne viesť k vyšším hodnotám vplyvov, ktoré nastanú budúcim generáciám v porovnaní s použitím jednotnej diskontnej sadzby na celé obdobie (ak je klesajúca sadzba stanovená pod jednotnú konštantnú sadzbu).

Použitie klesajúcich diskontných sadzieb je však v praxi problematické, pretože neexistuje všeobecne prijatá príručka týkajúca sa toho:

- v ktorom časovom okamihu je vhodné začať používať klesajúce diskontné sadzby. Ako sa uvádza v Tabuľka 23, niektoré členské štáty sa rozhodli použiť klesajúce diskontné sadzby na vplyvy, ktoré nastanú po 30 - 40 rokoch.
- Rýchlosť (z hľadiska času) ktorou sadzby klesajú. Opäť, ako uvádza v Tabuľka 23, sadzby poklesu používané niekoľkými členskými štátmi sa líšia.

Celkovo neexistuje nijaký definitívny prístup k spracovaniu medzigeneračných účinkov v rámci analýzy SEA. Najprehľadnejší spôsob, ako vlastne chápať akékoľvek dôsledky pre budúce generácie, je každoročne prezentovať tok nediskontovaných nákladov a výnosov a potom uskutočniť analýzu citlivosti použitím bežnej diskontnej sadzby 4 % a klesajúcej diskontnej sadzby.

Ocenenie zdravia a životného prostredia budúcou generáciou

Riešenie určitých obáv týkajúce sa použitia pozitívnych diskontných sadzieb pre dlhodobé vplyvy na zdravie a životné prostredie spočíva v spôsobe, ako sa tieto účinky hodnotia alebo peňažne vyjadria. Oceňovanie vplyvov na zdravie a životné prostredie musí vychádzať z preferencií súčasných generácií. Je však možné uskutočniť korekciu v záujme možných zmien v týchto oceneniach v priebehu času. Na základe predpokladu, že zdravie a kvalita životného prostredia sú tzv. „luxusné“ tovary, kde sa ich hraničný úžitok zvyšuje s príjmom, je možné, že ocenenia by sa mali zvýšiť, ak sa očakáva rast príjmu. Toto si vyžiada vstup odborníkov.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- Európska komisia (2009) Prílohy k Usmerneniam k posudzovaniu vplyvov
- Gollier, C(2002) Discounting an uncertain future (Diskontovanie neistej budúcej hodnoty), *Journal of Public Economics*, zv. 85, pp. 149-166.
- Groom et al (2005) Declining Discount Rates: The Long and the Short of it (Klesajúce diskontné sadzby: základné súhrnné informácie), *Environmental & Resource Economics* (2005) 32: 445-493
- Hepburn (2006) Use of Discount Rates in the Estimation of the Costs on Inaction with Respect to Selected Environmental Concerns (Používanie diskontných sadzieb pri odhade nákladov v dôsledku nečinnosti v súvislosti s vybranými environmentálnymi obavami), ENV/EPOC/WPNEC(2006)13
- Ministerstvo financií Spojeného kráľovstva (2003) Green Book, Appraisal and Evaluation in Central Government (Zelená kniha, Posudzovanie a hodnotenie ústrednou štátnou správou)
- Nordhaus, W (1997) Discounting in economics and climate change: An editorial comment (Diskontovanie v ekonomike a zmene klímy: komentár), *Climatic Change*, zv. 37, s. 315-328.
- OECD (2002) Technical Guidance Document on the use of Socio-Economic Analysis in Chemical Risk Management Decision Making (Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-chemickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente chemických rizík)
- Oxera (2002) A social time preference rate for long term discounting (Sociálna časová preferenčná sadzba pre dlhodobé diskontovanie).
- Philibert (2003) Discounting the future (Diskontovanie budúcej hodnoty), Medzinárodná energetická agentúra, oddelenie pre energetiku a životné prostredie
- RPA v spolupráci so Skye (2006) RIP 3.9-1: Predbežná štúdia k technickému usmerňovaciemu dokumentu k uskutočňovaniu analýzy SEA alebo vstupom pre analýzu. Záverečná správa - Časť B
- Sen, A. K (1982) Approaches to the choice of discount rate for social benefit-cost analysis (Prístupy k výberu diskontnej sadzby pre analýzu výnosov a nákladov), v Lind, R. C. (ed) *Discounting for Time and Risk in Energy Policy* (Časové diskontovanie a diskontovanie rizík v energetickej politike). Washington, DC: Resources for the Future [Zdroje pre budúcnosť], s. 325 - 353

DODATOK E TECHNIKY ANALÝZY NEISTOTY

**TECHNIKY ANALÝZY
NEISTÔT**

E. 1 Úvod

V tejto časti je uvedený prehľad niekoľkých techník analýzy neistôt, ktorý dopĺňa časť 4.3, ktorej cieľom je určiť, či by neistoty v odhadoch vplyvov mohli ovplyvniť celkové závery o tom, či udeliť autorizáciu. Presnejšie, techniky uvedené v tomto dodatku sa môžu použiť buď na zmenšenie variability odhadov, alebo ako pomoc pri overovaní, či neistoty ovplyvňujú závery vyvedené v rámci analýzy SEA. Jediným spôsobom, ako naozaj znížiť neistotu, sú lepšie údaje, lepšie pochopenie a vedomosti o neistotách a ďalšia analýza. Vo väčšine prípadov však vždy ostanú reziduálne neistoty. Cieľom tohto dodatku je poskytnúť len úvod do niekoľkých rôznych dostupných techník. Pred použitím niektorej z týchto techník by sa mali vyhľadať podrobnejšie informácie a odborné poznatky.

V tejto časti sú uvedené tieto techniky:

- Analýza citlivosti – používaná na overenie, či neistoty ovplyvňujú vyvedené závery;
- Analýza scenára – používaná na overenie, či neistoty ovplyvňujú vyvedené závery;
- Znalecký posudok – používaný na zmenšenie variability odhadu; a
- Monte Carlo simulácie – používané na zmenšenie variability odhadu.

Existujú aj ďalšie menej často používané techniky, ako napríklad analýza rizika rizika, techniky Delphi a analýza portfólia, ktoré sa môžu použiť na pomoc pri znižovaní variability odhadov, ale tieto nie sú predmetom tohto usmernenia⁴⁶.

Definície rizika, neistoty a variability

Risk: Riziko je kombinácia pravdepodobnosti následku a jeho závažnosť. Preto sa pri riziku uvažuje o frekvencii alebo pravdepodobnosti výskytu niektorých situácií alebo udalostí (často nazývané ako nebezpečenstvá) a rozsah pravdepodobných následkov.

Neistota: Neistota existuje tam, kde je nedostatok vedomostí o výsledkoch. Neistota môže vyplývať z nepresných znalostí o riziku, t. j. kde sú pravdepodobnosti a rozsah či už nebezpečenstiev a/alebo s nimi spojených následkov neisté. Aj keď existujú presné poznatky o týchto zložkách, stále existuje neistota, pretože výsledky sa určujú len pravdepodobnostne⁴⁷.

Ďalšie informácie sú dostupné na adrese http://www.ukcip.org.uk/images/stories/Tools_pdfs/HCTN_44.pdf

Variabilita: Veľkosť (rozsah) rozpätia odhadov pre konkrétne riziko alebo vplyv kvôli neistotám. Techniky akými sú analýza Monte Carlo sa môžu použiť na zmenšenie variability odhadov (za predpokladu, že existuje dostatok údajov na uskutočnenie simulácie Monte Carlo).

⁴⁶ Ďalšie usmernenia k týmto technikám sú uvedené v Technickom usmerňovacom dokument k použitiu sociálno-ekonomickej analýzy v rozhodovaní o manažmente chemických rizik (OECD 2002)

⁴⁷ Niekedy sa používa termín náhodná neistota, keď sú pravdepodobnosti a závislé následky **presne** známe. Termín epistemická neistota sa používa na opísanie situácií, v ktorých sú pravdepodobnosti a následky známe **nepresne**.

E.2 Analýza citlivosti

Čo je analýza citlivosti?

Prijatie iba jednej najpravdepodobnejšej hodnoty (odhadovanej alebo priemernej) každého vplyvu v rámci analýzy SEA neposkytuje žiadny náznak o úrovni neistoty sprevádzajúcej analýzu, a teda má dôsledky pre každé rozhodnutie prijaté na základe záverov. Namiesto toho sa odporúča, aby bola informácia vypracovaná na celom rade možných výsledkov súvisiacich s danou možnosťou.

Tento typ informácií sa vypracúva pomocou analýzy citlivosti, čo je generický termín pre techniky, ktoré zahŕňajú identifikovanie kľúčových odhadov (alebo premenných), ktorých neistota, pokiaľ ide o ich hodnoty, by mohla významne ovplyvniť vyvedené závery o nákladoch a prínosoch. Analýza citlivosti sa preto používa na identifikovanie premenných, ktoré najviac prispievajú k neistote v predpovediach.

Ako sa táto technika používa?

Základné princípy analýzy citlivosti (či už v súvislosti s odhadmi odvetvia, znaleckými posudkami alebo modelmi) sú:

- Zamerať sa na kľúčové premenné: Často nie je možné uskutočniť úplnú analýzu citlivosti (kvôli časovým obmedzeniam alebo obmedzeniam údajov) a analytik musí obmedziť analýzu na tie predpoklady, ktoré sa považujú za kľúčové.
- Identifikovať možné rozpätie pre kľúčové premenné: Analytik by mal byť opatrný pri určovaní, čo sa považuje za možné rozpätie hodnôt pre kľúčové premenné a zdokumentovať odôvodnenie priradeného rozpätia a úrovne neistoty súvisiacej s týmto rozpätím.
- Určiť dosah na celkové závery použitím rozpätí pre každú z týchto premenných: Toto môže viesť k pochopeniu, ako sú celkové výsledky citlivé na rozdiely v každej z kľúčových premenných.
- Identifikovať body zvratu, rovnaké hodnoty alebo prahové hodnoty: Body zvratu, zlomové hodnoty alebo prahové hodnoty sú také hodnoty, pri ktorých by sa výsledky analýzy SEA zmenili pri prechode od jedného scenára k druhému (napríklad prínosy mínus náklady, ktoré sa z pozitívnych zmenia na negatívne alebo čisté prínosy jedného scenára sa zväčšia/zmenšia v porovnaní s prínosmi druhého scenára); často môžu poskytnúť údaje o vhodnosti uprednostnenia jedného scenára pre druhým.
- Jasne prezentovať výsledky: Výsledky analýzy citlivosti by sa mali prezentovať jasne a so sprievodným opisným textom. Výsledky sa môžu prezentovať z hľadiska a) záverov podľa základných odhadov; b) opisu rozličných parametrov na testovanie citlivosti a vplyvu na závery.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Vo všeobecnosti ide o celkom jednoduchý postup, hoci sa môže skomplikovať v závislosti od počtu premenných, ktoré sa zvažujú súčasne.
- Hlavný problém nastáva v schopnosti identifikovať možné rozpätie pomocou dostupných údajov. Toto je rozpätie možných hodnôt, ktoré by sa mohli vyskytnúť, napr. výrobca môže presunúť 5 až 10 % dodatočných nákladov, ktoré mu vznikli v rámci scenára, na následných

užívateľov prostredníctvom vyšších cien.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

- Fáza stanovenia rozsahu: Táto technika môže byť obzvlášť užitočná pri snahe určiť, či bude vplyv dôležitým vplyvom, ktorý by sa mal ďalej analyzovať.
- Analyzovanie vplyvov: Na odhady hlavných vplyvov sa môže uskutočniť analýza citlivosti s cieľom určiť body zvratu.

Čo sa dá touto technikou dosiahnuť?

- Identifikácia bodov zvratu alebo prahových hodnôt na účely zistenia, či by vplyv mohol zmeniť výsledok analýzy SEA.
- Posúdenie potreby detailnejšej analýzy: dá sa použiť aj analýza citlivosti ako skríningový nástroj na vyhodnotenie nutnosti rozsiahlejšej analýzy.
- V ideálnom prípade by konečným výsledkom analýzy neistôt malo byť pravdepodobnostné rozpätie pripomínajúce interval spoľahlivosti.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Prílohy k Usmerneniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Ministerstvo financií UK Zelná kniha \(kapitola 5\)](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

E.3 Analýza scenára

Čo je analýza scenára?

Pre väčšinu rozhodnutí, pre ktoré je charakteristická neistota, bude existovať viac ako jedna neistá premenná, ktorá bude mať vplyv na výber možností. Namiesto skúmania neistoty spojenej s každou z týchto premenných samostatne (napr. pomocou analýzy citlivosti), sa môže získať celistvejší obraz o dôsledkoch kombinovanej neistoty vplývajúcej na určité rozhodnutie prostredníctvom súbežne prebiehajúcej variácie kľúčových neistých premenných. Tento prístup sa často nazýva ako analýza scenára alebo analýza typu „čo ak“.

Analýza scenára je jednou z tých užitočnejších a jednoduchších metód na posúdenie významu neistoty obsiahnutej v rozhodnutí na základe analýzy SEA. Môže sa použiť na pochopenie toho, čo by sa mohlo stať, bez potreby upresnenia pravdepodobností; dá sa aplikovať rýchlo a nemá také značné požiadavky na údaje ako pravdepodobnostnejšie prístupy. Scenáre sa dajú použiť na zastúpenie tak kvalitatívnych, ako aj kvantitatívnych typov neistoty. Analýza scenára je taktiež často východiskovým bodom použitia mnohých pokročilejších techník pre analýzu neistôt – ako napr. technika Delphi alebo analýza Monte Carlo – v prípade, že je potrebné zvážiť mnohé scenáre.

Analýza scenára zahŕňa definovanie rozpätia možných výsledkov na základe kľúčových premenných obklopujúcich neistotu. Vyberú sa hodnoty neistých vstupov (napr. najlepšie a najhoršie prípady), ktoré zaručia konkrétne výsledky. Tieto sa potom nemeniteľne modelujú (t. j.

bez pridelenia šancí pravdepodobnosti týchto vstupov), aby sa zistilo rozpätie pravdepodobných výsledkov.

Ako sa táto technika používa?

Typy scenárov, ktoré môže byť vhodné zahrnúť: najhorší prípad; najlepší prípad; bežný scenár; najlepší odhad; analýza trendu; nízky, stredný a vysoký; rôzne obdobia v budúcnosti; rôzne škály účinku, atď.

- Zameranie sa na kľúčové premenné: Často nie je úplná analýza scenára uskutočniteľná (kvôli časovým alebo dátovým obmedzeniam) a analytik musí obmedziť analýzu na tie odhady, ktoré sa považujú za kľúčové.
- Identifikovanie odhadovaných nákladov a prínosov scenárov striedaním kľúčových premenných: Užívateľ by mal identifikovať zodpovedajúce hodnoty pre každú z kľúčových premenných v rámci každého zvažovaného scenára a potom určiť celkové náklady a prínosy (ako aj všetky relevantné prechodné výsledky) každého scenára.
- Jasná prezentácia výsledkov: Výsledky analýzy citlivosti by sa mali prezentovať jasne a so sprievodným opisným textom.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

Vo všeobecnosti ide o celkom jednoduchý postup, hoci sa môže skomplikovať v závislosti od počtu premenných, ktoré sa zvažujú súčasne. Vyžaduje sa opatrnosť s cieľom vyhnúť sa nadmernému testovaniu scenárov, keďže týmto sa môže vnieť dodatočná neistota (napríklad ak neexistuje záver týkajúci sa najväčšej pravdepodobnosti výskytu konkrétneho scenára/scenárov). S analýzami scenára súvisia ďalšie problémy vrátane:

- udržiavanie konzistentnosti pri špecifikovaní scenárov; a
- zamedzenie kladenia dôrazu na priemerné hodnoty s cieľom zabezpečiť, aby sa bral do úvahy dostatočne široký rozsah.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

- Fáza skúmania: Táto technika môže byť obzvlášť užitočná pri snahe určiť, či bude vplyv dôležitým vplyvom, ktorý by sa mal ďalej analyzovať.
- Analyzovanie vplyvov (fáza 4) použitím deterministického prístupu: Na uskutočnenie odhadov hlavných vplyvov by sa mohli analyzovať nízke a vysoké scenáre (t. j. výber hodnôt vstupných parametrov, ktoré majú tendenciu dávať nízky výsledok pre jeden scenár a vysoký výsledok pre ďalší scenár), aby sa dalo zistiť, či by bol výsledok analýzy SEA rozdielny pri použití rozličných možných odhadov vstupných hodnôt.

Čo sa dá touto technikou dosiahnuť?

Nízke a vysoké scenáre sa dajú použiť na určenie, či by bol výsledok analýzy SEA iný, ak by sa

rôzne vstupné parametre menili v rámci možného rozpätia. Ak sa výsledky analýzy SEA v rámci jednotlivých scenárov líšia, môže byť opodstatnená ďalšia analýza neistoty, aby sa zistilo, ktorý scenár s najväčšou pravdepodobnosťou nastane. Ak je výsledok analýzy SEA rovnaký podľa všetkých scenárov, potom je vhodné dospieť k záveru, že posudzované neistoty nezmenia výsledok analýzy SEA (čím sa teda zvyšuje miera istoty pri konečných výsledkoch).

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Ministerstvo financií UK Zelná kniha \(kapitola 5\)](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

E.4 Znalecký posudok

Čo je znalecký posudok?

Keďže možné dôsledky žiadosti môžu byť veľmi neisté, je pravdepodobné, že bude potrebný posudok znalca s cieľom zistiť nielen to, aké asi budú možné vplyvy, ale takisto posúdiť, aká je pravdepodobnosť, že sa tieto vplyvy prejavia tak, ako sa odhadujú.

Takými to expertmi môžu byť, *napríklad*, odborníci na určité chemické látky, produkty alebo sektory; ekonomickí analytici alebo analytici trhu.

Kedy je vhodné túto techniku použiť?

Znalcov možno použiť na vypracovanie údajov súvisiacich s pravdepodobnosťou budúcich udalostí alebo scenárov, rozpätiami alebo rozdelením pravdepodobnosti pre modelové parametre, možnými vplyvmi a ďalšími kvalitatívnejšími stanoviskami k relatívnemu významu takýchto vplyvov. Znalecký posudok môže byť taktiež dôležitý na pochopenie a premostenie odporujúcich si posudkov týkajúcich sa výkladu modelov alebo iných výsledkov.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Časové obmedzenia: Dôležité bude kontaktovať znalcov podľa možnosti čo najskôr v rámci procesu, aby sa zabezpečilo, že budú k dispozícii vtedy, kedy plánujete ich služby využiť. Zvážte účasť znalcov v kľúčových fázach vypracúvania analýzy SEA, ako napríklad počas brainstormingov alebo seminárov.
- Rozpočtové obmedzenia: Uvažujte, akú úlohu asi budú zohrávať znalci v rámci analýzy SEA. Usilujte sa čo najlepšie využiť čas, ktorý je k dispozícii v oblastiach, kde sú ich odborné znalosti najviac potrebné.
- Znalci nemusia byť vždy nezávislí, ale môžu zastupovať určité záujmy.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Použitie znaleckého posudku nevyhnutne zahŕňa identifikovanie najvhodnejších znalcov, ktorí poskytnú poradenstvo a stanovisko k analýze SEA. Títo znalci môžu byť buď internými znalcami,

alebo to môžu byť odborníci zvonka.

Ak máte v úmysle uskutočniť analýzu SEA interne s príspevkami od znalcov, potom by ste mali zvážiť ich účasť na:

- brainstormingoch alebo seminároch
- počas fázy skúmania, pri zisťovaní hlavných vplyvov a pravdepodobnej reakcie priemyslu a ostatných dotknutých organizácií v prípade, že sa žiadosť zamietne
- preskúmaní/príprave podkladov k dôležitým analytickým častiam správy z analýzy SEA
- zbere údajov a analýze – tu bude znalec pravdepodobne najviac potrebný
- konzultačnom postupe.

Čo sa dá touto technikou dosiahnuť?

Znalci – podľa definície – lepšie chápu určitú tému ako iní. Použitie týchto vedomostí by malo napomôcť minimalizovať neistoty týkajúce sa vedomostí, s poskytnutím realistickejšieho odhadu očakávanej zmeny správania, hodnôt pre kľúčové parametre v analýze a rôznych iných faktorov. Použitím znaleckého posudku sa teda môže významne skrátiť čas potrebný na zber údajov a analýzu.

Čo by mi pomohlo pri použití tejto techniky?

Dôležité bude zistiť už v počiatkovej fáze procesu, aké schopnosti budú potrebné na vykonanie analýzy SEA a potom zvážiť, v akom rozsahu sa môžu vyžadovať interné alebo externé odborné znalosti. Zvážte, či máte dostatočnú odbornú znalosť týkajúcu sa:

- zapojených trhov pre chemické látky a súvisiace produkty a služby vrátane historickej a pravdepodobnej budúcej zmeny správania v prípade nedostupnosti látok.
- zapojenia zúčastnených strán – dôležitým zdrojom informácií budú údaje o nákladoch získané priamo od priemyslu. Preto účinné konzultácie a účasť rozhodujúce pre kvalitu údajov, ktoré sú k dispozícii na prijatie podloženého rozhodnutia, a aby sa zmenšili neistoty.
- posúdenia vplyvu – tí, ktorí poznajú usmernenia EK k posudzovaniu vplyvov by mali mať pri vykonávaní analýzy SEA výhodu. Odporúča sa mať k dispozícii tím ľudí, ktorí sú schopní posúdiť vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, ako aj sociálne a ekonomické vplyvy (vrátane širších ekonomických vplyvov, akými sú obchod, konkurencia, životaschopnosť a ziskovosť).

E.5 Analýza Monte Carlo

Čo je analýza Monte Carlo?

Analýza Monte Carlo je ďalším krokom analýzy neistoty v porovnaní s predchádzajúcimi spomínanými technikami. Je to pravdepodobnostný nástroj, ktorý je obzvlášť užitočný, nakoľko priamo charakterizuje neistotu vstupných parametrov pomocou funkcie rozdelenia

pravdepodobnosti (PDF). PDF naznačuje rozpätie pravdepodobných hodnôt pre konkrétny parameter a pravdepodobnosti rozličných hodnôt v rámci danej škály (napr. rovnomerné, normálne, trojuholníkové rozdelenie). Preto musí existovať určitý druh informácie o neistote vstupných údajov, aby sa tento nástroj mohol použiť. Môže to zahŕňať definovanie pravdepodobného „tvaru“ PDF (ako napr. „normálne“ alebo skreslené rozdelenie) spolu s uvedením priemerných hodnôt a súvisiaceho rozdielu alebo rozpätia možných hodnôt.

Ako sa táto technika používa?

- Zozbierajte vzorové hodnoty z každej vstupnej hodnoty a skombinujte ich, aby sa vytvorili početné možné výstupné hodnoty a pravdepodobnosti vyskytnutia týchto hodnôt (napríklad by tento postup mohol zahŕňať odhadnutie stredných a štandardných odchýlok pre konkrétny parameter). Pravdepodobné rozdelenia parametra alebo modelu môžu byť odvodené empiricky (napríklad z údajov o počte obyvateľstva alebo nepriamo z regresie ostatných štatistických modelov) alebo použitím zodpovedajúcich odhadov na základe dostupných údajov alebo znaleckého posudku.
- Zdokumentujte všetky odhady a špecifikácie modelu: Kvalita celej analýzy je len taká dobrá, aká je kvalita jej jednotlivých častí; preto by mali byť všetky odhady alebo špecifikácie modelu odôvodnené a dobre zdokumentované.
- Spustíte simuláciu: V súčasnosti je k dispozícii dostupná široká škála softvérov na vykonanie simulácií Monte Carlo, s mnohými dostupnými prídavnými funkciami pre Excel. Je však dôležité pochopiť, že takéto analýzy si vyžadujú znalosť tvaru funkcie rozdelenia pravdepodobností pre neisté vstupné premenné, ako aj stupeň vzájomnej závislosti medzi vstupnými premennými (ktoré sa dajú jednoducho včleniť do analýzy). Analýza sama o sebe je vo všeobecnosti automatický proces, pričom rozličné hodnoty pre každý parameter záujmu sa vyberajú podľa ich pravdepodobnosti v PDF; celkové výsledky sa spočítajú pomocou vybraných hodnôt a postup sa opakuje – často použitím niekoľkých tisíc opakovaní. Dôležitým aspektom je počet opakovaní, ktorý je potrebný na zabezpečenie zodpovedajúcej vzorky každej PDF (niekedy 10 000 alebo viac).
- Zdokumentujte výsledky: Po dostatočnom počte opakovaní je výsledkom analýzy Monte Carlo pravdepodobnostné rozdelenie konečných výstupných hodnôt. Analytik môže teda určiť, napríklad, stupeň spoľahlivosti (napr. intervaly spoľahlivosti), že výsledky budú patriť do určitého intervalu, ako napr. pod bod zvratu pre konečné výsledky alebo najpravdepodobnejšiu hodnotu konečného výsledku.

Kedy je vhodné túto techniku použiť?

Tam, kde existujú početné neistoty ovplyvňujúce hodnotenie, môže byť dôležité prekročiť rámec analýzy scenára a zvážiť rozdelenie pravdepodobnosti možných hodnôt. Tam, kde ide o takýto prípad, môže byť analýza Monte Carlo prínosom.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Nájdenie významného objemu údajov o neistotách

- Potrebný je zodpovedajúci softvér. Prístupnosť softvéru na vykonanie simulácií Monte Carlo je v súčasnosti veľmi široká, s mnohými dostupnými prídavnými funkciami pre Excel. Je však potrebné uznať, že takéto analýzy si vyžadujú znalosť tvaru funkcie rozdelenia pravdepodobností pre neisté vstupné premenné, ako aj stupeň vzájomnej závislosti medzi vstupnými premennými (ktoré sa dajú jednoducho včleniť do analýzy).
- Vyžaduje sa dobré chápanie štatistiky a výstupov programu, t.j. funkcie rozdelenia pravdepodobnosti (PDF), aby sa výsledky chápali a prezentovali zmysluplným spôsobom.

Kedy sa táto technika môže použiť? (v rámci postupu analýzy SEA)

Vzhľadom na stupeň odbornosti a údajov potrebných na použitie tejto techniky, by sa táto technika mala použiť len vtedy, ak výsledky analýzy citlivosti alebo scenára naznačujú, že je potrebná ďalšia analýza neistôt a toho, ako by mohli ovplyvniť analýzu SEA. Ak sa analýza SEA vykonáva iteračným postupom (t. j. začatím jednoduchým hodnotením kvality nízkeho stupňa, z ktorého sa prejde k pokročilejšiemu hodnoteniu), potom by sa analýza Monte Carlo mala vykonať vtedy, len ak sa vyžaduje vyšší stupeň (plne kvantitatívneho) hodnotenia.

Čo sa dá touto technikou dosiahnuť?

Hlavným prínosom použitia analýzy Monte Carlo je, že výsledky sú prezentované ako PDF. Preto je možné prezentovať výsledky rozličnými spôsobmi – napríklad, „najlepší“ (stredný) odhad nákladov je 6,5 mil. EUR, ale je 10 % šanca, že náklady presiahnu 8,5 mil. EUR.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Ministerstvo financií UK Zelná kniha \(kapitola 5\)](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

DODATOK F NÁSTROJE SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO HODNOTENIA

NÁSTROJE SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO HODNOTENIA

Úvod

V tomto dodatku sa podrobnejšie opisujú hlavné sociálno-ekonomické nástroje, ktoré sa môžu použiť pri vykonávaní analýzy SEA. Sociálno-ekonomické nástroje sa môžu použiť na zhrnutie rizík/nákladov a prínosov (nevýhod a výhod) s cieľom umožniť vyvodenie celkového záveru.

V tomto dodatku sú uvedené tieto nástroje:

- analýza nákladov a výnosov
- multikriteriálna analýza
- analýza efektívnosti vynaložených nákladov
- analýza nákladov na dosiahnutie súladu
- makroekonomické modelovanie

F.1 Analýza nákladov a výnosov (CBA)

Čo je analýza nákladov a výnosov?

Analýza CBA poskytuje rámec na porovnávanie nákladov a výnosov každej možnosti manažmentu rizík (RMO). Povaha analýzy sa môže líšiť, môže ísť o analýzu, ktorá je najmä kvalitatívna, po analýzu, ktorá je v plnom rozsahu kvalitatívna (a týka sa výlučne peňazí).

Už tradične sa analýza CBA používa na určenie, či je investícia vhodná z hľadiska ekonomickej efektívnosti. To obvykle znamená, že dôraz sa kladie na peňažnú hodnotu podľa možnosti čo najväčšieho počtu vplyvov navrhovaného opatrenia a umožňuje transparentnejšie porovnanie dôsledkov viac ako jedného opatrenia. Základné zásady sa však môžu používať všeobecnejšie, a to ocenením všetkých účinkov opatrenia vyjadrených pomocou ekonomického pojmu oportunitné náklady. Možno tak určiť „kompromisné riešenia“, ktoré by bola spoločnosť ochotná urobiť pri rozdeľovaní zdrojov medzi konkurenčný dopyt. V dôsledku toho môže CBA naznačiť, či je konkrétne opatrenie „opodstatnené“ v tom zmysle, že prínosy pre spoločnosť vyvážia náklady, ktoré spoločnosti vzniknú.

Ako sa táto technika využíva?

Na vykonanie analýzy CBA v plnom rozsahu je potrebné vykonať šesť krokov (Moons, 2003).

1. Vymedzenie projektu/politiky a príslušného obyvateľstva
2. Identifikácia relevantných vplyvov
3. Kvantifikácia príslušných nákladov a výnosov
4. Peňažné ocenenie príslušných nákladov a výnosov
5. Zhrnutie výnosov a nákladov za určitý čas diskontovaním
6. Porovnanie celkových diskontovaných výnosov s celkovými diskontovanými nákladmi na získanie čistej súčasnej hodnoty (NPV)
7. Vykonanie analýzy neistôt dôležitých parametrov ako je diskontná sadzba, životnosť investície

a odhad nákladov a výnosov.

Tieto kroky sú podobné ako štruktúra technického usmerňovacieho dokumentu k analýze SEA. Usmernenie k uvedeným krokom možno nájsť v kapitolách 2 až 6.

Kedy je vhodné použiť túto techniku?

Analýza CBA je prístup, ktorý je základom tohto usmernenia. Spolu so zvyškom usmerňovacieho dokumentu zaujíma pragmatický prístup, v rámci ktorého sa analýza CBA chápe ako cieľ, ale uvedomujúc si, že často nemožno veľa dôležitých vplyvov kvantifikovať. Budú sa musieť prezentovať rovnakým spôsobom zároveň s kvantifikovanými vplyvmi. Pri vyvodzovaní záveru a posudzovaní všetkých vplyvov je potrebné buď implicitné alebo explicitné váženie. Z tohto hľadiska sa analýza CBA stáva rovnakou, ako multikriteriálna analýza opísaná v nasledujúcej časti.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

Hlavné usmernenie sa zaoberá rozličnými problémami, ako je kvantifikácia vplyvov, peňažné vyjadrenie vplyvov, diskontovaním a neistotami.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Prílohy k Usmerneniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

[DTLR: Súhrnné usmernenie k technikám ekonomického oceňovania so stanovenými preferenciami \(marec 2002\)](#)

[Centrum ekonomických štúdií v oblasti energetiky, dopravy a životného prostredia: vývoj a uplatňovanie techník ekonomického oceňovania a ich využívanie v politike životného prostredia – prieskum \(september 2003\)](#)

Analýza nákladov a výnosov a najnovší vývoj v oblasti životného prostredia – OECD 2006

F.2 Multikriteriálna analýza (MCA)

Čo je multikriteriálna analýza?

Multikriteriálna analýza opisuje štruktúrovaný prístup, ktorý sa používa na určenie celkových preferencií spomedzi alternatívnych možností, kde možnosti majú niekoľko typov vplyvov a/alebo spĺňajú niekoľko cieľov.

V rámci multikriteriálnej analýzy sa špecifikujú žiaduce ciele a identifikujú zodpovedajúce atribúty alebo ukazovatele. Skutočné meranie ukazovateľov často vychádza z kvantitatívnej analýzy (pomocou bodového hodnotenia, zostavovania poradia a váženia) celej škály kvalitatívnych a kvantitatívnych kategórií vplyvov a kritérií. Nemusí sa to urobiť v peňažnom vyjadrení. Súčasne s ekonomickými nákladmi a výnosmi sa môžu vypracovať rozličné environmentálne a sociálne ukazovatele a multikriteriálna analýza poskytuje techniky na porovnávanie a zostavovanie poradia

jednotlivých výsledkov, dokonca i keď sa použijú rôzne druhy ukazovateľov. Výslovne sa uznáva skutočnosť, že na politické rozhodnutia môže mať vplyv celý rad menových i nemenových cieľov.

Základnými vlastnosťami multikritériálnych analýz sú identifikácia kritérií, ktoré môžu slúžiť ako spôsob merania stupňa splnenia jednotlivých cieľov a relatívne váženie cieľov, ktoré zahŕňa hodnotenia priamo do posudzovania možností. To predstavuje rozdiel v porovnaní s ekonomickou analýzou (konkrétne s prístupmi analýz CBA a CEA založenými na hodnotení efektívnosti), ktorých cieľom je poskytnutie objektívneho ukazovateľa čistej hodnoty (alebo sociálnej hodnoty) navrhovanej možnosti.

Ako sa táto technika používa?

1. krok – Identifikácia kritérií, pomocou ktorých sa budú vplyvy hodnotiť

Kritéria a podkritéria slúžia na meranie výkonnosti, pomocou čoho sa budú posudzovať vplyvy. Veľká časť „pridanej hodnoty“ formálneho postupu analýzy MCA vyplýva zo zavedenia riadne podloženého súboru kritérií na posudzovanie vplyvov.

V manuáli MCA vypracovanom pre odbor dopravy (DTLR 2000) sa diskutuje o perspektívach záujmových skupín, ktoré môžu byť dôležité. Jedným zo spôsobov, ako ich zahrnúť, je priamo zapojiť strany, ktorých sa to týka, do niektorých alebo všetkých fáz analýzy MCA. Druhým prístupom je preskúmať vyhlásenia príslušnej politiky a druhotné zdroje informácií od jednotlivých záujmových skupín a analyzovať ich s cieľom odvodiť kritériá, ktoré by odrážali ich obavy. Tretí prístup je, že v prípade, keď má tím prijímajúci rozhodnutia primerané skúsenosti, môže vyzvať jedného alebo niekoľkých svojich členov, aby zohrávali úlohu záujmových skupín, aby sa zabezpečilo, že sa pri stanovovaní kritérií ich stanovisko neprehliadne.

2. krok – Zoskupovanie kritérií

Môže byť užitočné zoskupiť kritériá podľa hlavných typov vplyvov: všeobecné ekonomické, environmentálne, zdravotné, sociálne a širšie ekonomické vplyv pre analýzu SEA. Toto je obzvlášť užitočné, keď novovznikajúca štruktúra rozhodovania obsahuje relatívne veľký počet kritérií (povedzme osem a viac) ak sa každému kritériu priradí určitá váha.

3. krok – Hodnotenie kritérií

Pred dokončením výberu kritérií sa predbežný súbor musí posúdiť podľa celej škály kvalít:

- Úplnosť – Boli zahrnuté všetky dôležité kritériá?
- Nadbytočnosť a dvojité započítanie – Vypustíte všetky kritériá, ktoré nie sú nevyhnutné a vyhnite sa tomu, aby ste zahrnuli podobné kritériá.
- Funkčnosť – Je dôležité, aby sa každá možnosť mohla posúdiť podľa všetkých kritérií. Hodnotenie môže byť objektívne, ak sa vykonáva podľa určitej spoločne využívanej a zrozumiteľnej škály ukazovateľov, ako je riziko pre zdravie ľudí alebo náklady. Môže byť aj kritické, odrážajúc subjektívne hodnotenie experta.
- Vzájomná nezávislosť preferencií – Malo by byť možné priradiť bodové hodnotenia vplyvom bez poznania bodového hodnotenia udeleného ostatným vplyvom.
- Počet – Nadmerný počet kritérií vedie k ďalšiemu úsiliu počas analýzy vynaloženému na

hodnotenie vstupných údajov a môže sťažiť interpretáciu analýzy. Ale kritéria, ktorých je príliš málo, môže viesť k podhodnoteniu dôležitých vplyvov (alebo kladeniu väčšej váhy menej významným vplyvom).

4. krok – Stanovenie systému bodového hodnotenia

Stanovenie systému bodového hodnotenia, na základe ktorého možno hodnotiť kvalitatívne, kvantitatívne a peňažné vplyvy. Bodové hodnotenie je často štandardne stanovené na stupnici od 0 do 1. Hlavný aspektom však je, aby bol systém bodového hodnotenia transparentný a aby sa uplatňoval konzistentne na všetky scenáre. Zavedenie transparentných, nestranných a odôvodnených kritérií je základom toho, aby výbor pre socio-ekonomickú analýzu a tretie strany mohli výsledky analýzy SEA jasne interpretovať a aby bolo možné ľahšie prijímať rozhodnutia, či sociálno-ekonomické vplyvy prevýšia náklady.

5. krok – Stanovenie váh kritériám a porovnanie scenárov

Každému vplyvu sa môže stanoviť určitá váha. Často si to vyžaduje subjektívne hľadisko, a preto sa to často považuje za nedostatok multikriteriálnej analýzy. Keď sa použije systém váženia, potom by sa mali zreteľne vymedziť odôvodnenie a logický základ. Keď už budú ku všetkým nákladom a výnosom pridelené body (a v prípade potreby sa uplatní váženie), potom by sa mal súhrn bodového hodnotenia nákladov odpočítať zo súčtu bodového hodnotenia výnosov. Kladné bodové hodnotenie by znamenalo, že sociálno-ekonomické prínosy prevážia sociálno-ekonomické náklady.

Kedy je vhodné použiť túto techniku?

Multikriteriálna analýza je typ nástroja pre analýzu na účely rozhodovania, ktoré je uplatniteľná najmä na prípady významných environmentálnych a sociálnych vplyvov, ktorým nemožno priradiť významné peňažné hodnoty. Väčšina analýz SEA zahŕňa kombináciu vplyvov, ktoré sa merajú kvalitatívne, kvantitatívne alebo v peňažnom vyjadrení. Bolo by preto možné tvrdiť, že multikriteriálna analýza by sa mohla uplatňovať na každú sociálnu analýzu, hoci to nie je formalizované s už uvedenými kritériami bodového hodnotenia a váženia.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

Podobne ako v prípade analýzy CBA, aj pri hodnotení rozličných vplyvov sa môžu vyskytnúť problémy. Konkrétne problémy spojené s multikriteriálnou analýzou je voľba bodového hodnotenia pre každý vplyv a voľba váh pre každé kritérium. Bodové hodnotenie vplyvov, ktoré sú opísané kvalitatívne, je subjektívne, rovnako ako aj výber váh. Ak sa uplatní formálna multikriteriálna analýza, je dôležité zostaviť zoznam všetkých predpokladov, aby sa bodové hodnotenie a váženie prezentovali transparentne.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Prílohy k Usmerneniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

[DTLR \(2002\) manuál k multikriteriálnej analýze](#)

[Encyklopédia Zeme: Multikriteriálna analýza pri environmentálnom rozhodovaní](#)

[Stručné zhrnutie multikriteriálnej analýzy UNFCC](#)

[Príklad prístupu MCA vypracovaného BASF](#)

F.3 Analýza efektívnosti vynaložených nákladov (CEA)

Čo je analýza efektívnosti vynaložených nákladov?

Analýza CEA sa bežne používa na určenie najlacnejších prostriedkov na dosiahnutie vopred stanovených zámerov alebo cieľov, pričom tieto ciele sú vymedzené v usmerneniach alebo právnych predpisoch vlády. Analýza CEA je často definovaná, ako hľadanie minimálnych nákladov na dosiahnutie konkrétneho fyzického výsledku.

Analýza CEA sa môže zamerať na identifikáciu najlacnejšej možnosti spomedzi súboru alternatívnych možností, ktoré spĺňajú ciele. V komplikovanejších prípadoch sa CEA môže použiť na identifikáciu kombinácie opatrení na dosiahnutie konkrétneho cieľa.

V porovnaní s analýzou CBA, výhodou analýzy CEA je, že nie je potrebné peňažné vyjadrenie prínosu dosiahnutia cieľa, ale je nevýhodné, keď nie je, resp. nemožno definovať konkrétnu úroveň zníženia nákladov.

Kedy je vhodné použiť túto techniku?

Môže byť potrebné, aby sa v žiadosti uviedli vplyvy jednotlivých „scenárov nepoužívania“. To si vyžaduje porovnanie jednotlivých „scenárov nepoužívania“ s pokračovaním používania látky. Používanie analýzy CEA môže byť preto užitočné pri porovnávaní týchto scenárov.

Aké problémy môžu pri používaní tejto techniky vzniknúť?

- Keď odhady nákladov neodrážajú všetky spoločenské náklady opatrenia (t. j. sú to skôr finančné náklady ako ekonomické náklady), potom sa môže stať, že nebude možné porovnať opatrenia RMO na rovnakom základe;
- keby navrhované opatrenie nedosiahlo nepretržitú úroveň efektívnosti na jednotku výdavkov (napr. existuje obmedzený počet osôb, ktoré môžu mať prospech z navrhovaného opatrenia), potom by porovnanie tohto opatrenia s inými opatreniami na rovnakom základe mohlo byť problematické;
- Keby rozličné opatrenia viedli k rozličným úrovňam zníženia rizík, pričom niektoré opatrenia by spĺňali ciele a ostatné by ciele nespĺňali, ale priniesli by výrazné zníženie nákladov, môže nastať konflikt medzi prísnyim dodržiavaním cieľa a hľadaním ekonomicky efektívneho riešenia;
a
- keď navrhované opatrenie má viac ako jeden cieľ, napríklad dosiahnutie prínosov pre zdravie, okrem záchrany ľudských životov alebo environmentálnych prínosov pri viac ako jednom sledovanom parametri, potom sa efektívnosť vynaložených nákladov opatrení môže líšiť v

závislosti od jednotlivých cieľov.

Existuje základný predpoklad, že prínosy dosiahnutia cieľa prevážia náklady. Tento predpoklad vedie k jednému z kľúčových obmedzení týkajúcich sa využívania analýzy CEA na účely regulačných analýz: nerieši výslovne otázku, či prínosy regulácie prevážia náklady.

Ďalšie problémy vznikli v oblasti zdravotnej starostlivosti, z dôvodu zlyhania analýz CEA prijat' spoločný alebo štandardizovaný prístup, ktorý by umožňoval porovnávanie výsledkov rozličných štúdií. Konkrétne, skupina pre analýzu efektívnosti vynaložených nákladov zdôraznila význam prijatia spoločenského hľadiska pri vykonávaní týchto analýz s cieľom zabezpečiť, aby odhady odrážali všetky náklady na prijatie danej možnosti (Russell a kol., 1996).

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Prílohy k Usmerneniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

[Globálny fond pre životné prostredie \(GEF\) Analýza efektívnosti vynaložených nákladov v projektoch GEF. Zasadnutie Rady GEF v dňoch 6. až 8. júna 2005](#)

F.4 Hodnotenie nákladov na dosiahnutie súladu

Čo je hodnotenie nákladov na dosiahnutie súladu?

Väčšina analýz SEA sa začína hodnotením nákladov na dosiahnutie súladu. Tento typ analýzy sa v podstate zameriava na priame náklady spojené s prijatím konkrétneho opatrenia, hoci by mala identifikovať aj akékoľvek prípadné úspory nákladov spôsobených zmenami procesov atď. Počas tohto hodnotenia sa identifikujú aspoň kapitálové a prevádzkové (neopakujúce sa a opakujúce sa) náklady, ktoré by vznikli sektorom priamo ovplyvneným daným opatrením. V rámci hodnotení sa môžu skúmať aj nepriame náklady na ostatné sektory, kde sa očakávajú významné vplyvy (napr. náklady pripadajúce na následných užívateľov, napríklad z dôvodu potreby zrealizovať proces alebo vykonať iné zmeny). V rámci hodnotení sa môžu identifikovať náklady, ktoré nemožno ľahko kvantifikovať, ako sú náklady súvisiace so zmenami kvality alebo parametrov výrobku (ďalšie usmernenie je uvedené v kapitole 3).

Tieto analýzy majú tendenciu sa zameriavať na finančné náklady a nie na ekonomické náklady. Finančná analýza je zameraná na určenie vplyvu, ktorý bude navrhovaná regulácia mať na spoločnosť alebo sektor, a jej peňažné toky. Finančné analýzy môžu slúžiť ako východisko analýzy efektívnosti vynaložených nákladov (CEA) alebo analýzy nákladov a výnosov (CBA), najmä keď sa náklady na dosiahnutie súladu používajú namiesto ekonomických nákladov. Líši sa však od formálnych analýz CEA a CBA, keďže tieto sa zameriavajú na ekonomické náklady alebo náklady na zdroje spojené s opatrením, a nie jednoducho na finančné náklady. V dôsledku toho finančné analýzy ignorujú zdravotné, environmentálne a ostatné spoločenské náklady a prínosy, ktoré vyplývajú z opatrenia, a preto neposkytujú žiadne porovnanie úplných ekonomických nákladov a výnosov prijatia jednotlivých opatrení.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

F.5 Makroekonomické modelovanie

Čo je makroekonomické modelovanie?

Makroekonomické modely sú matematické modely, ktorých cieľom je opísanie interakcií v hospodárstve. Umožňujú, aby všetky ekonomické účinky vrátane všetkých spätných reakcií na jednotlivých trhoch boli pokryté konzistentne. Existujú rozličné typy modelov, ktoré sú vhodné na zodpovedanie rozličných typov otázok. V súvislosti s analýzami SEA sa zdá byť menej pravdepodobné, že by bolo použitie makroekonomického modelovania relevantné. Použitie makroekonomického modelovania by mohlo byť užitočné len vtedy, keď existujú ekonomické vplyvy, ktoré významne ovplyvňujú všetky sektory hospodárstva. Uplatnenie makroekonomického prístupu si vyžiada použitie vhodného modelu a vzhľadom na to, je veľmi náročné na zdroje na vypracovanie makroekonomických modelov, ktorých použitie v rámci analýz SEA by muselo vychádzať z existujúcich modelov. Preto by si vyžiadalo odbornú radu, ktorý model použiť a podobný odborný príspevok na vykonanie analýzy. Usmernenie EÚ k vplyvom obsahuje bližšie informácie o jednotlivých typoch makroekonomických modelov a obsahuje zoznam niektorých používanějších modelov, ktorých vypracovanie bolo financované zo zdrojov EÚ, a preto sa obvykle vzťahujú na celú EÚ.

Kde nájdem podrobnejšie informácie o tejto technike?

[Prílohy k Usmerneniu EK k posudzovaniu vplyvov \(kapitola 13\), 15. januára 2009](#)

[Technický usmerňovací dokument o používaní sociálno-ekonomickej analýzy pri rozhodovaní o manažmente rizík spojených s chemickými látkami \(OECD 2002\)](#)

DODATOK G KONTROLNÉ ZOZNAMY – IDENTIFIKÁCIA VPLYVOV

**KONTROLNÉ ZOZNAMY –
IDENTIFIKÁCIA VPLYVOV**

DODATOK G KONTROLNÉ ZOZNAMY

Tento dodatok obsahuje päť kontrolných zoznamov na pomoc pri určovaní hlavných vplyvov „scenára nepoužívania“ v porovnaní so „scenárom používania“ počas **fázy posudzovania vplyvov** (komplexnejší kontrolný zoznam je použitý neskôr pri postupe vykonávania analýzy SEA). Kontrolné zoznamy sú pre:

- riziká pre zdravie ľudí;
- riziká pre životné prostredie,
- ekonomické vplyvy;
- sociálne vplyvy a
- širšie ekonomické vplyvy.

Kontrolné zoznamy sa majú použiť ako nástroj interného rozhodovania na uľahčenie procesu určovania hlavných vplyvov a nepredstavujú kompletný zoznam vplyvov. Zahŕňajú len niektoré vplyvy uvedené v usmernení EK k posudzovaniu vplyvov (2009). Odporúča sa preto konzultovať v prípade potreby ďalších informácií tieto usmernenia k posudzovaniu vplyvov. Vyplnené kontrolné zoznamy sa môžu predložiť spolu s analýzou SEA na zlepšenie transparentnosti analýzy.

AKO POUŽÍVAŤ TENTO KONTROLNÝ ZOZNAM

Ak hodnotenie rizík (pozri Usmernenie k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti) naznačuje, že riziká pre určitý sledovaný parameter nie sú významné (alebo prípadne nie sú relevantné), potom sa v kontrolnom zozname uvedie odpoveď „**nie**“. Vplyvy, ktoré nie sú významné by sa mali potvrdiť v správe k analýze SEA, ale nie je potrebné vplyvy ďalej analyzovať, pretože nie je pravdepodobné, že by to zmenilo výsledky analýzy SEA. Riziká by sa však mali posúdiť, keď sa pri hodnotení rizík neidentifikujú žiadne obavy (podľa „scenáru používania“), ale kde „scenár nepoužívania“ zavádza nové riziká.

Ak sa riziko identifikuje, potom sa v kontrolnom zozname uvedie odpoveď „**áno**“ alebo „**neznáme**“. Je potrebné sa pokúsiť sa preukázať, či je to:

- **Áno – významný vplyv (hlavný vplyv)** – tento vplyv sa musí v rámci postupu vykonávania analýzy SEA ďalej analyzovať alebo
- **Neznáme** – s informáciami, ktoré sú v tejto fáze postupu vykonávania analýzy SEA k dispozícii, nemusí byť možné určiť, či ide o významný (hlavný) vplyv. V tomto prípade treba viac informácií na určenie relevantnosti rizika.

Môže byť užitočné vyplniť kontrolné zoznamy počas brainstormingu, workshopu alebo na stretnutí, na ktoré budú pozvaní interní/externí experti a príslušné zúčastnené strany. Pri vyplňaní kontrolných zoznamov môže byť vhodné využiť zdroje informácií, ako sú Usmernenia EK k posudzovaniu vplyvov. Konkrétne na stranách 29 až 32 Usmernení EK k posudzovaniu vplyvov sú uvedené otázky, ktoré majú čitateľa nasmerovať k zabezpečeniu, aby sa vplyvy a problémy, ktoré majú osobitný význam, posúdili počas tretej fázy (Identifikácia a posúdenie vplyvov). Upozorňujeme však, že tieto otázky (rovnako ako otázky v kontrolných zoznamoch v tomto dodatku) nie sú ani vyčerpávajúce, ani definitívne. Sú mienené ako pomôcka, ktorá má uľahčiť

čitateľovi posúdiť širší rámec potenciálnych vplyvov v rámci „scenáru používania“ ktoré by sa inak na začiatku postupu vykonávania analýzy SEA ignorovali.

Zámerom je pomôcť žiadateľovi posúdiť širšiu škálu možných vplyvov, aby sa analýza bezprostredne nesústredila len na niekoľko základných vplyvov, ktoré už boli identifikované počas prípravy žiadosti o autorizáciu. Táto činnosť by teda mala viesť k získaniu komplexnejšieho obrazu potenciálnych vplyvov udelenia autorizácie.

Tabuľka 25 Počiatočný kontrolný zoznam pre riziká pre zdravie ľudí

Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“	Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/Nie/nie je známe	Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)
Existujú nejaké zmeny rizík pre zdravie zamestnancov spojené s používaním látky? (Např. zmeny počtu zamestnancov vystavených expozícii, typ expozície, závažnosť expozície atď.)		
Existujú nejaké zmeny rizík pre zdravie spotrebiteľov spojené s používaním látky?		
Došlo k nejakým zmenám rizík pre verejné zdravie a bezpečnosť?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre zdravie zamestnancov spojené so známymi náhradami?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre zdravie spotrebiteľov spojené so známymi náhradami?		
Ak sú nejaké zmeny použitého procesu, mali by tieto zmeny vplyv na zdravie a bezpečnosť zamestnancov?		
Ak sú nejaké zmeny použitého procesu, mali by tieto zmeny vplyv na zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov?		
Došlo k nejakým významným zmenám emisií do ovzdušia, vody, pôdy a/alebo akýmkoľvek významným zmenám používania surovín, ktoré by mali potenciálne dôsledky na zdravie ľudí?		
Existujú ďalšie riziká/vplyvy, ktoré je potrebné zvážiť?		

Tabuľka 26 Počiatočný kontrolný zoznam pre riziká pre životné prostredie

Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“	Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe	Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)
Existujú nejaké zmeny rizík pre kvalitu ovzdušia? (napr. nejaký účinok emisií na acidifikáciu, eutrofizáciu, fotochemické alebo škodlivé látky znečisťujúce ovzdušie, ktoré by mohli mať vplyv na zhoršenie stavu životného prostredia (znečistená pôda alebo rieky atď.))		
Existujú nejaké zmeny rizík pre kvalitu vody a/alebo množstvo vody a pitnej vody?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre kvalitu pôdy a/alebo množstvo dostupnej pôdy a využiteľnej pôdy?		
Existujú nejaké zmeny rizík emisie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu (CFC, HCFC, atď.) a skleníkových plynov (napr. oxid uhličitý, metán atď.) do atmosféry?		
Existujú nejaké zmeny dopytu po obnoviteľných zdrojoch/ich využívaní (rýb, sladkovodných rýb) alebo zmeny úrovne dopytu po neobnoviteľných zdrojoch/ich využívaní (podzemných vôd, minerálov atď.)?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre biodiverzitu (napr. počet druhov a odrôd/rás), flóra, fauna a/alebo krajiny (napr. tzv. scénická (estetická) hodnota chránenej krajiny)?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre používanie pôdy, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie? (napr. ovplyvňujúce rovnováhu medzi využívaním pôdy v mestách a na vidieku, znižovanie rozlohy miest bez zástavby atď.)		
Existujú nejaké zmeny produkcie odpadov (pevného, komunálneho, poľnohospodárskeho, priemyselného, rádioaktívneho alebo toxického) alebo spôsobu nakladania s odpadom, zneškodňovania alebo recyklovania odpadu?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre pravdepodobnosť predchádzania požiarom, výbuchom, poruchám, haváriám a havarijným únikom emisií? Sú nejaké zmeny rizík pravdepodobnosti výskytu prírodných katastrof?		
Existujú nejaké zmeny mobility (spôsobov dopravy) a využívania energie? (napr. existuje nejaká zmena spotreby energie a výroby tepla, dopytu po doprave a zmena emisií z motorových vozidiel)		
Existujú nejaké zmeny environmentálnych dôsledkov činnosti spoločností? (napr. zmení sa tým využívanie prírodných zdrojov potrebných na jednotku výstupu a stane sa proces viac alebo menej energeticky náročnejším? Zmení sa tým prevádzkové správanie sa firmami tak, že budú znečisťovať viac alebo menej?)		

<p>Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“</p>	<p>Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe</p>	<p>Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)</p>
Existujú nejaké zmeny rizík pre zdravie zvierat a rastlín, rizík pre potraviny a/alebo bezpečnosť krmív?		
Existujú nejaké zmeny rizík pre životné prostredie spojené s náhradami?		
Existujú nejaké zmeny používaného procesu, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie? (napr. alternatívny proces využíva iné množstvo prírodných zdrojov alebo množstvo spotrebovanej energie)		
Došlo k nejakým významným zmenám emisií do ovzdušia, vody a pôdy alebo využívania surovín, ktoré by mohli mať potenciálne dôsledky pre životné prostredie? (napr. zmena surovín, ktoré je potrebné dovážať z krajín mimo EÚ, v dôsledku čoho dochádza k ďalším emisiám z dopravy)		
Existujú nejaké ďalšie riziká/vplyvy, ktoré je potrebné zvážiť?		

Tabuľka 27 Počiatočný kontrolný zoznam pre ekonomické vplyvy

<p>Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“</p>	<p>Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe</p>	<p>Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)</p>
Došlo k nejakým zmenám prevádzkových nákladov?		
Došlo k nejakým zmenám investičných nákladov? Napr. náklady na predchádzanie rizikám pre zdravie ľudí, ako je nakladanie s odpadom a odpadovými vodami.		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám ziskovosti? Napr. náklady na používanie alternatívnej látky nemožno preniesť na účastníkov dodávateľského reťazca.		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám tržieb a obratu? Napr. strata funkčnosti vedie k obmedzeniu dopytu		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám administratívnych nákladov?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám inovácií a výskumu?		

DODATOK G KONTROLNÉ ZOZNAMY – IDENTIFIKÁCIA VPLYVOV

<p align="center">Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“</p>	<p align="center">Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe</p>	<p align="center">Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)</p>
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám trhovej ceny?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám kvality finálneho výrobku?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám zamestnanosti?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám monitorovania, dodržiavania súladu a jeho presadzovania?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám trendu predaja a produkcie?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám nákladov spojených s náhradami?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám výkonnosti a kvality výrobku spojených s náhradami?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám použitého procesu, ktoré by mohli mať vplyv na ekonomické náklady?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám emisií do ovzdušia, vody, pôdy a/alebo akýmkoľvek zmenám používania surovín, ktoré by si potenciálne mohli vyžadovať ekonomické náklady?		
Existujú ďalšie riziká/vplyvy, ktoré je potrebné zvážiť?		

Tabuľka 28 Počiatočný kontrolný zoznam pre sociálne riziká

<p>Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“</p>	<p>Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe</p>	<p>Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)</p>
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám zamestnanosti na úrovni EÚ?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám zamestnanosti na úrovni ČS?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám zamestnanosti mimo krajín EÚ?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám typov zamestnania alebo druhu zamestnania?		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám pracovného prostredia? (napr. pracovný čas, spokojnosť so zamestnaním, dostupnosť odbornej prípravy atď.)		
Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám zamestnanosti v iných sektoroch v miestnej komunite? t. j. v miestnych reštauráciách, maloobchodných predajniach a ostatných odvetviach služieb.		
Existujú nejaké ďalšie riziká/vplyvy, ktoré je potrebné zvážiť?		

Tabuľka 29 Počiatočný kontrolný zoznam pre vplyvy na hospodársku súťaž, obchod a širšie ekonomické vplyvy

<p>Potenciálne vplyvy – Zmeny medzi „scenárom používania“ a „scenárom nepoužívania“</p>	<p>Je pravdepodobné, že pôjde o významný vplyv, ktorý si vyžaduje ďalšie posúdenie? Áno/nie/nie je známe</p>	<p>Ak „nie“, dôvod, prečo je vplyv vylúčený (napr. nie je relevantný pre túto žiadosť)</p>
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám hospodárskej súťaže v rámci EÚ? (napr. zmeny počtu výrobkov, ktoré sú k dispozícii pre následných užívateľov a spotrebiteľov)</p>		
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám konkurencieschopnosti mimo krajín EÚ? (Např. zvýhodnilo by zamietnutie autorizácie výrobcov z krajín mimo EÚ?)</p>		
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám medzinárodného obchodu? (napr. obchodné toky medzi krajinami EÚ a krajinami mimo EÚ)</p>		
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám investičných tokov? (napr. spoločnosti, ktoré sa rozhodujú o premiestnení výroby mimo krajín EÚ)</p>		
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám financií EÚ a ČŠ? (napr. zmeny príjmov z daní z príjmov právnických osôb)</p>		
<p>Existuje pravdepodobnosť, že dôjde k zmenám na trhu práce? (napr. dopyt po kvalifikovaných odborníkoch, migrácia za prácou mimo krajín EÚ)</p>		
<p>Existujú nejaké ďalšie riziká/vplyvy, ktoré je potrebné zvážiť?</p>		

**DODATOK H: TYPY INFORMÁCIÍ, KTORÉ MÔŽE PREDLOŽIŤ TRETIA STRANA
VÝBORU PRE SOCIO-EKONOMICKÚ ANALÝZU V SÚVISLOSTI S PREDLOŽENOU
SOCIO-EKONOMICKOU ANALÝZOU (SEA)**

**TYPY INFORMÁCIÍ, KTORÉ MÔŽE PREDLOŽIŤ
TRETIA STRANA VÝBORU PRE SOCIÁLNO-
EKONOMICKÚ ANALÝZU V SÚVISLOSTI S
PREDLOŽENOU SOCIO-EKONOMICKOU ANALÝZOU
(SEA)**

Úvod

Nasledujúci kontrolný zoznam je určený pre **tretie strany**, ktoré chcú predložiť pripomienky alebo sociálno-ekonomické analýzy týkajúce sa žiadosti o autorizáciu podanej výboru pre socio-ekonomickú analýzu. Tretia strana môže napríklad chcieť poskytnúť informácie o nákladoch na používanie alternatívy a chce, aby tieto informácie ostali dôverné.

Tretie strany by mali vo svojich podaniach zreteľne uviesť, ktoré informácie majú zostať dôverné, a dôvody nezverejnenia predložených informácií. Agentúra môže poskytnúť prístup k dokumentom za konkrétnych okolností (pozri časť 5.4 Usmernenia k príprave žiadosti o autorizáciu). Ak sa neuvedú presné dôvody nezverejnenia informácií, agentúra si vyhradzuje právo rozhodnúť v súvislosti s umožnením prístupu k vašim pripomienkam.

Tretie strany, ktoré požiadali o zachovanie dôvernosti informácií, sa napriek tomu môžu rozhodnúť sprístupniť:

- určité časti dokumentu každému, kto požiadá o prístup k nemu, alebo
- určité časti alebo celý dokument obmedzenému počtu účastníkov, ktorí požiadajú o prístup.

V kapitole 6 je uvedený osobitný kontrolný zoznam pre tých, ktorí pripravujú žiadosť o autorizáciu. Tento kontrolný zoznam má slúžiť na kontrolu vnútorného auditu a nie je potrebné zahŕňať ho do žiadosti o autorizáciu. Ďalšie usmernenie pre tých, ktorí pripravujú žiadosti o autorizáciu, je uvedené v kapitole 6.

Vo väčšine prípadov, vzhľadom na obmedzený čas (a/alebo zdroje), ktorý majú tretie strany k dispozícii na pripomienkovanie predloženej žiadosti o autorizáciu, je málo pravdepodobné, že by bolo možné vykonať úplnú analýzu SEA a následne vypracovať správu. Tretia strana možno bude mať dosť času len na predloženie čiastočných informácií s využitím prevažne vlastných skúseností. Predloženie týchto informácií s využitím kontrolného zoznamu spolu s pripomienkami by malo výboru pre socio-ekonomickú analýzu pomôcť ľahko identifikovať a usporiadať všetky poskytnuté informácie bez toho, aby bolo potrebné, aby tretia strana vypracovala podrobnú správu.

DODATOK H: TYPY INFORMÁCIÍ, KTORÉ MÔŽE PREDLOŽIŤ TRETIA STRANA
VÝBORU PRE SOCIO-EKONOMICKÚ ANALÝZU V SÚVISLOSTI S PREDLOŽENOU
SOCIO-EKONOMICKOU ANALÝZOU (SEA)

Kontrolný zoznam pre podanie tretej strany určené výboru pre socio-ekonomickú analýzu

✓

Typ informácií

- Informácie o „scenári nepoužívania“
- Informácie o „scenári používania“
- Informácie o zmenách použítí v „scenári používania“
- Informácie o rizikách pre životné prostredie/vplyvoch na životné prostredie
- Informácie o rizikách pre zdravie ľudí/vplyvoch na zdravie ľudí
- Informácie o ekonomických vplyvoch
- Informácie o sociálnych vplyvoch
- Informácie o vplyvoch na hospodársku súťaž, vplyvoch na obchod a širších ekonomických vplyvoch
- Informácie o neistotách a predpokladoch použitých v predloženej analýze SEA
- Informácie o distribučných vplyvoch, napr. vplyv na konkrétny región/odvetvie
- Informácie o odporúčaníach pre žiadateľa o autorizáciu

Akokoľvek ďalšie informácie dôležité pre posúdenie výborom pre socio-ekonomickú analýzu

DODATOK H: TYPY INFORMÁCIÍ, KTORÉ MÔŽE PREDLOŽIŤ TRETIA STRANA
VÝBORU PRE SOCIO-EKONOMICKÚ ANALÝZU V SÚVISLOSTI S PREDLOŽENOU
SOCIO-EKONOMICKOU ANALÝZOU (SEA)

DODATOK I: VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU

VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU

Obsah

1	ÚVOD.....	220
2	EKONOMICKÉ NÁKLADY.....	221
2.1	Čo sú náklady.....	221
2.2	Druhy nákladov.....	221
2.2.1	Rozlišovanie medzi spoločenskými a súkromnými nákladmi.....	221
2.2.2	Investičné a prevádzkové náklady.....	222
2.2.3	Zmeny výrobných nákladov.....	222
2.2.4	Zmeny vlastností tovaru.....	223
3	VÝPOČET NÁKLADOV.....	223
3.1	Zmeny výrobných nákladov.....	224
3.2	Zmeny vlastností tovaru.....	225
3.3	Riešenie zostatkovej hodnoty kapitálu.....	227
3.4	Ako zabezpečiť, aby sa zahrnuli iba dodatočné náklady.....	228
4	KROKY NA POSÚDENIE NÁKLADOV.....	229
4.1	Úvod a výhrady.....	229
4.2	Kroky.....	230
5	PRÍKLAD – NÁKLADY NA NAHRADENIE „LÁTKY A“.....	235
5.1	Úvod.....	235
5.1.1	Problém.....	235
5.1.2	Hlavné faktory analýzy.....	235
5.1.3	Rozsah analýzy.....	235
5.2	„Scenár používania“.....	236
5.3	„Scenáre nepoužívania“.....	236
5.3.1	Čo by sa stalo, keby látka A nebola k dispozícii.....	236
5.3.2	Príslušné časové obdobie.....	238
5.3.3	Scenár 1: Náklady v prípade použitia látky B.....	238
5.3.4	Scenár 2: Náklady na inštaláciu filtrovacieho zariadenia.....	240
5.3.5	Scenár 3: Náklady na výrobu poťahovaných káblov mimo EÚ.....	242
5.4	Zhrnutie.....	244

1 ÚVOD

V tomto dodatku sú uvedené doplňujúce informácie a ďalšie usmernenia týkajúce sa výpočtu nákladov, ktoré vznikajú pri regulácii látky v rámci autorizačného postupu pre látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy, t. j. látky uvedené v prílohe XIV k nariadeniu REACH. Dodatok je uplatniteľný aj v prípade, ak žiadateľ vykonáva analýzu ekonomickej uskutočniteľnosti ďalších alternatív látky.

Tento dodatok sa má používať spolu s ďalšími zdrojmi informácií. Stavia na týchto častiach:

- kapitola 3.4 (Ekonomické vplyvy), do určitej miery kapitola 3.5 (Sociálne vplyvy) a dodatky B, C, D, E a F tohto usmernenia; ako aj
- kapitola 3.8 (Ako sa určuje ekonomická uskutočniteľnosť alternatív) v Usmernení k príprave žiadosti o autorizáciu.

Tento dodatok sa zameriava na náklady na dosiahnutie súladu⁴⁸. Ak je to relevantné, je potrebné analyzovať aj administratívne náklady. Táto problematika je zahrnutá v kapitole 8.4 v Usmerneniach EÚ k posudzovaniu vplyvov⁴⁹ a v kapitole 10 v III. časti príloh k Usmerneniam EÚ k posudzovaniu vplyvov⁵⁰. S cieľom vyhnúť sa duplicitě sa administratívne náklady v tomto dodatku neuvádzajú.

Distribúcia nákladov na dosiahnutie súladu medzi jednotlivými skupinami predstavuje dôležitú problematiku, ktorá je prediskutovaná v časti B.3 (Sociálne vplyvy) dodatku B.

Všetky trhové ceny sú do určitého rozsahu skreslené. V praxi ceny všetkého tovaru alebo služieb uvedených na trh zahŕňajú aj daňové prvky, ako napríklad daň z pridanej hodnoty, dane z pracovných vstupov a dane z niektorého surovínového vstupu. Pri výpočte nákladov spojených so žiadosťami o autorizáciu je však zriedkavé, aby bolo potrebné venovať sa takýmto hľadiskám. Tento dodatok sa preto nezameriava na potenciálnu korekciu trhových cien, pretože vo väčšine prípadov to nie je považované za potrebné a v praxi je to veľmi ťažko uskutočniteľné, a to aj v prípade, ak by takéto tzv. korekcie boli opodstatnené.

Ak zoberieme do úvahy, že DPH je v jednotlivých členských štátoch rozdielna, v praxi je pre žiadateľa pravdepodobne jednoduchšie používať „**ceny zo závodu**“ **bez dane z pridanej hodnoty (DPH)**. Odporúča sa preto, aby žiadateľ vo svojej žiadosti uvádzal ceny týmto spôsobom, pokiaľ ich nevymedzí inak.

V tomto dodatku sú náklady väčšinou uvádzané za ročné obdobie (t. j. anualizované náklady), pretože sa to považuje za štandard pri podávaní žiadosti o autorizáciu. Tieto anualizované náklady možno zhrnúť (agregovať) do čistých súčasných hodnôt a žiadateľom sa odporúča, aby uvádzali čistú súčasnú hodnotu nákladov za príslušné obdobie. V tomto dodatku sa uvádza aj ako agregovať tieto hodnoty.

⁴⁸ Problematika súvisiaca s tzv. umŕtvenou stratou sa v tomto dodatku neuvádza. Dôvodom je to, že v porovnaní s nákladmi na dosiahnutie súladu je obvykle veľmi nízka a jej odhad by vyžadoval doplňujúce informácie (napr. o elasticite cien), ktoré by mal žiadateľ často problémy získať.

⁴⁹ Pozri http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_en.pdf

⁵⁰ Pozri http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_annex_en.pdf

2 EKONOMICKÉ NÁKLADY

2.1 Čo sú náklady

Ekonomika vychádza z predpokladu, že zdroje sú obmedzené, a preto je dôležité, aby sa využívali rozumne. Pod pojmom „zdroje“ sa myslia napríklad pracovné vstupy, kapitálový tovar a pôda. Za obmedzené zdroje, ktoré sa „vyčerpajú“, keď spôsobujeme znečisťovanie, môžeme považovať aj životné prostredie a zdravie ľudí.

Pri zvažovaní „nákladov“ podľa „scenáru nepoužívania“ (ak nie je udelená autorizácia) sa pýtame, čo musí spoločnosť v skutočnosti zaplatiť v zmysle ďalších zdrojov, ako napríklad práca a kapitál, aby zabezpečila čistejšie životné prostredie alebo zlepšila zdravie ľudí. V najzákladnejšej rovine preto ekonomické náklady „scenáru nepoužívania“ predstavujú to, akú majú pre spoločnosť hodnotu ďalšie zdroje, ktoré sa spotrebujú, aby bolo možné tento scenár uskutočniť. Považujeme to za náklady, pretože zdroje, ktoré sa spotrebujú, už nie sú dostupné na ďalšie účely.

Spotrebovaním zdrojov na realizáciu „scenáru nepoužívania“ sa vzdávame možnosti využiť tieto zdroje na iný účel. Z tohto dôvodu hovoríme, že „scenár nepoužívania“ predstavuje „oportunitné náklady“, resp. „náklady obetovanej príležitosti“ (pozri kapitolu 3.4 v Usmerneniach k SEA – Autorizačný postup). Podľa tejto terminológie ekonomické náklady tvoria súčet oportunitných nákladov na všetky vstupy použité pri výrobe. Pri spočítavaní výrobných nákladov je potrebné zohľadniť aj oportunitné náklady, a nielen trhové ceny vstupov.

2.2 Druhy nákladov

2.2.1 Rozlišovanie medzi spoločenskými a súkromnými nákladmi

Hlavným cieľom posudzovania sociálno-ekonomických vplyvov je určenie nákladov (a prínosov) „scenáru nepoužívania“ pre spoločnosť a dôležitým aspektom pri postupe výpočtu nákladov je rozlišovanie medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi. Východiskom pri hodnotení nákladov „scenáru nepoužívania“ pre spoločnosť je preto obvykle posúdenie vplyvu na príslušné ovplyvnené skupiny alebo sektory. Náklady, ktoré vzniknú danému sektoru alebo skupine v dôsledku „scenáru nepoužívania“ sa nazývajú súkromné náklady. Na rozdiel od toho spoločenské náklady sú náklady na politiku pre spoločnosť ako celok – z pohľadu EÚ to zahŕňa všetkých 27 členských štátov, hoci je potrebné zohľadniť aj náklady týkajúce sa krajín mimo EÚ, ak sú relevantné. Týmito pojmami sa podrobnejšie zaoberá kapitola 3.6 (Obchod, hospodárska súťaž a širšie ekonomické vplyvy) Usmernenia k socio-ekonomickej analýze – Autorizačný postup.

Ak trhové ceny odrážajú nedostatok, súkromné náklady predstavujú dobrý odhad nákladov pre spoločnosť ako celok. Zoberme si ako príklad montáž zariadenia do továrne za účelom zníženia expozície zamestnancov chemickým látkam. V tomto prípade výdavky, ktoré vznikli firme pri kúpe a prevádzke zariadenia, sa môžu použiť ako dobrý prvý odhad hodnoty zdrojov použitých na zlepšenie zdravia zamestnancov pre spoločnosť. Je tomu tak preto, že cena zariadenia obvykle odráža množstvo práce, kapitálu a energie potrebných na jeho výrobu.

V žiadostiach o autorizáciu sú **súkromné náklady obvykle dobrou náhradnou premennou spoločenských nákladov**, ak je cena tzv. očistená od účinku veľkých skreslení (napr. monopolná cenotvorba).

Priamočiary prístup môže byť takýto:

- 1) odhadnite súkromných nákladov pre príslušný dodávateľský reťazec,
- 2) odhadnite súkromných⁵¹ nákladov alebo úspor vzhľadom na relevantné dodávateľské reťazce,
- 3) spočítajte výsledné údaje z rozličných skupín alebo sektorov za účelom získania celkových nákladov pre spoločnosť ako celok.

Ak existuje jasný rozdiel medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi, je potrebné to zohľadniť aspoň kvalitatívne. Analýza nákladov by sa mala vo všeobecnosti rozhodne zamerať na náklady pre spoločnosť. Je to vhodná úroveň analýzy, ktorú vyžaduje nariadenie REACH. Tam, kde existuje jasný rozdiel medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi, je preto potrebné to počas analýzy zohľadniť.

Ďalšou dôležitou problematikou spojenou so spoločenskými nákladmi sú účinky na rozličné skupiny. Je potrebné ich vysvetliť, najmä ak je neúmerne dotknutá niektorá skupina, sektor alebo región.

2.2.2 Investičné a prevádzkové náklady

Pri každom výpočte nákladov je potrebné investičné a prevádzkové náklady ponímať individuálne. Investičné náklady sa vyskytujú iba jednorazovo alebo relatívne zriedkavo. Príkladom investičných nákladov sú náklady na nové zariadenie potrebné na zmenu výrobného procesu v prípade, ak autorizácia nebude udelená. Investičné náklady sa nazývajú aj „jednorazové“ alebo „kapitálové“ náklady.

Prevádzkové náklady vznikajú pri každej výrobe alebo spotrebe tovaru. Nárast ceny surovín je príkladom prevádzkových nákladov, pretože pri každom použití tohto vstupu je potrebné zaplatiť vyššiu cenu. Ďalšie podrobnosti o investičných a prevádzkových nákladoch nájdete v časti B.2 (Ekonomické vplyvy) v dodatku B (Odhad vplyvov), ako aj v dodatku D (Diskontovanie).

Pri každej zmene výrobných nákladov je potrebné rozlišovať medzi investičnými a prevádzkovými nákladmi. Existujú však prípady, keď sa výrobné náklady nemenia, zatiaľ čo vlastnosti vyrábaného tovaru sa menia. V takýchto prípadoch sa môžu zmeniť aj investičné a výrobné náklady následných užívateľov, a je preto potrebné ich rozlišovať. V ďalšej časti textu sa venujeme zmenám výrobných nákladov a účinky zmien vlastností tovaru.

2.2.3 Zmeny výrobných nákladov

Ak sa v „scenári nepoužívania“ zmenia výrobné náklady na látku, zmes alebo výrobok, zodpovedajúco sa zmení tržobná cena tovaru. Tieto náklady sú často nazývané „priame náklady“. Takéto náklady tzv. dotujú dodávateľský reťazec, či už priamo alebo s určitým oneskorením. V ekonomike sa táto zmena ceny tovaru nazýva „cenový účinok“, za predpokladu, že sa vlastnosti tovaru nemenia.

⁵¹ V zriedkavých prípadoch (t. j. ak sú ceny skreslené napr. monopolnými cenami) upravte odhady súkromných nákladov podľa potreby tak, aby zohľadňovali akékoľvek prípadné rozdiely medzi súkromnými a spoločenskými nákladmi (v zásade vylúčením účinku daní)

Takmer vo všetkých prípadoch náklady na dosiahnutie súladu, ktoré vznikli výrobcom, budú napokon prenesené na zákazníkov vo forme vyšších cien za spotrebný tovar, hoci toto sa môže stať len po časovom oneskorení. Napríklad, z dlhodobého hľadiska by sa nárast nákladov na zníženie obsahu látok SVHC vo výrobku mohol preniesť na následných užívateľov týchto výrobkov. Z krátkodobého hľadiska sa však nárast nákladov na dosiahnutie súladu môže preniesť na dodávateľov tovaru a služieb vo forme menších ziskov. Je však potrebné predísť dvojitému započítaniu: náklady, ktoré sa prenášajú na spotrebiteľov vo forme vyšších cien sa nesmú započítavať ako náklady spotrebiteľov aj firmi.

2.2.4 Zmeny vlastností tovaru

Pri typickej analýze nákladov na dosiahnutie súladu sa predpokladá, že tovar je homogénny. Ak nie je homogénny z dôvodu zmeny vlastností tovaru, je potrebné odhadnúť a zohľadniť aj túto druhú kategóriu nákladov.

Pri regulácii chemických látok je bežné, že vlastnosti⁵² tovaru sa zmenia v dôsledku regulácie. Hlavnými príkladmi sú kvalita a životnosť tovaru. Kvalita môže byť rôzna (napr. pri „scenári nepoužívania“ sa môže zmeniť zloženie tovaru (napríklad farba), takže je potrebné farbu naniest' trikrát namiesto dvakrát), prevádzkové podmienky môžu byť rôzne (napr. pri použití tovaru je potrebná vyššia spotreba elektrickej energie) alebo je možné, že tovar bude potrebné meniť častejšie (napr. ak sa opotrebuje rýchlejšie ako tovar, ktorý nahrádza).

Zatiaľ čo môže dôjsť k zhoršeniu kvality/životnosti alebo vlastností tovaru, zmena môže byť tiež pozitívna. Môže sa, napríklad, skrátiť doba používania, zlepšiť energetická účinnosť alebo výrobok vydrží dlhšie. Výrobné náklady a cena tovaru sa môžu zvýšiť, rovnako ako sa môžu zlepšiť aj vlastnosti výrobku. Žiadateľ preto musí analyzovať kombinované účinky na následných užívateľov.

Zmeny vlastností tovaru sa prenášajú na dodávateľský reťazec, takže prichádza k zvýšeniu alebo k zníženiu (obvykle) prevádzkových nákladov následného užívateľa. Pokles prevádzkových nákladov predstavuje úsporu a tiež je potrebné ho odhadnúť.

Príklady takýchto účinkov sú:

- viac alebo menej vlozenej práce (viac farby/menej často),
- vyššie alebo nižšie ďalšie prevádzkové náklady (viac/menej potrebnej farby, vyššia/nížšia spotreba energie atď.) alebo
- vyššia/nížšia frekvencia výmeny (častejšia výmena zariadenia).

V niektorých prípadoch je jednoduché odhadnúť tieto náklady, zatiaľ čo v iných prípadoch je možné uviesť len smer (nárast alebo pokles) a prípadne poradie rozsahu týchto nákladov.

3 VÝPOČET NÁKLADOV

V tejto časti je uvedený všeobecný prístup, ako aj niektoré špecifické problémy pri výpočte nákladov na dosiahnutie súladu. Špecifickou problematikou je spôsob, ako vyriešiť situáciu, keď „scenár nepoužívania“ zmení existujúci kapitál na nadbytočný. Inými slovami, v tejto časti sa

⁵² Ak sa cena zmenila, žiadateľ by to vnímal v nákladoch na dosiahnutie súladu (pozri vyššie v texte).

uvádza, ako zaobchádzať so „zostatkovým kapitálom“. Okrem iného sú tu adresované aj niektoré problémy týkajúce sa odhadu ďalších nákladov na dosiahnutie súladu (prostredníctvom vlastností tovaru). Posledná časť sa zameriava na problematiku toho, že by sa mali vypočítavať iba dodatočné náklady.

3.1 Zmeny výrobných nákladov

Zmeny výrobných nákladov sa dajú vypočítať vynásobením zmeny jednotkových nákladov na využitie alebo poskytnutie tovaru alebo služby množstvom použitého alebo vyrobeného tovaru. Náklady na nahradenie látky (ktorá je uvedená v prílohe XIV) inou (drahšou) látkou vo výrobnom postupe sú príkladom zvýšených výrobných nákladov. Náklady na dosiahnutie súladu môžu vykazovať zvýšené výdavky a východiskom pre hodnotenie nákladov na dosiahnutie súladu je preto posúdenie účinku „scenáru nepoužívania“ na výrobné náklady.

Na odhadnutie nákladov na dosiahnutie súladu musí žiadateľ poznať aspoň zmenu ceny (obvykle nárast) tovaru a zmenu požadovaného množstva (napr. použité).

Náklady na dosiahnutie súladu (**C**) predstavujú zmenu ceny tovaru z ceny podľa základného scenára medzi „scenárom používania“ (**p₁**) a cenou podľa „scenáru nepoužívania“ (**p₂**), vynásobené počtom jednotiek uvedených na trh podľa „scenáru nepoužívania“ (**q₂**), ako je uvedené v rovnici 1:

$$C = (p_2 - p_1) q_2 \quad (1)$$

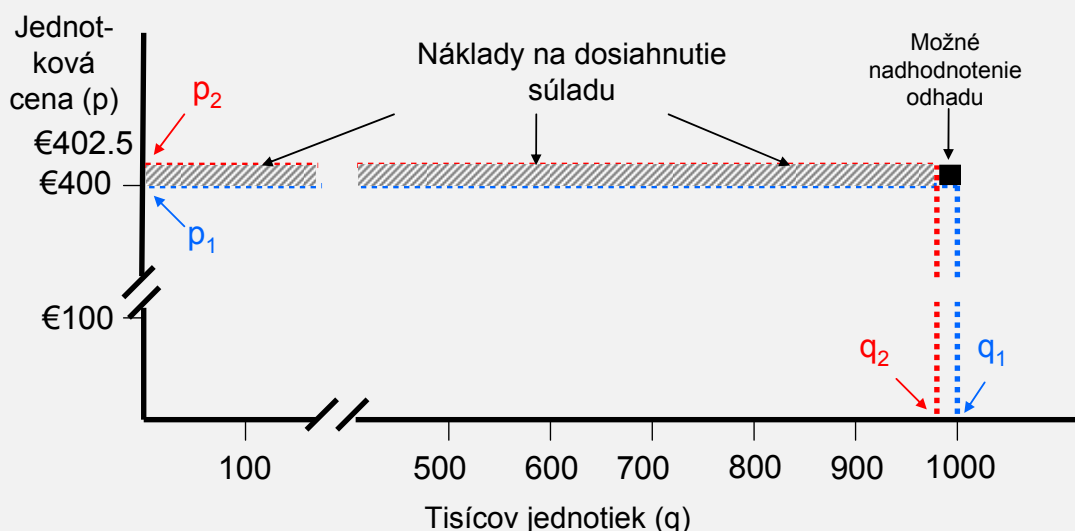
Ak žiadateľ nemá dostatočne spoľahlivý odhad ročného množstva tovaru predaného na trhu podľa „scenáru nepoužívania“ (**q₂**), môže namiesto toho použiť množstvo podľa „scenáru používania“ (**q₁**). V takomto prípade sa náklady na dosiahnutie súladu dajú vypočítať podľa rovnice 2:

$$C = (p_2 - p_1) q_1 \quad (2)$$

V nasledujúcom rámčeku sú uvedené príklady nákladov na dosiahnutie súladu. Upozorňujeme, že príklad obsahuje iba náklady na dosiahnutie súladu, ktoré vznikli v dôsledku zmien výrobných nákladov. Taktiež zobrazuje vznik (väčšinou nízkeho) precenenia nákladov na dosiahnutie súladu pri použití rovnice 2.

Príklad nákladov na dosiahnutie súladu: Zmeny výrobných nákladov

Zoberme si, že podľa „scenáru nepoužívania“ sú náklady na vytvorenie nárastu tovaru zo 400 EUR na 402,5 EUR v dôsledku použitia napr. iného výrobného postupu. Náklady na dosiahnutie súladu sú dodatočné náklady na jednotku (2,5 EUR) vynásobené počtom tovaru predaného na trhu. Na grafe je možné to znázorniť takto:



Graf znázorňuje počet jednotiek predaných za rok (q) za ceny podľa „scenáru používania“ (p_1) a „scenáru nepoužívania“ (p_2). V tomto prípade, ak je trhovú cenu jednotky 400 EUR (p_1), potom počet kúpených jednotiek by bol 1 milión (q_1). Ak cena stúpne na 402,5 EUR (p_2), žiadateľ odhadoval, že kúpený počet klesne na 992 500 (q_2).

Ak žiadateľ vie, že počet ročne predaných jednotiek klesne z 1 milióna (q_1) na 992 500 (q_2) podľa „scenáru nepoužívania“, podobný odhad nákladov na dosiahnutie súladu (pomocou rovnice 1) je $2,5 \text{ EUR} \times 992\,500 = 2\,481\,250 \text{ EUR}$, t. j. 2,48 mil. EUR.

Ak žiadateľ nepozná predané množstvá podľa „scenáru nepoužívania“, môže použiť rovnicu (2) a náklady odhadnúť na $2,5 \text{ EUR} \times 1 \text{ milión} = 2,5 \text{ mil. EUR}$.

Ak žiadateľ nepozná množstvo predaných jednotiek podľa „scenáru nepoužívania“, pravdepodobne do určitého rozsahu náklady na dosiahnutie súladu precení. V tomto prípade by bolo precenenie 0,02 mil. EUR (t. j. 0,75 %), t. j. skôr malé. V praxi je preto postačujúce použitie rovnice 1, ak nie sú dostupné informácie o (q_2).

3.2 Zmeny vlastností tovaru

Existujú ďalšie náklady na dosiahnutie súladu, ktoré nemusia byť spojené s výdavkami dodávateľa, ale súvisia s vlastnosťami tovaru. Náklady následného užívateľa alebo spotrebiteľa preto môžu byť ovplyvnené nepriamo v dôsledku zmeny vlastností tovaru.

Napríklad, ak nejaké opatrenie predlžuje čas strávený určitou činnosťou (napr. maľovanie), má priame dodatočné náklady práce (pre maliarov⁵³). V tomto prípade je možné náklady na dosiahnutie súladu prepočítať na peniaze vynásobením času, ktorý následný užívateľ stratil (napr. v minútach) odhadovanou sumou peňazí, ktorú ľudia priradujú času (napr. v prípade maliarov hodinová mzda⁵⁴). Tieto dodatočné náklady je možné priradiť k celkovému analyzovanému výrobku (napr. litre alebo tony farby) a použiť ich pri výpočte nákladov. Príklad v rámciku znázorňuje danú problematiku.

Príklad: Zmena vlastností náterovej farby

Dajme tomu, že, napríklad, ak by nebola udelená autorizácia, použila by sa alternatívna látka. V dôsledku toho by sa zmenila vlastnosť finálneho výrobku (napr. farba nanášaná profesionálnymi maliarmi), tak že zaschnutie farby by trvalo 10 hodín namiesto 1 hodiny.

Odhaduje sa, že všetci maliari by v priemere strávili dodatočné 2 hodiny (h) na jeden pracovný deň natieraním farby. Mzdy (**w**) sa odhadujú na 20 EUR/hod. Odhaduje sa, že maliar použije 4 l náterovej farby denne (**q**). Podľa „scenáru používania“ by sa každý rok použilo 1 mil. litrov farby. V tomto príklade by sa cena farby nezmenila v tzv. scenári nepoužívania (len vlastnosti farby)

Je potrebné, aby žiadateľ odhadol náklady na dosiahnutie súladu (**C**) následných používateľov v EÚ v dôsledku zmeny vlastností farby. Potrebuje vedieť, ako dlho trvalo natrieť 1 mil. litrov farby (**Q**) v prípade tzv. scenára používania. Ide o 1 mil. litrov/ 4 litre/pracovný deň, t.j. 250 000 pracovných dní. Ak autorizácia nebude udelená, potrebné dodatočné množstvo práce predstavuje 2 hodiny denne (**h**), t.j. 250 000 pracovných dní x 2 hodiny/pracovný deň = 500 000 hodín.

Hodinová mzda (**w**) maliarov sa odhaduje na 20 EUR/hod. Dodatočné náklady pre následných užívateľov by boli 20 EUR/hod x 500 000 hours, t.j. 10 EUR mil. ročne. Inými slovami, v dôsledku tzv. scenára nepoužívania by vzrástol dopyt po maliaroch o 500 000 hodín s nákladom 10 mil. EUR. Uvedené sa formálne uvádza v tejto rovnici:

$$C = (Q/q) \times h \times w$$

pričom

$$Q = 1 \text{ mil. litrov}$$

$$q = 4 \text{ litre farby na pracovný deň}$$

$$h = 2 \text{ hod. pracovný deň}$$

$$w = 20 \text{ EUR za hodinu}$$

⁵³ Môžu vzniknúť aj nepriame náklady pre „domácich majstrov“, ktorí farbu použijú.

⁵⁴ V prípade spotrebiteľov sa bežne odhadujú „oportunitné náklady“ voľného času. Často sa na to ako odhad použije určitý podiel mzdy (napr. 50 %).

Náklady na dosiahnutie súladu vznikajú následným užívateľom alebo spotrebiteľom v dôsledku zníženia: i) kvality výrobku (vrátane, napr. spoľahlivosti) alebo ii) životnosti výrobku. Tieto typy zmien zvyčajne súvisia so zmenami štandardov výrobku alebo vstupov, ktoré sa môžu použiť na určitý postup alebo technológiu. Podľa možnosti je potrebné tieto druhy priamych nákladov kvantifikovať a následne oceniť. Dodržiavaný presný postup sa bude líšiť od prípadu k prípadu. Ak nie je možné tieto účinky kvantifikovať, je rovnako dôležité uviesť ich kvalitatívnu stránku a naznačiť ich dôležitosť.

Je dôležité upozorniť, že náklady na dosiahnutie súladu, ktoré vzniknú následným užívateľom sa môžu zmeniť (zvýšiť alebo znížiť), pretože náklady výrobcov (dodávateľov) sa prenášajú na následných užívateľov alebo v dôsledku zmeny vlastností tovaru (zlepšenie alebo zhoršenie pre následných užívateľov). Je možné, že cena stúpa a zároveň sa zlepšuje aj kvalita.

Látka má často sama o sebe vlastnosti, ktoré sú žiaduce, a preto sa odzrkadľujú vo výrobku. Je preto pravdepodobné, že pri výpočte nákladov „scenáru nepoužívania“ na dosiahnutie súladu budú účinky zmien vlastností tovaru dôležité. Je preto potrebné tieto náklady analyzovať.

3.3 Riešenie zostatkovej hodnoty kapitálu

Zostatková hodnota kapitálu sa týka investičných nákladov (napr. na budovy alebo vybavenie), ktoré firma vynaložila na výrobu tovaru alebo na služby pred zavedením „scenáru nepoužívania“ alebo predtým, ako sa o ňom dozvedela a ktorého vplyv sa analyzuje. Analýza zostatkovej hodnoty kapitálu je jednoduchá v tom zmysle, že kapitál je možné predať na trhu alebo modernizovať pre nový výrobný postup. V takomto prípade by pôvodné investičné náklady netvorili súčasť analýzy (pretože spoločnosť dokáže náklady kompenzovať príjmami z predaja budovy, pozemku alebo zariadenia). Problém môže vzniknúť, ak je kapitál viazaný na výrobný postup takým spôsobom, že nemá na trhu žiadnu hodnotu.

Ťažkosti vzniknú, ak „scenár nepoužívania“ spôsobí výrazný pokles hodnoty existujúcich aktív (kapitálu), pretože ich nie je možné presunúť na inú funkciu. Príkladom je zatvorenie výrobnej linky, ak nie je udelená autorizácia.

Žiadateľ by mohol odhadnúť čisté príjmy (t. j. príjmy bez prevádzkových nákladov), ktoré by mohol špecifický zostatkový kapitál priniesť do spoločnosti. Týmto spôsobom by žiadateľ mohol odhadnúť minulé čisté príjmy, a teda zahrnúť ich do analýzy.

Ako problematický sa môže prejavíť odhad minulých príjmov (čiastočne preto, že žiadateľ môže mať ťažkosti s priradovaním príjmov k špecifickému zostatkovému kapitálu) a ešte ťažšie ich overenie (napr. pre výbor pre sociálno-ekonomickú analýzu Európskej chemickej agentúry pri vydávaní stanoviska) a príjmy majú tendenciu byť nadhodnotené. Žiadateľ tak môže namiesto minulých príjmov odhadnúť zostatkovú hodnotu základného imania. Tento odhad bude pravdepodobne jednoduchší a aj sa bude jednoduchšie overovať.

Pokles hodnoty tohto výrobného kapitálu je súčasťou nákladov podľa „scenáru nepoužívania“. Napríklad, predpokladajme, že autorizácia nebola udelená a malo by to za následok zatvorenie závodu. Majiteľ závodu pravdepodobne nebude schopný vykompenzovať hodnotu investovaného kapitálu predajom použitého zariadenia. V takýchto prípadoch je potrebné odhadnúť zostatkovú hodnotu kapitálu.

V praxi by bola dobrým zdrojom takýchto odhadov účtovná hodnota zostatkového kapitálu. Získať sa dá, napríklad, z príloh účtovnej závierky spoločnosti. Účtovná hodnota však nie vždy odráža skutočnú hodnotu aktív spoločnosti. Táto situácia by mohla nastať, ak spoločnosť odpíše aktíva v účtovných knihách rýchlejšie, ako by ju na to oprávňovala ekonomická životnosť investície. V takýchto situáciách je možné použiť iný spôsob odhadu zostatkovej hodnoty kapitálu. Riešením by mohol byť odhad trhovej hodnoty.

Zostatkovú hodnotu základného imania možno následne anualizovať, aby sa dala porovnať s ostatnými nákladmi. Príklady takýchto výpočtov sú uvedené v tabuľke 8 v scenári 3 v kapitole 5.3.4.

3.4 Ako zabezpečiť, aby sa zahrnuli iba dodatočné náklady

Existuje niekoľko spôsobov, ako nesprávne odhadnúť náklady. Jeden z týchto spôsobov je, ak zabudnete, že odhadnúť je potrebné len dodatočné (t. j. prírastkové) účinky „scenára nepoužívania“. Je dôležité uistiť sa, že identifikované náklady skutočne možno pripísať scenáru, ak nebola udelená autorizácia. To znamená, že je dôležité sa sústrediť na to, čo by sa stalo v prípade neprítomnosti „scenára nepoužívania“ (t. j. podľa „scenáru používania“).

Nasledujúci príklad znázorňuje danú možnosť. Predpokladajme, že „scenár nepoužívania“ vyžaduje, aby spoločnosť nahradila časť zariadenia modernejším prístrojom. Predpokladajme, že kontroly emisií vedú k zatvoreniu starého, znečisťujúceho filtračného zariadenia v závode a k montáži nového zariadenia, ktoré stojí 1 mil. EUR. Na prvý pohľad predstavujú náklady tohto „scenáru nepoužívania“ náklady na montáž nového zariadenia mínus rozdiel prevádzkových nákladov starého a nového zariadenia.

Pre jednoduchosť predpokladajme, že prevádzkové náklady oboch filtrov sú rovnaké. Potom sa zdá, že náklady „scenáru nepoužívania“ sú 1 mil. EUR.

Je však potrebné zvážiť, že starý filter by bol vymenený za nový na konci životnosti, napr. po piatich rokoch. Náklady podľa „scenáru nepoužívania“ sú preto nákladmi na **výdavky na nový filter po dobu päť rokov**, a nie celkové náklady na nový filter.

Žiadateľ môže odhadnúť tieto náklady veľmi jednoducho pomocou prístupu anualizovaných nákladov, ktorý zodpovedá situácii, keď je potrebné zaplatiť „nájom“ na ďalších päť rokov. Tieto náklady sa dajú jednoducho vypočítať (tabuľka 1).

Tabuľka 1: Anualizácia nákladov a výpočet dodatočných nákladov vložením investície na ďalších 5 rokov

Investičné náklady		1 000 000 EUR				
Diskontná sadzba		4 %				
Životnosť filtračného zariadenia		20	Rokov			
Anualizované náklady:		73 582 EUR	(použitie =pmt(4 %;1000000;0;0)			
		Rok:	1	2	3	4
a. Náklady		73 582 EUR	73 582 EUR	73 582 EUR	73 582 EUR	73 582 EUR
b. Diskontný faktor		0,9615	0,9246	0,8890	0,8548	0,8219
c. Diskontované náklady (axb)		70 752 EUR	68 030 EUR	65 414 EUR	62 898 EUR	60 479 EUR
d. Celkové náklady (súčasná hodnota)		327 573 EUR				

Poznámka: Diskontná sadzba je 4 %. Diskontovanie sa začína od začiatku prvého roka.

Pri použití vyššie uvedených predpokladov týkajúcich sa životnosti (20 rokov) filtračného zariadenia a diskontnej sadzby (4 %), anualizované náklady sú 73 582 EUR ročne. Náklady podľa „scenáru nepoužívania“ by preto boli 73 582 EUR ročne na ďalších päť rokov, keďže podľa „scenáru používania“ by sa mohol používať starý filter. Tieto série platieb majú súčasnú hodnotu. Pri diskontnej sadzbe 4 % je súčasná hodnota 327 573 EUR. **Náklady na túto politiku sú 0,33 mil. EUR a nie 1 mil. EUR**, ako by mohol žiadateľ nesprávne odhadovať.

4 KROKY NA POSÚDENIE NÁKLADOV

4.1 Úvod a výhrady

V tejto časti sa opisuje prístup k posudzovaniu nákladov na dosiahnutie súladu s týmito výhradami:

- všetky náklady sa vzťahujú na náklady vzniknuté po zavedení „scenáru nepoužívania”,
- ak má žiadateľ informácie o plánovaných množstvách (napr. vstup do procesu alebo výstup z procesu)⁵⁵ potrebných v budúcnosti, musí ich použiť.

Analýza uvedenej problematiky môže byť dosť zložitá a často je jej slabou stránkou nedostatok informácií. Neočakáva sa preto, že zmeny budúceho dopytu (z dôvodu zmien ceny) budú súčasťou bežnej analýzy. Ďalej uvedené kroky preto neobsahujú takéto komplikácie.

Všetky ceny je potrebné upraviť na jednu menu (euro) a jednu cenovú úroveň (napr. 2009). Trhové výmenné kurzy používajte pre bežný rok (napr. 2009) a deflátor HDP v EÚ pre ostatné roky. Tieto kroky nie sú uvedené v tejto kapitole, pretože konverzie sú podrobne vysvetlené v Usmernení k analýze SEA - Autorizačný postup, kapitola 3.7.

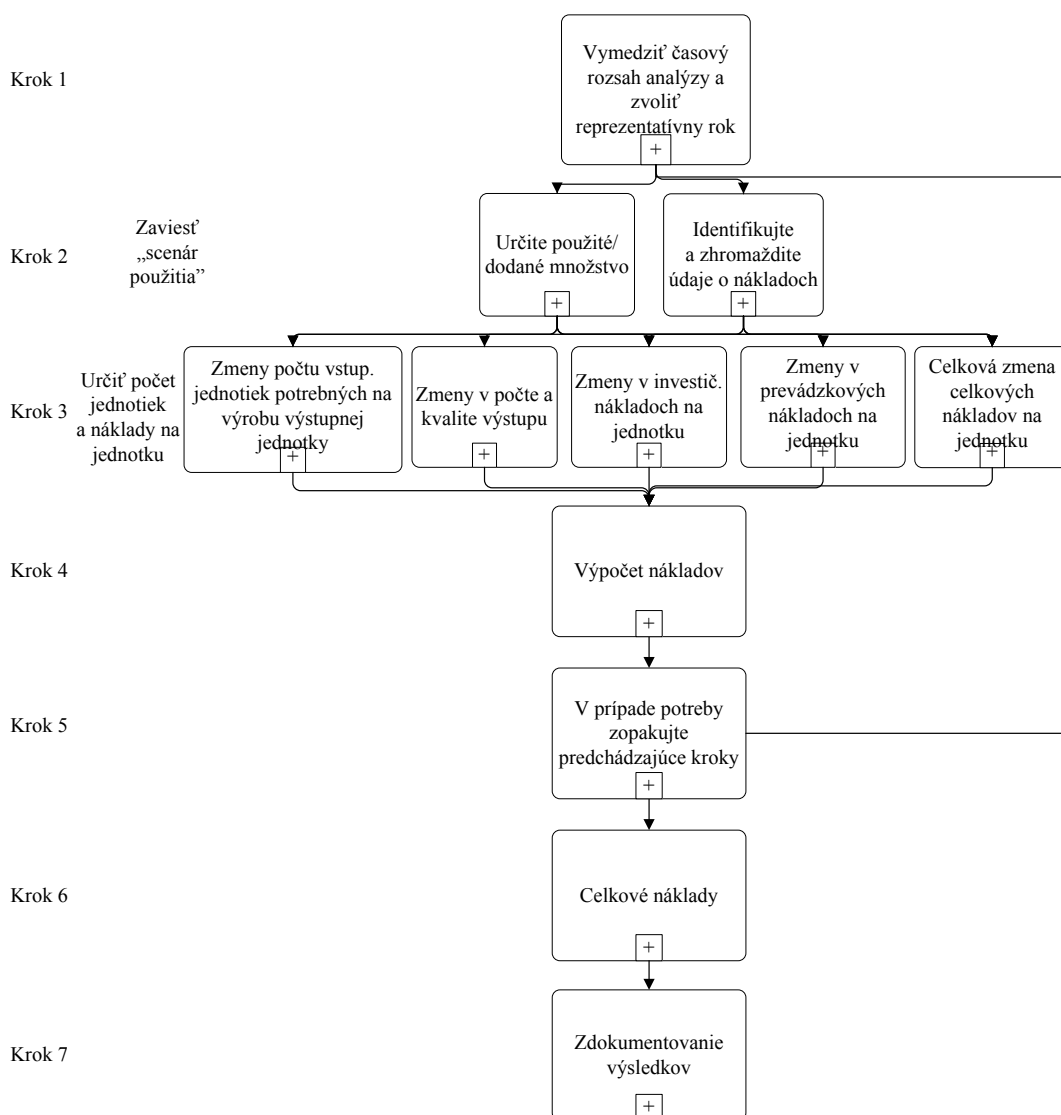
⁵⁵ Vstupy sa používajú pri výrobnom postupe, napr. suroviny (napr. látka A na výrobu potáhaného kábla), na výrobu medziproduktu (napr. potáhaný kábel), ktorý sa používa pri ďalšom výrobnom postupe (napr. motory do pračiek) za účelom získania výstupu, t. j. tovaru (napr. práčok) alebo služieb.

Okrem krokov uvedených nižšie môže analýza nákladov obsahovať aj analýzu citlivosti alebo iné analytické metódy testovania ako môžu neistoty zmeniť závery analýzy. Kapitola 4.4 a Dodatok E Usmernenia k analýze SEA – Autorizačný postup opisuje rôzne techniky vykonávania analýzy neistoty.

Každý krok ilustrujú príklady na základe kapitoly 5.

4.2 Kroky

Tento graf zobrazuje praktické kroky, ktoré sa vykonajú pri výpočte nákladov.



V tabuľke nižšie sú uvedené praktické kroky ako pomôcka pri vyhotovení výpočtu nákladov. Ako je znázornené v grafe, mnoho krokov sa pravdepodobne vykoná paralelne (napr. predpovede vyrobeného množstva súvisia s cenami).

Krok	Opis	Príklad(y) alebo pripomienky
Krok 1	Vymedziť časový rozsah analýzy a zvoliť reprezentatívny rok (ustálený stav) pre analýzu	(napr. rok 2020, keď sa uskutočnia všetky faktory ovplyvňujúce príslušné náklady podľa „scenáru nepoužívania“. Ak sa počíta aj čistá súčasná hodnota, napr. 2010 - 2024)
Krok 2	Zaviest’ „scenár používania” (t. j. základný scenár)	Predstavuje východisko pre porovnávanie scenárov.
2.1	Definovať dnešný počet/množstvo vstupných a výstupných jednotiek. Odhadnúť dopyt za reprezentatívny rok podľa očakávaných trendov	(napr. pri pot'ahovaní káblu sa použije 0,58 kg látky A na jednu práčku) (napr. na trh sa ročne uvedie 1 milión práčok). (napr. pri 3 % ročnej miere rastu 1 milión práčok v roku 2010 znamená 1,34 milióna práčok v roku 2020).
2.2:	Určiť a zozbierať údaje o nákladoch	
2.2.1	Zozbierať investičné náklady (napr. kapitálne výdavky) na jednotku výstupu	(napr. 400 EUR na práčku);
2.2.2	Zozbierať prevádzkové náklady (väčšinou za rok). Zahŕňajú náklady na údržbu, prácu, monitorovanie, súlad a ostatné náklady	(napr. 40 EUR prevádzkové náklady na práčku ročne);
Krok 3	Určiť počet jednotiek a náklady na jednotku spojené so „scenárom nepoužívania“, t. j. dodatočné (prírastkové) náklady z dôvodu súladu so „scenárom nepoužívania“	
3.1	Odhadnúť zmenu počtu vstupných jednotiek potrebných na výrobu jednej jednotky výstupu	(napr. pri pot'ahovaní káblu sa použije 0,058 kg látky B na jednu práčku)
3.2	Určiť zmeny počtu vyrobených výstupných jednotiek, ak sú relevantné pre analýzu (napr. zmena vo výrobe tovaru)	(napr. 1,34 milióna práčok uvedených vyššie sa nezmení.) V podrobnom príklade predpokladá, že počet práčok uvedených na trh sa nemení.

3.3:	Posúdiť zmeny investičných nákladov na jednotku výstupu	Investičné náklady sa nazývajú aj „kapitálové“ náklady alebo „jednorazové“ náklady
3.3.1	Odhadnúť investičné náklady výrobcov a zostatkovej hodnoty kapitálu, ak je to relevantné.	<p>K nárastu môže dôjsť u výrobcu (v tomto prípade sa náklady prenesú na spotrebiteľa) alebo u samotného spotrebiteľa.</p> <p>(napr. náklady na modernizáciu závodu, stavbu novej čističky odpadových vôd, investícia do výskumu a vývoja atď.) Napríklad investícia vo výške 1 mil. EUR do výrobných zariadení za účelom nahradenia látky A látkou B.</p> <p>(napr. cena práčky stúpe o 2,5 EUR) Upozorňujeme, že práčka je tovar dlhodobej spotreby s ekonomickou životnosťou v priemere 10 rokov.</p> <p>(napr. v prípade starého závodu by životnosť bola ešte 8 rokov, nedá sa však viac používať na výrobu tovaru. Zostatkový kapitál je 1 mil. EUR.)</p>
3.3.2	Odhadnúť priamy dopyt na rast cien spojený s tovarom uvedeným na trh a analizovať tieto dodatočné investičné náklady pomocou 4 % diskontnej sadzby a vypočítať náklady na jednotku	<p>(napr. ak je životnosť investície vo výške 1 mil. EUR 15 rokov na výrobu 1 milióna práčok ročne, analizované dodatočné náklady sú 89 941 EUR ročne alebo 0,09 EUR na práčku)</p> <p>(napr. analizované náklady na nárast ceny práčky o 2,5 EUR so životnosťou 10 rokov a diskontnou sadzbou 4 % (pri použití = pmt (4 %; 10 rokov; 2,5 EUR;0;0)) sú 0,31 EUR na práčku ročne.)</p> <p>(napr. analizované náklady zostatkového kapitálu budov (1 mil. EUR), ktoré vzniknú výrobcovi káblov (zostávajúca životnosť je 8 rokov) [pri použití = pmt(4 %; 8 rokov; 1 mil. EUR;0;0)/1 milión] sú 0,149 EUR na práčku ročne.)</p>
3.3.3	(Ak je to relevantné) Odhadnúť zmeny investičných nákladov, ktoré vzniknú následným užívateľom v dôsledku zmien vlastností tovaru.	(napr. ak vlastností tovaru naznačujú, že životnosť práčky ⁵⁶ klesne z 10 rokov na 2 roky. V oboch prípadoch sú náklady na práčku rovnaké, t. j. 400 EUR).
3.3.4	Odhadnúť rozdiel (rast ceny) z dôvodu zmeny vlastností tovaru. Analizovať tieto dodatočné investičné náklady pomocou diskontnej sadzby 4 %	(napr. zníženie životnosti práčky z 10 na 2 roky naznačuje, že analizované náklady na investíciu vo výške 400 EUR by narástli zo 49,32 EUR (pri použití = pmt(4 %;10 rokov; 400 EUR;0;0) na 212,08 EUR (pri použití = pmt (4 %;2 roky; 400 EUR;0;0). Rozdiel medzi týmito dvoma hodnotami (212,08

⁵⁶ Upozorňujeme, že spoločnosť môže vyrobiť tovar, ktorý má dlhú životnosť (ako práčky) alebo spotrebný tovar (ako prášok na pranie).

DODATOK I VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU

	a vypočítať náklady na jednotku	EUR - 49,32 EUR=) je 162,76 EUR , t. j. anualizovaný nárast investičných nákladov, ktorý súvisí so znížením životnosti práčky.)
3.4.	Posúdiť zmeny investičných nákladov ⁵⁷ na jednotku výstupu:	
3.4.1	Odhadnúť zmeny nákladov na jednotku pre výrobcu. Hodnotiť potenciálne úspory nákladov v dôsledku „scenáru nepoužívania“.	(napr. dovážaný kábel bude stáť o 50 % viac ako kábel zakúpený v EÚ. Cena motora (a tým pádom aj práčky) by stúpila o 2,5 EUR na jednotku.) (napr. cena látky B pri poťahovaní káblu je o 10 % lacnejšia ako látka A, čo vedie k úspore 0,058 EUR za práčku). V tomto prípade by sa mal žiadateľ spýtať sám seba, prečo sa tieto úspory ešte zatiaľ neprejavili. Najpravdepodobnejším dôvodom sú vyššie investičné náklady (pozri vyššie) spojené so „scenárom nepoužívania“.
3.4.2	Odhadnúť náklady v dôsledku zmien vlastností tovaru.	(napr. prevádzkové náklady na jednu práčku by stúpili o 2,4 EUR ročne z dôvodu dodatočných nákladov na energiu) (napr. ak by bol čas používania dlhší a spotrebiteľ by práčku ročne používal o 0,5 hodiny dlhšie, napr. 10 EUR/hodina x 0,5 hodiny =) 5EUR/ročne Nepoužilo sa to v podrobnom príklade v prílohe 2).
3.5	Vypočítať celkové náklady na jednotku v reprezentatívnom roku spočítaním (podľa relevantnosti) anualizovaných investičných nákladov (časti 3.3.3 a 3.3.5) a prevádzkových nákladov (časti 3.4.1 a 3.4.2)	(napr. anualizované investičné náklady (krok 3.3.2) 0,09 EUR Úspory pri použití látky B (krok 3.4.1) -0,058 EUR Prevádzkové náklady na jednu práčku (krok 3.4.2) 2,4 EUR Spolu 2,432 EUR na práčku ročne

⁵⁷ Prevádzkové náklady sa môžu zvýšiť, napr. preto, že alternatívne suroviny/látky sú drahšie, je komplikovanejšie/časovo náročnejšie použiť alternatívnu látku/techniku (t. j. nárast nákladov na prácu). Táto činnosť zahŕňa aj zavedenie nových výdavkov, ako napríklad výdavky na prevádzku zariadenia pre nakladanie s odpadom. Podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole 3.5 a v dodatku G Usmernenia k analýze SEA – Autorizačný postup.

	Opísať (kvalitatívne) všetky dodatočné náklady, ktoré žiadateľ <u>nedokázal</u> kvantifikovať a sú relevantné pre analýzu.	(napr. scenár dovozu potáhaného káblu Dodatočné náklady na práčku ročne (krok 3.3.2) 0,31 EUR na práčku ročne) (napr. scenár zníženia životnosti práčky Anualizovaný nárast investičných nákladov (krok 3.3.4) 162,76 EUR na práčku ročne) (Např. „Dodatočné náklady na údržbu motorov pomocou inej látky nie sú známe. Predpokladá sa, že budú nízke, a preto sa nerobí ich odhad“).
Krok 4	Vypočítať náklady na dosiahnutie súladu vynásobením počtu jednotiek (v kroku 3.2) nákladmi/cenami za jednotku (v kroku 3.5)	(napr. 1 milión práčok x 162,76 EUR/rok = 162,76 miliónov eur ročne v roku 2020 podľa scenára zníženia životnosti práčky). (napr. 1 milión práčok x 0,31 EUR/rok = 0,31 miliónov eur ročne v roku 2020 podľa scenára dovozu káblov). Upozorňujeme, že náklady na dosiahnutie súladu so „scenárom nepoužívania“ závisia od reakcie výrobcov motorov. Z vyššie uvedeného sa dá vydedukovať, že možnosť dovozu káblov by bola lacnejšia. 0,31 mil. EUR predstavujú náklady na dosiahnutie súladu a ďalej sa používajú aj pri zhrnutí výsledkov. Náklady na alternatívny scenár je však tiež potrebné vykázať.
Krok 5	Zopakovať kroky 2 až 4 pre všetky ostatné služby/tovar, ktoré boli ovplyvnené.	
Krok 6	Vypočítať celkové náklady na dosiahnutie súladu zhrnutím nákladov na všetky ovplyvnené služby/tovar (t. j. sčítať náklady na dosiahnutie súladu z kroku 5).	Predíd'te dvojitému započítaniu.
Krok 7	Zdokumentovať výsledky podľa formátu správ	(pozri technický usmerňovací dokument alebo špecifický formát správy) Zvážte hlásenie anualizovaných nákladov v danom roku bez diskontovania do dnešného dňa. Žiadateľ môže vypočítať aj čistú súčasnú hodnotu (pomocou kumulatívneho ročného prístupu) počas relevantného časového obdobia (ako je uvedené v kroku 1).

5 PRÍKLAD – NÁKLADY NA NAHRADENIE „LÁTKY A“

Upozornenie

Tento príklad je čisto ilustračný a nemal by sa považovať za príklad reprezentujúci reálnu situáciu zo života. Zahrnutie tohto príkladu preto v žiadnom prípade neznamená, že s výrobou pračiek sú spojené akékoľvek nežiaduce vplyvy.

5.1 Úvod

5.1.1 Problém

Tento príklad sa týka „látky A“, ktorá má nepriaznivý vplyv na zdravie zamestnancov na výrobných miestach pre poťahovanie káblov. Od žiadateľa sa vyžaduje, aby odhadol náklady na dosiahnutie súladu ak i) látka A už od roku 2010 nie je k dispozícii alebo ii) koľko by stála eliminácie expozície zamestnancov (pomocou filtrovania emisií z výrobného procesu) od roku 2010.

5.1.2 Hlavné faktory analýzy

Výrobcovia dodávajú látku A formulátorom, ktorí ju zapracujú do zmesi. Zmes používajú následní užívatelia na poťahovanie káblov, ktoré sa potom používajú v motoroch automatických pračiek. Látka A umožňuje, aby sa káble poťahovali spôsobom, ktorý významne predlžuje životnosť káblov, a tým aj motora. V dôsledku toho je životnosť práčky približne 10 rokov. Ak by káble neboli potiahnuté vôbec, životnosť motora by bola len dva roky.

5.1.3 Rozsah analýzy

Tento príklad je ilustráciou nákladov na dosiahnutie súladu na účely pokračovania v používaní látky A (pretože bola zaradená do prílohy XIV). Zameriava sa na výpočet spoločenských nákladov nahradenia látky A alebo zníženia emisií z výrobného procesu (t. j. blahobytu) v porovnaní s nenahradením látky A alebo neznížením emisií. Pri tomto postupe sa na účely zjednodušenia nevenuje pozornosť niektorým nákladom. Patria medzi ne regulačné náklady orgánov a spoločností.

Tento príklad len ilustruje náklady na dosiahnutie súladu „scenára nepoužívania“. Preto sa nerobil odhad vplyvov na zdravie (zmeny rizík pre zdravie zamestnancov) „scenáru nepoužívania“, ani distribučných alebo ďalších sociálno-ekonomických vplyvov (napr. možných účinkov na zamestnanosť).

(Realisticky) sa predpokladá, že žiadateľ má prístup k reálnym cenám na výpočet nákladov. Inými slovami, tento príklad sa nezaobera otázkou, ako získať reálne ceny z trhu.

V rámci analýzy sa používa diskontná sadzba 4 %, na posúdenie nákladov vyskytujúcich sa v určitých časových okamihoch. Je to v súlade s usmerňovacím dokumentom k analýze SEA, ako aj s Usmerneniami Európskej komisie k posudzovaniu vplyvov.

Keďže väčšina dostupných údajov sa týka súčasnej úrovne produkcie a spotreby, najjednoduchšie bude vykonať analýzu použitím bežného roka. Dôležité je, aby sa všetky údaje o nákladoch

a cenách týkali toho istého roka. Použitie bežného roka by bolo najjednoduchším prístupom. V tomto ilustračnom príklade sa analýza vykonáva tak, že všetky údaje sú v prvom kroku prepočítané na úroveň roku 2007 a analýza sa začína predpokladom, že „scenár nepoužívania“ sa začne od roku 2010.

Všetky hodnoty použité v tomto príklade sa týkajú cenovej úrovne roku 2007. Inými slovami, ceny sú „reálne“, keďže ceny boli tzv. očistené od účinku inflácie.

5.2 „Scenár používania“

Na zjednodušenie príkladu sa súčasné objemy výroby a spotreby látky A (napr. v roku 2007 v čase, keď sa o tomto príklade píše) použili ako základ pre výpočet nákladov, pretože sa predpokladá, že nie sú žiadne trendy používania tejto látky⁵⁸. Následne sa predpokladalo, že nedošlo ani k žiadnej zmene dopytu po látke A v poťahovaných kábloch pre práčky. V EÚ sa použilo približne 1 mil. elektromotorov (v ktorých boli použité káble potiahnuté látkou A) ako komponenty na výrobu 1 mil. pračiek pre domácnosti⁵⁹.

5.3 „Scenáre nepoužívania“

5.3.1 Čo by sa stalo, keby látka A nebola k dispozícii

Ak by káble neboli potiahnuté vôbec, životnosť motora by sa v priemere znížila z desiatich na dva roky. Ak by káble neboli potiahnuté, znamenalo by to, že by sa pračky museli vymieňať každý druhý rok, čo by znamenalo zvýšenie ročných nákladov o 162,76 EUR⁶⁰ na práčku. Túto analýzu možno urobiť v rámci analýzy alternatív. Stručne povedané, nepoťahovanie káblov je také nákladné, že táto možnosť sa ďalej neanalyzuje.

⁵⁸ Inak by sa v rámci analýzy museli brať do úvahy rastúce alebo klesajúce trendy dopytu po látke alebo finálnom výrobku (t. j. pračiek).

⁵⁹ Preto by v prípade „scenára používania“ ostal nezmenený aj problém týkajúci sa zdravia zamestnancov používajúcich látku A počas výroby poťahovaných káblov (o ktorom sa v tomto príklade nehovorí).

⁶⁰ Použitím diskontnej sadzby 4 % a ceny 400 EUR za práčku možno vypočítať tieto anualizované náklady:

Životnosť v prípade poťahovania káblov látkou A	10 rokov
Životnosť bez poťahovania káblov	2 roky
Anualizované náklady v prípade poťahovania káblov látkou A	49,32 EUR za rok
Anualizované náklady bez poťahovania káblov	212,08 EUR za rok
Rozdiel	162,76 EUR za rok

V kroku 3.5.2 je uvedené, v akom rozsahu sú tieto údaje nahodnotené a ako je možné to napraviť, predpokladajúc, že je známa cenová elasticita.

V dôsledku regulácie látky A sa identifikovali tieto možné „scenáre nepoužívania“⁶¹:

- 1) Výrobcovia vinutia do motorov by na poťahovanie káblov používali alternatívnu látku – nazvanú látkou B. Používanie látky B by si vyžiadalo zmenu dizajnu motora vrátane investície 1 mil. EUR do výrobných zariadení na výrobu motorov a znížila by sa energetická účinnosť motora o 10 %. Investícia by mala životnosť 15 rokov. Látka B je však o 10 % lacnejšia ako látka A.
- 2) Výrobcovia káblov môžu investovať do filtrovacích zariadení, ktoré by znížili expozíciu zamestnancov na nulovú úroveň. Investičné náklady do zariadenia by boli 10 mil. EUR so životnosťou 20 rokov.
- 3) Výroba poťahovaných káblov (použitím látky A) by sa v EÚ skončila a poťahované káble by sa do EÚ dovážali. To by si vyžiadalo ďalšie náklady na prepravu. V tomto scenári by káble mali rovnakú kvalitu a špecifikácie ako káble vyrábané v EÚ použitím látky A. Preto by to nemalo žiadny vplyv na energetickú účinnosť.
- 4) Výrobcovia elektrických motorov by ukončili výrobu v EÚ a motory by sa vyrábali mimo EÚ.
- 5) Spotrebiteľia by kupovali domáce spotrebiče vyrábané mimo EÚ⁶².

Na zjednodušenie tohto príkladu sa ďalej analyzujú len náklady na scenár 1, 2 a 3. Analýza dovozu motorov (scenár 4) alebo práčok (scenár 5) by bol podobný scenáru 3 (dovoz káblov poťahovaných látkou A).

Treba však poznamenať, že analýza scenára 1 (použitie látky B) a scenára 2 (filtrovacie zariadenie) by sa uskutočnila v rámci štúdie ekonomickej uskutočniteľnosti analýzy alternatív.

Analýza scenára 3 (dovoz káblov) by sa však neuskutočnila v rámci analýzy alternatív. Uskutočnila by sa však v rámci sociálno-ekonomickej analýzy, pretože v tomto prípade to nie je ani analýza náhradnej látky, ani analýza náhradnej technológie.

Znamená to, že metodika na analýzu týchto troch scenárov je rovnaká.

⁶¹ Sú to najreálnejšie „scenáre nepoužívania“. Možno pritom zväziť aj tieto reakcie:

i) Spotrebiteľia by kupovali domáce spotrebiče bez poťahovaných káblov a preto by museli vymieňať motory päťkrát počas životnosti práčky.

ii) Výrobcovia domácich spotrebičov by prešli od elektromotorov k inému typu motorov alebo inému typu práčok, ktoré si nevyžadujú takéto motory.

Scenár, v ktorom sa životnosť motorov významne zníži, je nepravdepodobný, pretože nahradenie motora v existujúcom domácom spotrebiči by bolo pre spotrebiteľov nákladné a nepohodlné. Nahradenie elektromotora (ktoré si vyžadujú vinutie drôtov) iným typom motora (napr. spaľovacím motorom), ktoré by si nevyžadovalo tento typ vinutia, by v zásade mohlo byť alternatívou. Spaľovacie motory sa však z bezpečnostných dôvodov nemôžu používať v bytoch. Iné typy technológií motorov zatiaľ nie sú známe.

Okrem toho sa predpokladá, že práčky budú v budúcnosti potrebné a preto „scenár nepoužívania práčok“ sa nepovažuje za reálny a preto sa ďalej neanalyzuje.

⁶² Inými slovami, výroba práčiek použitím poťahovaných káblov by sa v EÚ skončila. Upozorňujeme, že spotrebiteľia v EÚ si môžu kupovať práčky zo zahraničia (bez obmedzenia).

5.3.2 Príslušné časové obdobie

V tomto príklade príslušné časové obdobie závisí od investičného cyklu, t. j. jednorazové náklady na zlepšenie procesu si vyžiada nahradenie látky A látkou B. Investície súvisiace s používaním látky B sa predpokladajú vo výške 1 mil. EUR investičných nákladov na nové zariadenie so životnosťou 15 rokov. Predpokladaná kapacita na výrobu motorov, a teda aj práčok je 1 mil. práčok za rok.

Keďže životnosť investície je 15 rokov, **v tomto príklade je relevantné časové obdobie 15 rokov.** Na účely tejto analýzy sa použil rovnaký pätnásťročný investičný cyklus aj na druhý (filtrovanie) a tretí scenár (dovoz potáhaných káblov).

Dlhšie časové obdobie by bolo opodstatnené, ak by došlo k významnej zmene technológie (napr. na výrobu pračiek) alebo zmene dopytu po výrobku/službe (t. j. pranie odevov).

V tomto príklade sa náklady počítajú dvoma spôsobmi.

V prístupe reprezentatívneho roku (t. j. keď sú všetky náklady vyjadrené ako ekvivalent analizovaných nákladov) sa tieto účinky budú analyzovať za konkrétny rok počas tohto investičného obdobia. V tomto príklade bol zvolený rok 2020 ako reprezentatívny (ustálený) rok.

V kumulatívnom prístupe sa bude čistá súčasná hodnota sociálno-ekonomických nákladov použitia látky B analyzovať počas nasledujúcich 15 rokov (od roku 2010 do roku 2024).

Predpokladá sa, že životný cyklus práčok (10 rokov v základnom scenári) je rovnaký aj v prípade práčok vybavených motormi s doma vyrobenými káblami potiahnutými látkou B (scenár 1) alebo látkou (scenár 2) alebo s dovezenými káblami potiahnutými látkou A (scenár 3).

5.3.3 Scenár 1: Náklady v prípade použitia látky B

V tomto príklade z konzultácií s dodávateľským reťazcom vyplynuli tieto odhady, ktoré sú základom pre výpočet nákladov:

- Zmena investičných nákladov
 - náklady na nahradenie látky A látkou B vo výške 1 mil. EUR (so životnosťou 15 rokov a predpokladajúc urýchlenie opätovných investícií do zariadenia o 10 rokov (t. j. investície potrebné na používanie látky A sa už používali 5 rokov));
- Zmena opakujúcich sa nákladov v dôsledku zmeny ceny
 - látka B je o 10 % lacnejšia ako látka A;
 - cena látky A je 10 EUR za kg;
 - množstvo látky A (alebo jej náhrady, látky B) použitej na jeden elektromotor, a teda na práčku je 0,058 kg;
- Zmena opakujúcich sa nákladov v dôsledku zvýšenej spotreby energie
 - vyššia spotreba energie práčok s motormi používajúcimi látku B o 20 kWh za rok a

- o cena elektrickej energie 0,12 EUR za kWh v roku 2007⁶³.

Dodatočným nákladmi nahradenia látky A látkou B je jednorazová investícia 1 mil. EUR za zmenu výrobných zariadení. Odhaduje sa, že životnosť nového zariadenie je 15 rokov. Použitím anualizovanej funkcie [s diskontnou sadzbou 4 % a 15 ročnou životnosťou, t.j. =PMT(4%;15;1;0;0)] budú anualizované investičné náklady 89 941 EUR alebo 0,0899 EUR na práčku (v cenovej hladine z roku 2007). „Scenár nepoužívania“ látky A by mal za následok **zvýšenie investičných nákladov 0,0899 EUR na jednu práčku za rok.**

Látka B je o 10 % lacnejšia, t. j. úsporu nákladov na materiál 58 000 EUR za rok⁶⁴. **Vzhľadom na to, že sa každý rok vyrobí 1 mil. práčok, opakované náklady na výrobu jednej práčky by poklesli o 0,058 EUR za rok⁶⁵.**

Vyššia spotreba elektrickej energie pračiek s motormi používajúcimi látku B je 20 kWh za rok počas 10 rokov životnosti práčky. V roku 2007 bola priemerná cena elektrickej energie v EÚ pre spotrebiteľov 0,12 EUR za kWh⁶³. **To teda znamená, že dodatočné opakujúce sa náklady pre spotrebiteľov by boli 2,4 EUR⁶⁶ na práčku za rok.**

V tabuľke 2 sú zhrnuté dodatočné náklady na práčku

Tabuľka 2: Scenár 1: Dodatočné náklady na práčku v prípade nahradenia látky A látkou B (cenová úroveň roku 2007)

	EUR za vyrobenú práčku
Anualizované investičné náklady na prechod z A na B (životnosť vybavenia 15 rokov)	0,089
Anualizované účinky látky B lacnejšie o 10 %	-0,058
Anualizované náklady na energiu na práčku (0,12 EUR/ kWh x 20 kWh)	2,400
Spolu	2,432

Vzhľadom na to, že v roku 2010 boli ročné náklady 2,43 EUR na práčku (meraná cenovou úrovňou roku 2007). V tabuľke 3 sú uvedené náklady za používanie látky B namiesto látky A. V roku 2020 by bol vplyv 10 mil. pračiek **24,32 mil. EUR** (merané cenou úrovňou roku 2007). To by boli náklady použitím *prístupu reprezentatívneho roka*.

Pokiaľ ide o 15-ročný investičný cyklus 1 mil. práčok vyrobených ročne od roku 2010 do roku 2024, súčasná hodnota týchto nákladov **v roku 2010 je 175,26 mil. EUR** (pozri tabuľku 3) (merané cenovou úrovňou roku 2007). To by boli náklady použitím *kumulovaného prístupu*.

Ako už bolo uvedené, existuje určitá neistota o tom, koľko pracích cyklov sa uskutoční, a teda neistota týkajúca sa spotreby elektrickej energie. Predpokladajúc, že táto neistota je rádovo 25 %, toto percento sa môže uplatniť na náklady za energiu. Vzhľadom na to, že dodatočné náklady na

⁶³ Eurostat: Priemer spotrebiteľských cien za EÚ 27 k 1. januáru 2007; pozri: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-07-080/EN/KS-SF-07-080-EN.PDF

⁶⁴ Celkové výdavky na používanie látky A je 0,058 kg/motor * 10 EUR/kg * 1 000 000 motorov = 580 000 EUR. 10 % z 580 000 EUR predstavuje 58 000 EUR.

⁶⁵ 58 000 EUR/1,000000=0,058 EUR

⁶⁶ (20 kWh x 0,12 EUR/kWh=) 2,4 EUR

elektrickú energiu na práčku boli 2,4 EUR ročne, neistota týkajúca sa 10 mil. práčok by bola 6 mil. EUR ročne⁶⁷. Preto by boli náklady buď nižšie (t. j. **18,32 EUR mil. ročne**) alebo vyššie (t. j. **30,32 EUR ročne**) použitím prístupu reprezentatívneho roka.

Tabuľka 3 Scenár 1: Náklady na použitie látky B namiesto látky A v roku 2020 a počas obdobia od roku 2010 do roku 2024 (merané úrovňou cien v roku 2007)

	Náklady na <u>jednu</u> práčku za rok (EUR)	Počet nových práčok dodaných na trh na použitie (v mil.)	Náklady spolu (mil. EUR)
2010	2,43	1	2,43
2011	2,43	2	4,86
2012	2,43	3	7,30
2013	2,43	4	9,73
2014	2,43	5	12,16
2015	2,43	6	14,59
2016	2,43	7	17,02
2017	2,43	8	19,46
2018	2,43	9	21,89
2019	2,43	10	24,32
2020	2,43	10	24,32
2021	2,43	10	24,32
2022	2,43	10	24,32
2023	2,43	10	24,32
2024	2,43	10	24,32
Súčasná hodnota za obdobie 2010 - 2024			175,26

Súčasná hodnota 25 % neistoty pri nákladoch na energiu je 43,24 EUR za rok (tento výpočet nie je uvedený). Použitím kumulatívneho prístupu by sa preto súčasná hodnota pohybovala v rozpätí **od 132,02 mil. EUR do 218,50 mil. EUR za obdobie od 2010 do 2024**. Tieto rozpätia neistoty sa použijú pri sumarizovaní výsledkov.

5.3.4 Scenár 2: Náklady na inštaláciu filtrovacieho zariadenia

Na výrobnom mieste, kde sa káble pot'ahujú, je možné investovať do filtrovacieho zariadenia. V tomto prípade by zdravotné riziko pre zamestnancov prestalo existovať. Investičné náklady na zariadenie je však 10 mil. EUR a životnosť zariadenia je 20 rokov. Použitím anualizovanej funkcie [s diskontnou sadzbou 4 % a 20 ročnou životnosťou, t. j. (=PMT(4 %;20;10;0;0))] budú anualizované investičné náklady predstavovať 35 818 EUR alebo 0,735818 EUR za práčku (v cenovej hladine roku 2007). „Scenár nepoužívania“ látky A by mal za následok zvýšenie investičných nákladov na filtrovanie o **0,7358 EUR na jednu práčku za rok**.

Prevádzkové náklady na filtrovacie zariadenie pozostávajú z pracovných nákladov ½ osoby za rok (t. j. 900 hodín ročne) a dodatočné náklady na energiu týkajúce sa 300 MWh. **Dodatočné náklady práce** sa vypočítali použitím priemerných miezd v odvetví 20 EUR/hod., t. j. 900 x 20 EUR =

⁶⁷ (25 % x 2,4 EUR x 10 mil.=)

DODATOK I VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU

18 000 EUR alebo 0,018 EUR na jednu práčku za rok. Dodatočné náklady na energiu filtrovacieho zariadenia sú (0,12 EUR / kWh x 300 000 kWh) 36 000 EUR alebo **0,036 EUR na jednu práčku za rok.**

V tabuľke 4 sú agregované anualizované investičné a prevádzkové náklady na jednu práčku. Vzhľadom na to, že dodatočné náklady na filtrovacie zariadenie bolo 0,7898 EUR na práčku, v tabuľke 5 sú uvedené náklady na dosiahnutie súladu v roku 2020 pre 10 mil. pračiek (7,90 mil. EUR), ako aj súčasná hodnota za tok od roku 2010 do roku 2024 (56,92 mil. EUR). Všetky tieto náklady sa **merajú cenovou úrovňou roku 2007.**

Tabuľka 4: Scenár 2: Dodatočné náklady na práčku v prípade nainštalovania filtrovacieho zariadenia (cenová úroveň roku 2007)

	EUR na jednu vyrobenú práčku
Anualizované investičné náklady 10 mil. EUR (životnosť vybavenia 20 rokov)	0,7358
Anualizovaný účinok vyšších nákladov práce	0,0180
Anualizované náklady na energiu na práčku (0,12 EUR / kWh x 300 000 kWh)	0,0360
Spolu	0,7898

Tabuľka 5 - Scenár 2: Náklady na inštaláciu filtrovacieho zariadenia v roku 2020 a počas obdobia 2010 - 2024(merané cenovou úrovňou roku 2007)

	Náklady na jednu práčku za rok (EUR)	Počet nových práčok dodaných na trh na použitie (v mil.)	Náklady spolu (v mil. EUR)
2010	0,7898	1	0,7898
2011	0,7898	2	1,5796
2012	0,7898	3	2,3694
2013	0,7898	4	3,1592
2014	0,7898	5	3,9490
2015	0,7898	6	4,7388
2016	0,7898	7	5,5286
2017	0,7898	8	6,3184
2018	0,7898	9	7,1082
2019	0,7898	10	7,8982
2020	0,7898	10	7,8982
2021	0,7898	10	7,8982
2022	0,7898	10	7,8982
2023	0,7898	10	7,8982
2024	0,7898	10	7,8982
Súčasná hodnota za obdobie 2010 - 2024			56,92

Analýza citlivosti

Zdá sa, že je jasné, že diskontná sadzba investičných nákladov v scenári 2 je dôležitá. Preto sú údaje v tabuľke 6 zopakované s diskontnou sadzbou 6 % (namiesto 4 %). Anualizované náklady na investície by sa zvýšili z [=PMT(4%;20;10;0;0)] 0,7358 EUR na [=PMT(6%;20;10;0;0)] 0,8718

EUR na jednu práčku. Nemá to vplyv na dodatočné náklady práce, ani na dodatočné náklady na energiu.

V tabuľke 7 sú uvedené náklady na dosiahnutie súladu v roku 2020 pre 10 mil. pračiek s diskontnou sadzbou 6 % (9,26 mil. EUR), ako aj súčasná hodnota za tok od roku 2010 do roku 2024 (66,72 mil. EUR). V dôsledku vyššej diskontnej sadzby sú náklady v tabuľkách 6 a 7 vyššie, ako údaje v tabuľkách 4 a 5.

Tabuľka 6: Scenár 2: Analýza citlivosti – Dodatočné náklady na práčku v prípade nainštalovania filtrovacieho zariadenia (cenová úroveň roku 2007) – použitím diskontnej sadzby 6 %

	EUR na jednu vyrobenú práčku
Anualizované investičné náklady 10 mil. EUR (životnosť vybavenia 20 rokov)	0,8718
Anualizovaný účinok vyšších nákladov práce	0,0180
Anualizované náklady na energiu na práčku (0,12 EUR / kWh x 300 000 kWh)	0,0360
Spolu	0,9258

Tabuľka 7 – Scenár 2: Analýza citlivosti – Náklady na nainštalovanie filtrovacieho zariadenia v roku 2020 a počas obdobia od roku 2010 do roku 2024 (merané cenovou úrovňou 2007) – použitím diskontnej sadzby 6 %

	Náklady na jednu práčku za rok (EUR)	Počet nových práčok dodaných na trh na použitie (v mil.)	Náklady spolu (v mil. EUR)
2010	0,9258	1	0,9258
2011	0,9258	2	1,8517
2012	0,9258	3	2,7775
2013	0,9258	4	3,7034
2014	0,9258	5	4,6292
2015	0,9258	6	5,5551
2016	0,9258	7	6,4809
2017	0,9258	8	7,4068
2018	0,9258	9	8,3326
2019	0,9258	10	9,2585
2020	0,9258	10	9,2585
2021	0,9258	10	9,2585
2022	0,9258	10	9,2585
2023	0,9258	10	9,2585
2024	0,9258	10	9,2585
Súčasná hodnota na obdobie 2010 - 2024			66,72

5.3.5 Scenár 3: Náklady na výrobu pot'ahovaných káblov mimo EÚ

V scenári 3 náklady zahŕňajú dodatočné náklady na výrobu a dovoz káblov alebo motorov z krajín mimo EÚ. V tomto scenári vyššie náklady na použitie dovezených káblov súvisia s vyššou kontrolou kvality a dodatočnými nákladmi na prepravu.

Výpočet nákladov výrobcov motorov v EÚ bol urobený na základe týchto predpokladov:

DODATOK I VÝPOČET NÁKLADOV NA DOSIAHNUTIE SÚLADU

- náklady na výrobu poťahovaných káblov v EÚ na jeden motor sú 5 EUR;
- odhaduje sa, že výrobcovia motorov v EÚ by museli platiť o 50 % viac za poťahované káble, ak by sa do EÚ dovážali. Týchto 50 % zahŕňa dodatočné náklady na kontrolu kvality a dopravu.

Dodatočné náklady na nákup poťahovaných káblov z krajín mimo EÚ by sa rovnali 2,5 EUR⁶⁸ na motor, a teda na práčku. Vzhľadom na životnosť práčky (10 rokov) sa tieto dodatočné náklady 2,5 EUR môžu anualizovať. **Anualizované dodatočné náklady⁶⁹ na dovoz káblov je teda 0,308 EUR na práčku na rok⁷⁰.**

Na výpočet nákladov (použitím cenovej úrovne roku 2007) pre výrobcov káblov v EÚ sa použili tieto predpoklady:

- odhadovaná strata na budovách vo výške 1 mil. EUR počas 8 rokov zvyšnej životnosti;
- odhadovaná strata na zariadení vo výške 2 mil. EUR počas 5 rokov zvyšnej životnosti.

Použitím anualizovanej funkcie [s diskontnou sadzbou 4 % a zostávajúcou životnosťou 8 rokov, t. j. =PMT(4%;8;1;0;0)] predstavujú anualizované náklady na budovy 148 500 EUR. **To by sa rovnalo 0,149 EUR na práčku** (merané cenovou úrovňou roku 2007).

Použitím anualizovanej funkcie [s diskontnou sadzbou 4 % a zostávajúcou životnosťou 5 rokov, t. j. =PMT(4%;5;2;0;0)] anualizované náklady na zvyšné vybavenie sú 449 254 EUR. **To by sa rovnalo 0,449 EUR na práčku** (merané cenovou úrovňou roku 2007).

V tabuľke 8 sú zhrnuté dodatočné náklady scenára 3.

Tabuľka 8: Scenár 3: Dodatočné náklady na práčku v roku 2010 v prípade dovozu poťahovaných káblov (merané cenovou úrovňou roku 2007)

	EUR na jednu vyrobenú práčku
Anualizované náklady na káble sú drahšie o 2,5 mil. EUR (životnosť 10 rokov)	0,308
Annualizované náklady zostatkovej kapitálovej hodnoty budov (1 mil. EUR) pre jedného výrobcu káblov (zostávajúca životnosť 8 rokov)	0,149
Annualizované náklady zostatkovej kapitálovej hodnoty zariadení (2 mil. EUR) pre jedného výrobcu káblov (zostávajúca životnosť 5 rokov)	0,449
Spolu	0,906

⁶⁸ 50 % x 5 EUR = 2,5 EUR

⁶⁹ Dodatočné náklady v porovnaní so „scenárom používania“ (pokračovanie v používaní látky A na poťahovanie káblov).

⁷⁰ Použite excelovskú funkciu PMT(4%;10;2.5;0;0), kde 4 % je diskontná sadzba, 10 je životnosť motora (v rokoch), 2,5 sú náklady na motor (v eurách), prvá 0 je hodnota opätovného predaja (v eurách) na konci životnosti investície (je to nula, lebo životnosť práčky sa skončila a práčka nemá komerčnú hodnotu) a posledná 0 znamená, že sa začína diskontovať od začiatku roka.

Tabuľka 9: Scenár 3: Náklady na premiestnenie výroby káblov do krajín mimo EÚ v roku 2020 a počas obdobia od roku 2010 do roku 2024 (merané cenovou úrovňou roku 2007)

	Náklady na jednu práčku za rok (EUR)	Počet nových používaných práčok (v mil.)	Náklady spolu (mil. EUR)
2010	0,91	1	0,91
2011	0,91	2	1,81
2012	0,91	3	2,72
2013	0,91	4	3,62
2014	0,91	5	4,53
2015	0,91	6	5,44
2016	0,91	7	6,34
2017	0,91	8	7,25
2018	0,91	9	8,15
2019	0,91	10	9,06
2020	0,91	10	9,06
2021	0,91	10	9,06
2022	0,91	10	9,06
2023	0,91	10	9,06
2024	0,91	10	9,06
Súčasná hodnota za obdobie 2010 - 2024			65,29

Vzhľadom na to, že v roku 2010 boli náklady 0,906 EUR na práčku za rok, v tabuľke 9 sú uvedené náklady po skončení výroby káblov v EÚ. V roku 2020 by bol vplyv 10 mil. práčiek **9,06 EUR**. To by boli náklady použitím *prístupu reprezentatívneho roka*.

Pokiaľ ide o uvedenie 1 milióna práčiek na trh každý rok počas 15-ročného investičného cyklu (od roku 2010 do roku 2024) v roku 2010 je súčasná hodnota týchto nákladov **65,29 mil. EUR** (pozri tabuľku 9). To by boli náklady použitím *kumulovaného prístupu*.

5.4. Zhrnutie

V tabuľke 10 sú zhrnuté anualizované a kumulované náklady scenárov.

V súvislosti s touto analýzou sú spojené určité neistoty. Hlavná neistota sa týka skutočnej spotreby energie spojenej s používaním práčiek. V časti 3.3 sa predpokladalo, že rozpätie neistoty bolo 25 % v dôsledku straty energetickej účinnosti v prípade používania látky B namiesto látky A.

Tabuľka 10: Zhrnutie nákladov troch scenárov v roku 2020 (merané cenovou úrovňou roku 2007), v mil. EUR – použitá diskontná sadzba 4 %, pokiaľ nie je uvedené inak

	Scenár 1	Scenár 2	Scenár 3
Ročné náklady v roku 2020			
Minimálny odhad (nižšie náklady na energiu o 25 %)	18,32 EUR	nie je dostupný	nie je dostupný
Priemerný odhad	24,32 EUR	7,90 EUR	9,06 EUR
Maximálny odhad (vyššie náklady na energiu o 25 %)	30,32 EUR	nie je dostupný	nie je dostupný
<i>Použitie 6 %-nej diskontnej sadzby</i>	nešpecifikované	9,26 EUR	nie je dostupný
Kumulatívne náklady za obdobie 2010 – 2024 (súčasná hodnota)			
Minimálny odhad (nižšie náklady na energiu o 25 %)	132,02 EUR	nie je dostupný	nie je dostupný
Priemerný odhad	175,26 EUR	56,92 EUR	65,29 EUR
Maximálny odhad (vyššie náklady na energiu o 25 %)	218,50 EUR	nie je dostupný	nie je dostupný
<i>Použitie 6 % diskontnej sadzby</i>	nešpecifikované	66,72 EUR	nie je dostupný

Scenár 1: Namiesto látky A sa používa látka B

Scenár 2: Používa sa látka A, ale nainštaluje sa filtrovacie zariadenie

Scenár 3: Do EÚ sa dovážajú vhodné poťahované káble (zmena diskontnej sadzby nebude mať za následok zmenu výsledkov)

Náklady scenára 2 sa v roku 2020 odhadujú na 7,9 mil. EUR za rok. Kumulatívne sa súčasná hodnota nákladov za obdobie 2010 – 2024 rovná 56,92 mil. EUR.

Náklady scenára 3 sa v roku 2020 odhadujú na 9,06 mil. EUR za rok. Kumulatívne sa súčasná hodnota nákladov za obdobie 2010 – 2024 rovná 65,29 mil. EUR.

Náklady scenárov 2 a 3 sú omnoho nižšie ako náklady scenára 1.

Pravdepodobná reakcia na reguláciu týkajúcu sa vplyvov látky A na zdravie ľudí bude buď, že výrobca z EÚ bude investovať do filtračného zariadenia na svojom mieste alebo jeho spotrebiteľia budú dovážať poťahované káble z krajín mimo EÚ. V prvom prípade by v roku 2020 náklady na dosiahnutie súladu boli 7,9 mil. EUR a v druhom prípade 9,06 mil. EUR za rok. Pri diskontnej sadzbe 6 % by však náklady na dosiahnutie súladu scenára 2 boli 9,26 mil. EUR, t. j. o niečo vyššie ako v prípade scenára 3. **Stručne povedané, náklady na dosiahnutie súladu sa v roku 2020 odhadujú od 7,9 EUR do 9,06 mil. EUR za rok. To je ekvivalent nákladov súladu (kumulatívne) od 56,9 mil. EUR do 65,3 mil. EUR počas obdobia 2010 – 2024.**

Ak spoločnosť v EÚ investovala do filtračného zariadenia, riziko by sa znížilo na nulu, zatiaľ čo v prípade, ak následný užívateľ dováža káble z krajín mimo EÚ, riziká by znášali zamestnanci, ktorí robia na poťahovaní káblov (predpokladajúc, že výrobca z krajiny mimo EÚ nemá filtračné zariadenie).

Treba pripomenúť, že analýza scenára 1 (používanie látky B) a scenára 2 (filtrovacie zariadenie) sa mohla uskutočniť v rámci štúdie ekonomickej uskutočniteľnosti analýzy alternatív. Analýza scenára 3 (dovoz káblov) sa však neuskutočnila v rámci analýzy alternatív, ale v rámci sociálno-ekonomickej analýzy. Je tomu tak v dôsledku toho, že v tomto prípade sa neanalyzovala ani náhradná látka, ani náhradná technológia.

European Chemicals Agency
P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki
<http://echa.europa.eu>